

לקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת כי תבוא

לקראת שבועת מלכתא

dirshu@dirshu.co.il | לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

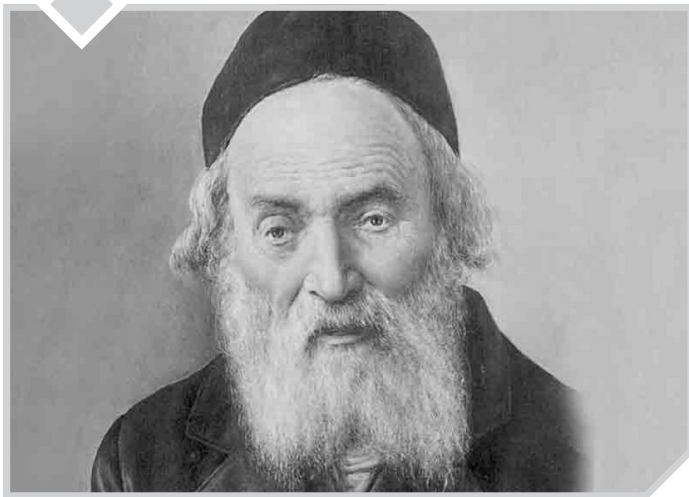
גליון מס' 190

פנינים לפרשת כי תבוא

כשר' הלל היה מספר את הסיפור הזה היה מתרגש ונסער מאוד ואומר לנו: "תראו מה זה ה'חפץ חיים', הוא לא רק ידע שהוא יישב בגן עדן, אלא שיש לו גם את הרשות והכח לומר כדרך בעל הבית, מי יהיו השכנים שלו..."

המשך השיחה המיוחדת מהגה"צ רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א, לקראת יומא דהילולא של מרנא ה'חפץ חיים' זי"ע - כ"ד אלול

יעקב א. לוסטיגמן

בשבוע שעבר הבאנו כאן ב'לקראת שבת' את חציה הראשון של השיחה המיוחדת שקיים צוות 'לקראת שבת' עם הגה"צ רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א, לקראת יומא דהילולא של מרנא ה'חפץ חיים' שיחול בשבוע הקרוב, בכ"ד אלול. השבוע אנו מביאים את החלק השני של דברי הגה"צ שליט"א:

"אחד מהדברים שלא כ"כ ידועים, הוא כח התורה של החפץ חיים, וידוע המעשה שהיה עם הדיבוק שהוציאו מילדה שהובאה לראדין, והרבנים, תלמידי ה'חפץ חיים' שלמדו בכולל 'קדשים', נשלחו עלידי מורם ורבים כדי להורות לדיבוק שייצא. לפני שיצא הדיבוק הם שאלו את הרוח אם היא יודעת מי הוא ה'חפץ חיים', והשיבה כי בשמים מחשיבים אותו כמו 'תנא קטן'. עם כל הגדולה העצומה של ה'חפץ חיים' שהיה מנהיג ואדם קדוש מאוד, בשמים החשיבו אותו דווקא על ידיעותיו בתורה, על לימוד התורה שלו, כמו 'תנא'.

ושמעותי ממורי הגאון רבי הלל זקס זצ"ל ששמע מגאון אחד שזה משום שהחפץ חיים התפלל שהעולם לא ידע מגאונותו. ואם תשאל אם כן איך ידוע שהיה צדיק, תשובתו בצדו: הח"ח בכלל לא ידע שהוא צדיק שצריך להתפלל על זה...

ראש ישיבת סלבודקא הגר"מ שולמן זצ"ל אמר פעם שיעור כללי שלם על סברתו של ה'ביאור הלכה' בהלכות פסח, וסיים "רצייתו שתדעו כמה היה רב חילו באוריינתא.

שמעתי ממורי הגאון רבי הלל זקס זצ"ל, נכדו של מרנא ה'חפץ חיים' זי"ע, שה'חפץ חיים' כתב חיבור על קדשים ובשולי הגיליונות הוסיף

הערות קצרות ב'לומדעס', ואמר שהוא עשה זאת כדי שיידעו שהוא היה גם "קצת למדן" כלשונו, וכך לא יזלזלו חלילה בספריו האחרים: 'חפץ חיים', 'שמירת הלשון', 'משנה ברורה' ועוד.

אך החפץ חיים תלה את הסייעתא דשמיא בדמעות ששפכה אמו. מספרים, שה'חפץ חיים' חיבב מאוד את הסיפור של אמו, והיה אומר על הסיפור הזה: "כמה דמעות שפכה אמא בין דפיו כדי שיהיה לה בן יהודי כשר".

ובעניין זה כדאי להזכיר גם את מה שידוע, שה'חפץ חיים' נישא בזיווג ראשון לבתו של אביו החורג. ומעשה שהיה כך היה: ה'חפץ חיים' התייתם בצעירותו מאביו, ואמו התחתנה עם יהודי ועברה לגור

המשך בעמוד הבא

עמו, ואותו יהודי נתן עינו בבנה של רעייתו וחשק לקחתו כחתן לבתו. אמו של ה'חפץ חיים' סירבה לכך בתוקף, כי היא הכירה במעלותיו העצומות של בנה וידעה שהוא יכול לקבל שידוך הרבה יותר חשוב, להיכנס לבית של גדולי ישראל עם נדוניה מכובדת שתאפשר לו לשקוד על התורה והעבודה מתוך הרחבה גשמית ורוחנית כאחד. כששמע על כך ה'חפץ חיים' חשש ל'שלום בית' של אמו, והודיע לה שהוא רוצה שהיא תעשה את השידוך הזה, וכשסירבה הוא הפציר בה מאוד עד שהאם נכנעה ללחצים שהופעלו משני הצדדים והשידוך יצא לפועל.

שידוך לא מוצלח

מבחינת ה'חפץ חיים' היה זה ויתור גדול מאוד. הוא ויתר לכאורה על כל עתידו והתעקש להתחתן עם נערה פשוטה, בלי כסף, בלי ייחוס, בלי מעמד. אבל לבסוף הוא אמר "ראו כל חברי שנשארו בשידוכים עשירים וחשובים כמעט כולם יצאו למסחר ולא נשארו בלימוד ואני בס"ד לקחתי את אשתי שבה מבית רגיל והסתפקה במועט, ולא בקשה דבר וכך יכולתי להמשיך ללמוד ולהצליח.

ועוד דבר שמעתי ממורי הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל בעניין זה של משפחת ה'חפץ חיים'. לאחר שנפטרה אשתו כתב ה'חפץ חיים' מכתב לבנו וביקש ממנו שיעבור להתגורר על-ידו בראדין, כי הוא אינו מעוניין להתחתן שוב מפאת גילו המתקדם, ולכן הוא זקוק לבנו שיתגורר על-ידו ויוכל לסייע לו.

הבן השיב לו במכתב נרגש, שהוא מאוד היה רוצה לבוא לגור על-ידו כדי לקיים מצוות כיבוד הורים, אלא שרעייתו רגילה לחיי העיר הגדולה והיא חוששת מאוד מהמעבר לראדין הקטנה. זה היה דבר פלא. ה'חפץ חיים' הקדוש, אשר כל העולם כולו ניזון בזכותו, אינו מקבל משמים את מבוקשו... אבל משקיבל ה'חפץ חיים' תשובה זו מבנו לא הוסיף להפציר ולבקש אלא קיבל על עצמו גזירת שמים והתחתן שוב.

אמר מרן ראש הישיבה: "מכל ילדיו של מרנא ה'חפץ חיים' לא נשארו נכדים שומרי תורה ומצוות. היחידים שכן נשארו שומרי תורה ומצוות וגדולי תורה ממש, הם דווקא אלה שנולדו בערוב ימיו, אחרי שהתחתן בניגוד למה שרצה מלכתחילה, והם המשפחה המפוארת של בניו של הגרמ"מ זקס זצ"ל ראש ישיבת ראדין.

הקדוש-ברוך-הוא עשה את רצונו, ועוד איך עשה את רצונו. אם ה'חפץ חיים' היה יודע את זה בוודאי שהיה רוצה להתחתן פעם נוספת". והנה ידוע שמרנא החפץ חיים מסר נפשו להפיץ את איסור לשה"ר והזכות הגדולה בשמירתו.

ומסופר שפעם אחת היה רב שהיה צריך לספר לח"ח לשון הרע לתועלת, ופתח בבדיחותא "נו... נדבר כעת קצת לשון הרע", והח"ח הבין את כוונתו אבל הגיב בחומרא: "ליצנות מאיסור חזיר?! הרי זה איסור גמור מדאורייתא".

הגר"ה זקס היה מספר לנו שהיה לו ויכוח עם אמו, בתו של מרנא ה'חפץ חיים'. האמא היתה אומרת שאין לה שום ניסיון לשמוע לשון הרע. לא היה לה שום רצון או פיתוי לשמוע לשון הרע, וכמובן שגם

לא לדבר לשון הרע. למה להכניס לכלוך בנפש נקייה? אבל אם מישהו כבר סיפר לה לשון הרע נגד רצונה, אמרה בתו של ה'חפץ חיים', אז כבר יש לה ניסיון. כי היא שמעה אדם שלכאורה הוא אדם נאמן, יהודי ירא שמים, שמספר לה משהו על מישהו אחר - "למה שהוא ישקר? איך אני יכולה להחליט שדבריו אינם אמת?", כאן יש לה ניסיון.

אמר לה ר' הלל זקס, שהאמת היא הפוכה כי הרי אי אפשר להאמין היום לאף אחד; ה'חפץ חיים' אמר פעם: "הרוב שקרנים, וכולם מגזימים", וממילא אין שום בעיה שלא לקבל לשון הרע, כי גם אדם שנראה ירא שמים וכו' גם הוא יכול להיכשל בשקר או בהגזמה. סביר להניח שהוא חיסר פרט כזה או אחר שמשנה את התמונה כולה. "לי אין שום ניסיון שלא לקבל לשון הרע", אמר ר' הלל, אבל להימנע משמיעת לשון הרע? זה כבר סיפור אחר. זה כבר ניסיון גדול. הרי לפעמים יש כזה לשון הרע עסיסי, כזה סיפור מרתק, משהו ש'אי אפשר לפספס', פה כבר יש ניסיון גדול...

דרך אגב, ראוי לציין שבישיבות חברון החדיר הגר"ה זקס את שמירת הדיבור והלימוד בעיון בספר החפץ חיים, ועוד נדבר בעניין זה להלן.

יש הנאה מדיבור לשון הרע או לא?

בעניין זה של הנאה בדיבור ושמיעת לשון הרע מביא ה'חפץ חיים' את מה שאמרו חז"ל בערכין ט"ו ע"ב, שכל החיות התקבצו אצל הנחש ואומרות לו ארי דורס ואוכל וכו', אבל אתה מה הנאה יש לך? אתה הרי רק מכיש ולא נהנה מהאוכל, וממילא אין לך שום הנאה.

וענה להם הנחש ומה יתרון לבעל הלשון, הרי גם הוא אינו נהנה. את מאמר חז"ל הזה המשיל ה'חפץ חיים' להלכה. ב'לאו' השישי הוא מביא, כי מי שמדבר לשון הרע עובר על לאו של "לא תחללו את שם קדשי" כי הוא עובר עבירה ואין לו ממנה שום הנאה, ואם כן למה הוא עובר, כמרדד ופריקת עול מלכות שמים? הרי זה חילול ה'!

וידוע שאמר החזון איש, כי מזה אפשר ללמוד שה'חפץ חיים' מימיו לא דיבר לשון הרע, כי אם הוא היה מדבר הוא היה יודע שיש בזה הנאה. (ועיין בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מה שהאריכו בזה - ופירשו את הח"ח בכמה דרכים נפלאות)

אז מה הפשט באמת? אם יש הנאה בדיבור לשון הרע למה אומרים חז"ל שאין הנאה?

ואומרים בשם הגר"ס לפי ה'שיטה מקובצת' בתחילת בבא קמא, בעניין של החלוקה בין האבות נזיקין: הקרן כוונתה להזיק והשן יש הנאה להזיקה. ומה ההלכה כשגם כוונתה להזיק וגם יש הנאה להזיקה? האם נחשיב את זה כ'שן' או כ'קרן'? וכדוגמה לדבריו מביא ה'שיטה מקובצת' את הנחש שנושך, כוונתו להזיק, ויש לו הנאה מאותה הנשיכה ודינו כקרן.

אמנם הגמרא מביאה שהנחש אין הנאה לנשיכתו ומה ראייה היא זו? אלא מביא ה'שיטה מקובצת' בשם הרשב"א, שיש שני סוגים של הנאה: יש אדם שאוכל מאכלי טריפה רחמנא ליצלן, הוא אוכל ונהנה מהאוכל ועכשיו הוא כבר לא רעב. להנאה זאת אפשר להשוות את הארי והזאב שטורפים ואוכלים ויש להם הנאה מזה.

לעומת זאת, ההנאה של הנחש היא הנאה אחרת. הוא עדיין רעב, הוא

עסקן נכנס, מזועזע מפרצה נוראה בחומת השבת. יש למחות ולהפגין ולזעזע את אמות הספים. שיער רבינו מיד מה מקור הלהט ומה עומד מאחורי ההזדעקות. שאלו: "אכפת לכם מכבוד השבת?!", "ודאי!", קרא הלה. "ואתם משתמשים בגנרטור בשבת?!", ולא המתין לתשובה שלא באה...

הליכות בקודש של מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל

"וּבָאתָ אֶל הַפֶּהן אֲשֶׁר יְהִיהַ בְּיָמִים הָהֵם" (דברים כ"ג, ג')

אברך בא להיוועץ. הוא שליח ציבור בימים הנוראים במניין אברכים נודע, והציעו לו לעבור לפני התיבה בבית-כנסת ברמת גן תמורת 10 אלף שקלים, סכום נכבד עבור אברך בן תורה. אבל ככלות הכל, אינה דומה תפילה במניין אברכים לתפילה במחיצת בעלי בתים. מה יעשה... תמה רבינו: "עבור זה באת?! שאני אכריע עבורך איזו תאוה להעדיף, תאוות הממון או תאוות הכבוד?!"... (מפי השמועה)

אברך בן עלייה התפלל ביום הכיפורים בהיכל 'כולל חזון איש'. היה זה לפני שנות דור, כשגדולי התורה ובראשם מרן הסטייפלר זצוק"ל קבעו שם מקום תפילתם. לאחר תפילת העבודה ראה שרבינו נושא עיניו מהמחזור ומביט לצדדים. הבין שמבקש לומר דברי-מה, וחפז לשמוע.

אמר לו רבינו ברגש עז: "הנה סיימנו לשנן את עבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים. ובצאתנו מבית קדשי הקדשים התפלל תפילה קצרה, שלא להבעית את ישראל. ומה ביקש - כל הבקשות, גשמיות! 'שתהיה שנת אסם, שנת ברכה, שנת דגן, שנת זול, שנת משא ומתן'. לא התמקד בענייני תורה ויראה, התעלות וקדושה. איך יובן?" "מכאן ראה ליסודו של רבי ישראל מסלאנט זצ"ל, שענייני הגשמיות של הזולת הם ענייני הרוחניות שלי!..."

וכמה נאים הדברים למי שאמרם!

(מפי השמועה)

בתחילה חשב רבינו להוציא לאור את ספרו בעילום שם. אבל כיון שבספר 'הרוקח' כתוב שיש למחבר לרמוז את שמו, החליט לכתבו ברמז ובראשי תיבות, כמו שכתב בעמוד השער: "כיד ה' בחסדו יתברך עלי, א.י.ל. [אהרן יהוד ליב] בלאא"מ [בן לאדוני אבי מורי] ר' נח צבי זללה"ה [זכרונו לברכה לחיי העולם הבא]. כאשר חיפש שם לספר בחן אפשרויות שונות לאותיות א.י.ל. נכנסה הרבנית לחדר וסיפרה לפי תומה שפלוגי הוציא עתה ספר ורמז בשמו גם את שם אשתו. על אתר אמר רבינו: "אם כן גם אני אוסיף את האות ת [תמר] לאותיות שמי", וכך נקבע השם "אילת השחר" לספריו... (רבי אהרן לייב, תיב)

אישיות חשובה בממשל ביקרה אצל רבינו והשתאתה למראה דירת מגוריו: הסיד העכור והמתבלה, מיטת הסוכנות והשרפרף תומך הגב. באלה תנאים עלובים הוא גר! סיפרו לרבינו, שתמה על התמיהה: "זה עלוב?! אילו יבשרוני שתהיה לי בגן העדן כזו דירה הרי ארקוד משמחה!". (צדיק יסוד עולם, שכה)

שיפוצים ועולם הבא

אברך שיפץ את ביתו, הוסיף חדר לרווחת הילדים, ריצף, טייח וסייד, ואף החליף רהיטים. ואז נקפו לבו שמא קיבל עולמו בחייו. קם ועלה אל רבינו, וסיפר ששיפץ והוא דואג אולי זו רגל הזהב על-פי מה שסיפרו בגמרא (תענית כד.). על עניותו המרובה של רבי חנינא בן דוסא, ביקש להיחלץ ממנה וירד לו ממרום מוט זהב. כמה שמח... הראוהו בחלומו שכל הצדיקים יושבים בגן עדן על-יד שולחנות עם שלוש רגליים והוא מסב לשולחן בן שתי רגליים הזקוק לתמיכה תמידית. המוט שקיבל היה אפוא הרגל השלישית. ביקש שיטלוהו ממנו, וניאותו... שמע רבינו את השאלה ונהרו פניו. תפס ראשו בידיו והתפעל: "אכשר דרא, אכשר דרא!" באיזה דור נפלא אנו חיים! רחב לבו של האברך. רביו מחמיא לו, שחששותיו חששות בן עלייה בעל מדרגה! ורבינו הסביר: "הנה יושב כאן יהודי בן תשעים ורועד וחושש

אהבתו לישראל חצתה חוגים ועדות. זכורני, בימים מקדם, לפני עשרות שנים בעת קריאת התורה, צווח מאן דהוא בצעקות נוראות וקריאות גנאי נגד אאמו"ר, דברים שבלתי ניתן להעלותם עלי גליון כלל, אולם אאמו"ר עמד ושתק ולא ענה דבר וחצי דבר. כך התנהג כל שנותיו, בהבלגה מדהימה בכל זמן ומצב

הגה"צ רבי חיים מאיר הלוי וואזנר שליט"א על גדלותו של אביו בעל ה'שבט הלוי' זי"ע

הרב יעקב הייזלר שליט"א

"וּבָאתָ אֶל הַפֶּהן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם" (דברים כ"ו, ג')

שכבר היה מוכר כרבן של ישראל, כאשר היה אי מי פוגע בכבודו האישי, כשהדבר לא נגע לכבוד התורה או לציות לקול דברי חכמים, היה מעביר על מידותיו באופן מבהיל, וכנראה שזה מה שעמד לו לזכות להנהיג את ישראל".

"מעולם לא דיבר ולא ראה רע באיש מישראל. גם אם היו שהשפילו אותנו או ביזו את כבודו, מעולם לא השיב ולא נטר להם דבר. הוא מעולם לא ראה לנכון לבקר את הזולת על מעשיו. ובמקרים בהם ראה לנכון להעיר לאי מי על התנהגותו, הרי שהדבר נעשה מתוך אהבה ודאגה, ולא חלילה מתוך זלזול והקפדה.

אהבתו לישראל חצתה חוגים ועדות. זכורני, בימים מקדם לפני עשרות בשנים בעת קריאת התורה, צווח מאן דהוא בצעקות נוראות וקריאות גנאי נגד אאמו"ר ה' ירחם, דברים שבלתי ניתן להעלותם עלי גליון כלל, אולם אאמו"ר עמד ושתק ולא ענה דבר וחצי דבר. כך התנהג כל שנותיו, בהבלגה מדהימה בכל זמן ומצב".

אני מברך וכך מנווטים משמים

כל מאה שנות חייו, הוא היה גברא דמריה סייעיה. כאשר האציל ברכת קדשו - היא נתקיימה. פעם התבטא: 'איך וינשט צו, אין אזוי פירט מען צו פין הימול' - הנני מברך, וכך מנווטים מן השמים.

חוש ההוראה

"שמעתי כמה וכמה פעמים מאאמו"ר זצ"ל, בהאי לישנא: 'עיקר ההוראה הוא חוש וסייעתא דשמיא! זאת מתנה שלא רבים זוכים לה!'. ואכן אאמו"ר ניחן בחוש מיוחד להורות בישראל, ובעינא חריפא דיליה,

"אאמו"ר זצ"ל מאז יומו הראשון - הבינו ליבו ונשאתו דעתו לעבוד את ה' בכל ליבו ונפשו, ולרכוש ידיעות נרחבות בתורה"ק. לא התעניין בהוויות העולם, נפשו נמשכה מינקות להוויות אביו ורבו, בתמימות גדולה ומתוך רצון לקנות בקיאות וידיעה בכל חלקי התורה".

"מילדותי ינקתי בבית אבא אהבת תורה במידה גדושה, שאין לתאר את היקפיה ואין מידה לעמקותה. בשעות המוקדמות של הלילה הייתי רואה את אאמו"ר משכים קום לתלמודו. מסכת אחר מסכת גמע אאמו"ר זצ"ל, בשקדנות ללא גבול. הברכה שרתה בכל מעשי ידיו של אאמו"ר זצ"ל, ושרתה גם בתורתו. תלמידי חכמים שדיברו עמו על נושאים שונים בסוגיות הש"ס ובבירורי הלכה, הזכירו לו מה שאמר לפני עשרות שנים בנושאים אלו, ומיד ידע לומר את כל הבירור שאמר אז, באופן בהיר ונהיר. בכל סוגיא שהועלתה בפניו, הרגיש אאמו"ר כאילו הוא בביתו, ושלט במלוא ההיקף והעומק של הסוגיא".

סגולה לאריכות ימים

עובדא ידענא, שפעם שאלוהו: "במה הארכת ימים?", והשיב: "במשך חמישים שנה לא איחרתי רגע אחד לתפילה או לשיעור תורה". ולמותר לומר שבוודאי לא אמר זאת כדי לייחס לעצמו גדולה חלילה, אלא כדי להדריך וללמד דעת ולהקנות את הרעיון הנאצל הזה. אכן, פעם אמר לנו כשבא לקבל אצלו הדרכה לאחר נישואיו: "חמישים שנה לא איחרתי התפילה לאחר השעה שבע בבוקר!".

"ולדעתי זכה לאריכות ימיו ושנותיו מחמת סיבות נוספות. האחת שעסק בתורה ללא הרף, ועל התורה נאמר 'כי הם חיינו ואורך ימינו, ובהם נהגה יומם ויליה'. והשניה, משום שמעולם לא דיבר סרה באנשים אחרים, ובכלל, אנשים לא היו נושאי השיחה שלו. הוא פשוט לא דיבר על הזולת מאומה. והרי על זה נאמר: 'מי האיש החפץ חיים, אוהב ימים לראות טוב, נצור לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה'..."

מעביר על מידותיו

"אצילותו ומידותיו התרומיות, הן הן שעמדו לו כנראה, ומכוחן זכה להנהיג ולהורות את ישראל תורה והוראה. הוא היה סבלן, טוב לב ומעביר על מידותיו, מאלו שאמרו עליהם חז"ל (שבת פח:): "הנעלבין ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים, עליהם הכתוב אומר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו". וממש עד ימיו האחרונים, אחרי

היה יחיד בדורו בכח ההוראה! באופן כללי היה בעל ראייה רחוקה ורחבה, המאפיינת מנהיג בישראל".

"פסיקותיו היו חדות וברורות; לא היה אומר 'נראה לי כך', 'אפשר', 'יתכן' וכדו', בנוסחאות שהיו מותירות את השואל עם תשובה שאינה ברורה, אלא הקפיד לחתוך עניינים בפסק ברור ובהיר לשואל, שלא היה משתמע לשני פנים".

כמלאך העומד על קודקודם

"ככל שהאציל אאמו"ר סמכויות תורניות והלכתיות לתלמידיו, עמד על המשמר באופן אישי עליהם. זכורני, כאשר בתקופה הראשונה שהכניס מזורי הוראות לבית דינו, אחרי של"ע סבל מהתקף לב, היה עוקב באופן אישי אחר פסיקתם. לא אחת היה מרים את הטלפון, לשמוע מעבר לקו איך הם פוסקים. וכאשר היה רואה צורך, היה מעיר למורה ההוראה, הערה של חיזוק או תיקון".

הינך משיב כמו מורה הוראה

"פעם נשאל אחד ממזורי ההוראה בבית דינו שאלה בענין רפואי, אחרי שסיים להשיב את ההלכה הראויה, חתם בברכה לרפואה שלימה. אאמו"ר הגיב בקורת רוח מרובה על הנהגה נכונה זו, ואמר לו: 'הנך משיב כמו מורה הוראה...".

"אאמו"ר זכה לזכייה נדירה ביותר, כאשר פסקיו והוראותיו ההלכתיות משמשים כנכסי צאן ברזל בעולם ההוראה כולו, ודומה שאין בית מדרש בעולם היהודי כולו שספריו של אאמו"ר לא מפארים את הספרייה".

"היו רבנים מסוימים שבראשית דרכו של אאמו"ר לא כ"כ השלימו עם פסיקותיו בנושאים שונים, אולם ברבות השנים, כולם הודו ואמרו שבענייני הוראה ניתן לסמוך על אאמו"ר ללא עוררין כלל, באשר דרכו סלולה וברורה כפי שקיבל במסורת מרבותיו הגדולים זי"ע, דור אחר דור, מבלי לזוז מהם כמלוא נימה, וכסדר אף היו שולחים אליו שאלות בהלכה בקביעות, וכאשר הורה כן עשו".

תורה מפוס רבנן

מה' יצא הדבר, למרות שתמיד הצניע את עצמו ועמל לברוח מן הכבוד, גדולי הדורות הקודמים, שמו את עיניהם עליו וגידלוהו ורוממוהו, הבחינו במעלותיו, כיבדוהו וקירבוהו. וכן מיד כשעלה לארה"ק והחל את דרכו כאברך כולל מן השורה, הבחינו גדולי ישראל בגדלותו 'תורתו הייתה מכרזת עליו!'

מהר"ם שפירא

"בספרו הגדול שו"ת 'שבט הלוי' (חלק ט, יג) דן אאמו"ר בשאלה: 'במה זכה הגאון ר' מאיר שפירא זצ"ל, לזיכוי הרבים שלא היה כדוגמתו?'. לא אחת השמיע אאמו"ר את הכרעתו הברורה בזה, שזכות העמל והיגיעה בלימוד התורה של מהר"ם שפירא זצ"ל, שאינו בכלל גדר אנושי להבין את רוב העמל והיגיעה שלו בתורה, זאת הייתה שקידה של כל המעט לעת, ולדעת אאמו"ר זצ"ל היא היא שעמדה לו לזכות את הרבים לדורות עולם, בזיכוי הרבים שלא היה כדוגמתו לפניו ולאחרי".

הגה"ק ר"א וסרמן הי"ד

הגה"ק רבי אלחנן וסרמן הי"ד, הגיע לצורכי רפואה לווינה. שם היה המרכז הרפואי מהגדולים בעולם. באותה העת, אחרי תקופת לובלין, למד אאמו"ר עם חבורה מצומצמת של לומדים מיוחדים, בהם הג"ר

חנך העניך פאדווא זצ"ל והג"ר אלימלך רומפלר זצ"ל. אאמו"ר היה מספר בערגה, כי בשבת אחה"צ הלכו אצל רבי אלחנן וסרמן לדבר עמו בלימוד.

"בהתפעלות ושמחת תורה גלויה, נטל לידי רבי אלחנן תפוח ואמר: 'בדעתי לחלק ולתת ממנו לכל אחד מבני החבורה, אך אנא! אל תחשדו בי שאני מחלק 'שיריים'... אין זה אלא משום שיש לי תענוג לאכול תפוח יחד עם חבורת ת"ח כזו... זה העונג שבת שלי!..."

מין החזו"א זי"ע

"לאחר עלותו לארה"ק, נבחר אאמו"ר זצ"ל ע"י גדולי ירושלים לכהן כמו"ץ מטעם ה'עדה החרדית' בירושלים, ובהיותו כבן ל"ד שנים בלבד! נקרא ע"י מרנן הגאון מטשעבין, החזו"א והגרא"ז מלצר להקים את יח"ל ולכהן ברבנות שכונת 'זכרון מאיר'. באותה תקופה ביקש החזו"א מאאמו"ר, שישלח לו מחידושי תורתו. ואכן אאמו"ר שלח לו לפול ששסק בענין 'קידוש החודש'. החזו"א התפעל מאוד מהחידו"ת, ואמר בשמחה של תורה: 'זה הרב!'"

"סמוך להתמנותו, עבר החזו"א להתגורר בקצה שכונת 'זכרון מאיר', היכן שממוקם רחוב חזו"א כהיום. בכל יום היה יוצא החזו"א לטייל, לצרכי בריאותו, בפרדס ברמן, עד לקצה בית העלמין, כשאמו"ר מתלווה אליו, ומלבן עמו הלכות חמורות. באותן שנים נקשרה נפש אאמו"ר בנפש מרן החזו"א, והיה יושב הרבה ודן עמו בענייני הלכה. והיה מגדיר את החזו"א כרבו!"

"וכמים הפנים לפנים, העריך החזו"א ביותר את שקידתו וגדלותו בתורה שלאאמו"ר, והיה מרבה להשתעשע עמו בתורה והוראה. באותן שנים, זכיתי להיות השליח של אאמו"ר זצ"ל לחזו"א בענייני הלכה ומעשה, ולהעביר הרבה דו"ד ביניהם, והייתי רגיל להביא פתקאות מאאמו"ר להחזו"א ומהחזו"א לאאמו"ר".

"בתור תושב השכונה, היה החזו"א עולה לבית אאמו"ר ומוכר אצלו את חמצו. בערב פרוס שמיטת תשי"ב, עלה החזו"א במפתיע לבית אאמו"ר המרא דאתרא, שהיה צעיר ממנו בעשרות שנים, על מנת לערוך בפניו את הפרובול".

"ארון הספרים בבית החזו"א היה דל, היו ברשותו מתי מעט ספרים בלבד. ואאמו"ר היה מפליא תדיר את העובדה, שמעולם לא הכיר גדול בישראל שהיה לו מיעוט ספרים, ואעפ"כ ידע את כל התורה כולה! כשנזקק החזו"א לספר כלשהו, היה שואל מספרייתו של אאמו"ר זצ"ל".

"החזו"א היה מאושר מבואו של אאמו"ר לב"ב. וזכורני שכאשר ביקר בביתנו התבטא באורח נדיר: 'הבית הזה מריח מטהרה!'" - - -

ה'בית ישראל' מגור

"זכורני שפעם הודיעו לאאמו"ר כי הרה"ק ה'בית ישראל' מגור זצ"ל, מתעתד לבוא לבקרו בשעה שמונה בערב. רבע שעה קודם לשעה היעודה, הופתע אאמו"ר לראות כי הרבי מגור הקדים ובא אל מעונו. אאמו"ר התנצל כי רצה להגיש כיבוד, ועתה הקדימוהו בטרם הספיק להכין הדברים על השולחן. אלא שהרבי נענה: 'בכוונה הקדמתי, שלא להפריע אותך מלימוד התורה הק!'"

(ר'רבנן')

מעשה היה לאחרונה בבחור שלא נתברך ב'כשרונות' ובקושי הצליח להבין את הגמרא. והנה הפלא ופלא: התשובות במבחן שעשה נכונות וכתובות בבהירות עצומה, ומעידות על ה'כותב' כי הוא מכיר את סוגיות הגמרא על כל נבכייהן. משנשנה הדבר שטח המגיד שיעור את פליאתו בפני 'המנהל הרוחני', והלה פסק כי ללא כל ספק הוא מעתיק את תשובותיו. בשבוע הבא השגיח המג"ש היטב ולנגד עיניו התגלה המחזה...

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על היצר הרע וכוח התפילה

"וְלִהְיֶתָּה עִם קִדְשִׁי" (דברים כ"ו, י"ט)

יזוהר עד מאוד מלתת 'פתח' אפילו קטן ליצר הרע (אין הכוונה שאם נכשל בדבר אחד כבר אבדה תקוותו, כי אדרבה כאשר נתבאר ויתבאר, לעולם לא אפסה תקוותו של איש יהודי; אלא הכוונה ל'גדרים' וסייגים שנתקבלו בין בני ישראל הכשרים - שלא יפרוץ בהם אפילו בכהוא זה), כי הנה, אמרו חז"ל (תנחומא פ"ט) עמלק דומה לזבוב, וביאר ה'כלי יקר' למה השווה עמלק (זה היצר הרע) לזבוב, כי אין כוח בפיו של הזבוב למצוץ מחתיכת בשר שלם, וכדי שיוכל לאכול ולהינות מן הבשר עליו למצוא סדק או נקב קטן ורק דרך שם ייכנס פנימה וסופו שיביאנו לידי רקבון וקלקול. כיוצא בזה היא דרכו של השטן זה היצר הרע - כל עוד שלא תיתן לו דריסת רגל בקרבך הוא לא ישלוט בשום פנים ואופן, אבל אם אך תהיה לו דריסת רגל כל שהיא יעלה בידו לקלקל את הכל; ומשום הכי "אין עצה ואין תבונה" אלא לעמוד בכל תוקף כחומה בצורה, כדי שלא ימצא בתוך תחומו שום פתח פתוח כ'כלים' הידועים לא תולדותיהן ולא תולדות תולדותיהן, או אביזרייהן, ואז אשרי חלקו בזה ובבא.

הבית בבבושת פנים וכך נהפך כל הבית להיות תחת רשותו של העני. והנמשל מובן, שהיצר הרע מפתה את האדם שיפתח עבורו סדק צר מאוד כדי שיוכל לתת שם דבר קטן; והגם שבתחילה דוחה אותו האדם, חוזר השטן ומפציר בו שוב ושוב, עד שלבסוף מסכים האדם לוותר על דבר של מה בכך ולתת 'שעיר לעזאזל' עבור השטן כדי שבכך ייתן לו מנוחה לנפשו, אך סופו שיתלה היצר באותו 'מסמר' כל סוגי נבלות וטריופות שאין אדם יכול לעמוד במחיצתן, והוא שולט בו מראשו ועד רגליו וכובש אותו להיות נכנע תחתיו בשלמות ומפסיד את הכל.

בין באי ביתו של הרה"ק 'החווה מלובלין' זי"ע היה בחור שהחל פורק מעליו עול תורה ומצוות רחמנא ליצלן, וריחקו החווה מעליו בכל מיני ריחוק. פעם אחת בא לבקר בבית החווה אחד משרי הגויים, והחווה קיבלו בסבר פנים יפות וקירבו בכמה מיני קירוב, ומשיצא שאלו הבחור: "למדני רבנו, במה נשתנית לרעה מאותו השר, וכי עדיף הגוי על פניי שאני יהודי אלא שהנני עושה במקצת מעשה גויים?". נענה החווה ואמר לו: "הפקרות גרועה מהכל", כלומר, גוי זה

משל אמרו בשם הרה"ק ה'תולדות יעקב יוסף' זי"ע, לעני ואביון מרוד שהתקיים מ'קבוץ נדבות'. פעם אחת ניגש לאחד מגדולי העשירים וביקש ממנו שרוצה לקבוע מסמר בביתו בעד סכום נכבד של מאה זהובים. בתחילה דחהו העשיר, אך משבא הלה והפציר בו יום נענה לו העשיר וכתב שטר מכירה כדין ונתנו בידי העני. והיה ממחרת בא העני וביקש לתלות אחד מבגדיו על המסמר, מיד פתחו לו הבית ונתנו לעשות כרצונו - שהרי שלו הוא המסמר... למחר הגיע העני בבקשה שברצונו לקחת את בגדו מאתמול ותחתיו לתלות חפץ אחר, וכך הטריד את מנוחת בני הבית יום יום בענין אחר... עד שיומא חדא בא העני ותלה במסמרו נבלת בהמה שהחלה תוך כמה שעות להסריח בריח נורא ואיום, והיו עיני בני הבית כלות והולכות... אבל מה יעשו, הרי שלו מסמר זה, ולגודל הצחנה נאלצו לעזוב את

איננו מופקר אלא גוי המתנהג כגוי, אבל אתה בהנהגתך הנך מופקר העושה ככל העולה על רוחך - זה גרוע מכל דבר אחר.

ואי אפשר להינצל מהיצר הרע אלא על-ידי תפילה. וכבר כתב ב'ספר חסידים' (קלא), "אם שואל אדם דבר שהיא שבה לבוראו, כגון על לימוד תורה או דבר אחר מחפצי שמים, ושופך את נפשו עליו, הקדוש־ברוך־הוא שומע תפילתו ואף־על־פי שאין בידו מעשים טובים".

מעשה היה לאחרונה בבחור אשר לדאבון לב לא נתברך ב'כשרונות' ובקושי גדול היה מצליח להבין את דברי הגמרא, וגם את אשר 'תפס' בקושי גדול שכח עד מהרה... ואכן, היה ניכר הדבר בתשובותיו ב'מבחן' (פארהער) השבועי, כאשר היה יודע לערך חצי מהתשובות... והיה היום, בודק ה'מגיד שיעור' את ה'מבחן', והנה הפלא ופלא: התשובות נכונות וכתובות בבהירות עצומה, ומעידות על ה'כותב' כי הוא מכיר את סוגיות הגמרא על כל נבכייהן ישר והפוך. אך משנשנה הדבר במשך כמה שבועות, שטח המגיד שיעור את פליאתו בפני 'המנהל הרוחני', והלה פסק כי ללא כל ספק הוא מעתיק את תשובותיו מהבחור המצטיין היושב בסמוך אליו, או הוא 'מוכה' את אחד מידידיו למלאות עבורו את התשובות... בשבוע הבא השגיח המגיד שיעור היטב על הבחור דנן, ולנגד עיניו התגלה המחזה איך שהבחור כותב כמו ידיו את התשובות מבלי להביט הנה והנה, אלא התשובות 'נשלפות' מידו כזקן ורגיל, וגם הפעם היה ה'ציון' 100... נדהם המגיד שיעור לראות את המהפכה המתחוללת בבחור לנגד עיניו, והלך לברר אצל ההורים אם יודעים הם 'סוד הדבר'. אז גילתה האם, שלפני כמה וכמה שבועות סיפר המגיד שיעור, שכאשר היה נער רך בשנים הלך לראות את עבודת הקודש של הרה"ק מסאטמאר זי"ע בתפילתו וראה גועה בבכייה ב'אהבה רבה', ונכנסו הדברים בלב הבחור ואף הוא רצה להתפלל באופן זה, ובא להיוועץ בהוריו. היות ואין בידו לעשות כן בהיכל הישיבה יעצה לו אמו: "השכם בבוקר ותתפלל 'אהבה רבה' בבית בלא שם ומלכות, שם תשפוך שיח לפני בורא עולם שיאיר עיניך בתורתו וכו'... וייתן בלבך בינה להבין ולהשכיל, לשמוע ללמוד וללמד...". ואכן כך עשה ובכה בדמעות שליש לאבינו אב הרחמן, ומני אז נפתח מוחו והחל לראות הצלחה גדולה, וראו הכל כוחה של 'אהבה רבה' ושל תפילה מעומק הלב על עניינים רוחניים הגורמת מהפכות עצומות לטובה ולברכה למעלה מכל גדר הטבע.

מעשה באחד מבני החבורה בעי"ת בית שמש יצ"ו, בקיץ שנת תשע"ה באבנו בקשרי אירוסין והוקבע זמן החתונה לחודש מרחשוון תשע"ו. משקרב מועד הנישואין ולרש אין כל, הוחלט בלית ברירה שהנ"ל ייסע בחודש אלול לארה"ב לזכות אחינו בני ישראל במצוות צדקה שתעמוד להם לזכות בימי הדין של תשע"ו. נפשו של האברך עגמה עליו מאוד שיצטרך להתגלגל בצדי דרכים בנסיונות ברוחניות ובגשמיות בחודש נשגב זה במקום לשבת כדרכו ב'אלול' על התורה

ועל העבודה. על כן החיש פעמיו לציון רשב"י, שם התפלל מעומקא דליבא שלא יצטרך כלל לנדוד בדרכים בחודש אלול.

אחר שפרק מועקת לבו וסיים לומר תהילים נכנס ל'קאווע שטיבל' (חדר קפה) שבחצר הציון הקדוש, והנה נפגש שם עם ידיד נעוריו הדר בארה"ב אשר מזה עידן ועידנים לא ראהו ולא שמע ממנו. אחר ברכת "שלום עליכם - עליכם שלום" נענה ידידו מאליו ללא כל בקשה ורמיזה מצדו: "הנה, שמעתי כי הינך עומד להשיא את בנך, הרי לך טשעק (צ'ק) על סך עשרת אלפי דולר...", סכום שסייע והציל את האברך, ואף ניצול מגזירת גלות, ולא הוצרך לנסוע לארה"ב (האברך מוסיף, שממילא לא היה מרוויח יותר מזה בנסיעתו, וכאן הרוויח גם את דמי הכרטיס שנמנעה ממנו הוצאה זאת).

ושמעתי מחכם אחד, דכיוצא בזה יש ללמוד מתקנת חז"ל לתקוע בכל חודש אלול דבר יום ביומו, כדי לעורר את העם שיחזרו לתשובה, ולא הסתפקו בתקיעות בראש החודש ותו לא, כי אם לא התעורר ביום הראשון מעוררים אותו ביום השני, ואפילו אם כבר עבר עליו כמעט כל החודש ולמעלה מעשרים פעמים עוררו אותו ועדיין נשאר בשנתו, מכל מקום לא התייאשו ממנו חכמים ועדיין אנו שבים לתקוע, כי עד הרגע האחרון ממש עדיין ניתן להתעורר ולשוב בתשובה.

וכבר נדברו ביניהם כמה מחסידי ברסלב ובתוך שיחתם נשאלה 'שאלה' מיהו החסיד הגדול ביותר, נענו כולם פה אחד ואמרו: ה"ה 'היצר הרע'... שהרי הוא אינו מתייאש לעולם, ובכל יום ויום יצרו של כל אדם ואדם מתגבר עליו להכשילו, אם לא יצליח ממקום זה יבוא ממקום אחר, ממזרח וממערב מצפון ומים; אם אתמול לא הצליח להכשילו וקיבל מכה מוחצת, מכל מקום יבוא היום שוב כאילו לא היה דבר מעולם, ומכל הצדדים וסוגי הטענות ינסה להפילך שוב בפח יקוש... וממילא "מאויבי תחכמני", עלינו ללמוד מדרכיו ועל-ידי זה לנצח אותו. באותה מידה שהוא זומם בה להפילנו בפח יקוש, באותה מידה ננצח אותו כשלא נתייאש.

ותדע כי זהו אחד מתכסיסי היצר - לנסות את האדם לאבדו מיישוב דעתו ולייאשו. וכן כתב הרה"ק ה'שפת אמת' בפרשתן (תרל"ד ד"ה כי תצא מחנה על אויבך) בביאור דברי הכתוב (תהילים לז, טז) "טוב מעט לצדיק מהמוון רשעים רבים", שהנה היצר הרע בא לו לאדם ומראה לו הרבה 'רשעיות' אשר עשה, ובזה הוא רוצה לשבר את רוחו לגמרי, אך הירא את דבר ה' עונה ליצרו ואומר לו: הן אמת שיש לי אך מעט 'צדקות', אבל רק על אלו אביט ומהן אשאב שמחה והתחזקות, ובזאת הוא גובר על יצרו ומנצחו. וזה דבר הכתוב "טוב מעט לצדיק", שיביט על מעט צדקותיו, מאשר להביט על המון הרשעיות הרבות שהיצר מציב אל מול עיניו.

יהי רצון שנוכח למלא את אלה הימים כראוי, להתחנן כדת וכנוון לפני המלך כחובת הימים הללו, ולבוא לקראת יום הדין הנורא ששים ושמחים, מתוקנים וטהורים, ונוכח לברכת השנים בשנה טובה ומתוקה.

(קטעים נבחרים מתוך 'באר הפרשה' כי תצא תשע"ט)

סיפר לי ר' אשר שטרנבוך, שלפני שנים ערך נסיעה לחברון עם מחותני הרב הצדיק הישיש ר' וועלוול אייזנבאך זצ"ל, והנה סטה הנהג בטעות מן הנתיב הנכון המוליך חברונה ומצאו את עצמם בתוך המון זועם צמא דם של ערבים משולהבים בשנאת ישראל יוקדת שהחל להתגודד סביב רכבם בזעקות "אללה אכבר"! לפתע החלו הערבים לזרוק אבנים וסלעים

הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א על התפילין וענייני תשובה

"וִירָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עָלֵיךָ וִירָאוּ מִמֶּךָ" (דברים כ"ה, י')

בגמרא ברכות (ו.): "אמר רבי אבין בר רב אדא אמר רבי יצחק, מנין שהתפילין עוז הם לישראל, דכתיב 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך', ותניא רבי אליעזר הגדול אומר אלו תפילין שבראש", עד כאן.

סיפר לי ר' אשר שטרנבוך, שלפני שנים ערך נסיעה לחברון ברכב פרטי בצוותא חדא עם מחותני הרב הצדיק הישיש ר' וועלוול אייזנבאך זצ"ל. ויהי בדרך והנה סטה הנהג בטעות מן הנתיב הנכון המוליך חברונה, ופתאום מצאו את עצמם בתוך כפר ערבי עוין. הם נקלעו לפתע לסכנה גדולה מידית ומוחשית - המון זועם צמא דם של ערבים צעירים משולהבים בשנאת ישראל יוקדת החל להתגודד סביב רכבם בזעקות 'אללה אכבר!' הם נבהלו עד עמקי נשמתם ולא יכלו לזוז לא קדימה ולא אחורה.

לפתע החלו הערבים לזרוק אבנים וסלעים, אחד הצעירים נעמד אל מול הרכב וזרק אבן גדולה היישר לכיוון ראשם של יושבי הרכב המבועתים!

ברגע האחרון התעשת הרב הצדיק ר' וועלוול ונזכר בתפילין שהוא נושא עמו, שהכתוב מעיד בהן בפה מלא: "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך!"; וכי מה לנו 'סגולה' גדולה יותר מפסוק מפורש בתורה, חשב ר' וועלוול.

בזריזות הוציא את התפילין הקדושות והניחן על ראשו, והנה בה בעת ממש נחתה האבן על החלון הקדמי של הרכב והשמשות התנפצו בקול רעש גדול, הרסיסים התעופפו לכל עבר, אך למרבה הפלא לא נגעו במאומה ביושבי הרכב עצמם, ואף בגדיהם נותרו שלמים ללא שום קרע, אפילו לא קטן!

תוך כדי ההמולה שנוצרה במקום מזריקת האבנים ופגעי הרסיסים המתעופפים לכל עבר נפתח בפניהם מעבר קל בין ההמון שזז מעט הצדה, הנהג החכם ניצל תיכף את אותו פתח ודהר במהירות החוצה מן הכפר העוין, ותהי נפשם לשלל בחסדי שמים ובזכות התפילין הקדושות.

מעין טיב מעשה זה סיפר לי דודי הרב ר' יוסף דב בן הרב ר' אשר לעמל בטלמן זצ"ל, שבמלחמת תש"ח לפ"ק, כאשר בירושלים

העתיקה ניטשו קרבות עזים עקובים מדם, כנודע, גויסו אז כל הצעירים למלחמה הקשה ללא יוצא מן הכלל. עליאף היותו בן תורה, בחור ישיבה שתורתו אומנותו, הכריחוהו בעת צרה להשתתף בנטל המלחמה המתחוללת. הוא הוצב לשמירה באחת מן העמדות הרבות הפזורות על פני הגבול החוצץ בין יהודים לערבים, משם היה עליו לצפות ולאותת אות אזהרה על כל דמות חשודה המתקרבת. לפתע, ללא שהבחין בכך מראש, ראה למולו שני ערבים רשעים ואכזריים רצים במהרה לקראתו, סכין ארוכה מושחזת בידם ומופנית לעברו, רחמנא ליצלן! לא הייתה לו שם שום אפשרות בריחה או הסתתרות, וחיייו היו בסכנה גדולה!

בעמדת השמירה שלו (בודקה) היה מונח על שולחנו באותו רגע זוג התפילין הקדושות שזה עתה חלץ עם סיום תפילתו. הוא נזכר מיד בהבטחת הפסוק שלפניו: "וראו כל עמי הארץ וגו' ויראו ממך!" ומיד הניח את התפילין על ראשו ויצא כך עטור בתפילין ונעמד אל מול הרוצחים הרצים לקראתו - והנה בבת אחת פתאום אחזה בהלה במרצחים ממראה היהודי העטור בתפילין, הם הפנו את עורפם והחלו לנוס ולברוח כלעומת שבאו ללא שום סיבה הנראית לעין!

לפנינו כמה עובדות בטיב תשובתן של ישראל:

מעשה זה שלפנינו קיבלתי מפי הגאון הצדיק רבי נוטע פריינד

אחת הנשים תלתה כביסה ותוך כדי כך צנחו לה מידיה מכנסיים רטובים. היא הביטה בבהלה למטה והצליחה לראות את האירוע: המכנסיים הרטובים צונחים על ראשו של הרב בן־ציון פלמן זצ"ל

חכמה וטוב הלב של הגאון רבי בן־ציון פלמן זצ"ל

"וְעִשִּׂיתְ אֹתָם בְּכָל לְבַבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ" (דברים כ"ו, ט"ז)

הרהר שנייה והשיב לו: "הנה, מה שקרה כאן זה מחלוקת בתוספות, כי בתוספות במקום פלוני בש"ס נאמר כי אסור לטעום קודם הפרשת תרומות ומעשרות, אך מצד שני יש תוספות הכותב שאין הקדוש־ברוך הוא מביא תקלה לחבר, זה בעיניי אכילה...". כמי שאומר לו: אתה הרי צדיק, וממילא יש כאן מחלוקת בתוספות... תחכום הנובע מלב טוב.

החולצה והחורים שבחולצה

סיפור של חולצה קטנה של ילד קטן בנו של ר' בן־ציון, סיפור גדול על אבא שלי: באותן שנים היה בדרך־כלל לכל ילד חולצה אחת שאותה היה לובש רוב או כל ימי השבוע. מטבע הדברים כשלוש בגד יום יום, הבגד נשחק ומתחיל להיקרע פה ושם. וכך היתה גורלה של חולצתי - מפעם לפעם נולד בה חור כזה או אחר. כמובן שאמא היתה מתקנת את החור מיד, אבל בכל זאת אינה דומה חולצה מקורית לחולצה משופצת עם טלאים קטנים.

ויהי היום, אחד הילדים בחיידר הסתכל ככה מקרוב על החולצה, צחק עלי ולעג לי: "יענקי לובש חולצה קרועה עשויה טלאים...". התביישתי מאוד והחלטתי בלב: 'זהו, אני לא הולך יותר לחיידר עם החולצה. עד שאין לי חולצה אחרת אני לא הולך לחיידר, ויהי מה!'. חזרתי הביתה ואמרתי: "אמא, או חולצה אחרת או שאני נשאר בבית!".

בלילה כאשר אבא שב מהכולל סיפרה לו אמא את המקרה ואת הכאב. אבא שמע והפטיר ברוגע: "הוא צודק, אם הוא מתבייש ללכת עם החולצה הזו שיישאר בבית".

כיון שהרב פלמן הלך תמיד בצדי דרכים, פעמים רבות הלך בדרכו סמוך לפתחי הבניינים ברמת אלחנן.

צהרים אחד הוא חלף עליי הבניין הגדול ברחוב הרב זוננפלד 6. אחת הנשים תלתה כביסה ותוך־כדי שהיא תולה כבסים צנחו לה מידיה מכנסיים רטובים. היא הביטה בבהלה למטה והצליחה לראות את האירוע: המכנסיים הרטובים צונחים על ראשו של הרב פלמן. נשמתה כמעט פרוחה והגיבה בקול: "אוהו, אוי ויי".

מה שהצליחה לראות ברור במאת האחוזים הוא, כי הוא לא הגביה מיד את ראשו לראות מהיכן נפלה עליו המתנה. הרב אכן נעצר, נעמד במקום. הוריד את המכנס מכובעו, לא המשיך בדרכו, החזיקו בידו כממתין בעיניים מושפלות.

האמא ביקשה נחרדת מאחד הילדים שיירד מהר להביא את המכנסיים הרטובים שנפלו. הילד רץ והוא מצא את הרב פלמן עומד על עומדו בעיניים מושפלות לקרקע, כדי שלא לראות חס וחלילה מי הוא זה, והבגד בידו של הרב פלמן, מחכה בסבלנות לשליח שבוודאי יבוא. הילד הגיע. הרב הושיט לו מכנסיים, שנשארו נקיים, שיעלה אותם הביתה. וגם העיניים שלו נשארו נקיות כבדולח, כי עדיין לא הרים את העיניים, אפילו לא לראות את פני הילד.

זו שנייה של מחשבה. להגיב כראוי ברגע כמימרא, ולהימנע מלהגביה את הראש. עם הרבה לב טוב, כי ה'לב טוב' של ר' בן־ציון אין לשער ו אין לתארו.

ומסיפור על מכנסיים פשוטים של ילד קטן לסיפור אודות איש גדול ותלמיד חכם, שגם מולו הבריקה חכמתו שנבעה מטוב לבו של ר' בן־ציון.

תלמיד חכם מבני ברק, מידידי של הרב פלמן, קנה ענבים ועשה יין. כידוע, יין חייב בתרומות ומעשרות מדאורייתא. קודם שעשיר את היין טעם מהיין כדי לבדוק את טיבו. מיד נקפו לבו שמא עבר עבירה שטעם לפני שהפריש תרומות ומעשרות, ולמרות שמטרתו בשתיית היין הייתה הטעימה בלבד. הוא ניגש ושאל את ר' בן־ציון: "האם זה היה בסדר מה שעשיתי בכך שטעמתי קודם שהפרשתי תרומות ומעשרות?".

ר' בן־ציון (בטוב לבו) הבחין מיד כי התלמיד חכם הצעיר מפוחד ממה שעשה; ועוד ידע ר' בן־ציון כי אכן הוא נכשל, כי היה אסור לו לטעום לפני הפרשת תרומות ומעשרות.

במכתב שהעביר להרב גרשטיין הוא מספר על חברו מהקיבוץ החילוני, המתפקד כטייס קרב, שסיפר לו שיש לו מועקה בלב... כי כאשר הגיע לגיל בר־מצווה לא עשו לו שום דבר! "לא הנחתי תפילין אפילו באותו יום, לא עליתי לתורה, וזה מעיק לי, אחרי הכל אני יהודי", הוא אומר והכאב נשמע מגרוננו

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על קידוש ה'

"פי שם ה' נקרא עליך" (דברים כ"ה, י')

במקרה שלנו אין מדובר לכאורה בתינוק שנשבה, וזאת מצד שתי סיבות: ראשית, הרי עצם העובדה שהוא רוצה להניח תפילין ולקבל עליה לתורה יש בה כדי להוכיח שהדבר באמת מעיק לו, ואם כך איננו תינוק שנשבה. שנית, טייס זה ליווה את חברו, שחזר בתשובה והפך לראש כולל, בכל התהליך הארוך של החזרה בתשובה, מתחילתה ועד סופה, ואם כן בוודאי שהוא מכיר את דרך היהדות ויודע מה היא מכילה!

הגילוי של מרן הגר"מ פיינשטיין זצוק"ל

מרן הגאון רבי מיכל פיינשטיין זצוק"ל סיפר לי בשם מרן ה'חפץ חיים', שפעם גזרה המלכות שכל בתי העסק של היהודים יולאמו אלא אם כן ימיר בעל העסק את דתו, רחמנא ליצלן. וסיפר ה'חפץ חיים', שלא היה יהודי אחד שהסכים להמיר את דתו. ולכן, כשהתעוררה לאחר מכן שאלה כיצד להתייחס אל היהודים הללו, פסק הלכה למעשה שלמרות שהם מחללי שבת בפרהסייה ומצד ההלכה הם נחשבים כגויים לכל דבר, אי אפשר להחשיבם ככאלה, שהרי הם הצהירו בריש גלי שלא ימירו את דתם למרות ההפסד הכספי העצום שנגרם להם.

ואם כן, לכאורה גם במקרה שלנו אי אפשר יהיה להחשיב את החבר הטייס הזה כתינוק שנשבה, וכנ"ל.

ועל פי זה השבנו לתלמיד חכם ששאל, שלמרות אשר אין איסור להעלות לתורה מחללי שבת, אבל מרן הגר"מ ש'אלישיב זצוק"ל הורה שלא להעלותם בין שבעת הקוראים, ולכן הצענו לו שינהג בדרך זו: "תגיד לגבאי שיקרא לך - בשקט - לעלות לתורה, ואחר כך יכריז בקול רם את שמו של החבר החילוני, ואתה תאמר לחברך 'אני אברך בקול

בסיפור דלהלן (שסופר ע"י הגר"י זילברשטיין בבית מדרשנו, והובא ב'ווי העמודים') נשמע על דברים המצביעים לכאורה על חילול ה', אבל בעצם יש בהם קידוש שם שמים לאור דברי הרמב"ם שכל העושה דברים בצנעה לשם שמים יש בכך קידוש ה'.

הסיפור החל כאשר מכובדנו הרב יוני גרשטיין מסר לנו מכתב שקיבל מחברו, תלמיד חכם גדול, המכהן כראש כולל ומרביץ תורה לרבים. אדם זה לא נולד להורים חרדיים. הוא גדל בקיבוץ חילוני, ובתקופת שירותו בצבא שימש כטייס במטוס קרב. בשלב מסוים החל לחשוב על תכלית החיים וחזר בתשובה, ולא הסתפק בכך אלא הפך כאמור למרביץ תורה. במכתב שהעביר להרב גרשטיין הוא מספר על חבר טוב שלו מהקיבוץ החילוני, המתפקד עד היום כטייס קרב, שפגש אותו וסיפר שיש לו מועקה בלב.

איש זה, שלמרבה הצער עדיין אינו שומר תורה ומצוות, מספר לחברו התלמיד חכם שחזר בתשובה שלמה, שכאשר הגיע לגיל בר־מצווה לא עשו לו שום דבר! "לא הנחתי תפילין אפילו באותו יום, לא עליתי לתורה, והור"י לא ציינו את יום הגעתי למצוות בשום אירוע מיוחד, וזה מעיק לי שהרי אחרי הכל אני יהודי", הוא אומר והכאב נשמע מגרוננו.

"ומה הנך רוצה ממני?", שאל חברו התלמיד חכם. "אני מעוניין שתסדר לי עליה לתורה במקום כלשהו, שבו גם אניח תפילין לפחות פעם אחת בחיי!", השיבו.

לראות את טעמה המתוק של השבת

מספר חברו התלמיד חכם, שבכל מהלך השיחה עם חברו החילוני לא שמע ממנו שהוא מעוניין להתקרב לשמירת תורה ומצוות. הוא רוצה רק להניח תפילין ולעלות לתורה, וזהו.

"ניסיתי להציע לו שייגע למשפחתנו לשבת קודש ויראה את טעמה המתוק של השבת, אבל ברגע שהוא הרגיש שאני מנסה לקרבו שלל את ההצעות מכל וכל...". התלבט התלמיד חכם בשאלה, אותה העלה במכתב שהעביר להרב גרשטיין, איך אפשר לתת עליה לתורה ולהניח תפילין פעם אחת בחייו, ולאור דברי הרמב"ם הנ"ל יש בכך קידוש ה', הרי מדובר באדם המחלל שבת בפרהסייה! והנה, בדרך כלל מתייחסים לאנשים כאלה כ'תינוקות שנשבו', אבל

אנשים הצועקים האחד על רעהו. להפתעתם כי רבה צעק אחד: "מדוע אתה מעכב אותי, הרי אני צריך לחזור עתה לעיר נתיבות..." בקיצור, האיש מצא טרמפ גם בדרכו חזרה לדרום הארץ. ברור היה מעל לכל ספק שרצונו העז של האיש שלא לבטל קבלתו בענין התפילה בציבור הביאה את ה' יתברך להתערב בענין ולסדר לו את ה'הסעות' גם בהלוך וגם בחזור.

עד כאן סיפורו המרתק של הרב ברזילי. לאור הדברים התעוררנו בשאלה כדלהלן: היהודי מנתיבות שהתאמץ כליכך להגיע לבני ברק עלימנת לא להפסיד תפילה בציבור, הרי לא יוכל למחרת היום ללמוד כיאות ב'סדר'. הוא יהיה עייף מאוד ולא יעלה בידו להתרכז כראוי. ואם כן, האם אי-החמצתה של תפילה בציבור שווה עדיכדיכך שהאברך יצטרך לבטל למחרת מתורתו? הרי הגמרא (מועד קטן, ט.) מביאה על כך את הפסוק (משלי ד, כו) "פלס מעגל רגלך, וכל דרכיך יכוננו", וכן נאמר (משלי ה, ו) "אורח חיים פן תפלוס", דהיינו שהאדם צריך לשקול את דרכיו בפלס-מאזניים ולהחליט מה שווה נגד מה! ואם כן, השאלה היא האם הענין החשוב הזה שלא להפסיד תפילה בציבור חשוב עדיכדי כך גם אם הוא יבטל מסדרי הלימוד שלו? הצגתי את השאלה הזו בפני גיסי מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א, שאמר כי "כדאי היה ליהודי ההוא להשקיע את המאמץ הזה ולהתפלל בציבור". וחשבתי שהביאור בכך הוא, שכיון שליהודי אשר קיבל על עצמו שלא להפסיד תפילה בציבור היה רפיון בענין זה וביקש להתחזק, הרי אם יבטל את הקבלה פעם אחת יש חשש שהרפיון יחזור!

זכה בה לחיי העולם הבא

הרמב"ם בפירוש המשניות בסוף מסכת מכות (פרק ג' משנה טז) כותב, שאם אדם מקיים מצוה אחת בשלמותה ודבק בה במסירות נפש, הרי הוא זוכה לחיי העולם הבא. דבריו מוסבים על המשנה "רבי חנניא בן עקשיא אומר רצה הקדוש-ברוך-הוא לזכות את ישראל", וזה לשונו: "מעיקרי האמונה בתורה, כי כשיקיים אדם מצוה מתרי"ג מצוות כראוי וכהוגן, ולא ישתף עמה כוונה מכוונת העולם בשום פנים, אלא שיעשה אותה לשמה מאהבה כמו שביארתי לך, הנה זכה בה לחיי העולם הבא. ועל זה אמר רבי חנניא, כי המצוות בהיותם הרבה אי אפשר שלא יעשה אדם בחייו אחת מהם על מתכונתה ושלמותה. ובעשותו אותה המצוה תחיה נפשו באותו מעשה וכו'". וזה תואם את דבריו של גיסי שליט"א שאמר, שאם האדם קיבל על עצמו שלא להחמיץ אף פעם תפילה בציבור כדאי שלא יתרשל בכך ולו פעם אחת, ולכן גם בעניינו של היהודי מנתיבות כדאי שלא להחמיץ את התפילה ולו פעם אחת.

מסקנה זו צריכה ללמדנו אורחות חיים: שכאשר אדם מקבל על עצמו דבר פלוני, חשוב מאוד להקפיד ולשמור על הדבר ולא לזלזל בכך. כי בדרך-כלל, כאשר מחמיצים פעם אחת באה מיד לאחר מכן הפעם השנייה וכו'...

(מתוך ספר 'מצוות בשמחה' בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

ואתה תחזור על כל מה שאני אומר מילה במילה, ואחר-כך תקרא בתורה עם הבעל-קורא! ברכותיו של החבר החילוני לא תהיינה לבטלה, כי הוא הרי קורא בתורה ויש לו חיוב לברך, מה גם שבוודאי הוא לא בירך בבוקר... וכך יפתרו כל הספקות על הצד הטוב ביותר.

מצוות קידוש ה', כפי שהיא מתפרשת תמיד עלידי שומרי תורה ומצוות, איננה רק במסירת הגוף ממש לה' יתברך; 'מסירות נפש' היא מושג שקיבל 'הרחבה יתירה' בדורות האחרונים, ומסירות זו באה לידי ביטוי גם כאשר אדם מוכיח לבוראו שהוא מוכן להקדיש מאמצים עליונים על-מנת לעשות רצונו בלבב שלם. המעשה שלפנינו, שסופר עלידי הרב מרדכי ברזילי, יו"ר 'הצלה', התרחש בעיר נתיבות בדרום הארץ, ובמקביל גם בבית הכנסת 'איצקוביץ' בבני ברק.

בשעה 12:30 בלילה סיים יהודי בני-ברקי את עיסוקיו בנתיבות והתכונן לשוב לביתו. לפתע הוא מבחין ביהודי נוסף המבקש ממנו לעצור ולקחתו בטרמפ.

כיון שבשעה זו כבר אין תחבורה ציבורית בכל האזור וחזותו של מבקש הטרמפ היתה חרדית לכל דבר, עצר הנהג, פתח את החלון, ושאל את הטרמפיסט לאן הוא מבקש להגיע. משהשיב שהוא צריך להגיע לבני ברק הזמינו להיכנס לרכב ופתח בנסיעה.

ויהי בהיותם בדרך שואל הנהג את האיש שהצטרף לנסיעה מה יש לו לחפש בבני ברק בשעה מאוחרת כליכך. תשובתו של האיש היתה מפתיעה: "קיבלתי על עצמי לא להפסיד אף פעם תפילה בציבור, ובדיוק היום היו לי טרדות רבות ועד לרגע זה לא הצלחתי להתפלל ערבית בציבור. ישבתי וחשבתי מה עלי לעשות; הרי בכל האזור אי אפשר עתה להשיג מנין, ואם כן אולי בכל זאת הפעם אתפלל שלא במנין. אבל מיד התחזקתי בעצמי ואמרתי שאם אעשה זאת פעם אחת ואתפלל ביחידות תיעקר כל הקבלה שלי והכל יתערער. לכן החלטתי להתאמץ ולנסוע עד לבני ברק ולסור לבית הכנסת 'איצקוביץ', שם יש מניינים עד שעה מאוחרת מאוד. היצר הרע ניסה להחלישני, אבל עמדתי נגדו, יצאתי לכביש וחיפשתי טרמפ, והנה עזרני ה' יתברך ומצאתי אותך".

השניים נוסעים לבני ברק. והנה, מיד בהגיעם ל'איצקוביץ', בשעה 1:45 אחר חצות, הם שומעים צעקות 'צענטער, צענטער' (עשירי למנין). היהודי שלנו מצטרף בשמחה רבה למנין ומתפלל בציבור... בעוד הטרמפיסט מתפלל ערבית, עשה הנהג חשבון לעצמו ואמר: 'הרי האיש שהגיע אתי מתגורר בנתיבות, ואם כן איפה הוא יבלה עתה את השעות שנתרו עד הבוקר? הרי ברור שאין לו אפשרות לחזור עתה לנתיבות'.

הנהג מחליט להמתין עד תום התפילה ואז הוא ניגש אל היהודי שנסע אתו ושואל "איפה הינך מתכונן לישון עד הבוקר?". הלה לא התבלבל והשיב שהוא מתכונן לעלות לשיבת פוניבו' ולישון על אחד הספסלים...

אדהכי והכי הם יוצאים מבית הכנסת 'איצקוביץ' ומבחינים בשני

כשהיה בן שלושים, בעקבות חולי של בתו קיבל על עצמו כמה קבלות, בתוכם קבלה שלא ליטול ידיים רק לסעודה של מצוה וכך עשרות שנים לא אכל כי אם מסעודת מצוה

פרק מיוחד בגדלותו של הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל

"וּבָאתָ אֶל הַפֶּהן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם" (דברים כ"ג, ג')

למרות שגדל באמריקה החומרנית והנהנתנית ואולי דווקא משום כך קידש רבינו עצמו ומגיל צעיר הרחיק את עצמו מהבלי ותענוגי עולם הזה מחשש שהם עלולים להפריע לגדילתו וצמיחתו. מרגלא בפומיה לחזור על דברי רז"ל שהתורה מעלה מטומאה לטהרה, מטבע הדברים דרגת קדושתו ופרישותו של אדם רם המעלה הינה בהצנע לכת ורב הנסתר בה על הגלוי, שככל שראו וידעו ידע להסתיר מעיני כולם את פרישותו מהנאות העולם הזה, הוא עצמו לא נתפס בעיני הציבור כאדם פרוש מעולם הזה, והיה נראה טבעי עם כל אדם שהוא, אך אדרבה במקום שאתה מוצא ענוותנותו שם גדולתו וחסידותו.

במשך השנים הראשונות בארץ ישראל ישב רבינו עם הבחורים בכל שעות היממה משעות הבוקר המוקדמות ועד שעות הלילה המאוחרות ואז הם ראו גם את מנהגו במאכליו שהיה אוכל בפרישות, במידה מצומצמת מאד ולא אחת כשהביאו לו את האוכל היה מוריד מראש חלק ממנו, ומורה להעבירו לצלחתו של חתנו הג"ר חיים דב שיהיה לו כח בשקידתו העצומה או שהעביר זאת לאחרים, תלמידים וכד', ולעצמו השאיר מעט מאד.

כך מעידים רבים שבמשך השנים היה מוריד ממה שהרבנית שמה לו, כאשר ברור היה לו שלא תדע מזה, לאחרים, כך גם בבתיים שהתארח ונתנו לו כיד המלך כראוי לאורח שכוה, חיפש ומצא שעת כושר כשלא ראו וביקש מאחרים שיאכלו חלק ממנתו. מלבד זאת היה לו בישיבה במשך שנים רבות כופתאות מיוחדות שהיו עשויות מדגים טחונים שזה היה מאכלו.

סיפר אחד התלמידים שנכנס פעם למטבח הישיבה וראה את הטבחית עוסקת בבישול קציצות אלו ומתוך סקרנות ביקש לטעום מהם. התברר שטעמם היה תפל מאד מאד, שכן לא היה בהם שום תוספת, קמח או מלח או תבלין אחר, וצריך היה להזהר שלא יתפוררו במהלך הבישול שכן לא היה מה שידבקם, לא ברור מה הייתה הסיבה שאכלם האם היה זה שלא להנות מעוה"ז או משום שנוהר ממאכלים שיכולים להפריע למצב של גוף נקי בהיותו מניח תפילין בכל שעות היום, כך או כך למד אותו תלמיד על דרגת פרישותו של רבינו שאכל דגים אלו בלי שום טעם בקביעות עשרות שנים.

כמו כן תלמידו הג"ר משה לואיס ראש ישיבת שערי חיים היה

מביא לו מדי יום מאפה אותו הכינה רעייתו הרבנית, מאפה שנעשה מחומרים בריאים בהדרכתו, קמחים ודגנים, שמרי בירה וכד' כמעט בלי טעם. כששאלהו מישהו פעם איזה טעם יש לתערובת כזו? התפלא על השאלה, והשיב איני יודע, זה טעים ובריא! דבר נוסף, היו מביאים לו בשיעור כוס קפה מהביל להרוות צמאונו בשעת השיעור. מעולם לא שתה את הקפה כשהוא חם וטעים, תמיד שתהו כשהיה קר, לא ברור האם היה זה בכוונה או שהיה שקוע בשיעור ושכח או שעשה זאת כדי שיוכל לברך ברכה אחרונה שכידוע דעת הפוסקים שלא מברכים כששותים כוס רותח ומהביל שלא ניתן לשתות ממנו רביעית בבת אחת. כך או כך, ראו שלא נהנה מכוס שתיה רותח.

שוקולד זה טפל

היו תקופות שהיה משתמש בשוקולד במקום סוכר כממתיק הקפה, אמרו אז שעשה זאת בהמלצת רופאו שאמר לו שבשוקולד ישנה תכונה שהוא ממריץ את הדם ונותן אנרגיה לגוף. תלמידים משוויץ היו מביאים לו משם שוקולד כשהגיעו והיה מודה להם על כך ומברכם.

היה בזה משהו לא מובן בהתאם לכל הנהגתו הידועה בישיבה להתרחק מתענוגים ומותרות וכאן מביאים לו דווקא שוקולד משוויץ.

מספר תלמידו הג"ר משה לואיס: פעם היה לרבינו ספק האם ברך על הקפה, הציע לו רבי משה שיקח חתיכת שוקולד ויברך עליה

כשהתכופפתי אל הנהג לשאול אותו האם הוא מוכן להסייע אותי ראיתי אדם גלוי ראש, בעל רעמת שיער גדולה על ראשו. אמרתי לו: "ערב טוב, נהג יקר, האם אתה פנוי לנסיעה?", ולהפתעתי, במקום שישב לשאלתי הוא ספק כפיו זו לזו וקרא בקול גדול: "ישתבח שמו לעד. ה' שמע תפילתי!"

הגה"ח רבי אהרן טויסיג שליט"א על כוחה של מילה טובה

"להיות לו לעם סגולה" (דברים כ"ו, י"ח)

ישנו מאמר ידוע משמו של הרה"ק ה'צמח צדק' מליובאוויטש זי"ע, שאם אדם רוצה להוכיח את חברו על עניין כלשהו עליו להיות שלם בשלושה דברים, וכדלהלן.

ומשול הדבר לרופא הרוצה להזריק זריקה דרך הווריד, אך ישנם שלושה כללים שעליהם הוא מחויב להקפיד לפני שייגש למלאכתו: האחד - עליו לחטא את מקום ההזרקה בחומר חיטוי חריף, כדי שהמקום לא יהיה מזוהם. השני - המחט צריכה להיות נקייה ומחוטאת בחומרי חיטוי חריפים, כדי שלא תזהם את דמו של החולה. השלישי - ידיו של הרופא צריכות להיות נקיות בתכלית.

והנמשל: אם רואה אדם שהוא חייב להוכיח את חברו באיזה עניין, ראשית - כל עליו לבדוק את עצמו שלא תהיינה לו נגיעות אישיות, אלא כל כוונתו תהיה אך ורק לטובת החבר - כמו רופא המנקה את מקום הזריקה כדי לוודא שפעולתו תהיה לטובת החולה בלבד. לאחר מכן עליו להקפיד שהדיבורים שלו, שהם משולים למחט הזריקה, יהיו נקיים מכל רבב של רוע לבל ידקרו ויפגעו בנפשו של הזולת. והדבר השלישי - אל לו להסתכל על החבר כעל איש נחות דרגה, כי אז יהיה משול לרופא שידי מוזהמות בחיידקים.

"ישתבח שמו לעד, ה' שמע תפילתי!"

בהקשר לדברים הללו אספר סיפור נפלא אשר בדידי הווה עובדא, ויש בסיפור זה תועלת מרובה לשומעים:

באחד הימים הוכרחת מחמת סיבה מסוימת לבקר בעיר אחת מחוץ לבני ברק. בשעת לילה מאוחרת, כאשר רציתי לחזור לביתי, עצרת מונית מזדמנת שעברה ברחובה של עיר. כשהתכופפתי אל הנהג לשאול אותו האם הוא מוכן להסייע אותי ראיתי אדם גלוי ראש, בעל רעמת שיער גדולה על ראשו.

לפני שניגשתי אל מטרתו, נהגתי כפי שהדריך אותו אבי זצ"ל - להקדים שלום לכל אדם, ואפילו לפחות שבשוק, ולכן אמרתי לו תחילה במאור פנים: "ערב טוב נהג יקר, האם אתה פנוי לנסיעה?". והנה, להפתעתי, במקום שהלה ישב לשאלתי הוא ספק כפיו זו לזו וקרא בקול גדול: "ישתבח שמו לעד. ה' שמע תפילתי!"

על משפט זה הוא חזר לנגד עיני המשתוממות כמה וכמה פעמים, עד שלרגע עלה במחשבתי שאולי מדובר באדם שאינו שפוי בדעתו

שלא כדאי לי לנסוע אתו דרך ארוכה מחוץ לעיר. אך הנהג חיך אלי, החווה לי בידו להיכנס לרכבו ומיד החל להסביר לי: "שמע נא, אדוני, הסעתי היום אנשים רבים מאוד מכל גווי הקשת של החברה הישראלית, מכל החוגים והעדות, ומבין כל האנשים הללו לא היה אחד מהם שבירך אותי בברכת 'בוקר טוב', 'צהרים טובים' או 'ערב טוב'. הייתי מדוכדך מכך שבמשך כל היום כולו לא שמעתי את המילה 'טוב' אפילו פעם אחת, ולא יכולתי לסיים את עבודתי וללכת לביתי לישון. לכן ביקשתי מה' שיזמן לי מישהו שיברך אותי ב'טוב', והנה שמע ה' תפילתי, וזה פירוש השמחה ששמחתי לאחר ששמעתי את ברכתך".

נסעתי עם נהג המונית דרך ארוכה עד בני ברק, במהלכה שוחחנו על דא ועל הא, ובין השאר הוא ביקש ממני שאומר לו איזה דבר תורה. חזרתי לפניו על הדברים הנ"ל של הרה"ק ה'צמח צדק' זי"ע, כי אדם המבקש להוכיח את חברו צריך ללמוד מעולם הרפואה, שכמו רופא הרוצה להזריק זריקה לחולה עליו לחטא את מקום הזריקה, את המחט ואת ידיו, כך המוכיח צריך להסתכל על האיש בחזקת כשר ונקי מכל לכלוך, והדברים שהוא אומר אל להם להיות בוטים כמדקרות חרב, אלא נקיים ומתונים, ועל האומר עצמו לנקות את פיו ולשמור דיבוריו כהוגן.

כאשר סיימתי לומר רעיון זה באוזני הנהג הוסיף לי הלה ואמר: "דרכם של הרופאים, כי כאשר הם מסיימים לדקור את החולה הם מלטפים את ידו עם צמר גפן ספוג בחומר כדי להקל על כאב הדקירה, כך גם המוכיח בשער צריך ללטף את לבו של השומע

מראה מפעים במיוחד אירע פעם בעיצומו של ועד מוסרי שעסק בענין מידות טובות ולב טוב לזולת. רבי אריה פינקל זצ"ל ציטט את דברי רש"י בתהלים, ומרוב חיבורו אל הדברים וחיבתו ותשוקתו כלפיהם, פרץ בבכי נרגש שסחט דמעות מכולנו

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א על האצילות ומידותיהם הטובות של גדולי ישראל

"וּבָאתָ אֶל הַפֶּהן אֲשֶׁר יְהִיה בְּיָמֵים הָהֵם" (דברים כ"ג, ג')

את עיקר משנתו החנוכית שהנחיל הסבא לתלמידיו, השתית על הצורך לרכוש חכמה וטוב לב. עם שניהם יחד ניתן להיטיב עם הבריות!

אמרה נפלאה היתה שגורה על לשונו של הגאון הצדיק רבי דוב יפה זצ"ל, משגיח ישיבת 'כפר חסידים', בה הרבה לזרז את תלמידיו: "אדם יכול לבחור לעצמו לחיות בגן עדן של מידות טובות, ובמקום זה הוא בוחר לחיות בגיהנום של מידות רעות. תאמרו לי אתם - לא חבל?!"

משמעות האימרה היא, כי אדם שנוהג במדות טובות הרי הוא הראשון שמרויח מזה, חייזו הם בבחינת חייזו גן עדן. אין כעס, אין רטינה, אין עצב, אין דאגה, אין קנאה, אין שנאה. אך במקום זאת הוא בוחר להשחית את מדותיו בנסיון להיטיב עם עצמו או להרויח רווח מזערי כלשהו, כשלמעשה הוא המפסיד הראשון והעיקרי מהתנהגותו - חייזו הם חייזו גיהנום, מלאי רוגז, עמוסי שטנה וכעס. "תאמרו לי אתם - לא חבל?!" הדהדה שאלתו הנוקבת של המשגיח שוב ושוב...

טוהר מדותיו של רבי אריה פינקל

במשך השנים זכיתי להסתופף רבות בהיכלו של דודי, הגאון רבי אריה פינקל זצ"ל, ראש ישיבת מיר-ברכפלד, ומדי פעם לשמוע ממנו ועדים במוסר. השעות המיוחדות הללו במחיצתו אינן נמחות מזכרוני, אישיותו המרוממת היתה עבור כולנו דוגמא חיה ומוחשית

הגאון רבי מיכל זילבר שליט"א, ראש ישיבת זועהיל, מעיד את אשר ראה במחיצת רבו, מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, בעל ה'חזון יחזקאל'. את היחס המיוחד במינו שזכתה לקבל ממנו העוזרת בבית, זאת שהיתה אמונה על מלאכת הנקיון.

מדי פעם הוא היה קורא לה באמצע העבודה ומבקש ממנה שתנוח מעט. גם הודיע לה באופן כללי שהוא מאד ישמח אם תעשה את מלאכתה בצורה איטית וקלה, מאשר שתעבוד במהירות ובאופן מכביד ומתיש. זאת למרות שהאיטיות הזאת עלתה לו בתשלום נוסף, משום ששילם לה לפי שעות.

היחס הזה של הענקת כבוד שרחש הרב אברמסקי לאותה עוזרת בודאי גרם לה להסתכל בעין אחרת, טובה יותר, על התורה ודרכי הנועם שלה. גישה כזאת להתייחס בכבוד ראוי לכל אדם בשווה, מבלי לעיין מה טבעו ומעמדו, היא זו שמביאה שלום ושלוה בעולם. מרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, בספרו 'אמרי דעת' (חלק ב עמוד כד) מאלף אותנו מנסינו רב השנים בתחום החנוך, כך: "אני אומר לכם מתוך עובדות קיימות ומנסיון של עשרות שנים, שיסוד הבנין של האדם, איך שבונה את עתידו ומעמיד את עצמו לכל החיים, לא הכשרונות ושאר דברים קובעים זה, אלא רק המידות! אם יש לאדם מידות טובות, אזי יש לו עתיד מזהיר, ואם חס וחלילה המידות הן אחרות, הוא רחוק מהכל. אמנם יכולים לטעות בו, אבל באמת הוא רחוק ממעלות לגמרי..."

וממשיך שם רבי מיכל יהודה לכתוב משפט מפליא: "וכן ראינו ושמענו על כל גאוני זמנינו וגאוני דור הקודם כל אותם הידועים, יסוד היסודות אצלם היה מידות טובות!"

נוראים הם דבריו הנוקבים של הגאון מוילנא בפתח ספר 'אבן שלמה': "כל עבודת השם תלוי בתקון המידות, שהם כמו לבוש למצוות וכללי התורה, וכל החטאים משרשים במידות... ועיקר חיות האדם הוא להתחזק תמיד בשבירת המידות, ואם לאו למה לו חיים?!"

כאשר נשאל פעם ה'סבא מסלבודקה, מרן הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, כיצד מתמצת הוא את עיקר פעליו בחיים? השיב ה'סבא' משפט עמוק ותמציתי: "השתדלתי לחנך את התלמידים שלי, שמוטל עליהם להיות קלוג און גוט!" (חכם וטוב).

- מהו זוך וטוהר המידות. בו ראינו סמל של שלימות בתורה, בהנהגה, ביראה ובמידות, שכמוהו רוצה הקדוש ברוך הוא שיראה היהודי. בשיחותיו של רבי אריה חשנו תמיד כי דבריו יוצאים מלב טהור, מתוך עיבוד עצמי עקבי קודם אמירתן. לכן דבריו עשו רושם כה גדול על השומעים ונחרטו עמוק בלבבות. האצילות והנועם המיוחדים בצורת מסירת הדברים, אף הם הוסיפו נופך להשראה המיוחדת שהורגשה בסביבתו בעת שמיעת מוסריו ואמריו. יש לציין, כי בענותנותו המיוחדת במינה תמיד הרגיש שאינו ראוי לומר מוסר לאחרים, ונמנע מלהעיר או לתבוע משומעי לקחו על דרגות ומעלות שלפי רום מדרגתו סבר שאינו אוזן אוזן או שלא רכש בהן מספיק שלימות.

מטעם זה כידוע, סירב רבי אריה בתחלה למלא את מקום אביו, הגאון הצדיק רבי חיים זאב פינקל זצ"ל, מנהלה הרוחני של ישיבת מיר, למסור במקומו את השיחות הקבועות בישיבה. כשדודו, ראש הישיבה, מרן הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, ניסה להפציר בו ולשכנע אותו כי הוא ראוי לאותה משרה רמה, הצליח רבי אריה בחכמתו הרבה להפוך את הקערה על פיה ולשכנע את רבי חיים, כי דוקא הוא עצמו זה שראוי להתחיל למסור שיחות בישיבה...

בסופו של דבר, אכן השתכנע רבי חיים לטעונו של רבי אריה, ובזכותו החל למסור שיחות מוסריות בישיבה, וכך זכה עולם התורה לטעום מעט מההרגשים העדינים של רבי חיים, ולהיזכר בכוחו העצום והבלתי נדלה גם בתחום המוסר. יסודותיו העצומים והנפלאים מתבדרים בשמו עד היום, וספרו 'שיחות מוסר', שרבי אריה עצמו ערך בטוב טעם ודעת, קנה שביטה בבתי מדרשות והיכלי התורה והיראה בכל אתר ואתר.

מראה מפעים במיוחד אירע פעם בעיצומו של ועד מוסרי שעסק בענין מידות טובות ולב טוב לזולת. רבי אריה ציטט את דברי רש"י בתהלים, ומרוב חיבורו אל הדברים וחיבתו ותשוקתו כלפיהם, פרץ

בבכי נרגש שחט דמעות מכולנו. היה זה כאשר הקריא את דברי רש"י בתהלים על הפסוק: "אתה כוננת מישרים משפט וצדקה ביעקב אתה עשית" (צט, ד). מפרש רש"י בשם 'מדרש תנחומא': "אתה כוננת מישרים - פשרה ושימת שלום בין אנשים כוננת באמריך 'כי תראה חמור שנאך רבץ', 'כי תפגע שור אויבך'. מי הוא שיראה את שונאו גומל לו חסד שלא ידבנו לבו לחבקו ולנשקו?!..."

'נפשי יצאה בדברו'

כוננת רש"י שם לומר, שכאשר ציוותה התורה את האדם שרואה את חמור שונאו רובץ תחת משאיו לסייע לו להרימו, או כשפוגש את שורו או חמורו של אויבו תועה בדרך ועליו להשיבו לבעליו, יש לה בזה רצון נוסף מלבד המצוה כשלעצמה. התורה רצתה לכונן שלום בעולם בין בני אדם. כאשר אדם רואה את שונאו בטעינת החמור או משיב לו את אבידתו, זה גורם לו לאהוב מחדש את חברו, ואף לחבקו ולנשקו. נמצא שהתורה בחוקיה הישרים מכוננת שלום בעולם.

"צא ולמד", עורר רבי אריה בקול נרגש ונשנק מבכי, "כיצד כל ההלכות והחוקים שמצוה אותנו התורה, הגיונם ושרשם במידות טובות והגונות. כיצד רצון התורה הוא אך ורק ליישר את דרכינו ואורחותינו, שנאהב האחד את רעהו ושננהג כראוי האחד כלפי רגשותיו וצרכיו של השני..."

רבי אריה שסמל בהנהגתו האישית רגש יוצא דופן לצרכי הזולת, בשעה שהקריא את מילותיו הקדושות של רש"י הללו, לבו עלה על גדותיו, עד שלא היה מסוגל לעצר את זרם הדמעות שאיימו לפרוץ בסערה... ראינו את החיבור ואת ההמייה שלו לדברים. 'נפשו יצאה בדברו'!

(אוצרותיהם אמלא')

מהו הספר "בשר על גבי גחלים"?

"וְשִׁמְחֵת בְּכָל הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן לָךְ" (דברים כ"ו, י"א)

ה"אור החיים" הק' כ' גם ירמוז במאמר בכל הטוב אל התורה, כאומרם ז"ל (אבות ו, ג) ואין טוב אלא תורה, שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה היו משתגענים ומתלהטים אחריה ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם

החיד"א ב"שם הגדולים" מביא שיש ספר ששמו "בשר על גבי גחלים", והוא ספר קדמון, מזכירים אותו הראשונים ונקרא כך הספר הנזכר שישנו בנותן טעם כבשרא אגומרי.

ובליקוטי מהרי"ל (אות עא) כתב: שנקרא כן מפני שמה שכתוב בו, יש בו סברא וטעם כבשר הנצלה ע"ג גחלים,

קב ונקי הרב צבי וינברג

ואינו מצוי ביננו, כי בעו"ה בגזירות נעלם ממנו והוא זה שהביאו בפוסקים "חיבור רב ביבי", והרבה נמצא במרדכי הגדול.

בליקוטי מהרי"ל (אות פג) כ' שמעידין על ר"ת, כשהיה רוצה ללמוד תמצית מהלכה חמורה היה נותן לפניו תל של זהובים לשמוח בהן ונתרחב לבו ולמד בכח.

מצטרפים ללימוד הדף היומי בהלכה בקבלה טובה לקראת הימים הנוראים: המוני בית ישראל מתחילים בשבוע הבא בלימוד חלק ה' במשנה ברורה במסגרת הדף היומי בהלכה

מעמדי שיעורי פתיחה בחלק ה' במשנה ברורה יתקיימו בבתי גדולי ישראל שליט"א • הנהלת דרשו העולמית הודיעה על הענקת מלגה מיוחדת למאות מגידי השיעור של הדף היומי בהלכה • היערכות להצטרפות המונית ללימוד הדף היומי בהלכה לקראת תחילת לימוד חלק ה' • קבלה טובה לקראת הימים הנוראים ויזמא דהלולא של מרנא החפץ חיים

במאות רבות של מוסדות תורה וחינוך, בישיבות הקדושות, בסמינרים, בתלמודי התורה ובבתי החינוך לבנות, יעסקו התלמידים במורשתו המזהירה של מרנא החפץ חיים, ישננו הלכות שמירת הלשון ודברי מוסר בנושא מתוך ספריו הקדושים, ויקדישו מזמנם לעיסוק בהלכות שבת שבמשנה ברורה, על פי סדר הלימוד של 'הדף היומי בהלכה', אשר התקבל בכל רחבי העולם היהודי, בעידודם ובתמיכתם הנלהבת של מרנא ורבנא גדולי ומאורי הדור, אלו אשר עמנו חיים היום ואלו אשר הנהיגו את העדה הקדושה והסתלקו לבית עולמים, ובראשם רבותינו עמודי ההוראה מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, מרן הגר"ש ואזנר זצוק"ל, ורבינו ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל, לצד כל גדולי האדמו"רים וראשי הישיבות. ב'דרשו' קוראים לכל יהודי באשר הוא, להצטרף לרבבות שכבר קיבלו על עצמם ועוסקים מדי יום בלימוד 'הדף היומי בהלכה', לימוד אשר הרבו גדולי ישראל לשבח אותו, ושכבר הוכח כי הוא מהווה הדרך הטובה ביותר ללימוד עקבי של 'המשנה ברורה' בשלמותו. ובזכות הלימוד בתורתו של רבינו בעל ההילולא, נזכה לבוא ליום הדין כשעמנו הסיגור הגדול אשר קם לעם ישראל, ורבים השיב מעוון בספריו הקדושים המחבשים כל פצע וחבורה, מטהרים את הלב ומייחדים אותו לאבינו שבשמים.

לקראת תחילת לימוד חלק ה' במשנה ברורה בשבוע שבו יחול יום הילולת מרנא החפץ חיים יתקיימו מעמדי שיעורי פתיחה ללימוד חלק ה' במשנה ברורה בבתי מרנא גדולי ישראל שליט"א ובהשתתפות דינים ומורי הוראה. הנהלת דרשו העולמית הודיעה על הענקת מלגה מיוחדת למאות מגידי השיעור של הדף היומי בהלכה - לקראת תחילת לימוד חלק ה'. בימים אלו, לקראת הימים הנוראים, אך טבעי הקבלה הטובה אשר מתעוררים לקבל על עצמם רבים, להתחיל בקביעת לימוד בדף היומי בהלכה במשנה ברורה - כאשר הלימוד והבקיאות בספר זה נדרשת וחינויות לכל אשר חפץ לחיות על פי התורה הקדושה ועל פי ההלכה. זה כבר הפך למסורת. כמידי שנה יוצאת המעצמה התורנית 'דרשו', למסע חיזוק אדיר בכל קצווי תבל, לקראת ימי הדין הבאים עלינו לטובה, ולציון יום ההילולא של רשכבה"ג מרנא החפץ חיים זיע"א, בהצטרפות המונית ללימוד 'הדף היומי בהלכה', והתחזקות בלימוד הלכות שמירת הלשון. סניפי 'דרשו' בלמעלה מ-20 מדינות הפזורות על פני חמש יבשות, סיימו בימים אלו את הפצת חומרי הלימוד לקראת שבוע החיזוק הגדול לימוד הדף היומי בהלכה, ובעיקר לקראת יומא דהילולא של מרנא החפץ חיים.

Dirshu
 דרשו ד' ועוזו
 קרו עולמית להיוק
 ועידוד לימוד התורה

מתחזקים
 בקבלה טובה לקראת
 הימים הנוראים

**מצטרפים
 ללימוד
 'הדף היומי
 בהלכה'**

בכ"ד אלול, מתחילים
 המזוני בית ישראל
 בלימוד חלק ה' ב'משנה ברורה'
 במסגרת 'הדף היומי בהלכה'.
 מצטרפים ללימוד ושינון ההלכה,
 לדעת לחיות כיהודי.

**מתחילים
 חלק ה'
 ב'משנה
 ברורה'**

**כ"ד אלול
 יומא דהילולא
 מרנא 'החפץ חיים'
 זיע"א**

לקבלת רשימת שיעורי 'הדף היומי בהלכה' ברחבי הארץ 02-5609000

לקבלת לוח הלימוד היומי בארץ 02-5609000

לשמיעת שיעור יומי בדף היומי בהלכה *4992

ללומדים ישנה אפשרות להבחן במבחני 'הדף היומי בהלכה' ולקבל מלגה

נראה שגם הפלאפון נכנס להלם. המום כולי ניסיתי לתפוס. ריבוננו של עולם, מה הולך פה. מסתובבים בדורנו אנשים, מבחוץ נראים הם כמו כולנו, אך ראשם מגיע כמעט השמימה...

סדרת שיחות עם אנשים מופלאים הנבחרים על כל הש"ס

הרה"ח ר' אהרן כהן

היה זה מייל קצר תחת הנושא 'קניין ש"ס' היה רשום בו שם ומספר טלפון. נראה שהשולח כתב והזדרז לחזור ללימודיו. צלצול קצר, ובסייעתא דשמיא, זה היה בדיוק ברגע הנכון; הוא אתי מעבר לקו. רק רצייתי להעביר, פתח הרב מ.ו. מחשובי חברי תכנית 'קניין ש"ס'. רעיון המסייע לי מאוד לזיכרון הלימוד. בידי כבר הוצאתי את העט לרשום, אחרי הכל, רעיון של בעל-ניסיון בידיעת כל הש"ס שווה יותר ממומחים לזיכרון מטעם-עצמם למיניהם...

אני משמש כ'בעל קורא' כבר חמש עשרה שנה, התחיל להעביר לי את הרעיון. בשנים האחרונות הרגלתי את עצמי במהלך ייחודי המועיל לי לחזור על הלימוד בדרך אגב, וכאן בפשטות מציין הוא את הרעיון; בכל פסוק שאני קורא כשאני מתכונן וכדומה, אני מהרהר מיד, האם הגמרא מזכירה את זה, איפוא? ומה לומדים מזה? כך, משלים הוא, אני מזכיר לעצמי בכל שבוע עשרות-עשרות סוגיות ודפים בגמרא...

עדיין לא נרגעתי, מעצם הרעיון והמושגים. אך מעבר לקו היה אברך הרב א. מ. מירושלים שזכינו כבר בעבר להביא שיחה מרתקת איתו. אחר שהזדהה בשמו התנה את 'צערנו' (הלואי עלינו שמחות שכאלו...). בעזרת השם יתברך בעוד חודשים ספורים, יגיע היום הגדול, בו יזכה לסיים את לימוד וידיעת הש"ס כולה. דא-עקא, שיתף, במציאות הוא רואה ומכיר בעצמו, את ההבדל הגדול בזיכרון ובידיעה, בין החלק הראשון של הש"ס עליו זכה לחזור ולשנן עם עמידה בכור המבחן הרבה פעמים, בכל חצי שנה מחדש.

כשהחלק השני של הש"ס, אף שברוך השם הוא נבחן עליהם במבחן החודשי ואף במסכם אחר ארבע חודשים וכן כבר כמה פעמים בכל חצי שנה אך, מה לעשות, על אף הכל, אין זה דומה לחלק הראשון. וכאן ביקש בתחינה, אולי יש באפשרות לפתוח 'תכנית' מיחדת בו יעברו חברי תכנית 'קניין ש"ס' בכל שנה מחדש על כל הש"ס עם מבחנים מותאמים מדרבנים!?

נראה שגם הפלאפון נכנס להלם. המום כולי ניסיתי לתפוס. ריבוננו של עולם, מה הולך פה. מסתובבים בדורנו אנשים, מבחוץ נראים הם כמו כולנו, אך ראשם מגיע כמעט השמימה...

כעת ועכשיו.

היה זה באמצע 'ימי בין הזמנים' כפי שמכונים הם בלשונו. הטלפון שרטט גרם לי להסתכל ולנסות לנחש מי זה שמעבר לקו. אחרי אי ההצלחה נשאר לי רק להרים ולשמוע ישירות ממנו.

קבלתי 94% במבחן. הודיע הלה ישירות. עודי מנסה להבין מי נגד מי, מה הוא רוצה ממני, המשיך הלה מרוגש כולו. כעת קבלתי מכתב מ'דרשו' עם הציון במבחן הראשון שלי על החומר החודשי ב'דף היומי', כשהציון שלי הוא 94% הזכיר הלה בשנית כשקולו ממשיך לגעוש.

יפה, ברוך השם. הפטרתי בשמחה, תוהה מה תפקידי, אך הוא סייע בעדי. אחר שהזדהה כר' אברהם הסביר את-עצמו, התקשרתי כי רצייתי להודות לכם על השיחות המיוחדות עם חברי 'קניין ש"ס'. בזכותכם זכיתי בפעם הראשונה לטעום ולעשות את זה...

בהמשך, עברנו עם ר' אברהם לשיחה נעימה שארכה והתמשכה. חלקים מובחרים ותועלתיים מובאים לפניכם;

איך זה התחיל?

כאמור, משתף ר' אברהם, הרבה זמן שהנני עוקב אחרי הראיונות המיוחדים בשקיקה. מדהים לראות ולחוות כל פעם מחדש, איך שבדורנו אנו, שלעתים נראה כאילו ישנו ח"ו 'תחרות סמויה' מי מצליח יותר ליילל על מצב הדור וכו'.

והנה, כמעט כל שבוע מחדש, מובא ונראה לעין, על עוד אברך ועוד אברך, שזוכים ומגיעים לשיא שיאי שאיפת כל יהודי, ללמוד ולדעת

אך ברשותכם נתייחס השבוע בדווקא לטלפון אחר, מפתיע לא פחות, שאנו תקווה שזה יביא לרבים וטובים תועלת מעשית, כבר

את כל הש"ס. האמת, מציין הוא בגילוי לב, לא אגזים אם אומר, בכל שבוע אחר קריאת השיחות הרגשתי התעלות והתחזקות בהתמדה בתורה...

למעשה? מעוניינים אנו להגיע לענייננו...

לאחרונה, ציטטתם קצת דברי הנבחרים החשובים שצינו שכל ההצלחה בתכנית 'קניין ש"ס', מבוססת רק אחר שמצליחים לעמוד במשימה החודשית להבחן כל חודש על הלימוד החודשי, ואז אפשרי למי שהיכולת בידו להתקדם עוד במעלות התורה, להבחן במבחנים המסכמים על 120 דף ובהמשך להתקדם עוד לתכנית המיוחדת 'קניין ש"ס' שבמסגרתה זוכים אכן להיות מלגיונו של מלך יודעי הש"ס בשלימות מברכות עד ה'הדרן'...

עד שהגעתי למסקנא, כפי שכמה גם הציעו בהתלהבות. לא לחכות להתחלה. רק להיכנס לעניין ולהתרגל לזה כבר מעכשיו. שהרי עצם העניין לעמוד ולהצליח במבחנים החודשיים, זה גם לא דבר של מה בכך, זה דבר הדורש רצינות ועקביות. אחרי הכל מדובר על ללמוד ולחזור על 30 דף, ועוד להבחן עליהם במבחן בכתב...

כעת, מסיים הוא בגיל, כשהשמחה והאושר המונח על פניו, ניכרים אף דרך ה'דומם המדבר' (=פלאפון). אחר המבחן כבר הרגשתי בעצמי בעננים, לא זוכר אי-פעם את ההרגשה המתוקה הזאת של לשבת כחצי שעה מול דף ולהרגיש איך ששלושים דף נשפכים בששון ממוחך על-גבי הכתב בשטף וברינה. עכשיו כשאני אוחז ה'קבלה' הרשמית מ'דרשו' המאשר בכתב את הציון של המבחן, אני מרגיש על עצמי-ובשרי את התקיימות דברי חז"ל; 'יגעת ומצאת תאמין'.

איך עושים את זה?

אני עדיין לא כזה בעל-ניסיון, מצטנע הוא קצת. אך אחר מציין את מה שלדעתי הביא לו את ההישג, כשבהחלט מציין הוא בחום; אשמח מאוד באם הקוראים ובעיקר 'בעלי הניסיון' יעבירו עוד הצעות והארות לתועלת ההצלחה...

בכל מקרה, לדבריו, הוא השקיע בלימוד טוב-טוב בלימוד היומי, כשבעיקר העיקרים, מדגיש הוא ומתלהב, לקראת סיום הלימוד היומי, נעצרנו וסיכמנו את הלימוד בקצרה ובבהירות; מה היה לנו היום, בתחילה יש המשנה, אחר יש מחלוקת וכו'. בנוסף לעצם עניין החזרה, יש כאן הרבה יותר. הסיכום היומי גורם ששום דבר לא נשאר מעורפל או לא ברור. הכל נהיה ברור ומבורר כדברי הרמב"ן הנודעים; וכאשר תקום מהספר תחפש באשר למדת. זאת ועוד, שזה חזרה מיוחדת ותועלתית באופן המכניס הדברים ליזכרון בלשון קצרה.

אחר, בכל יום בתחילת הלימוד, עברנו מהר-יחסית שוב על הדף של אתמול, כשבהחלט, יש לציין שאחר הסיכום של אתמול, הלימוד נעשה באופן הרבה יותר קל וברור. בהמשך, הוספנו זמן לחזרה מהירה על כל השבע דפים השבועיים....

מה? חזרה על שבע דפים? התעקשנו להבין.

כמה זמן זה לוקח. השיב כיהודי בשאלה. לנו בממוצע זה לוקח, אולי יהיו כאלו שזה ייקח להם יותר זמן, אולי יהיו גם כאלו שפחות... הוא

מתחייך. אך לנו זה לוקח כל שבוע כשעתיים+, כשבממוצע יותר ברבע שעה-עשרים דקות אנו עוברים על דף...

אולי זה נשמע מהר, ממהר הוא להבהיר, אך אני מציע לכל מי שלא מבין שינסה... אף באם זה יארך לו יותר זמן, זה עדיין שווה ובגדול. מצהיר הוא בנחרצות. הטעם המיוחד של חזרה על הדפים כשאתה בתוך העניין, זה משהו, שחייבים לטעום ולהרגיש. מאז, אנו מרגישים באמת בשבת טעם גן עדן, מפליט הוא מאושר...

וזה כבר מספיק כדי לקבל 94% במבחן? הזכרנו לו את תחילה השיחה.

חבר קרוב שאל אותי מיד בשבת אחרי המבחן, איך ייתכן לעשות מבחן אחר שלש פעם ללמוד וסיכום יומי. תנסה פעם אחד, ואז נדבר. עניתי לו. לשבת הבאה. הוא כבר לחש לי בשמחה; לא ידעתי שזה לא כזה קשה לזכור את הלימוד...

האמת, מציין הוא, אני משתדל מאוד, ומקווה שאצליח להשקיע בזה יותר, לעבור שוב על כל החומר החודשי בשבוע האחרון, רצוי בלימוד בפנים, אך אפילו אם לא, לפחות לרפרף לעבור על החומר לראות את סדרי הסוגיות, להיכנס ולהיות בעניינים.

איזה 'טיפ' היית מציע למתחילים?

לקרוא את השיחות עם נבחי 'קניין ש"ס' מפטיר הוא בפירגון... אחר הוא מתרצן; תכל'ס, כשאתה קצת קורא ומתוודע למהפכה השקטה המתחוללת בציבור כשמאות ואלפים בלא קשר למצבם ומעמדם מתקדמים בלימוד וידיעת התורה, כל אחד לפי רמתו ומצבו. אתה פשוט לא יכול להמשיך לישון... אתה קולט, שגם אתה יכול וחייב להתקדם...

בנוסף, מעביר הוא הצעה מאלפת שכעדותו הוסיף לו הרבה, בפרט כעת כשלומדים מסכתות ועניינים שאינם מוכרים כל כך. פשוט, לקחת משניות של המסכת הנלמדת וללמוד את המשניות. כה, בזמן קצר יחסית מקבלים ומבינים המושגים הנלמדים במסכת, וכשלומדים הגמרות, הדברים ברורים ופשוטים...

מה היית מציע למתלבטים, האם להצטרף כבר עכשיו?

חבל על כל יום. מכריז הוא ברגש בקול משוכנע ומשכנע. בנוסף לרעיון להיכנס לעניינים, לראות בשטח איך זה עובד. ללמוד לנכון, איך כדאי לנו ללמוד ולהשקיע בחזרות או בסיכומים. הרי כל יום זה 'נצח נצחים', תארו לעצמכם שהיית' מחכה, הרי היית צריך לחכות מעל שבע שנים כדאי לזכות לדעת את השלושים דף האלו של תמורה!?

בכלל, מנצל הוא את ההזדמנות ומבקש להעביר לרבבות הקוראים החשובים; כעת מתפרסם על פתיחת הרישום במשרדי דרשו להצטרף להיות מהמאשרים בעם, הנבחרים החודשים הזוכים לצאת עם תלמודם בידם בכל חודש מחדש. אל תהססו מדי הרבה, נצלו את ההזדמנות, הצטרפו כבר עכשיו. אחרי שתרגישו בעצמם חודש אחד. לא תצטרכו יותר להסברים ושכנועים. חותם הוא בפסקנות.

לשליחת תגובות ושיתוף בסיפור האישי שלכם, כתבו ל: a0533185209@gmail.com

הגר"מ פיינשטיין זצ"ל הוציא מכיסו כמה מטבעות ונתנם לעני המתחנן. אך בזאת לא תמה בקשתו, הוא החל לשוחח עם רבי משה ועיכב אותו עשר דקות, תוך כדי שהתלמידים המלווים רומזים לעני שרבי משה ממחר מאוד...

להיכן נעלם רבי חיים גריינמן כל ערב שבת?

מידי ערב שבת היה הגאון רבי חיים גריינמן זצ"ל נעלם מביתו לכמה שעות, לא היה זה אל אחת מדירות המסתור בהן ישב ולמד באין מפריע, היה זה אל מקום עלום באמת, איש מלבד הרבנית לא ידע מה מעשיו, ולהיכן הולך הרב בשעות אלו.

יום שישי אחד הגיע אל בית הרב יהודי שנוקק לעצה דחופה, אך הרבנית נאלצה להשיב את פניו בשלילה. רק לאחר שהתחנן כי על ענין של פקוח נפש הוא בא, נתרצתה הרבנית וגילתה לו היכן נמצא הרב.

כשנגש היהודי אל הכתובת, נתגלה לעיניו מחזה מפליא, בידי הרב היו כלי ניקיון, ותנועותיו אמרו כי הרב עוסק כעת בניקיון הבית. לאחר שהתנצל והסביר כי הוא בא על ענין של פקוח נפש, והרבנית שלחה אותו, שאל את שאלתו וקיבל תשובה. אז אזר היהודי אומץ וזעק על חילול כבוד התורה, בהתעסקותו של הרב במלאכות מעין אלו.

אך רבי חיים ענה לו: 'כל יהודי חייב לעשות גמילות חסדים בגופו ממש! היהודי הגלמוד שגר בדירה זו, התלונן בפני כמה פעמים שקשה לו לנקות לבדו את הבית, ולסדר את שאר צורכי השבת... הנה זו ההזדמנות שלי לקיים מצוות 'גמילות חסדים' בגופי ממש...' את הספור הזה נצרת בליבי - ספר היהודי - 'כל עוד רבי חיים חי, עתה לאחר פטירתו, אני חש חובה להפיצו, למען ידע דור אחרון מה קיום מצוות חסד בשלמות...'

שלחית תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

הרב ישראל ליוש שליט"א

"וְנִתְּתָה לְלֹוי לַגֵּר לְיִתּוֹם וְלְאִלְמָנָה" (דברים כ"ו, י"ב)

פסוק זה עוסק במצוות 'מעשר עני', וברש"י כתב ש'ושבעו' הוא ציווי על בעל הבית: 'תן להם כדי שבעו', הרי זה מלמד אותנו להביט אל מצוות הצדקה והחסד באופן שונה. בכל המתנות שמצווה בעל הבית לתת מפירותיו, אמרו חז"ל שיעור מוגדר. ואילו השיעור במעשר עני הוא 'כדי שבעו', [גם השיעורים שרש"י הביא חצי קב בחיטים וכו', הם שיעורים ב'כדי שבעו' ולא ב'מעשר עני'], כי קיום מצוות צדקה הוא לא רק לעשות מעשה שיוגדר כ'נתינה' ע"פ ההלכה, אלא מטרת המצווה מתקיימת רק אם מלאת את צרכי העני ודאגת שהוא יהיה שבע, כי תפקידנו להיטיב עם העני ועם הנזקק, כן הוא גם בכל מעשה חסד שאנו עושים עם הזקוק לו, עלינו לעשות אותו בשלמות עדי כדי מילוי צרכיו של הנזקק, ולא רק לעשות מעשה שיוגדר כ'עשייה', ויהיה בו רק כדי לצאת ידי חובה עשייה גרידא.

דוגמאות לשלמות במעשה צדקה וחסד נקרא בסיפורים הבאים: היה זה ביישיבת 'מועצת גדולי התורה' הראשונה לאחר שהגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל התמנה ל'נשיא המועצת'. גדולי התורה - חברי המועצת, כבר המתינו בחדר הישיבות, ורבי משה מיהר מיד בתום תפילת מנחה ביישיבת 'תפארת ירושלים' לצאת ליישיבת המועצת. אלא שמחוץ לבנין הישיבה המתין לו עני וביקש ממנו צדקה, רבי משה הוציא מכיסו כמה מטבעות ונתנם לעני המתחנן. אך בזאת לא תמה בקשתו, הוא החל לשוחח עם רבי משה ועיכב אותו עשר דקות, תוך כדי שהתלמידים המלווים רומזים לעני שרבי משה ממחר מאוד. רבי משה דחה את רמזיהם, ורמז להם מנגד, להניח לעני ולהפסיק לזרוז.

לאחר שהעני סיים את שיחתו ורבי משה יצא לדרכו, פנה אליו אחד התלמידים: 'למדנו רבינו! הרי רבינו ממחר לעסוק בצרכי צבור, מדוע - אם כן - לא הסתפק רבינו בנתינת הצדקה, ולא הסביר רבינו לעני כי הוא ממחר וכעת אינו יכול לשוחח איתו?' 'השיחה עמי' - ענה לו רבי משה - 'היתה חשובה עבורו יותר מהכסף, מצוות הצדקה שלי כללה אף את השיחה הזו, להראות לו שאני מתעניין בצרתו ומפנה מזמני כדי להאזין למצוקתו.'

לקראת יומא דהילולא, תפילות בקבר ה'חפץ חיים' ללומדים בספר 'שפת תמים' של ה'חפץ חיים'

היענות נרחבת בקרב הציבור בשבועות האחרונים להצטרפות אל מעגל הלומדים בספר 'שפת תמים' של מרן בעל ה'חפץ חיים' זיע"א

(לתועלת הציבור, ניתן לשמוע את השיעורים ב'קול הלשון' בקו ישיר 03-6171132, תפריט ספרי מוסר).

עתה לרגל השקת המהדורה החדשה, ולקראת היארצייט של מרן ה'חפץ חיים' זיע"א שיחול בכ"ד באלול, יצאה אגודת 'נוצרי לשון' במבצע חסר תקדים: כל מי שיקבל על עצמו להתחיל ללמוד מעתה ועד לראש השנה הבעל"ט את הקונטרס - יוכל לשלוח שם אחד חינם! לתפילה המיוחדת שתתקיים בעזרת ה' בראדן על ידי רבני 'נוצרי לשון'.

כאמור, מאז יצאה הקריאה רבים הצטרפו אל מעגל הלומדים בספריו של מרן, ובפרט בקונטרס 'שפת תמים' - על הלכות שקר ומרמה' שזה עתה יצא לאור.

בעומדנו בפתחם של הימים הנוראים, כאשר חפצים אנו לזכות בדין ולהתברך בכל מילי דמיטב, ראוי לנו לאמץ לעצמנו את הברכה השמורה לחפצים בחיים ולרוצים לראות אך טוב וחסד, ננצור לשוננו מרע ושפתנו מדבר מרמה.

מספר הפקס לשליחת השמות למתחילים ללמוד בספר 'שפת תמים' לכל הפחות חמישה ימים - 04-6821408.

את הספר ניתן להשיג בחנויות הספרים, במשרדי 'משמרת השלום' טל' 02-5379160, וכן במוקדים של 'נוצרי לשון': באזור המרכז - 0548467749, באזור ירושלים - 0533105891.

היענות נרחבת בקרב הציבור לקריאתה של אגודת 'נוצרי לשון' בשבועות האחרונים להצטרפות אל מעגל הלומדים בספר 'שפת תמים' של מרן בעל ה'חפץ חיים' זיע"א.

מעט פטירתו של מרן ה'חפץ חיים' חלפו שמונים ושש שנים, ומאז הוציא את ספרו בשנת ה'תרמ"ד חלפו 135 שנים.

מרן ה'חפץ חיים' ראה בקונטרס 'שפת תמים' המשך טבעי לספריו 'חפץ חיים' ו'שמירת הלשון', וכמו שהביא הוא בעצמו את לשון הפסוק "מי האיש החפץ חיים... ושפתך מדבר מרמה". ואכן, בשל כך ראה צורך לקבוע קונטרס זה - שהוא קטן הכמות ורב האיכות - בשולי חיבורו 'שמירת הלשון', ובכך עשאו כסניף אליו.

משום־מה, המדפיסים שהגיעו אחר פטירתו השמיטו את הקונטרס, ומני אז ועד היום חדל להופיע יחד עמו. התגלגלה הזכות לידי אגודת 'נוצרי לשון' להשיב את האבידה לבעליה, ועזה תקוותם כי רצונו של צדיק יקוים במלואו.

בעצת מרנן ורבנן שליט"א הוחלט באגודת 'נוצרי לשון' לעשות רצון רבנו ולהשיב עטרה ליושנה בהדפסת 'חפץ חיים מהדורת תרמ"ד' - שהוא ספר התואם את מה שהוציא מרן זיע"א בחייו, ובו גם הקונטרס הנ"ל 'שפת תמים' שהיה חשוב ויקר בעיני ה'חפץ חיים' כהשלמה לספרו על הלכות שמירת הלשון.

הקונטרס הקצר חולק לשמונה עשר שיעורים יומיים קצרים

תקוותו נכזבה שוב ושוב, הוא מנסה להשיג אותו בטלפון אך זה נותר ללא מענה, לפעמים זה היה מרגיז יותר, לאחר מספר צלצולים הוא היה שומע לפתע את צליל הניתוק, ככה הוא מנתק עלי בפנים? הרהר לעצמו בעוגמה

זה יכל להימשך עוד שנתיים ימים אלא שאז לא היה לנו סיפור

הרב אברהם פוקס

יהי דן את כל האדם לכף זכות

הסיפור שתקראו מיד, סיפור על 'כף זכות', הוא בעצם סיפור פשוט ואולי מתבקש כפי שתשפטו בעצמכם, והוא גם סיפור שנותן לנו פירוש מזוית אחרת לפסוק זה, על שני חברים שלמרות הסיבות הרבות שיכלו לגרום לחברותם שתיפסק, בא הפסוק ומלמדנו שאם הם אוהבים זה את זה, כך זה ישאר, ושום סיבה או מעשה חיצוני לא ישנו זאת.

הם היו שני חברים טובים, ההיכרות שלהם הגיעה ממקום העבודה, האחד היה ותיק יותר והוא זה שקיבל את החדש בזרועות פתוחות, הוא הנחה אותו בעבודה הדריך אותו צעד אחרי צעד בסבלנות מרובה, לימד אותו את רזי העבודה, את המקצוענות, וגם את רזי הסביבה, היכן כדאי יותר להשקיע, אלו דברים יחזיקו מעמד ואלו כחלום יעוף, היכן לשים את הלב והיכן ממש לא כדאי לשים לב.

הם השלימו זה את זה בצורה נפלאה, כאשר אחד היה מתקשה בהשלמת משימותיו או סתם עייף גשמית או נפשית מלעשותה, הוא לא היה צריך לבקש, החבר השני ידע מיד לזהות ולהציע את עצמו, כל אחד הרגיש שהוא תורם לעבודה מחד ומאידך לומד וגודל ממנה. אנשים אחרים שהיו נקלעים לסביבתם, בין אם היו ממקום העבודה ובין אם היו אנשים זרים, לא יכלו שלא להביע את התפעלותם מהאידיה השוררת ביניהם, ומשייתוף הפעולה ההדוק והמוצלח שלהם, כמובן שזה גרם להצלחה בעבודה, והמנהלים יכלו רק לברך ולאחל לעצמם המשך הצלחה שכזו.

מטבע הדברים החברות נמשכה לה גם מעבר לשעות העבודה, לשיחות טלפון, לשיחת חברים, פשוט והגיגוני. לא, הם לא היו דומים,

יודעים ומפורסמים דברי חז"ל לדון כל איש ואיש לכף זכות, גם אם המעשה שעשו נראה כדבר בלתי ראוי. על דברי חז"ל אלו נאמרו פירושים רבים וחיידשים נפלאים.

החפץ חיים אומר שמאד כדאי לאדם לאחוז במידה זו, ולא רק בשביל חברו אלא בשביל עצמו, והוא מסביר, שהרי אדם נידון לפי רוב מעשיו, והרי כולנו יודעים מה מעשינו, וגם הטובים אומר החפץ חיים יש עליהם סימן שאלה גדול, האם נעשו בשלמות על כל פרטיהן? האם נעשו באהבה ובשמחה? נו, מה הפתרון? אומר החפץ חיים על פי דברי הגמרא במסכת שבת (קכז:): מי שדן את חברו לכף זכות כך גם ידונו אותו, אם כן, גם את המצוות שעשה למחצה לשליש ולרביע, יתנהגו איתו ברחמים וילמדו זכות עליו ועל מצוותיו.

האדמו"ר מרדומסק, בעל ה'תפארת שלמה' מקשה קושיא נפלאה בפשטותה, הרי בַּשְׁמַיִם יודעים בדיוק מה היתה כוונתו של אותו פלוני במעשהו, ואם כן, מה יועיל ומה יוסיף לדון אותו לכף זכות? ואומר התפארת שלמה שדבר זה מלמד אותנו בגודל הכח שיש לדיבור שלנו כאן בעולם הזה, לפעול ולעורר בעולמות העליונים. שעל ידי שאדם מדבר בזכותו של חברו, גורם שכך גם בשמים ידברו בזכותו של חברו, ואם חלילה מדבר רעה על חברו, גורם שכך גם ידברו על חברו בעולמות העליונים.

הבעל שם טוב הקדוש מחדש כאן חיידוש גדול: בזה שאדם דן את חברו לכף זכות הוא מציל את עצמו! לא פחות! וכל כך למה? דע לך אומר הבעל שם טוב, כל מה שיהודי רואה או שומע, משמים הראו לו כך, כיון שיש בו גם כן משהו מאותו הדבר השלילי שראה, זה לא חייב להיות בדיוק אותו דבר, זה יכול להיות משהו חלקי או דומה, וכשהוא יבדוק הוא ימצא, והוא גם צריך לתקן את עצמו בזה. וכשהוא מלמד זכות על חברו, הוא בעצם מלמד זכות בשמים גם על עצמו. רבי נחמן מברסלב בתורת 'אזמרה' המפורסמת, מוסיף נדבך ואומר, שעל ידי לימוד הזכות גורם שיכנסו הרהורי תשובה בלבו של האדם ההוא, וממילא הוא יתעלה מחובה לזכות.

'כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם' אומר שלמה המלך החכם מכל האדם. שמענו רבות על גדולי ישראל שבאמצעות ליבם הטוב והרחום הצליחו לגרום לרגשות אהבה אצל האדם שעליו חשבו כך,

זכות, שהוא כל היום בטלפון, והוא רוצה קצת שקט ובסך הכל כאשר הוא מגיע לביקור, והוא מגיע, אנחנו מספיקים לפתור ולטפל בכל הדרוש טיפול. והוא הצליח. הוא הצליח לדון אותו לכף זכות, ולסלק מהלב כל תרעומת כלפיו, נכון השטן ניסה לרקוד ביניהם, אך ללא הצלחה.

זה נמשך שנתיים ימים, אותו מצב בלתי הגיוני שעובד לא מצליח להשיג את המנהל שלו בטלפון, אלא רק באמצעות שליחת פקס או מייל שמי יודע מתי הוא יקבל אותו. ומה שהיה יותר בלתי הגיוני, שהיחסים ביניהם נשארו תקינים ומלאי הערכה אחד כלפי השני, לא תרעומת ולא לחשושים, אף אחד לא ידע על זה, גם לא העובדים האחרים שהיו סביבם, והיו כמה וכמה כאלה.

זה יכל להימשך עוד שנתיים ימים אלא שאז לא היה לנו סיפור, וגם לא היינו יודעים שכאשר האחד מעריך ומוקיר את חברו בכל לבו, זוטות לא יגרמו לכך להיפסק. באחד הביקורים כאשר העובד העלה שאלה כבדת משקל שמציקה לו כבר כמה ימים, השיב לו המפקח בתרעומת קלה, כזאת שאלה היית צריך מיד להתקשר ולשאול, העובד הסתכל עליו במבט קצת פגוע ואמר: כבר שנתיים שאני מנסה להשיג אותך בטלפון... המפקח הוציא את מכשיר הטלפון מכיסו ואמר לו: הנה כל השיחות שקיבלתי ועניתי להם, בוא תראה לי את המספר שלך. העובד לקח את המכשיר והחל לחפש את המספר שלו, לפתע הוא התחיל להרגיש את התחושה ההיא במעלה גרוננו, את הרוק שהוא מנסה לבלוע ואת פניו המאדימות, רגע מה קורה פה? הוא הרבה בקול, התקשרתי הבוקר, ובבוקר האתמול. תגיד לי אומר לו המפקח, מה המספר שלי? העובד מיד אמר אותו, בעל פה כזקן ורגיל, הרי הוא מתקתק אותו ללא סוף בשנתיים האחרונות. צר לי לאכזב אותך, או אולי לשמח אותך, עונה לעומתו המפקח בקול צוהל, התקשרת כמעט אלי אבל לא אלי, החלפת ספרה אחת במספר שלי.

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב אברהם פוקס, כתבו ל: sefer012@gmail.com

כלל וכלל לא, לא חיצונית ולא פנימית, האחד, הוותיק היה כולו נמרץ ותמיד רץ קדימה, במעשיו וברעיונותיו, והיו לו רבים. השני, החדש יותר, היה רגוע ונינוח, את עבודתו עשה בנחת וביסודיות, מים שקטים חודרים עמוק - היה גורס תדיר, וזה גם היה סיכום אישיותו, איש שמאמין בתהליכים ובכוח שלהם וממילא בשינויים שהם יכולים לחולל. גם כשניסו להפציר בו להעלות הילוך ולהשיג תוצאות מהירות יותר, הוא הצליח לשכנע בשיקול דעתו, ולבסוף בצדקת דרכו כשהצלחותיו היו לשם דבר אחד לאחד.

החיים ממשיכים וטבעו של מקום עבודה, שמקדם את אנשיו, הותיק שודרג למפקח על מספר מקומות, והחדש יותר נכנס לנעליו של הותיק. אם לפני כן הותיק היה אחד שמכיר את כל העולם ומנהל אותו, כעת שנהיה אחראי על כמה מקומות עבודה, על אחת כמה וכמה, כמעט שלא היה ניתן להשגה, אך טבעה של העבודה היה הקשר עם העובדים תחתיו. העובד החדש קיווה בליבו שיזכר לו חסד נעורים ויהיה קל לו יותר להשיג את המפקח החדש אך תקוותו נכזבה שוב ושוב, הוא היה מנסה להשיג אותו בטלפון אך זה נותר ללא מענה, לפעמים זה היה מרגיז יותר, לאחר מספר צלצולים הוא היה שומע לפתע את צליל הניתוק, ככה הוא מנתק עלי בפנים? הרהר לעצמו בעוגמה. אבל היה נראה לו שיש פה איזה משהו אחר באויר, כאשר המפקח היה מגיע אליו למקום העבודה הוא נתן יחס חם ונפלא ממש כמו בימים ההם, כל כולו היה קשוב ומסייע, פותר בעיות מקדם עניינים, והכל עם אותם פנים מאירות ואוירה נעימה שהיה משרה סביבו.

מדי פעם העובד היה ממלמל משהו על כך שהוא לא עונה לו לטלפון וקשה להשגה, אך לאחר שקיבל בתגובה זוג עינים תמוהות ומשפט כמו: אני כל הזמן עונה לטלפונים לכולם, חדל מלהעלות את הנושא, ופשוט העביר אותו הלאה ממנו ולא עסק בזה. זה לא היה קל. לפעמים, שתי דקות לאחר ביקור, הוא נזכר בשאלה חשובה ששכח להעלות וניסה שוב את מזלו בשיחת טלפון, אך שוב התאכזב להשאר ללא מענה. או איזה ארוע כמעט חירום, הוא התקשר שוב ושוב ונשאר עם השפופרת ביד. אבל הוא השתדל לדון אותו לכף

איזה פסוק מהקללות כשקוראים אותו הפוך, הוא לברכה?

"שׁוֹרֵךְ טְבוּיָה לְעֵינֶיהָ, וְלֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ חֲמֻרָה גְּזוּל מִלְּפָנֶיהָ, וְלֹא יָשׁוּב לָהּ; צֹאנֶךָ נִתְּנוֹת לְאִיבֶיהָ, וְאִין לָךְ מוֹשִׁיעַ". (דברים כ"ה, ל"א)

החיד"א ב"נחל קדומים", כ' שבכל התוכחות גנוזות ברכות בתוכן כמו שאמרו חז"ל, ושמעתי שפסוק זה אם תקראנו למפרע הוא ברכה, וכך סידורו: "מושיע לך ואין לאיביך נתונות, צאנך לך ישוב מלפניך גזול חמורך, ממנו תאכל ולא לעיניך טבוח".

קב ונקי - הרב צבי וינברג

התלמיד חש מבוכה, לרגע חשב שלא הסביר את עצמו נכון. לפיכך שב ושאל בשלישית את אותה השאלה, וביקש להבין מה העצה של רבי אביגדור לקראת יום הדין. אך גם הפעם, נענה רבו והשיב מילה אחת, פשוטה, קצרה וקולעת: 'סמייל!' נבוך ומבולבל היסב התלמיד את צעדיו לאחור, ויצא מהורהר מהיכל הישיבה...

מהי המילה באנגלית שחשפה גילוי שמיימי?

מי ש'הלוו' לו טובות, ומשיב לאיש החסד כגמולו הטוב, מרעיף עליו שפע חסד וברכה. וככל שיהודי מוסיף ומרבה מעשי חסד - הוא מטה את דינו לחסד, ומרעיף על עצמו שנת שפע, טובה וברכה.

3 פעמים, מילה אחת!

ישיבת 'רבי חיים ברלין' שבארצות הברית, שעת ערב אלולית מאוחרת. בקצה היכל הישיבה ישב משגיח הישיבה הנודע, הגה"צ רבי אביגדור מיללער זצ"ל, ועסק בלימוד מוסר כהכנה לקראת יום הדין הקרב ובא. לפתע, ניגש אליו בחור מבני הישיבה, ובפיו השאלה הנשאלת בימים אלו בפי כל ברואי עולם: 'רבי, איך זוכים בדין? מהו הסוד להיכתב ולהיחתם לחיים טובים וארוכים ביום ראש השנה?!' - שאל התלמיד בהתרגשות.

רבי אביגדור חיך אליו חיוך עדין, והשיב באנגלית - השפה המדוברת בישיבה, מילה אחת: 'סמייל!' - חיוך!

התלמיד התבלבל. החיוך הוא אכן חשוב, אך הלא אנו בימי מתח, רגע לפני יום הדין! לתומו חשב, כי רבי אביגדור רמז לו להעלות חיוך על שפתותיו, ולכן חיך קלות ושאל שוב: 'כן, אבל אני מבקש לשאול על העצה לזכות ביום הדין, הכלי שמבטיח שנה טובה. מהי העצה, מהו הכלי?'

רבי אביגדור שמע היטב את שאלת תלמידו, ונענה בשנית באותה

הרה"ח ר' אשר קובלסקי שליט"א

זוהלים ורועדים מיום בואך!

הימים נוקפים עוברים, התחושות בלבבות הולכות וגאות, לקראת היום הגדול. כל לב יהודי נערך, כל נשמה יהודית מזדככת, כל נפש יהודית מתכוננת. אנו רואים יהודים מקבלים על עצמם עוד ועוד קבלות טובות, מוסיפים פרקי תהלים, שעות לימוד בהתמדה ובהבנה, עושים הכל כדי להיערך ליום הגדול - יום ראש השנה.

חודש אלול אינו חודש לעצמו, הוא חודש של הכנה, של היערכות, של גיבוש אישי. זהו חודש בו כל יהודי מציב את דמותו - כפי שהיה רוצה לראותה כל ימות השנה, ועושה הכל כדי להיות קרוב ככל האפשר לדמות הזאת. כל לב יהודי רוצה, נכסף ומתגעגע לחוש כי התקרב לבורא עולם, להגיע לראש השנה מוכן יותר וכשיר יותר.

השאלה היא איך. מהי הדרך להתכונן לראש השנה כראוי? מהי אותה עבודה הנדרשת מאיתנו כדי להיערך ליום ראש השנה? אלו כלים, עצות ודרכים יכולים לשמש אותנו, כדי להתקרב יותר, להשתוקק יותר, להתכונן באמת לקראת היום הגדול?

כמה מרגש לראות בימים אלו יהודים רבים כל כך מרבים לעסוק בחסד, מחפשים כל דרך להיטיב לזולתם, להקל מעליהם, לפעול למענם. כמה יפה ונעים להיווכח, כי יהודים בכל רחבי תבל פועלים בימים אלו להרבות בחסד, לשמח יהודים אחרים, להקל את המשא מעל יהודים סובלים. החוויה הזו היא חלק מהחיבור הנפלא המתעורר בימים אלו בין יהודים, חלק מהפיכת כולנו למשפחה אחת גדולה.

אבל בעצם, זה הרבה יותר: בעל ה'תרומת הדשן' בספרו 'לקט יושר' מגלה, כי כשיהודי מרבה בחסד בימים אלו - הוא בעצם מכריע את גזר דינו לטובה ולברכה. בפסוק כתוב 'מלוה ה' חונן דל וגמולו ישלם לו' - כלומר, שחונן הדל, המסייע ליהודי אחר החלש ודל ממנו, בעצם הוא כביכול 'מלוה' טובה לקדוש ברוך הוא, הוא עושה חסד כביכול עם בורא עולם, שהוא ה'לווה' מאיתנו טובות.

מדהים ומטלטל! כשיהודי עושה חסד - הוא כביכול 'מלוה' לבורא עולם. בן אנוש יכול 'להלוות' לקדוש ברוך הוא, פשוט כך! ואז, בבוא רגע הדין והמשפט, בורא עולם זוכר את מי שהטיבו עמו כביכול, את

מילה אחת, יחידה ובודדת: 'סמייל'!

התלמיד חש מבוכה, לרגע חשב שלא הסביר את עצמו נכון, ששאלתו לא הובהרה כיאות. לפיכך שב ושאל בשלישית את אותה השאלה, וביקש להבין מה העצה של רבי אביגדור לקראת יום הדין. אך גם הפעם, נענה רבו והשיב מילה אחת, פשוטה, קצרה וקולעת: 'סמייל'!

נבוך ומבולבל היסב התלמיד את צעדיו לאחור, ויצא מהורהר מהיכל הישיבה. מיד בצאתו, פגש את אחד מנכדיו של רבי אביגדור, וניסה לברר בעדינות את פשר תשובת סבו. הוא סיפר לנכד כי שאל את הסב שאלה רצינית להחריד, שאלה שכל יהודי דן בה בימים אלו, ואילו התשובה שקיבל - נראית כלקוחה מפלנטה אחרת, נראה כי המשגיח השיב שלא ממין העניין בכלל!

גם הנכד הצטרף לתמיהה, ונכנס אל סבו כדי להבין למה ירמוז בכוונתו הנסתרת. רבי אביגדור שמע את השאלה, וניאות להסביר: מעשה בעסק מצליח ורב מוניטין, שהציע שירותים לרוב וגם לקוחות לא חסרו לו. בעל העסק פיקד בחכמה על כל העשייה בעסק המשגשג, עקב אחר העובדים וביצועיהם, יכולות המכירה והשיווק שלהם - כמו גם ההכנסות שהביאו לעסק. אחת לשנה ישב בעל העסק עם המנהל וערך את חשבונותיו, ולצד כל החישובים - התמקדו בחישוב עלות כל עובד למול התועלת והרווח שהוא מפיק לעסק.

יום ניהול החשבונות היה יום המבחן לעובדים. היה ברור לכולם, כי מי שהנתונים יוכיחו כי הוא ריווחי ומועיל לעסק - ישאר בתפקידו, ומי שהנתונים לא יוכיחו כן - ימצא עצמו מפוטר. כל העובדים השתדלו לשפר הישגים לקראת היום הגורלי, מי שהצליח בכך - נותר בתפקידו לעוד שנה, ומי שנכשל בכך - נפלט ממערך כח האדם בעסק.

ויהי באחת השנים, בעת אשר ישבו בעל העסק והמנהל יחדיו וערכו את החישובים, הסתבר כי ישנו עובד שאינו יעיל דיו. הוא לא תורם מספיק לעסק, פעמים רבות זמנו מתבזבז לריק, עלות אחזקתו אינה תועלתית ביחס לרווח אותו הוא מייצר. זהו עובד שגזר דינו כמו נחרץ להישלח הביתה, ובעל העסק כבר רמז על כך למנהל העבודה.

אך אז חלה התפתחות מפתיעה: מנהל העבודה התנגד לפיטורין, לא הסכים עם בעל העסק!

זו היתה הפעם הראשונה בהיסטוריה שדבר כזה קורה. מעולם לא התנגד המנהל להוראותיו של בעל העסק, אך לגבי עובד זה - דווקא כן. וזאת - על אף שהנתונים הוכיחו למעלה מכל ספק, שאותו עובד אינו יעיל!

בעל העסק ראה ותמה, התנגדותו הנחרצת של מנהל העבודה היתה מוזרה ומפתיעה. מה קרה? מדוע כה מתנגד הוא לפיטורי העובד הלו?

המנהל הבחין בתמיהת בעל העסק, והשיב מיד: 'נכון שהוא לא מספיק ריווחי' - טען, 'אך הוא חייכן, עליו, תמיד יש לו מילה טובה בפה לומר לכל אחד. בסופו של דבר - גם אם תועלתו הישירה אינה

כה גדולה, אך הוא זה שיוצר אווירה טובה בעסק, הודות לחיובי הלקוחות נהנים להתעכב כאן, וגם אנחנו נהנים לבוא לעבודה...'
בעל העסק הופתע, אך נאלץ להודות כי הצדק עמו. אם העובד הזה משרה אווירה שמחה וידידותית, אם הודות לו הלקוחות נהנים לבוא, אם תודות לחיובי העובדים עובדים ביתר מרץ ושמחת חיים - זו סיבה טובה להשאירו בתפקידו!

היה זה העובד היחיד מאז ומעולם, שנותר בתפקידו בעסק למרות שלא היתה כדאיות כלכלית להחזיק אותו. כי גם אם הוא לא מועיל באופן ישיר, וגם אם הוא לא מייצר מספיק רווח, אך עצם העובדה שהוא יוצר אווירה שמחה - הספיקה כדי להותירו בתפקידו ולהעניק לו שנת משכורת נוספת!

רבי אביגדור סיים את הסיפור, הרים את מבטו אל נכדו, והוסיף: 'הלא בימים אלו ניצבים אנו לפני בדיקת המאזן השנתית, וזה לא פשוט. הרי לפעמים, יש אדם שאינו תועלתו מספיק בעולמנו, סל זכויותיו נמוך משמעותית מסל חובותיו, אין 'כדאיות שמית' להעניק לו שנת חיים נוספת, בטח לא מאושרת ומרובת ברכה.

אבל יש נתון אחד שיכול לשנות את הכל: החיוך. אדם חייכן, אדם שמשרה סביבו אווירה עליזה, יהודי שנוח לברואי תבל לשהות במחיצתו - לאיש כזה יש תנאים מיוחדים, סוג של פרוטקציה. נותנים לו משמים שנים נוספות, מעטרים אותו ברוב ברכות, מעניקים לו שפע ברכה ואושר, שיהיו לו סיבות טובות לחיך'!

רבי אביגדור חתם את דבריו, והנכד שב אל הבחור הממתין, ושב בפניו על המסר אותו שמע מסבו. 'כשסבא אמר 'סמייל' - לזה בדיוק הוא התכוון: תחייך! אדם חייכן, אדם מפרגן, אדם שנוח לשהות במחיצתו - הוא אדם שסיכויי לזכות בדין גדלים והולכים, הוא אדם שמשמים מעניקים לו שנים טובות נוספות'!

סיפור זה, אותו סיפר מגיד המישרים הנודע הרה"ג רבי שלמה לווינשטיין שליט"א - כפי ששמעו מיהודי שהיה עד לסיפור, מעניק לנו מבט נוסף וחשוב, עצת זהב לקראת יום הדין:

נכון, האווירה מתוחה, יש לחץ, ההיערכות מורכבת. ועדיין - דווקא בימים אלו כדאי כל כך להיות חייכן, להשרות מסביב אווירה טובה ונעימה. ככל שנעשה זאת יותר, ככל שאנשים במחיצתנו יזכו לשעה של קורת רוח בזכותנו - כך נזכה שבורא עולם יעניק לנו ברוב טוב וחסדו שנה טובה ומבורכת, שנת שפע וברכה!

הציפור שעיכבה את הרבנית...

היה זה רגע כואב במיוחד. ביום י"א בתמוז תשנ"ד, הגיעה הבשורה המצערת על פטירתה של הרבנית אלישיב ע"ה, ורבן של ישראל הגר"ש אלישיב זצ"ל התעטף באבל כבד. עם פרסום הבשורה, נשבר לבה של בתה - הרבנית קניבסקי ע"ה, אשת חבר של הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א, ועיניה התכסו בדמעות צער וכאב.

בתום ההיערכות לקראת הלוויה המונית, נקבעה השעה בה ייצא מסע ההלוויה בירושלים. הרבנית קניבסקי שהתה באותה עת בחדרה, סגורה ומסוגרת, שקועה ביגונה. ואז, כשהגיעה השעה לצאת ולעלות לירושלים למסע ההלוויה, יצאה הרבנית מהבית,

המשך בעמוד הבא

והחלה יורדת בצעדים מדודים לעבר הרכב הממתין לה...

כל בר דעת מבין באיזה רגע קשה מדובר. כל אדם יכול לדמיין מה עובר על אדם, רגע לפני שהוא יוצא להלוויית אמו. כל אדם יכול לחוש את הכאב העוטף, את האבל האופף. אבל אז, בדיוק אז, לפתע הבחינה הרבנית במשהו מבוקש במיוחד...

באופן מפתיע, היא חיפשה את אחד מנכדיה, ופנתה אליו כשנימה של דחיפות בקולה: 'בבקשה, גש מהר לישיבת 'בית מאיר' השוכנת בסמוך, וקרא לאברך פלוני. בקש ממנו שיבוא לכאן מהר, לפני שגם הרב יירד ונצא לירושלים...'

הנכד אץ רץ לישיבה הסמוכה, ושב כהרף עין, מתנשם ומתנשף, כשאחריו רץ אותו אברך שהרבנית נקבה בשמו. הלה לא הבין למה נקרא לכאן, ועוד דווקא עכשיו - בעת שהרבנית עומדת וממתנה לנסוע לירושלים - להלוויית אמה ע"ה!

כשהגיע, אמרה לו הרבנית קנייבסקי: 'הלא היית אצלי לפני כמה שנים, וסיפרת שטרם זכית לילדים. מאז - עוד לא שמעתי ממך בשורה טובה...'

האברך הנהן בראשו. מבולבל ונבוך. מה עניין העובדה שטרם זכה לזרע של קיימא להלוויית הרבנית אלישיב? ובכלל - כיצד זוכרת הרבנית קנייבסקי את העובדה כי הזכיר את עצמו לישועה לפני כמה שנים?! ומה הקשר עכשיו? ולמה נקרא הנה בכזו דחיפות?!

'ראה נא. זה עתה הבחנתי, כי ציפור עמלנית הקימה לעצמה קן על גג הבית. הלא מצוות שילוח הקן היא סגולה להתברך בילדים, וזו הישועה לה אתה זקוק. גש מהר וקיים את המצוה, ותזכה בעזרת השם להיוושע!' - האיצה בו הרבנית, כאילו יום רגיל היום...

האברך ניגש אל הקן, וגילה כי הציפור איננה. הטילה את הביצים ועזבה את הזירה. חשכו עיניו של האברך, ועמו - חשכו גם עיני הרבנית. 'המתן מעט, אולי היא תיכף תשוב...' - היא כמעט 'התחננה', 'יש לך הזדמנות ליזכות במצוה נדירה ויקרה, בסגולה בטוחה להיוושע בזרע של קיימא!'

האברך המתין, ואתו - המתנה היציאה להלוויה של הרבנית אלישיב. דבר לא בוער עכשיו - רק ליזכות את האברך בסגולה היקרה, רק לסייע לו ולהעניק לו את הזכות וההזדמנות. למזלם הטוב, הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א התעכב, והתאפשר גם לרבנית להתעכב ולהמתין...

עוד דקה ועוד דקה חולפת, והנה שבה הציפור ממעופה והתמקמה לה בתוך הקן. עתה מיהר האברך לטפס אל הסולם, תפס את מקומו על הגג, ובירך את הברכה על שילוח הקן בהתרגשות אין קץ. אחר כך שילח את הציפור ונטל את הביצים, קיים את המצוה כהלכתה!

'מצויין!' - אמרה הרבנית קנייבסקי, 'זכות המצוה תגן עליך, ותזכה במהרה לצהלות ילדים משחקים בביתך. השם יעזור שבקרוב ממש תבשרני בשורות טובות, ותזכה בהרבה נחת מכל יוצאי חלצריך!'

האברך עזב את המקום, לבו נרגש, נפשו הומה. הוא לא האמין למראה עיניו: למשך דקות ארוכות, הניחה הרבנית קנייבסקי את אבלה בצד, היתה כל כולה למענו, התמסרה אליו כל כך. כמו שכחה מהלוויית אמה העומדת להתקיים, מהכאב העמוק הממלא את כל

יישותה. כל מה שעניין אותה היה אך ורק להביא לו מזור וישועה, לשמח את לבו!

כעבור פחות משנה, אכן נושע אותו אברך, וזכה להתברך בתינוק חמוד ומתוק. וסיפור זה, המופיע בספר 'הרבנית', יותר משהוא סיפור של אות ומופת לסגולת מצוות שילוח הקן - הוא אות ומופת לאיכפתיות, להתמסרות, לדאגה למען הזולת.

כי גם ברגעים משמעותיים, גם ברגעים קריטיים, גם כשהרגש סוער ואינו נותן מנוח, גם כשכולנו עסוקים בתפילות המרוממות בהכנות לקראת החג, בהיערכות לקראת יום הדין, הבה נתבונן במראה המרטיט בו אברך נקרא לקיים 'שילוח הקן', רגע לפני שהרבנית יוצאת להלוויית אמה.

זהו כוחה של חשיבה על הזולת, ההופכת להרגל מבורך שאינו אובד גם ברגעי לחץ, מתח וכאב. כשיהודי מתרגל לחשוב על הזולת, להיות איכפתי, לחוש את כאב הזולת ולפעול כיכולתו למענו, זה הופך לטבע שני שלו שאינו משתנה גם ברגעים דרמטיים, לחוצים וכואבים.

עצת זהב יקרה...

היה זה בישיבת סלבודקא המעטירה, בראש חודש אלול. הסבא מסלבודקא זצ"ל נשא שיחה מרוממת בישיבה, ובדבריו - עמד על חומרת מעשי האדם בעולם הזה, ודיבר בחריפות רבה על יום הדין המתקרב ובא. באותה שיחה השתתף גם הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל, שהעיד אחר כך שהיתה זו שיחה כה קשה וחריפה, עד שכל חודש אלול שאחריה התנהל תחת רושם אותה שיחה, שהותירה חותם מרומם ורציני על כל בני הישיבה.

אם לא די בזה, גם בליל ראש השנה נשא הסבא שיחה נוקבת, אף שבשנים רגילות לא היה נושא דברים בליל ראש השנה. בדבריו, שב והתבטא בדברים מטלטלים על עומק הדין בו ניצב כל יהודי ביום הדין, עד שכל הלבבות רעדו באימה.

ואז, בבת אחת, אמר הסבא מסלבודקא לתלמידיו: 'העצה היחידה להינצל ביום הדין - היא להקדים ברכת 'בוקר טוב' לזולת, לחייך לכל אחד, לקבל כל יהודי בסבר פנים יפות. הדרך היחידה שניתן להיעזר בה ולהינצל היא אך ורק זו: לקרב לבבות, להיות נחמד, לשמח כל יהודי!'

הסבא סיים את דבריו, וכל בני הישיבה נותרו משתאים בכסאותיהם. לאחר חודש שלם בו הסבא מתריע, לאחר שיחות כה נוקבות, לאחר שצייר בפניהם את עומק הדין - הוא מציע בפניהם את הדרך וחושף את השיטה: לחייך, לשמח, להקדים שלום, להשרות אווירה טובה! סיפור זה, אותו סיפר הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל והובאו הדברים בספר 'דרכי החיים', מגלה לנו סוד שכדאי להכיר. רוצה לעבור את ימי הדין בשלום? רוצה ליזכות בשנה טובה? תחייך, תרבה חסד, תעשה טוב ליהודים אחרים. כך נזכה כולנו להתברך בכתיבה וחתומה טובה, ובשנה טובה ומתוקה!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון
של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com

וכה סיפר הגר"י גלינסקי זצ"ל: "יצאתי לדרך, והייתה לי תחושה כי משהו מתרחש ליד הכיכר. השתרר שקט ברחוב, שאלתי גוי שפסע לצידי האם מתקיים כאן אירוע מסוים? והוא השיב לי: 'תמתין ותשמע בעוד חמישה רגעים את הפרזידנט!!' המתנתי לנאומו של הנשיא, כי היה מסוכן להמשיך ללכת...

"לכל אחד יש קו אדום" - מעשה נפלא שסיפר הגאון הצדיק ר' יעקב גלינסקי זצ"ל, מימי נעוריו בישיבת נובהרדוק

הרב בנימין בירנצוויג

"וְעִשִּׂיתָ מַעֲקָה לְגַגְגָּה וְלֹא תִשִּׂים דָּמִים בְּבֵיתְךָ" (דברים כ"ב, ה')

נמצאים אנו בעיצומו של חודש אלול. כל יהודי מנסה ומשתדל להיטיב דרכיו לפני בא היום הגדול והנורא יום הדין, יש המקבלים על עצמם חיזוקים וקבלות, כדי לחזור בתשובה ולשנות דרכיהם ומעשיהם, למען ירחם עליהם ריבון העולמים ויכתבם בדבר ישועה ורחמים.

דרוש נפלא על אופן קבלת הקבלות לחזור בתשובה, אומר מרנא ה'חתם סופר' על פסוק זה של חיוב מעקה בבית, וכך הוא כותב: "כי תבנה בית חדש" - כשאדם רוצה לחזור בתשובה ולבנות עצמו מחדש בדרכים מתקונות, 'ועשית מעקה לגגך' - הוא צריך לעשות לעצמו מעקות וגדרים, כדי לחזק את הרהורי התשובה שבו בקבלות, סייגים וגדרים שימנעו ממנו לחזור לדרכיו הרעות, 'ולא תשים דמים בביתך' - יש לו להיזהר לא לעשות גדרים סייגים וקבלות שלא יכול לעמוד בהם, או שיכול להכשל בהם, 'כי יפול הנופל ממנו' - כי אם ייקח על עצמו קבלות שקשה לעמוד בהן וגדרים וסייגים שיכולים להכשילו בגלל קושיים, סופו הוא שיפול הוא בגלל הגדרים עצמם ששם לעצמו".

מקצת קבלותיו, ובזה יכשילו בכולן, ולכן לכתחילה הורונו גדולי המוסר, שלא לקחת קבלות חזקות מדי, כדי לא ליפול ברשתו של היצר, וגם כי רק בקבלות קטנות נוכל ליצר הרע בס"ד.

מעשה נפלא סיפר הגאון הצדיק ר' יעקב גלינסקי זצ"ל, מימי נעוריו בישיבת נובהרדוק, והוא בספר 'להגיד':

"כשלמדתי בישיבת נובהרדוק בביאליסטוק, הגיעו הימים של ערב מלחמת העולם. המחסור במזון הלך והחמיר עד שלא היה לחם, ובלי לחם אי אפשר ללמוד. ראש הישיבה ניגש אלי באומרו, כי הבטיחו לו לחם לתלמידים מהמאפיות של היהודים, אלא שאנו בשעת סכנה, הכריזו על שעת חירום, ואם יראו בחור ישיבה הולך לכיוון המאפיה, הוא יכול להסתכן. 'לכן חשבת' שיעקב גלינסקי מסוגל להתחמק מעיני הצבא בשלום ולהביא לחם, כי אתה נמוך קומה ודל בשר, אם תלבש מכנסיים לא ארוכים וכובע טמבל, תיראה כילד צעיר. כך תפסע בצדי הדרך הראשית, ליד כיכר העיר תלך שמאלה, וימינה לכיוון המאפיה, תתחנן אליהם כי ימלאו את הבטחתם, תיקח בידך שק, וכמה שתצליח להכניס, תביא!".

ממשיך הרב גלינסקי לספר: "יצאתי לדרך, כאשר הלכתי עם עיניים המשך בעמוד 30

הדרכה חשובה עד מאד כותב כאן ה'חתם סופר' בדרכי התשובה: היצר הרע מתוחכם הוא עד מאד, ולפעמים מעודד את החוזר בתשובה לקבל על עצמו קבלות חזקות מאד, כי יודע שלא יוכל לעמוד בהן ויכשל. או שיודע הוא שאם אדם יקבל על עצמו קבלה חזקה, יכול הוא לשכנעו להרפות רק בקצתה, ובזה יבא להכשילו בכולה. ולכן כמה יש להיזהר מאד בקבלות שמקבלים אנו על עצמנו, כדי להתחזק בדרכי התשובה, תמיד לקבל קבלות קטנות שאפשר לעמוד בהן, באופן שגם אם היצר יחליט להסיתנו מהן, הרי בנקל נוכל לו!

עלינו לזכור! שהיצר תמיד מנסה להפילנו בדברים קטנים, ובאמת כוונתו שאם יצליח בקטנים - יכשילנו בגדולים, ולכן אם קבלנו על עצמנו קבלה חזקה, והיצר מסיתנו לעבור עליה רק במקצת ממש, לא לוותר על כלום! כי כך דרכו לשכנע את האדם לעבור רק על

שמלמד אותנו מתי אין ברירה וחייבים לדבר לשון הרע. ואז אמר להם ר' מאיר חדש: "קודם תגיעו להרגשה הזאת של קושי לדבר על האחר דברים רעים כי הוא כמו אח בשבילכם, ואחר-כך תתחילו לחפש את ההיתרים שמביא ה'חפץ חיים' במקום שיש צורך גדול וזה לתועלת וכו'".

כמעט היה שכנו של ה'חפץ חיים' בגן עדן

מעשה היה עם מרנא ה'חפץ חיים', וגם אותו שמעתי מפיו של הגר"ה זקס, וכך היה המעשה: באחת השנים בא בחור מהישיבה בראדין לפני מרנא ה'חפץ חיים' בעצם יום הפורים, וכטוב לבו ביין ביקש מה'חפץ חיים' שיבטיח לו שיהיה עמו במחיצתו בגן עדן.

ה'חפץ חיים' לא התייחס לדברי הבחור וניסה להתעלם מהבקשה החריגה. אבל הבחור לא הרפה, ומאחר שהיה שיכור הוא המשיך והמשיך לדרוש את אותה הדרישה: "איני זו מכאן עד שתבטיחני שאזכה להיות עמכם בעולם הבא במחיצה אחת".

לאחר שהרבה להפציר ולבקש, לפתע הרים הח"ח את עיניו הטהורות והשיב, אני מוכן. אבל אתה מבין שאני רוצה שכן טוב. ואמר לו הבחור ודא'...

חזר הח"ח ואמר, הרי בחיים אני נזהר מאוד מעוון לשון הרע, אם תסכים לקבל על עצמך להישמר מזה, נוכל להיות שכנים טובים, ואז אני מוכן לזה.

הבחור החל נסוג אחור. קשה לי להבטיח, אמר, אני אשתדל קצת, אבל בכל זאת... ואז הח"ח ניסה לדבר על לבו, הרי הקב"ה ציווה ואם כן אפשר לקיים, רק קצת אולי להתאמץ, אבל הבחור סירב, עד שה'חפץ חיים' הורה לנוכחים שיוציאו את הבחור הזה מהחדר.

כשהגיע סיפור המעשה לאוזניו של ראש הישיבה הגאון רבי משה לדינסקי, הוא אמר שהבחור הזה כבר היה בשערי גן עדן במחיצתו של ה'חפץ חיים', ובגלל מעט השקעה זרק את עצמו משם...

כשר' הלל היה מספר את הסיפור הזה הוא היה מתרגש ונסער מאוד ואומר לנו: "תראו מה זה ה'חפץ חיים'; הוא לא רק ידע שהוא יישב בגן עדן, אלא שיש לו את הרשות והכח לומר כדרך בעל הבית, מי יהיו השכנים שלו...".

ונסיים בהתייחסות לימים הנוראים הבאים עלינו לטובה: עם ישראל ידע לאורך הדורות לדבר טוב האחד על השני, לדון את הזולת לכף זכות, ובאמת זכו לגדל דורות ישרים ומבורכים של יהודים יראים ושלמים. לצערנו הנושא הזה נפרץ ואנחנו רואים בנים שלצערנו לא כל-כך הולכים בדרך אבותיהם.

אף אחד אינו יודע חשבונות שמים, ואני לא יכול לומר מה הגורם להידרדרות של הילדים הללו, אבל כשההורים היו בטוב, רצו בטוב וחפשו את הטוב בכל אחד, ה' היה בעזרתם וזיכה אותם לגדל בנים טובים. בואו נקבל את העצה של ה'חפץ חיים', נתחיל לשמור על הלשון, נשתדל לראות את הטוב בכל אחד, נשתדל להיות שמחים ומאושרים, ובעזרת ה' נזכה לבנים צדיקים ותלמידי חכמים ונזכה להיכתב ולהיחתם לחיים טובים וארוכים, אמן.

לא שבע מאותה נשיכה, אבל הוא נהנה לראות את האדם שהוכש על-ידו כשהוא מתבוסס בדמו. זו ההנאה שלו. זה סוג אחר של הנאה, ועל זה מדברות החיות שבאות בטענה לנחש, מה הנאה יש לך? הנאה לראות את האחר מתבוסס בדמו? אם זו ההנאה שלך סימן שאתה יצור מושחת!

ובהשוואה לבני-אדם: מי שגונב כסף עובר על איסור חמור אבל הוא נהנה הנאה לעצמו, כי יש לו עכשיו יותר כסף ממה שהיה לו קודם לכן. לעומת זאת, מי שמדבר לשון הרע, ממה הוא שואב את ההנאה? מלגרום נזק וצער לאחר? מלהכפיש את הזולת? זאת הנאה של אדם מושחת!

ועי"ש בבאורי' ומוספים למהדורת 'דרשו' שהביא דברים דומים מהספר 'דרש דוד' על פרשת תזריע, עמ' ת"ט)

היכן נמצאת התורה

הגמרא במנחות דף נג: אומרת, 'בוא טוב וייתן טוב מטוב לטובים - **בוא טוב** זה משה רבנו, **ייתן טוב** זאת התורה, **מטוב** זה מהקדוש ברוך-הוא, **לטובים** זה עם ישראל, והגמרא מביאה פסוקים על כל אלו שנקראו טוב.

והגאון רבי משה שמואל שפירא היה אומר על מאמר חז"ל הזה: "תורה דרייט זיך ארום גוטסקייט" - התורה סובבת סביב טוב. המהות של תורה זה 'גוטסקייט' - להיטיב וח"ו שלא בהיפוך.

לעומת זאת, מה היא לשון הרע? שחיתות. זה משחית את האדם. במקום לראות את הזולת בעין טובה, הוא מסתכל עליו במבט ביקורתי, הרסני. במקום לאהוב טוב הוא נהנה מרוע, מלכלוך.

ה'חפץ חיים' זי"ע היה כולו טוב. הוא כתב לנו לא רק את הלכות שמירת הלשון והספר 'חפץ חיים', אלא גם את ה'אהבת חסד'. הוא צועק לנו "בואו נהיה טובים! בואו נתרחק מהרוע!".

בישיבת חברון היתה הנהגה מיוחדת שהנהיג ראש הישיבה הגר"ה זקס זצ"ל: ללמוד 'חפץ חיים' בעיון. למדנו בחבורות, היו אומרים חידושים, מפלפלים בדברי ה'חפץ חיים' ויורדים לעומקה של הלכה.

פעם באו כמה בחורים וביקשו לפתוח עוד חבורה בלימוד ה'חפץ חיים'. הם באו למשגיח שלנו, הגה"צ רבי מאיר חדש זצ"ל, ושיתפו אותנו בתכניותיהם. אמר להם ר' מאיר: "אתם כבר אווזים שם? בכזאת דרגה של ללמוד 'חפץ חיים'?"

התקשו הבחורים להבין את דבריו, ור' מאיר השיב להם כך: "מה היה קורה אם היה בא אליך בן-אדם ומבקש לספר לך לשון הרע עסיסי על אבא שלך? או גרוע יותר, היה מבקש ממך שאתה תספר לו על מעשה מכוער שאבא שלך עשה... מה היה קורה? היית זועק מרה ולא מוכן להתקרב אליו.

כך גם היה אם הוא היה מבקש ממך לדבר על אח שלך, על החבר הכי טוב וכו'. אנחנו צריכים להרגיש שכל יהודי יקר לנו כמו את. כל יהודי הוא אח שלך. איך אתה יכול ללכלך עליו בדיבור לשון הרע? איך?!

אבל מה? לפעמים אין ברירה. חייבים לשמוע משהו בגנותו של האחר כי זה לתועלת גדולה. כשחייבים אז חייבים. בשביל זה יש 'חפץ חיים'

אמר: "ראו מה עשו חז"ל, ביטלו תקיעת שופר, נטילת לולב וקריאת מגילה בשבת (ראש השנה כט:). כדי שיהודי לא ייכשל באיסור הוצאה בשוגג. האם נמתין שנתיים או שלוש עד שיקבלו טעם בלימוד ובינתיים יעברו על איסורים כה רבים!".

שאלו: "אם כן, ילמדו הלכה גם בישיבות!".
ענה: "איך הכינימי! באמת לא יודעים גופי הלכות, ונכשלים גם באיסורי תורה! ראוי ללמוד הלכה עשר דקות בבוקר, עשר דקות בצהרים ועשר דקות בערב. חצי שעה ליום".

(צדיק כתמור יפרח, יז)

הגיע אברך, סיפר שהוא מגיד שיעור בישיבה קטנה ומצליח מאוד. שמו הולך לפניו והציעו לו להיות ר"מ בישיבה גדולה. האם יאות לבקשה.

חקרו רבינו: "אם אתה מצליח ובונה בחורים, מקנה דרך בלימוד, למה לעבור?". הסביר האברך שזה כבוד ומעמד, כי הרי אינו דומה מגיד שיעור בישיבה קטנה לר"מ בישיבה גדולה. יען רבינו מה שיען ואחר-כך קם וליווהו עד הפתח.

כשחזר שאלוהו מדוע חלק לו כבוד זה השמור לגדולי עולם? ענה רבינו: "כל היום באים אנשים ומשמיעים כל מיני נימוקים, כשבאמת אינם מתכוונים אלא לכבוד. והנה סוף־סוף מגיע איש אמת ומודה שמעייניו בכבוד. על כך מגיע לו כבוד!".

(מפי השמועה)

(מתוך הגדה של פסח - אהלי תורה)

מהגיהינום שיקציבו לו, וחיים עמנו אברכים שכל חששם האם יהיה שולחנם בגן עדן בן שתי רגליים או שלוש..."

ברכה לטסט

אחד בא לבקש ברכה להצלחה מכיון שהוא עומד לעבור טסט. "מה זה טסט", שאל רבינו. ענה: "מבחן נהיגה". "נו, ולמדת לקראת המבחן?", שאלו רבינו, "ודאי, הרבה שיעורי נהיגה!", השיב השואל. "ואתה מתווח לקראת המבחן?", "כן", הרי לכן בא. "ולמה לא מטריד אותך יותר המבחן שיערכו לך למעלה על הבלי והירושלמי ולא למדת?! זה הטסט האמתי!", השיבו רבינו.

(צדיק כתמור יפרח, לא)

עסקן נכנס, מזועזע מפרצה נוראה בחומת השבת. יש למחות ולהפגין ולזעזע את אמות הספים. שיער רבינו מיד מה מקור הלהט ומה עומד מאחורי ההזדעקות. שאלו: "אכפת לכם מכבוד השבת?!", "ודאי!" קרא הלה.

"ואתם משתמשים בגנרטור בשבת", חקר, וכבר השפיל עיניו לספריו. לא המתין לתשובה שלא באה..."

(מפי השמועה)

מה ללמוד

אלה שלומדים עם חילונים, מה עדיף ללמוד אתם - האם גמרא, שיקבלו טעם בלימוד, או הלכות, שלא ייכשלו באיסורים. מובן שהשומעים שתקו, המתינו לתשובה.

המשך מעמוד 8 | הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

שטרנבוך זצ"ל, שהיה לומד בביתו על שולחנו משבת מברכים אלול עד יום הכיפורים, בכל סעודת שבת פרק ברמב"ם הלכות תשובה. לאחר הסתלקות אביו זצ"ל, ביקשה אמו עליה השלום שימשיכו הילדים בבית באותו מנהג יפה.

בהשפעת מנהג מקודש זה - מספר רבי משה - חדרו הלכות תשובה של הרמב"ם ז"ל ללב, ועשו רושם כביר בנפשו. בכוח השפעתה החזקה של הג'ירסא דינקותא' (שבת כא:), עד שהיו דינים הללו ולשונות הרמב"ם בביאור התשובה שגורים על פיו מאותן שבתות אלול שהיו דנים ומפלפלים ביניהם ונושאים ונותנים במצוות התשובה, בכל פרטיה ושרשיה.

לימים, כשגדל רבי משה והחל בכתבת ספריו הרבים והמגוונים, היתה בלבו חיבה יתירה ואהבה גדולה להלכות הללו, וחש בהן מתיקות מיוחדת, עד שסייע ה' יתברך בידו לחבר חיבור שלם בהלכות אלו, הלוא הוא ספרו הגדול 'הדרך לתשובה' על הלכות תשובה לרמב"ם.

רבי משה עצמו מעיד על טיב זה המעשה בהקדמתו לספר זה, ומציין שהורתו ולידתו של אותו ספר הוא במנהג בית אב, יעוין שם.

(מתוך הספר 'טיב המעשיות')

זצ"ל. בצעירותו נכנס פעם רבי נוטע אל הרבי הקדוש רבי ישראל מהוסיאטין זצוק"ל (נכד קדוש ישראל ר' ישראל מרוז'ין) בימי חודש אלול הקדושים, ומסר בידו קוויטל שבו הזכיר בקשתו: "לתשובה שלמה באמת!".

בקראו את הקוויטל התלהב הרב הקדוש מהוסיאטין כאש להבה, וחזר וקרא כמה פעמים מתוך הקוויטל: "תשובה שלמה באמת! תשובה שלמה באמת!".

לאחר מכן ביקש רבי נוטע עצה מן הרבי, ובמר לבו שאל: "כיצד אכן ניתן להגיע לתשובה שלמה באמת?". נענה הרבי הקדוש ואמר: "כדי להשיג תשובה אמיתית, מן ההכרח ללמוד תחילה הלכות תשובה ברמב"ם, בספר המדע, כי המצוה והתורה שבכל דבר היא יסוד השפעתו וקיומו בעולם, ושפע כוח התשובה נשפע ללב ישראל מאור התורה הזורח ומאיר בהלכות התשובה והליכותיה הנאצלות מפי עליון! וכן כל מצוה והלכה שבתורה אינן רק לימוד דינים יבשים בעלמא, אלא מהן נשפע כל עצם קיומו של דבר בישראל", ודו"ק.

סיפר לי הגאון האדיר רבי משה שטרנבוך שליט"א, ראב"ד דעיר הקודש ירושלים, תיבנה ותיכונן, מנהג בית אביו הגאון רבי אשר

ה' יתברך, וכל אחד מזרע ישראל חפץ להיות טוב, אלא שה' שאור שבעיסה' מונע ממנו להוציא את הרצון הזה מהכוח אל הפועל. אני בטוח שיהודי יקר זה, אף שעלה על משכבו בלי לומר "בידך אפקיד רוחי", עם כל זה ששו ושמחו מלאכי מרום להשיב לו בבוקר את נשמתו בתשואות חן.

סיפור זה מהווה לימוד זכות על כלל ישראל, שאף בדור חשוך זה, בו יש יהודים רבים שמנעו מהם שנים ארוכות מלראות את הטוב שבתורה ובקיום מצוותיה, ועם זאת קיים בלבם ניצוץ פנימי השואף להיות טוב.

ברור לי, שאילו היה הרה"ק מבארדיטשוב זצ"ל, סגורן של ישראל, שומע סיפור כזה, היה פונה אל כסא הכבוד ואומר: 'ראה נא אבינו שבשמים, איך בניך אהוביך אוהבים אותך ורוצים לעשות רצונך, ואף יהודים שמצבם כה ירוד מתאמצים להחזיק בניצוץ הטוב שלהם'.

מכאן על כל אחד ללמוד מוסר השכל להקדים שלום לכל אחד מזרע ישראל, אפילו לאנשים הנראים רחוקים מתורה ומצוות, כי אי אפשר לדעת כיצד מילה טובה יכולה להשפיע עליהם ולהפוך את לבבם לטוב. הנה, אמירה אחת של 'ערב טוב' חוללה מהפך בלבבו של יהודי, ומכאן על כל אחד לאמץ לעצמו מנהג זה ולחנך בכך את הדור הצעיר ובזאת לקדש שם שמים ברבים.

(מתוך הספר 'כבודם של ישראל')

מוסר, ולדבר אליו דיבורים טובים המתיישים על הלב"...

הסיפור עוד לא הגיע לסיומו. כאשר הגעתי אל מחוז חפצי ורציתי לשלם לו על הנסיעה הארוכה הוא סירב בכל תוקף לקחת כסף. ניסיתי לשכנעו שיכבד אותי וייקח ממני תשלום, אך הוא השיב לי באותו מטבע: שהוא מבקש שאכבד אותו ולא אשלם לו. רק לאחר שהפצרתי בו כמה פעמים הוא הסכים לקחת ממני את מלוא הסכום. לפני שיצאתי מהמונית הוא הבטיח לי כי כבר למחרת הוא יניח תפילין.

שאלתי אותו: הרי לא דיברתי אתך על הנחת תפילין כלל וכלל?! השיב לי הנהג: "אינך צריך לדבר אתי, והרי נוכחתי במו עיניי כיצד הקדוש־ברוך־הוא שומע לתפילתי, וראיתי את האהבה הגדולה שהוא אוהב אותי, לכן רצוני מעצמי לעשות רצונו".

אם נתבונן במעשה אקראי זה נראה שיש בו חומר רב למחשבה. מדובר ביהודי רחוק מחיי תורה ומצוות, שגדל על ברכי הבורות והמינות, ומן הסתם בימי נעוריו לא שמע אפילו מילה אחת על תורה ועל מצוות. ועם זאת, בפנימיות לבו בוערת אש קודש והניצוץ היהודי לא כבה ממנו, עד שהוא שואף לגלות את החלק הטוב שבו לפי קוצר השגותיו.

כאשר הכריז שלוש פעמים בקול גדול שהקדוש־ברוך־הוא שומע את תפילתו, בוודאי הראה לעין כל שחזקת כל יהודי להשתוקק אל

המשך מעמוד 27 | הרב בנימין בירנצווייג

"בהכרזה זו החלה המלחמה, בעלי המאפיה שהיו בנאום לא שבו לעבודה. הפאניקה החלה, והכל החלו לחשוב על חייהם. לא הייתה מאפיה יהודית פתוחה, בלית ברירה שבת ישיבה בחוסר כל. כאשר עמדתי בפתח הישיבה, שאלו אותי איפה הלחם שציפינו לו? אמרתי להם כי אין לחם, כי הייתה 'שיחה מוסרית' מהפרזידנט של פולין! הגיבו הבחורים: 'אוי, עוד פעם יענקל'ה והבדיחות שלו?!...' "סיפרתי להם את השתלשלות הדברים, וביארתי את כוונתי באמרי 'שיחת מוסר מנשיא פולין', שהרי הנשיא אמר דברים עמוקים לענייננו במלחמת היצר: היצר הרע בא לבחור, ואומר לו: 'בסדר ג' בחצי השעה האחרונה אל תלמד. אין לי צורך ביותר, רק חצי שעה זו!'. מי שחכם מבין, שהיצר לא רוצה רק סדר שלישי, הוא מעוניין שלא תלמד כלל, וזה מה שאמר נשיא פולין: לכל אחד יש קו אדום אותו לא יעבור, ואם כן הרי על סדר א' ודאי תיאבק בכל הכוח, לכן למה לך להתחיל את המלחמה באיחור, לאחר שהיצר הרע יהיה הר גבוה, תתחיל את המלחמה כבר על חצי שעה בסדר ג'!!..."

יש יהודי שהקו האדום שלו זה שמירת שבת, היצר הרע בא אליו עם בקשה לזלזול במצוות קלות לכאורה, אומר לו 'נשיא פולין' כביכול: אם תזניח עתה מצוות קלות - בסוף תגיע למאבק על שמירת השבת, למה להמתין? תיאבק עכשיו על עבירות קטנות כדי לנצח במלחמה, לפני שהוא יגבר עליך!! וזו המלחמה האמיתית והקשה, בדברים הקטנים, במצוות שאדם דש בעקביו, בהן מוכרע הקרב בסופו של דבר...

למטה. הייתה לי תחושה כי משהו מתרחש ליד הכיכר. השתרר שקט ברחוב, שאלתי גוי שפסע לצדי האם מתקיים כאן אירוע מסוים? והוא השיב לי: 'תמתין ותשמע בעוד חמישה רגעים את הפרזידנט!!'. כמדומה שהיה זה נשיא פולין בעצמו שנשא נאום בכיכר. המתנתי לנאומו של הנשיא, כי היה מסוכן להמשיך ללכת. "הנשיא החל את דברו, ותוכן הדברים היה אודות הויכוח החרף, שהתנהל באותם ימים בפרלמנט הפולני: האם להיכנע לתביעותיו של היטלר, ולתת לגרמניה את עיירת הנמל 'דאנציג', או להיכנס עמה למלחמה. 'אזרחים יקרים!', פנה הנשיא לאזרחי העיר. 'דוע לכל, כי מתנהל ויכוח חריף בפרלמנט, דאנציג מוקפת באדמות גרמניה, דאנציג מכל שלושת צדדיה מוקפת בתחום גרמניה, הרוצה לעבור לצידה השני של גרמניה דרך פולין, נזקק לויזה או לחילופין לעקוף בדרך ארוכה. היטלר [ימ"ש] מבקש שיתנו לו רק את דאנציג ובכך הוא ימנע ממלחמה. בפרלמנט סוערות הרוחות לכאן ולכאן, האם לתת או לא'. המשיך הנשיא ואמר: 'אם הייתי בטוח שמספיק לו דאנציג הייתי נותן לו, יש לנו כתחליף עיר נמל אחרת, אבל היטלר לא רוצה את דאנציג, הוא מעוניין בוורשה, רק שרוצה בדאנציג כתחילת דרך קלה ללא מאמץ. אם כן, בסופו של דבר הרי נילחם על וורשה, אז כדאי להתחיל כבר עכשיו, לשם מה נעניק לו את דאנציג בחינם? נילחם על דאנציג וכך לפחות יהיה קל בהמשך הדרך! אני מודיע בזאת', סיים הנשיא, 'על סירוב מוחלט להצעת גרמניה ופתיחת חזית המלחמה!!'.

כדרכו נטל רבינו צלחת משולחן העוגות כדי שיהיה לו אוכל משיירי מצוה והלך עמו בדרכו לרכבו, כאשר כבר היה קרוב לרכב סב לפתע על עקביו וחזר לאולם, לא היה מובן מדוע הוא חוזר, הלך תלמיד אחד בעקבותיו וראה שהוא מחליף את צלחת העוגות באחרת. שאל התלמיד, ילמדנו רבינו מה העניין וענה: "סיז גיווען צו גוט", "זה היה טוב מידי", כנראה ההסבר, שאכן אכל משיירי מצוה, אבל אם לקח עוגות מפוארות, אולי חשד עצמו שלוקח מפני טעמם הערב ולא כדי לאכול משיירים של מצוה.

כך באוכל וכך בכל ענייני עוה"ז ראו איך שההביל את כל ענייניו וגם כשהתארח בביתם של שועי ארץ ועברו דרכו סכומי כסף גדולים ושמו בזה שהשיגם לכלכלת הישיבה, ההביל את החלק הגשמי שבזה ורק מה שיוכל להשתמש בזה לשיבה או לרוחניות. כמה פעמים כשנכנס לחתונות מפוארות היה אומר לבחורים, עוד כמה שעות אפילו מפות לא יהיו כאן לשולחנות. פעם לקחו אחד הגבירים שביקר בביתו לאיזה גינה מרהיבה ומהודרת ביופיה, מתוך מחשבה ששם ינוח וירגע, הרי בלאו הכי הוא לומד, לאחר שאותו אחד הלך התחנן רבינו למלווי שיקחו אותו משם, כששאלהו לדחיפות העניין, ענה שוב: זה יותר מידי!

רבי אברהם שקלאר ששימש את רבינו במשך תקופה בשעות הצהריים סיפר, שכאשר החל את תפקידו הודרך לבדוק קודם שמוגיש לפניו את החלב להריחו אם אינו חמוץ ומקולקל, שכן רבינו עצמו לא יבחין בזה והדבר עלול להזיק לו.

(מגדלתו ומרוממתו')

שהכל ויוציא את הקפה, רבינו התפלא לעומתו, שוקולד? הרי זה טפל לכוס קפה, איך יפסוד אותו? כידוע בסביבות גיל שלושים בעקבות חולי של בתו קיבל על עצמו כמה קבלות, בתוכם קבלה שלא ליטול ידיים רק לסעודה של מצוה וכך עשרות שנים לא אכל כי אם מסעודת מצוה, בשנים מאוחרות היו בני המשפחה ותלמידים מביאים לו אוכל מסעודות מצוה שעשו, גם כשלא השתתף בהם כדי שיוכל ליטול ידיים. גם במאכלים אחרים העדיף לאכול משיירי מצוה, שבת או סעודות מצוה. גם במה שכן אכל ראו לא פעם שהקפיד על תענית הראב"ד, דהיינו שהיה משאיר בצלחת מעט אוכל שלא אכל או שהיה מפריש מראש או שהשאיר בסוף המנה.

"זה יקר מידי"

אחד מתלמידיו עשה פעם לרבינו קידוש בשבת בבוקר. לאחר הקידוש שלח ידו לקחת עוגה מהצלחת, לפתע משך ידו מעוגה טעימה שהייתה שם ולקח פשוטה יותר ופלט: "סיז צו טייער", "זה יקר מידי". לרגע לא הבין התלמיד מה נוגע מחירה של העוגה בחנות לעכשיו. אולם מיד הבין שלא דיבר על מחירה של פרוסת העוגה בחנות, אלא התכוון לדברי מרן הגר"י סלנטר שהעולם הזה הריהו כבית מלון יקר, שכשם שבמלון משלמים על כל דבר קטן סכום רב, שכן התשלום אינו על המאכל אלא על כל הפאר וההדר של המלון, כך בהנאה מחיי עולם הזה התשלום על ההדר בשימוש בגשמיות הבריאה. פעם כאשר יצא רבינו מברית מילה של אחד מאברכי הישיבה.

"אז כמה, שלוש חולצות?" גם יותר משלוש, אמרתי.

וכך המשיך לשאול עד שהגיע ל-15 חולצות, כאשר על הכל השבת שהתוספות הזה היה שווה ומהנה הרבה יותר.

ואז הרים אבא את קולו ואמר, "נו, אם כן, על איזו חולצה אתה מדבר בכלל? רוץ לחיידר!"

מה אומר ומה אדבר... באותו רגע הרגשתי הנאה גדולה לחזור לחיידר וללמוד, עד שבזו הייתי לאותו ילד שצחק אתמול על חולצת...

קרה בפעם אחרת, שלאחד האחים היו מכנסיים קצת קרועים ואבא הרגיש שזה מפריע לו, ולכן ביקש שייקנו לו מכנסיים חדשים כדי שהדבר לא יפריע לו בלימודים; ולמרות שהיה אז קושי תקציבי אמר כי אין ברירה, והוא השיג איזו הלוואה כדי לקנות מיד מכנסיים לילד. כי לא כל הרגעים שווים, לא כל הילדים שווים. ולא כל החולצות והמכנסיים שווים. אבל היסודות שווים, ש'תוספות' אחד נהיר ובהיר ומתוק שווה 15 חולצות בוודאי, וזאת כאשר הילד מבין את זה.

(מתוך הספר 'ספר ללא שם')

וכך היה למחרת. קמתי בבוקר בשמחה מהשינה בידיעה שהיום אני נשאר בבית, יש לי חופש מהחיידר.

אבא חזר מהתפילה ופנה אלי ברוע ואמר: "אם אתה לא הולך לחיידר, אבא יהיה הרבה שלך ונלמד בבית", הסכמתי לדבר והתחלנו ללמוד ביחד.

התחלנו ללמוד את הגמרא שלמדו בחיידר, פרק המפקיד בסוגיא "שומר שמסר לשומר", ואבא דיבר בנחת ובשלווה. למדנו את הגמרא, חזרנו עליה שוב, והמשכנו ללמוד את התוספות "אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר". הוא הסביר ופירש את התוספות בנעימות רבה וגם מתוך ריתחא דאורייתא. אחר-כך פתח את המהרש"א והמהר"ם, ואבא הסביר את העניין בצורה נעימה ומושכת לב במיוחד. ליקקתי את השפתיים מהנאה.

כאשר היינו בשיא הלימוד ואבא הכיר בי שאני מאושר ונהנה, לפתע עצר את שטף הדיבור ושאל: "תאמר לי את האמת לאמיתה, האם אתה נהנה מהתוספות הזה שלמדנו?", עניתי: אני נהנית כעת עד מאוד.

"נו", שאל אבא, "אם כן כמה שווה התוספות הזה, חולצה אחת? שתי חולצות?"

בוודאי שזה שווה אפילו יותר משתי חולצות, השבתי.

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

◆ מדוע יוצאים החוצה לקידוש לבנה?

◆ מהו הזמן הראוי לקידוש לבנה?

◆ קטן העתיד להפוך לגדול לפני סוף זמן קידוש לבנה - האם רשאי לקדשה בתחילת החודש?

המולד. ויש אומרים שניתן לברך עד סוף חמש עשרה יממות משעת המולד.

• לדעת השולחן ערוך והרמ"א, מצוה מן המובחר לקדש את הלבנה במוצאי שבת. ויש אומרים שמיד בהגיע הזמן שבו ניתן לקדש בו את הלבנה, יש לקדשה. ומנהג רוב ישראל כדעת השולחן ערוך.

• אין מקדשים את הלבנה בלילי שבת ויום טוב, אולם, אם זהו הלילה האחרון שבו ניתן לקדשה, יש לקדש; אך אין לומר אלא את הברכה, ולא את יתר האמירות שנוהגים לומר בשעת קידוש לבנה.

• לדעת הרמ"א אין לקדש את הלבנה במוצאי תעניות, למעט מוצאי יום הכיפורים, שבו שרויים בשמחה; ולדעת אחרונים רבים, גם במוצאי עשרה בטבת ותשעה באב יש לקדשה.

• קטן שעתיד להפוך לגדול לפני סוף זמן קידוש לבנה - אינו צריך להמתין עד שיגדל, ורשאי לקדש בתחילת החודש.

כתיבת התאריך בראשי חודשים

ובחודשי אדר בשנה מעוברת

• בתאריך שבגט, בכתובה, ובשאר שטרות, כותבים ביום הראשון של ראש חודש: "ביום ראש חודש פלוני, שהוא יום שלושים לחודש פלוני"; ויש אומרים - להיפך.

• בשנה מעוברת, יש לכתוב בתאריך, שבגט, בכתובה ובשאר שטרות, יש לכתוב "אדר ראשון" ו"אדר השני", אך בדיעבד, אם כתב "אדר", סתם - באדר ראשון, הגט כשר, ובאדר שני, הגט פסול.

• רבנו יעקב בעל הטורים, רשם בספרו, לאחר סימן תכו, את את לוח קביעות השנים, על פי מחזור גדול המורכב משלושה עשר מחזורים קטנים, שבכל אחד מהם תשע עשרה שנה.

קידוש לבנה - דינים ומנהגים

• קידוש לבנה נחשב לקבלת פני השכינה, ולכן יוצאים אל מתחת לכיפת השמים, כדרך היוצאים לקראת מלכים. ומותר לעמוד תחת ענפי אילן, או מטריה.

• לכתחילה צריך לראות את הלבנה לפני קידוש לבנה; וראייה באמצעות משקפיים נחשבת לראייה ביחס לכל ענין הלכתי הדורש ראייה טבעית, וכך גם בעניננו.

• בשעת קידוש לבנה יש להביט בלבנה. ויש אומרים שעל פי הקבלה אסור להביט בלבנה, כי אם בשעת הברכה של קידוש לבנה. ויש אומרים שאין להביט בה אלא מבט אחד לפני הברכה, בסמוך לתחילתה.

• אין חובה ליהנות מאור הלבנה בשעת קידוש לבנה, אולם, צריך שניתן יהיה ליהנות ממנו בשעת הברכה, במקום בו עומד המברך.

• לאחר ברכת הלבנה, נהגו לומר כמה דברים, כל אחד מהם שלוש פעמים בזו אחר זו: 1. 'סימן טוב'. 2. 'ברוך יוצרך'. 3. 'כשם שאני רוקד'. 4. 'תפול עליהם אימתה ופחד בגדול זרועך ידמו כאבן', ובסדר הפוך - "כאבן ידמו..." 5. אמירת "שלום עליכם" לחבירו.

• מנהג בני אשכנז מקדמת דנא, לומר 'עלינו לשבח' בסיום סדר קידוש לבנה. ויש שנהגו על פי דברי האריז"ל, לנער את שולי הציצית לאחר קידוש הלבנה.

זמן קידוש לבנה

• בשולחן ערוך כתב - על פי קבלה - שתחילת זמן קידוש לבנה הוא משעה שעברו שבעה ימים משעת המולד. ודעת אחרונים רבים, שניתן לקדש משעה שחלפו שלוש יממות מהמולד.

• ניתן לקדש את הלבנה עד שיחלפו ארבע עשרה יממות, ושמונה עשרה שעות, וכעשרים ושתיים דקות, משעת

גליון 378
שנה ח' תשע"ט

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למשפחת קליימן על האישי לשרותי בתמונה

סיפורי חז"ל

בעל תשובה

יקום איש צרורות היה בן אחותו של יוסי בן יועזר איש צרדה ונשתמד. יצאה גזירה על יוסי בן יועזר איש צרדה להיצלב, היו טוענים לפניו את הקורה לצלבו עליה, יקום איש צרורות בן אחותו היה רוכב על הסוס באותה שעה וזה היה ביום שבת, אמר יקום איש צרורות לדודו יוסי בן יועזר, ראה את סוסי שהרכיב אותי עליו אדוני וראה סוסך שהרכיב עליו אדונך, אמר לו ר' יוסי בן יועזר אם כך למכעיסיו קל וחומר לעושי רצונו, אמר לו יקום איש צרורות האם יש אדם שעושה רצונו של מקום יותר ממך? אמר לו ר' יוסי אם לעושי רצונו כך קל וחומר למכעיסיו. נכנסו הדברים בלבו של יקום איש צרורות כארס של נחש, ונתחרט על מעשיו וחזר בתשובה. הלך יקום איש צרורות וקיים בעצמו ארבע מיתות בית דין סקילה שרפה הרג וחנק, יצאה נשמתו וקבלוה בתשובה. נתנמנם ר' יוסי בן יועזר וראה את מטתו של יקום איש צרורות פורחת באויר, אמר ר' יוסי לשעה קלה קדמני זה לגן עדן. (לפי בראשית רבה פרשת תולדות)

פרשת השבוע

ראו כי אני איש צעיר לימים בעל כח וגבורה יותר מכם, שהרי אתם נראים זקנים. ענה לו הגאון, לא מפני הכח הגופני שלי ברחו, אלא מפני עוון של תפילין שבראשי ברחו, וכן אמרו חז"ל (ברכות ו') מנין שהתפילין עוז הם לישראל, דכתיב "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך". ותניא רבי אליעזר הגדול אומר, אלו תפילין שבראש, לכן כאשר ראו את אור קדושת התפילין שלי ברחו. אמר לו העגלון רבינו ילמדנו דעת, הלא גם אנכי הייתי לבוש בתפילין על ראשי ולמה לא יראו מפני סגולת תפילין שלי? ענה לו הגאון, הלא חז"ל אמרו אלו תפילין שבראש ולא אמרו תפילין שעל ראש, כי קדושת מצות תפילין צריכה להיות בפנימיות הראש, האדם צריך להניח את התפילין כדין ובכוונה של מצוה, אמנם אצלך היו התפילין רק על הראש כמצוות אנשים מלומדה, בלי שום כוונת המצוה, ולכן לא יראו הגזלנים ממך.

וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך (כ"ח - י) מסופר: כאשר הגה"ק רבי אריה לייב בעל ה"שאגת אריה" זיע"א היה רב בעיר וואלוזין, הוא נסע פעם לדרך, והיה יושב תחת אוהל העגלה מעוטר בטלית ותפילין, ולמד שם. גם העגלון היה לבוש בתפילין והתפלל. כשנסעו בדרך ליד יער אחד, יצאו פתאום מתוך היער חמישה גזלנים עם כלי זיין בידם, עצרו את הסוסים ואמרו לעגלון תן לנו את המעות הנמצאות בידך. בעל ה"שאגת אריה" אשר העמיק בלימוד לא שמע ולא ראה אותם, עד שהתחיל העגלון לצעוק, רבי, אוי נא לנו כי בסכנה גדולה אנחנו, הגאון הטה את ראשו מתחת אוהל העגלה והביט עליהם לראות מי המה, כשראו אותו הגזלנים, מיד נפלה עליהם אימה ופחד וברחו כולם לתוך היער. לאחר שחלפה הסכנה, פנה העגלון לרבי אריה לייב ושאל אותו, רבי, הגידו לי, מפני מה יראו מפניכם יותר ממני? הלא לפי ראות עינם

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים 7:14 ת"א: 7:16 ר"ת: 7:52

פרשת כי תבוא

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:03 ת"א: 6:19

לְזִכּוֹת בַּמְצוּה גַם אֶת אַחִינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

מסופר על הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זיע"א (יומא דהילולא בשבת קודש כ"א אלול) שבעת נשואיו הבטיח לו חתנו העשיר נדוניא של שלושת אלפי זהובים, כדי שיוכל לשבת באהלה של תורה ללא הפרעה. כך ישב לו ר' יהונתן על התורה ועל העבודה יומם ולילה עם החברותא שלו בקדושה ובטהרה. אכן כידוע, בעת שהקדושה מתפשטת הטומאה אינה סובלת אותה, ותיכף היא באה ללחום כנגדה, וגם כאן, קדושתו וטהרתו של ר' יהונתן אשר השפיעו על כל סביבתו הפריעו לכח הטומאה, והערלים החליטו להקים "בית טיפלה" דווקא על יד בית מדרשו של ר' יהונתן. החלטה זו כמובן הרעישה את לבבות כל המתפללים והלומדים שם בבית המדרש, והיה אחד שלא היה יכול להתאפק, היה זה החברותא של ר' יהונתן אשר ראה עד כמה מפריע הדבר לר' יהונתן, ולפיכך לבש קנאות, קם ועשה מעשה, בחצות הלילה, בחסות החשיכה, עלה לגג "בית הטיפלה", ונתן את הצלם שניצב שם בגאון.

אך דא עקא, הגויים שידעו שחמתם של היהודים עלתה למעלה ראש, והבינו שבמוקדם אן במאוחר יקום יהודי שיעשה מעשה, לכן החביאו שומרים ב"בית הטיפלה", וכאשר עלה החברותא של ר' יהונתן אל הגג וניתן את הצלם, מיד תפסו אותו השומרים, והעלימו אותו. כמובן שכל הקהילה היהודית החלה מיד לחפש אחריו, אך הם העלו חרס בידם, ולא מצאו אפילו קצה חוט שיוכל ללמד היכן הוא הוחבא. כך נמשכו החיפושים, עד שבאחד הימים בא שומר "בית הטיפלה" לאחד מפרנסי הקהל וסיפר לו דברים כהווייתן, איך שתפסו את אותו יהודי בעת שעלה על הגג ושבר את הצלם, ואף סיים ואמר שהוא כבר נשפט על ידי הכמורה ונידון לשריפה. השומר הוסיף וסיפר, שהיהודי נמצא במקום סתר בתוך "בית הטיפלה", וכי הוא יודע היכן הוא, ולפיכך הצעה בפיו, הוא מסכים להבריחו ממקום מסתורו אל החופש תמורת שלושת אלפי זהובים, אפילו לא זהוב אחד פחות. אנשי הקהילה ששמעו את גודל הסכום, נרתעו מעט, אך מה לא עושים כדי לפדות יהודי מבין הגויים? ובפרט שמדובר בת"ח שנידון לשריפה רח"ל מיד יצאו היהודים לאסוף תרומות בכדי לשחררו.

כשהגיעה השמועה לרבי יהונתן חשש פן יועבר חברו ממקומו קודם שיאסף הסכום הגדול, או שיוציאו אותו להורג בנתיים ח"ו, לפיכך נכנס לביתו, לקח את כל הנדוניא שהיתה לו בסכום של שלושת אלפי זהובים, הלך לשומר ומסר לו את הכסף, והשומר אכן הבריח את היהודי למקום מבטחים. מכיון שהדבר נעשה בחשאיות גדולה לא ידע איש מהנעשה, המתרימים המשיכו במלאכתם, אך כאשר באו אל ר' יהונתן לתת בידו את סכום הכסף שהצליחו לאסוף, אמר ר' יהונתן: כבר אין

צורך, אני בעצמי נתתי את כל הכסף, השבוי כבר נפדה ושוחרר, ואין צורך בכסף שנאסף. מששמעו הגבאים שר' יהונתן נתן את כל הסכום, טענו כלפיו שיקח לכה"פ את מה שהם אספו עד עתה, אעפ"י שאין זה אלא חלק קטן מהסכום, באמרם: "גם אנו בני הקהילה חפצים לקחת חלק במצוה הגדולה של פדיון שבויים!". אך ר' יהונתן השיב שהוא כבר נתן מה שנתן, ואין הוא רוצה לקחת ממון אחרים. הגבאים יצאו את ביתו בעצב על כך שלא זכו הם והתורמים להשתתף במצוה רבה זו של פדיון שבויים, ובפרט כאשר היה מדובר בשבוי ת"ח גדול כזה, אך אם הרב פסק כפי שפסק מה יכולים לעשות?

עבר זמן מה, ור' יהונתן מתחיל לחשוב מה יקרה כאשר אשתו תגלה שהוא נתן את כל הנדוניא למצות פדיון שבויים... הלא ודאי תקצוף היא עד מאוד, והוא לא יכול לרצותה, שכן אין מרצין לאדם בשעת כעסו. מה עשה? עמד והחליט שיסע מביתו לכמה ימים, כדי שעד שיחזור מן הסתם תגלה אשתו את חסרון הכסף, וכבר תספיק להירגע, ואז כשישוב יוכל לרצותה ולהסביר לה את חשיבותה של מצות פדיון שבויים, ואת הסיבות שמחמתן החליט לתת את כל הסכום ולא להמתין עד שיאספו התרומות מכל בני העיר.

בינתיים התגלה דבר הבריחה, הכמרים גילו שהנידון למוות נמלט, עד מהרה הגיעו למסקנה שבוודאי ידו של השומר במעל והוא זה שהבריח את היהודי אל מחוץ לכלא, וברוב זעמם החליטו אנשי הכמורה לעשות לשומר את מה שזממו לעשות ליהודי. השומר, שהבין שטבעת החנק הולכת ומתהדקת סביב צווארו החליט שעליו למהר ולברוח מהר ככל האפשר, אך מכיון שהיה שומר וותיק בכנסייה במשך עשרות שנים, והספיק במרוצת הזמן לגנוב הרבה כסף ויהלומים מרכוש "בית הטיפלה", לא ידע מה יעשה עתה בכל רכושו הרב... הרי לא יכול לסחוב עמו את כל רכושו...

בצר לו, הלך ולקח את כל רכושו, כסף ויהלומים ושלושת אלפי הזהובים שקיבל זה אתה בכלל, הכניסו לחבית אחת, נכנס לביתו של ר' יהונתן, ושאל את אשתו: איפה הרב? האישה ענתה שהוא לא יהיה בבית כמה ימים, ולכן בלית ברירה, מכיון שפחד השומר להשתהות אף לרגע עמד וסיפר לה כל מה שקרה, ושעליו למהר עתה ולהימלט על נפשו, ואמר "אינני מוכן בשום אופן להשאיר את רכושי הזה לכמרים שרוצים להרוג אותי!! לא ולא!!! לא אשאיר להם מאומה מכל זה!!!". וכאן התחיל הוא להעריך שבחים על ראשו של ר' יהונתן, והמשיך: "גליתי יהודי אציל כזה המוכן לתת מכספו שלשת אלפי זהובים בשביל להציל את חבריו!! אני בטוח שהוא אדם ישיר ונאמן, ולפיכך: דבר ראשון אני מחזיר לכם במתנה את שלשת אלפי הזהובים שנתן לי בעלך, ומלבד זאת אני מפקיד בידיכם את כל שאר רכושי שנמצא בחבית הזו.

צישל ונמשל

תורה ומעשים טובים מלווים את האדם
עד לפני כיסא הכבוד

משל נפלא בשם ה"חפץ חיים" הקדוש זיע"א (יומא דהילולא כ"ד אלול) לאדם אחד שהיו לו שלושה ידידים, ראובן, שמעון ולוי. את ראובן הוא אהב מאד ונראה היו לו כי האהבה היא הודית, גם שמעון נחשב בעיניו לידיד טוב, אם כי לא ידיד נפש כמו ראובן, עם לוי היו לו יחסים רופפים יותר מאשר עם שאר ידידיו, ומעולם לא החשיב במיוחד את הקשרים ביניהם. יום אחד נקרא האיש להתייצב לפני המלך. סיבת הקריאה אל המלך לא היתה ידועה לו, והאיש נבהל מאד וחש מפני הצפוי לו. אולי הלשינו עליו וצפוי חלילה לעונש מוות. בצר לו פנה אל חבריו בבקשה לבוא עמו אל המלך ולהמליץ טוב בעדו, לתדהמתו הרבה סירב ראובן, שאותו החשיב לידידו הנאמן לבוא עמו. גם שמעון חברו השיב את פניו ריקם, הוא אמנם הסכים לבוא עמו כברת דרך, אולם מראש אמר לו כי הוא מוכן ללוותו רק עד שער המלך, כי הוא חושש להיכנס פנימה. בלית ברירה פנה האיש ללוי, למרות ששני הידידים הגדולים סרבו להיכנס עמו אל המלך, ניתן היה לצפות שהשלישי בוודאי לא יסכים, והנה, להפתעתו הרבה נענה לוי ברצון, הסכים לבוא עמו אל המלך ואף הבטיח לעשות כל מאמץ כדי ללמד עליו סנגוריה. בסופו של דבר, ראובן כלל לא הטריח עצמו ללוות את ידידו, שמעון ליווה אותו עד פתח ארמון המלוכה כפי שהבטיח, אולם לא נכנס פנימה, ולוי נכנס אל המלך, המליץ טוב בעדו והצילו. אז התברר שהידיד האמיתי אשר מוכן להושיט יד ולסייע בעת צרה, הוא דוקא אותו אדם שמתחילה לא חשבוהו לאוהב מסור כמו האחרים.

והנמשל: הממון החביב על האדם ביותר דומה לראובן, במשך כל ימי חייו מתחזה הממון כידיד דגול של האדם ומוליכו שולל, לאדם נדמה כי על ידי העושר הוא מבטיח את עצמו מפני צרות וסבל, אולם יום המוות שהוא שעת מבחן לידידות אמת, חושף את המציאות האמיתית, וכמאמר התנא: בשעת פטירתו של אדם אין מלווין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד (אבות פ"ו), הכסף אינו עומד לימינו של האדם בעת צרה קשה זו והוא אפילו אינו מלווה אותו בדרכו האחרונה. בני המשפחה והידידים משולים לשמעון במשל הנ"ל, הם אמנם לא נוטים את האדם בעת פטירתו, הם מבכים אותו ומלווים אותו עד לקבר, אך שם הם נפרדים ממנו ועוזבים אותו לנפשו, תורה ומעשים טובים בלבד, כלשון המשנה במסכת אבות, הם הידידים הנאמנים הממשיכים ללוות את האדם עד לפני כיסא הכבוד.

והיה אם אחזור בשלום בודאי יחזיר לי בעלך הצדיק את כל הסכום, ואם לא אזי מעדיף אני שישאר כל הכסף אצל אדם כמותו, אשר לבטח יידע לעשות בכסף דברים טובים!!" כך קרה שהאוצר הגדול נותר בביתו של ר' יהונתן, ואילו שומר "בית התפילה: יצא לדרכו, וברח הרחק מהכנסייה, אכן לאחר זמן מה הגיעה השמועה שהכמרים שלחו אחריו שליחים להשיגו, אלה רדפו אחריו ותפסוהו, ותיכף הטביעוהו בנהר

עתה כבר ידעה אשתו של ר' יהונתן את כל סיפור המעשה, והבינה שהקב"ה שילם להם על המעשה הטוב והנאצל שעשה בעלה הגדול, ולא זו בלבד שכספם הושב להם, אלא אף זכו לעושר שהוא עשרת מונים רב יותר ממה שהיה להם קודם. היא כמובן התמלאה ששון ושמחה, וכתה בציפיה דרוכה שר' יהונתן אשר לא ידע מאומה מהנעשה יחזור, בכדי שתוכל לבשרו את הבשורה הגדולה. בינתיים ר' יהונתן יצא לדרכו חזרה אל ביתו, ומשהגיע סמוך לביתו עמד וחשב: מה יאמר לאשתו? כיצד יגלה ויספר לה מה קרה עם שלשת אלפי הזהובים? וכך כשהוא שהולך תפוס במחשבותיו יוצאת אשתו לקראתו, שמחה וצוהלת, וקוראת לעומתו: "אני כבר יודעת הכל! הקב"ה כבר גמל לנו בכפל כפלים!", כך עמדה וסיפרה לה את כל הסיפור, כשהיא בטוחה שבודאי ישמח גם הוא על הטובה שבא להם מן מהשמים?

אבל לא כך היה. מששמע ר' יהונתן את דבריה, פרץ בבכי עז! הוא בוכה ומילל וזוג' עומדת ותמהה: "למה זה תבכה? הלא הרבש"ע כבר שילם לנו שכר גדול עבור המצוה!". ענה לה ר' יהונתן ואמר: "דוקא מפני כך אני בוכה! מכך שרואה אני שמיהרו לשלם לנו על המצוה, מכך אני מבין שמשליכים לי את המצוה בפנים! אילו היו מרוצים בשמים ממצוה זו היו מניחים לי אותה לעולם הבא, שכן ידוע שאין מתן שכרם של מצות בעולם הזה! רק מצוה שאינה נרצית משתלמת בעוה"ז, כביכול אומרים לו לאדם כך: קח לך". רבי יהונתן עמד ובכה ללא הפוגה בלא שהיה מסוגל להירגע, עד שהחליט לצום שלשה ימים רצופים ואחרי כך לעשות שאלת חכם, ולבקש לדעת על מה ולמה לא רוצים את המצוה שלו. כך עשה, ומן השמים השיבו לו: "אמנם כן, צדקת בבכייך, לא חפצו בשמים במצוותך! והכול מפני שלא זיכית גם את הגבאים ואת שאר הציבור, ולא אפשרת להם ליטול חלק מהמצוה הזו! רצית את כל המצוה לבד בבקשה, קח לך!".

צ'ין אדם לחברו

כיבוד אב במסירות נפש

מסופר על הרה"ק מסטריקוב זיע"א, שהלך פעם ברחוב, והבחין באברך הנושא את אביו על כיסא גלגלים, ואגלי זעה ניגרים על פניו מן השמש הקופחת, ניכר עליו שמשקיע מסירות נפש במצוות "כיבוד אב", כשפגש בו אח"כ באברך, אמר לו הרבי, "המלאכים טובלים עצמם בנהר דינור, החסידים טובלים עצמם במקוה, והטבילה שלך, מוצאת חן בעיני יותר משל שניהם.

שומעים חרפתם ואינם משיבים הרה"צ רבי אבוש רבה של פרנקפורט היה גאון עולם וצדיק תמים, הוא היה מחזור על הפתחים פתחי בתים ופתחי חנויות ומעשה לדברים שבצדקה. פעם אחת בימי אלול בא לעשיר אחד, סוחר מעיר אחרת לגבות ממנו צדקה, הסוחר לא הכיר את רבי אבוש וראה אותו כקבצן שהקבצנות אומנותו, ולפי שהיה הסוחר טרוד באותה שעה בחשבונותיו, גער בו ברבי אבוש בנויפה "צא מכאן אין לי פנאי" רבי אבוש שמע חרפתו ולא השיב, נפטר מן הסוחר ויצא. כשיצא, פשפש הסוחר ולא מצא את מקלו, אמר חזקה לאותו קבצן שגנב את מקלי. רדף אחריו בחוץ והשיגו, התחיל שופך עליו קיתון של זלזולים: רמאי, גנב, השב לי את מקלי, וכי בשביל שנתבעתי ולא נתתי לך ראוי אני שתגנוב

את מקלי? חלילה לי, עונה רבי אבוש לא שלחתי ידי במקלו. נתמלא הסוחר כעס והתחיל מכה את רבי אבוש. קיבל רבי אבוש את המכות בשתיקה ולא גלה מי הוא ומה שמו. בשבת שובה דרש הרב בבית הכנסת כנהוג בתפוצות ישראל, הלכו כל בני העיר לשמוע את דרשתו של הרב, הסוחר האורח אף הוא הלך לבית הכנסת. כשנכנס כבר היה בית הכנסת מלא קהל צפוף והרב עומד על הבימה ודורש, נדחק הסוחר בין הקהל ונתקרב אל הבימה כדי לשמוע יפה, כשוקף את עיניו וראה את תואר פני הרב, חשכו עיניו ונתעלף. מיד הוציאוהו לפרוודור והשיבו את רוחו אליו, התחיל הסוחר גועה בבכיה אוי לי וי לי, את רבנו מרא דאתרא בזיתי והכיתי, העומדים מסביב הפיסו את דעתו והשיאו לו עצה לילך אל הרב ולרצותו, וחזקה על צדיק כמותו שלא יקום ולא יטור אלא יתרצה ויתפייס. עשה הסוחר כן, לאחר שסיים הרב את דרשתו וכל הקהל נדחק אליו לאמר לו יישר כח, נדחק אף הסוחר עמהם לרצות את הרב ולבקש מחילתו. כשראה אותו רבי אבוש אמר: על עסקי המקל בא זה, הלך לקראתו והתחיל מרצה ומפייס אותו בפני כל עם ועדה: יסלח לי כבודו שגרמתי לו צער, מעיד אני עלי במקום קדוש זה שלא שלחתי ידי במקלו.

תלולא דצדקיא

שבת קודש כ"א אלול רבינו יעקב סג"ל מולין ב"ר משה (מהרי"ל - ה"א קפ"ז) הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ ב"ר נתן נטע (אורים ותומים - תקכ"ד) הרה"ק רבי דב בעריש מאלעסק ב"ר שלמה לוצקער ב"ר צבי אלימלך (תר"י) יום ראשון כ"ב אלול הרה"ק רבי מרדכי דוב מהורונסטייפליע ב"ר משולם זושא (תרס"ג) הרה"ק רבי פינחס מקינצק ב"ר נתן דוד משידלאווצא (תרס"א) יום שני כ"ג אלול הרה"ק רבי יוסף משה משאלויץ ב"ר אלקנה (ברית אברם - תקע"ה) הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק ב"ר פינחס (תקפ"ו) יום שלישי כ"ד אלול הרה"ק רבי יוסף באב"ד ב"ר משה (מנחת חינוך - תרל"ד) הרה"ק רבי ישראל מאיר הכהן מראדין ב"ר אריה יהודה לייבוש (חפץ חיים - תרצ"ג) יום רביעי כ"ה אלול הרה"ק רבי יחיאל מיכל ב"ר יצחק מולאטשוב (תקמ"א) הרה"ק רבי דוד הלברשטאם מקשאנוב ב"ר חיים מצאנו (תרנ"ג) יום חמישי כ"ו אלול הרה"ק רבי שמואל אבא מויכלין ב"ר זעליג (תרל"ט) יום שישי כ"ז אלול הרה"ק רבי נתן אדלר ב"ר יעקב שמעון (רבו של החתם סופר - ק"ס) הרה"ק רבי יעקב אריה לייב קאוולער ב"ר מרדכי מנעשוזי (תקצ"ז) הרה"ק רבי שלום רוקח מבעלזא ב"ר אלעזר (תרט"ז)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטיבין שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" יסודות יסודות התורה על המעשים.

הלכות מוקצה (ט"ו)

א) סכין שאינו חד, ולא ראוי לחתוך בו, אינו מוקצה, דאפשר להשתמש בו תשישים אחרים. (ספר גם אני אודך חלק ב' סימן קל"ד)
ב) אין לטלטל עט שיש עליו שעון. (גם אני אודך ח"ב סימן קל"ה)
ג) אדם שמשתמש בטלית של ימות החול גם בשבת, ושכח להוציאו מערב שבת מנרתיק התפילין, מותר לו בשבת להוציא הטלית מנרתיק התפילין. (גם אני אודך ח"ב סימן קל"ו)
ד) מצוי היום עט, שיוצא מתוכו דף שרשום עליו ברכת המזון, או קריאת שמע שעל המיטה, או מנחה ומעריב, ואין לטלטלו בשבת. (גם אני אודך ח"ב סימן קל"ז)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת רכב

בארץ ובחו"ל 052-7655-222

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרַשְׁתַּת פִּי תְּבֵא - אֵל תְּאָמִין בְּעַצְמְךָ עַד יוֹם מוֹתְךָ

"וּנְתַנְךָ ה' לְרֹאשׁ וְלֹא לְזָנָב... לֹא תִסּוּר מִכָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם וְשִׁמְאוֹל" (דברים כח, יג-יד)

באחרית ימיו הידרדר לשאול תחתית ונהיה לצדוקי הכופר בתורה ובתחיית המתים! ללמדך, שאפילו הצדיק הגמור עלול להידרדר עד פי התהום, והתורה צריכה להזהיר מפני עבודת אלילים.

וכן מובא בגמרא (שבת קה ע"ב): "תניא רבי שמעון בן אלעזר: המקרע בגדיו בחמתו והמשבר כליו בחמתו והמפזר מעותיו בחמתו- יאז בעיניך כעובד עבודה זרה, שכך אומנתו של יצר הרע: היום אומר לו עשה כך, ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו עבוד עבודה זרה- והולך ועובד".

הרי לנו, שהיצר הרע משתמש בתחבולות. הוא כמובן לא מנסה להסית את הצדיק הגמור שילך לעבור עבירה חמורה, שכן ברור לו שלא יעלה הדבר בידו.

לפיכך, הוא מסית אותו לעבור עבירה קלה, לסור מעט 'ימין ושמאל' מן המצוות, וכך בעקביות צעד אחר צעד, הוא מוביל אותו להידרדרות נוראה- עד כדי עבודה זרה!

ומכאן עלינו להפנים וללמוד, עד כמה אנחנו צריכים לבדוק את עצמנו מדי יום ביומו ולפשפש ולמשמש במעשינו, ולערוך חשבון נפש על כל דבר.

בברכת שבת שלום וכתובה וחתימה טובה הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

לכאורה צריך להבין, מאחר והתורה הקדושה מבטיחה את כל הברכות למי שהוא צדיק גמור כפי שכתוב: "וְהָיָה אִם שָׁמוּעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ לְשָׁמַר לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם" (דברים כח, א). אם כן מדוע צריכה התורה להזהיר: "לֹא תִסּוּר מִכָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם" (דברים כח, יד).

כלום יעלה על דעתנו שצדיק גמור יסטה מן התורה עד שיעבוד עבודה זרה? האם תיתכן סטייה קיצונית כזו- מצדיקות גמורה לשפלות גדולה של עובד עבודה זרה?

ביארו בעלי המוסר, אכן כן. גם הצדיק הגדול ביותר צריך להתיירא פן יגרום לו יצרו הרע להתדרדרות נוראה, אשר תביא אותו מפסגת המעלה אל השפלות הגדולה ביותר, מהצדקות הגמורה- אל העבודה זרה!

כבר אמרו רבותינו: "וְאֵל תְּאָמִין בְּעַצְמְךָ עַד יוֹם מוֹתְךָ" (אבות פ"ב, מ"ד). ובגמרא (ברכות כט.) מובא: "יוחנן כהן גדול שימש בכהונה גדולה שמונים שנה ולבסוף נעשה צדוקי".

הרי לנו דבר נורא, יוחנן כהן גדול שימש שמונים שנה בכהונה גדולה, ובמשך כל אותם שנים היה נכנס מדי שנה בשנה אל קודש הקודשים!

ברור שיצא חי מאותו מקום, כי באמת היה בדרגה גבוהה של צדיק גמור, ולא היה בו אפילו שמץ של חטא. אולם

הצלחה בגור"ר
יצחק אריאל בן טובה שמואל אימן בן אסתר זרי מאיר ישראל בן רחל ברכה- גלית בת מסודי ליאור יושע סומך וב"ב יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"מ קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימיו וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה
אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימיו תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט אסף בן סופיה דוד עומר בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא
גלית בת מסודי אליהו נזרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה
מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימיו בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כירה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה שאול בן סילביה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל נעמה בת שרה בנימין בן ברכה רפאל אבידן בן תקווה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל
לרפואה שלמה לנוראל בו אסתר
לרפואה שלמה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאלהיו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
להצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
להצלחת ורפואת כל עם ישראל

זמני לבה

ע"פ	18:04	19:14	19:58
ת"כ	18:21	19:12	19:54
מיסב	18:23	19:13	19:56
ב"ל	18:23	19:14	19:56

שואל ומשיב בהלכה - תרומות ומעשרות - חלק ז'

האם צריך להפריש תרומות ומעשרות לחומרה ומה הדין כאשר קונה תוצרת חקלאית מדוכנים בצידי הדרך?

! ? אספה :

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון:

! תשובה :

בחנויות ודוכנים לממכר פירות וירקות, שיש להם השגחה, צריך להציג תעודת כשרות ברת תוקף וחותרמת של הגוף הנותן כשרות, שאכן הופרשו תרומות ומעשרות כדין. או שהסחורה מגיעה מהשוק הסיטונאי, ושם יש משגיח, הממונה על כך מטעם הרבנות המקומית.

יש שחוששים ומפרישים גם מפירות וירקות, שקנו בחנות, שיש להם כשרות, מפני חשש לתקלות שונות הקורות מעת לעת. אך מעיקר הדין, אין צורך לחשוש למקרים חריגים, ולפיכך - ניתן לסמוך על כל סימון כשרות אמין, המעיד על כך, שהופרשו כדת וכדין. **הערה:** בספר דרך אמונה (פ"ה ממעשר ה"א בביאור הלכה) כתב: ובד"כ ראוי לכל ירא שמיים לחזור ולעשר בלי ברכה כל מה שקונים אפילו ממקום, שיש משגיח טוב ובקי וירא שמיים. כי בכל דבר ציבורי קורות תקלות כמה פעמים, כנודע מתוך הניסיון רבות כאלה, ובפרט אם הבעל הבית אינו ירא שמיים - ורק סומכים על המשגיח, אלא אם כן יודעים בביור, שנתעשר - אז אפשר לסמוך. עכ"ל. אולם הראש"ל בשו"ת יביע אומר ח"ט (עמוד שכח). ובספרו חזון עובדיה - תרומות ומעשרות (עמוד קלה) כתב בזה"ל: הלוקח פירות מן השוק ויש ספק, אם הופרשו מהם תרומות ומעשרות, כיוון שיש כיום השגחה משלוחי הרבנות הראשית להפריש מן הפירות בשוק הסיטונאי, מן הדין - אין צריך להחמיר ליטול מהם תרומות ומעשרות, מפני שיש ספק ספיקא להקל. ואם רצה להחמיר ליטול מהם תרומות ומעשרות בלא ברכה, רשאי לתרום עליהם שלא מן המוקף. עכ"ל. וביאר (שם) כיון שיש לנו ספק, שמא הופרש ממנו מעשרות. וספק שמא סחורה מן הגוי לאחר מירוח, שפטור ממעשרות. ע"ש.

תוצרת חקלאית, הנרכשת מגויים בדוכנים הנמצאים בצידי הדרך, אם אכן הפירות גדלו ונארזו על ידי גויים, פטורים מתרומת ומעשרות. אלא שצריך לברר, שהגוי לא מוכר תוצרת של יהודים וחיבב במעשר.

גינה או חצרשגדלו בהם פירות, דינם כדין שדה שמותר לאכול בהם אכילת עראי, ואין צריך להפריש מהם תרומות ומעשרות. **מקורות:** רמב"ם (פ"ד מה' מעשר הט"ו), שו"ע (יו"ד סימן שלא ספ"ט). אלא אם כן טיפס על העץ - יכול לאכול כמה פירות.

הוה דן כל האדם לכף זכות

להלן סיפור המעובד מתוך גיליון 'ניב שפתיים', ויש בו כדי ללמדנו עד כמה עלינו באמת ובתמים לדון את הזולתו לכף זכות. לעיתים יתכן מצב בו אנו במו עינינו רואים את המעשה ואף על פי כן, אם נבחון, נבדוק ונדרוש את הדברים לעומקם - לעיתים עלולים אנו לגלות שהאמת, שונה בתכלית, ממה שחשבנו בראיה ראשונה, וייתכן מאוד, שנגרום נזק בלתי הפיך, ונצטער רבות על כך ששפטנו את הזולת ללא בירור מעמיק.

באחת משיחותיו סיפר הגאון ר' יעקב אידלשטיין זצ"ל מעשה שהיה, הממחיש עד כמה גדולה החובה להתאמץ לדון לכף זכות גם כאשר אין פני הדברים נראים כך. לבחור מסוים הוצע שידוך. לאחר בירורים רבים התרשמו ההורים, כי מדובר אכן בהצעה טובה, בבת בעלת יראת שמיים ומידות טובות ערכית, אחראית, רצינית וכו'. אולם, הם החליטו להוסיף ולברר אצל אחת מהשכנות בבניין.

כשפנו אל אותה שכנה, סיפרה, כי לבת ישנה בעיה - **התפרצויות!** היא סיפרה, כי מדי פעם הבת מתפרצת ומתחצפת אל אמא שלה בצורה נוראה, מדברת אליה בגסות, "איזו אימא את!" וכו'. הורי הבחור התרשמו, שאותה שכנה אינה משקרת - ואין לה שום עילה לעשות כן. הם אומנם התפלאו - אם כן, כיצד ניתן להסביר את הסתירה בין המידע הזה לבין המידע החיובי, שקיבלו מהמורות והחברות?

לאחר מחשבה מעמיקה הם הגיעו למסקנה, כי יכול להיות שיש לה בעיה נפשית. אומנם בביה"ס היא טובה מאוד - עושה שיעורים, חברה טובה. אבל ככל הנראה, בבית יש התפרצויות זעם, שאינן ניכרות בחוץ. וכמובן, ההצעה ירדה מן הפרק. הדבר נודע לאחת המורות. המורה סירבה להאמין וביקשה לברר, האם אכן כך הם פני הדברים. התברר, שהבת הייתה משתתפת בהצגה לקראת החופש.

הבת קיבלה את התפקיד של הבת המתחצפת לאימא שלה. וכדי להכין את עצמה לתפקיד, היא צעקה את המשפט: "איזו אמא את!". אבל כמובן לא לאמא שלה - אלא לקיר... אבל השכנה, שלא ידעה על ההצגה ושמעה את הצעקות וזיהתה את הקול של הבת, מיד חשבה, שהיא חוצפנית וילדה רעה, ואפילו סובלת ממחלת עצבים. אם היו דנים לכף זכות, השידוך היה יכול לצאת לפועל. עלינו לזכור, אדם שיודעים שכל ההתנהגות שלו בסדר גמור, ויש לו מידות טובות, אפילו אם רואים בעיניים, שעבר עבירה, צריך ללמד ולדון אותו לכף זכות, שיש סיבה ראויה להתנהגותו.

מינויים

לקבלת העלון חתום במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - האדמו"ר הרב דוד הלברשטאם זצ"ל מכשאנוב

האדמו"ר הרב דוד הלברשטאם זצ"ל מכשאנוב - נולד ברודניק בשנת ה'תקע"ח (1817) כבן שני. נקרא ע"ש זקינו הרה"ק ר' דוד מטריניגראד (חותנו של הגאון הצדיק רבי אריה ליבוש מטריניגראד אביו של הרה"ק מצאנז). משחר ילדותו ניכר כי לגדולות נוצר ואהבתו לתורה הקדושה ניכרה לעין כל. נודע כגאון וכגדול בתורה. אביו כינהו: "המאור הגדול, החריף ובקי, חסידא ופרישא". חי במידת הסתפקות והתפשטות מתענוגי העולם הזה, ולא לעס את האוכל. למד בהתמדה עצומה עד שאמרו עליו בהגזמה שלמד 25 שעות ביממה (כוונתם שניצל כל שניה ללימוד התורה הקדושה). בנוסף היה לו מנהג שאם היה מתעורר משנתו, לא משנה באיזה שעה, ואפילו במקרה שזמן מועט לפני כן הלך לישון, לא היה חוזר לישון שוב וממשיך בשקידתו בלימוד התורה הקדושה. בחתונות אפילו אצל יוצאי חלציו, היו לוקחים אותו רק ברגע האחרון כשהכול היה מוכן, כדי שלא יצטרך לבטל זמן מלימוד התורה הקדושה אפילו רגע אחד. אף על פי כן היה נאנח כשהיה מגיע לחתונה והיה צריך להמתין מספר דקות ואף ביום חתונתו היה שקוע כל כך בלימוד התורה והיו צריכים לקרוא לו לחופתו.

הגאון ר' שמואל אנגל מראדמישלא העיד עליו כי לא עבר מעת לעת בכל ימי חייו שלא למד ח"י שעות ביום. האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל סיפר עליו שהיה זוכר כל רש"י בתנ"ך ובש"ס בלשונו והיה נחשב בימי עלומיו ללמדן גדול. לימודו היה ביגיעה עצומה ובזיעה, לפעמים ראו אותו שורף ידיו באמצע הלימוד כדי שלא ירדם. תפילתו הייתה ברטט קודש, בהשתפכות הנפש ובדביקות עילאית. משנת ה'תרי"א (1850) התמנה לרבה של כשאנוב והחל לשמש כאדמו"ר בה. לאחר פטירת אביו לאחר הפצרות חוזרות ונשנות נעתר להרשות לחסידים מסביבות קראקא-כשאנוב לבוא אליו לפרקים. **התפרסם כצדיק גוזר וכפועל ישועות שברכותיו חוללו פלאות. בעל רוח-הקודש. אליהו הנביא התגלה אליו.** מתנגדים רבים היו לרבינו והם ירדו לחייו, ולא בחלו בשום אמצעי כדי להצר את צעדיו. נפטר בכ"ה אלול ה'תרנ"ג (1893). ציונו בפולין. חי כ-76 שנים.

סבא (מצד אביו): ר' אריה ליבוש. **אביו:** האדמו"ר הרב חיים מצאנז (ה'דברי חיים'). **אימו:** מרת רחל פייגא. **נשותיו:** מרת עכסה גיטל (בזיווג ראשון- בת ר' יוסף זאב מטריניגראד. לאחר לידת שני בנים נפטרה), מרת לאה זיסל צינץ (זיווג שני- נכדת מח"ס 'יד הקטנה'). **מרבותיו:** האדמו"רים אביו- ר' חיים, ר' צבי הירש מרימנוב, ר' יששכר דב מרדושיץ ור' אשר ישעיה מראפשיץ. **ילדיו (מזיווג ראשון):** ר' יוסף זאב (דומ"ץ כשאנוב), ר' אריה לייבוש (אב"ד דוקלא). **ילדיו (מזיווג שני):** ר' משה מכשאנוב, ר' נפתלי מכשאנוב, מרת בריינדל (נישאה לר' אלעזר מרישא), מרת מרים (נישאה

לר' יחיאל הורביץ מפאקשאווניצא), מרת הינדא (נישאה לר' משה יוסף ט"ב אב"ד אוהעל), מרת נחמה (נישאה לר' שלום שפירא מפרשיטיק), מרת שרה גיטל (נישאה לר' שמעון אלטר פרנקל-תאומים אב"ד פאדגורזע).

○ יצר הרה"צ הרב מיאסלא על סבתו, הרבנית מרת שרה גיטל ע"ה מפודגורזא, שחלתה ברגליה ל"ע במחלה אנושה. הרופאים בעיירה לא מצאו מזור למחלתה, ושלחו אותה להיבדק אצל פרופ' מומחה בשם פריינסקי מקראקא שהיה רופאו האישי של ה'דברי חיים'. כשהגיעה לקראקא וניסתה לקבוע תור אצל הפרופ', נוכחה לדעת כי עקב העומס הרב, קשה מאוד להתקבל למרפאתו והיא תאלץ להמתין כמה חודשים עד שתצליח להיכנס. בצר לה, פנתה אל בתו של רבינו בבקשה שתסייע בעדה ותשתדל עבורה. הרבנית נענתה לבקשתה ועלה בידה להשיג תור בהקדם אצל הרופא המפורסם, ואף ליוותה אותה כשהגיע התור. הפרופסור המומחה לא נזקק לבדיקה ארוכה כדי לקבוע נחרצות כי ברגלי החולה מקוננת מחלה חמורה ל"ע, וכי **קיים צורך דחוף לקטע את הרגל החולה ואם חלילה לא יעשו כן, הרי שקיימת סכנה ממשית לחייה של אותה אישה. הוא אף הזדרז וקבע תור לשבוע הבא, אז יבצע את הניתוח ההכרחי להצלת חייה.**

כששמעה החולה את דברי הפרופסור, חשה כי עולמה חשך בעדה, מכיוון שבדבריו נגזר עליה להפוך לנכה מעתה ועד סוף חייה ולהיות תלויה בחסדי אנשים שיעזרו לה להתנייד ממקום למקום. הרבנית הלכה עימה אל אביה רבי דוד, לשפוך שיחתה לפניו על מר גורלה, ולבקש ממנו דבר ישועה ורחמים, והרבי ציווה לבתו שתסוך את רגלי האישה בשיירי ה'כוס ברכה' שלו. עשתה הבת כדברי אביה הרבי, ומיד ניכר לעין שיפור משמעותי ברגל החולה. **כשהגיע התור לקטיעת הרגל אחרי שבוע, שבו השתיים למרפאת הרופא וטרם ביצוע הניתוח הוא בדק את המקום הנגוע, והנה פלא, החולה נרפאה כליל ולא נותר זכר מהמחלה הקשה.** התפלא הפרופסור שהכיר את המחלה כחשוכת מרפא, מעודו לא נתקל בתופעה מעין זו, ושאל בתימהון: **"איזה מעשה כשפים נעשה כאן כדי שתתרפאי?".** הוא פטרה לשלום כשהיא הולכת על שתי רגליה בבריאות איתנה. (מעובד מתוך 'דרכי דוד')

○ יצר הגאון ר' ישראל גרוסמן זצ"ל: לאבא של אימי קראו רבי יעקב כשאנובער והוא התגורר בכשאנוב, והיה מאוד בידידות עם הרה"ק מכשאנוב ופעם ביקש ממנו שיראה לו את אליהו הנביא, והסכים הרה"ק מכשאנוב, כעבור כמה ימים יצא עימו הרה"ק מכשאנוב לטייל בשדה חוץ לעיר, ובאמצע ניגש אליהם איזה קצין שרכב על סוס, והרה"ק מכשאנוב נתן לו שלום והראה גם לזקיניו שיתן לו שלום, והוא אכן נתן לו, ואח"כ שוחח הרה"ק מכשאנוב עם הקצין ביחידות זמן מה, ונפרדו בידידות, ואח"כ אמר לו הרה"ק מכשאנוב, **שזה היה אליהו הנביא, והוא קיים לו את הבטחתו, ואשרי מי שנתן לו שלום והחזיר לו שלום.**

מעשה בנכדו שהיה חולה הולך על משענתו, ובכה לפניו בליל פסח שצריך רפואה. הסתכל עליו רבינו וסיפר לו: "כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זיע"א הציץ פעם בעיניו הקדושות בפני חולה, ומתוך הבטתו עליו התרפא האיש תיכף כליל". שמע הנכד את דברי זקינו, ומיד הרגיש כי החלים לגמרי. אבל זקינו ציווה עליו ואמר לו: **"תלך עדיין עם משענותיך לביתך למען לא יתפרסם הדבר חלילה".**

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?!"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

הַפֶּרֶת הַטוֹב

אחד מגבירי פולין נשדד ונבזז ע"י הגרמנים ימ"ש.

בחסדי שמיים היא הצליחה להינצל ולהחלץ בנסי ניסים ואף זכתה לעלות לארץ ישראל ולהקים משפחה לתפארת. כל ימיה לא שכחה להודות לה' על כל חסדיו עימה.

בכל אירוע משפחתי היא העלתה על נס את חובת 'הכרת הטוב' שלה לה' יתברך. במשך השנים עשתה לה למנהג לנסוע למירון עם כל נכד ונכדה שהגיעו לתקופת השידוכים, להעתיר בציונו של התנא האלוקי רבי שמעון בר-יוחאי זיע"א, במשך כשעה-שעתיים. כך עשתה עם כל נכדיה ונכדותיה, למרות שהתברכה בלי עין-הרע במספר רב של נכדים ונכדות.

כאשר הגיעה הנכדה האחרונה לתקופת השידוכים, נסעה איתה הסבתא, כמנהגה, למירון, כדי להתפלל שם כמו שנהגה עם כל הנכדים.

כשיצאו מהציון בדרך אל האוטובוס שיסיע אותם בחזרה לבית, פנתה הסבתא אל הנכדה ושאלה אותה: "הואילי נא בטובך לומר לי על מה התפללת?".

התחילה הנכדה למנות את כל הפרטים ופרטי הפרטים, שהעלתה בתפילתה: "שאזכה בעזרת ה' בחתן תלמיד חכם, שאזכה להקים משפחה לתפארת ולצאצאים צדיקים ויראים, ושבייתי יהיה מעון לשכינה ועוד בקשות מעין אלו".

עתה הגיע תורה של הנכדה לפנות אל הסבתא. בדחילו ורחימו שאלה היא בעדינות: "האם יורשה גם לי לדעת על מה התפללת?". היא הוסיפה ואמרה: "סבתא, אני רואה שעניןך אדומות מאוד, ומן הסתם ביקשת הרבה דברים".

הסבתא הצדקנית פרצה אז בבכי נסער, ותוך כדי זה השיבה לנכדתה: "אומר לך את האמת, לפני שיצאנו לדרך, הכנתי רשימה ארוכה של משאלות אשר עליהן ברצוני להתפלל, אבל לא הגעתי לאף אחת מהן".

הנכדה תהתה: "מה הפריע לך סבתא לבקש?". והיא ענתה: "כיוון שהייתי עסוקה כל העת בהודאה לה' יתברך, על כל החסדים שעשה עימי מאז ועד עתה".

"נגד עיניי עלו וצפו כל המאורעות הקשים, שעברו עלי בשואה האיומה, והחסדים הגדולים, שעשה איתי הקב"ה כשעליתי לארץ".

"בורא עולם זיכה אותי להקים משפחה לתפארת. זיכה אותי בילדים, זכיתי גם לראות את הדורות הבאים אחריהם, על כל אלה הודיתי בפרטות, כך שלא הספקתי להגיע אל הבקשות, שרציתי לבקש".

כידוע, אחד היסודות המרכזיים שהתורה הקדושה מבקשת להקנות לנו הוא העניין של 'הכרת הטוב'. אם נתבונן, נראה, שעל כל צעד ושעל יסוד זה נמצא בחיי היום-יום.

כאשר האדם מתעורר, הדבר הראשון, שעליו לעשות, כאשר הוא פוקח את עיניו עוד לפני שיקום מהמיטה הוא לומר את המשפט: "מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ, מֶלֶךְ סִי וְקָיָים, שְׁהַחֲזַרְתָּ בִּי נִשְׁמָתִי בְּחַמְלָה, רַבָּה אֲמוּנָתְךָ".

וכן לפני שהאדם מכניס דבר מה לפיו, עליו לברך את בורא העולם ולהודות לו. וכן ברכה אחרונה, וכן כשמברך ברכות הריח וכיו"ב והלשון פותחת ב-"ברוך אתה ה' " כדי שיתרגל האדם לברך ולהודות.

למעשה, עלינו להיות אסירי תודה לבורא עולם, שכן ממנו אנו מקבלים בכל רגע ורגע את הכול: בריאות, רפואה, חיים, פרנסה, האפשרות לדבר, לאכול, להתפלל, לקום, לשבת, לחשוב, לצעוק וכו' וכן את כל הפעולות אותם אנו עושים אף ללא מחשבה.

גם אצל רבותינו ניתן היה לראות את 'הכרת הטוב': להלן סיפור, המעובד מתוך 'אוצרותיהם אמלא' אותו סיפר הגאון רבי יצחק זלזניק זצ"ל, אחד מחשובי מרביצי התורה בדורנו: לפני עשרות שנים ראה אחד התלמידים את מרן ראש הישיבה הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצ"ל, כשהוא הולך מחוץ לבני ברק, והיה ניכר בו, כי הוא ממהר להגיע למקום מסויים.

לשאלת התלמיד, סיפר הרב כי הוא כעת בדרכו לגבעתיים להלוויית יהודי יקר, שהכירו עוד בהיותו בחור בישיבת סלבודקה. אולם היות ואין לו פרוטה בכיסו, מתוך שהיה שרוי באותם ימים בעניות ודחקות רבה – לא הייתה לו בררה אלא לצעוד ברגל.

תמה התלמיד: "מדוע תטרחו כל כך ללכת להלוויית אדם שהכרתם לפני שנים כה רבות, ועוד רגלית?". השיב לו הרב תשובה מאלפת:

"בבחרותי, בימים בהם למדתי בישיבת סלבודקה, הייתי הולך ברגל ללון בלילות בעיר קובנא הסמוכה. המנוח הזה, שהנני בדרך להלווייתו, היה נותן לי את מעילו כדי שאתכסה בו בדרכי לקובנא. וכי קלה בעיניך מידת הכרת הטוב?!... – התפלא הרב שך.

להלן סיפור נוסף, המעובד מתוך 'קול ברמה' המלמד כיצד עלינו להטמיע יסוד זה:

מדובר על אישה מבוגרת, שחוותה ל"ע על בשרה את כל איימי השואה, ואיבדה בשנים ההן את כל היקר לה. כל משפחתה נרצחה לעיניה, והרכוש הרב של אביה, שהיה

<p>לע"נ</p> <p>תמצב"ה</p>	<p>הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין ז"ל דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל שני בת אסתר ע"ה מסודי בת חביבה ע"ה אסתר בת גולה גאולה ע"ה יוסף בר סעדה ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל שרה בת מורברי רחל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל</p>	<p>הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל שמואל בן רבקה ז"ל משה בן רוזה ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל חוזה בת יעקב צבי ע"ה רפאל בן אסתר ז"ל ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה שמעון בן חנה ז"ל גורג'יה בת נעימה ע"ה</p>	<p>הרב שבתי בן אסתיא אטון זצ"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה עמרים בן דבורה ז"ל נעמי בת כותן ע"ה מרים בת בלה ע"ה דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סלים בן פרחא ז"ל לטיף בן פרחא ז"ל דניאל רפאל בן חגית ז"ל יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה</p>	<p>הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל אביבה בת איירון ע"ה אברהם בן יונה ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל חי יזיז בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרה ע"ה אברהם בן דינה ז"ל</p>	<p>ולד יחיא בן יוסף ז"ל יצחק בן ברוק דב ז"ל שרה בת נרקיס ע"ה אביגדור בן גולוי ז"ל מסעוד בן יקוט ז"ל מזל בת שמעון ע"ה יוסף בן מרים נוסרת ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה יעקב בן אסתר ז"ל שלום בן אסתר ז"ל מרים בת שרה ע"ה אביבה לושי ע"ה כל נשמות עם ישראל</p>
---	---	---	--	--	---

גליזון
באר
הכהנה

נערך ונלקט מתוך דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

כי תבא

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

פרשת כי תבא - סליחות

- א ..... כי ממך הבל - חיזוק האמונה שבל אשר לו הוא מוד ה' .....
- ג ..... לך ה' הצדקה - בקשת 'סליחות' בהכרה כי הבורא אדון הבל, ביצר חטאנו לפניו.....
- ד ..... וזכינו - הבנה לקראת יום הדין.....
- ה ..... אם לא עכשיו אימתי - חודש אלול הבנה לשנה הבאה .....
- ו ..... במוצאי מנוחה - רוממות ימי הסליחות ופרט יום א' דסליחות .....
- ז ..... שמח תשמח - להיטיב לאחרים ולשמחם.....

סדר ועימוד:

א.ש. אשדוד

טל: 052-7627127

פרשת כי תבוא - סליחות

והנה, כי יראה אדם את עצמו בארץ זבת חלב ודבש, שמן ודשן תחת גפנו ותחת תאנתו ואין מחריד, בתים מלאים כל טוב אשר לא מילא, כרמים וזיתים אשר לא נטע, חטה ושעורה לרוב מאד, אפשר שידיחנו יצרו בשרירות ליבו לאמר 'כוחי ועוצם ידי עשו לי את כל החיל הזה', ודרכו של הבורא יתברך שכאשר ח"ו יחשוב האדם כי קניינו אשר רכש בכוחו בא לו, יסיר ה' מאתו את כל הטובה וברכת שמים אשר נתן לו הקל, לכן ציוונו הבורא יתברך מצוות ביכורים, שיבוא האדם אחת בשנה אל בית אלוקינו כשפרי ביכורי מעשיו בטנא שבידיו, ויניחהו לפני ה' יתברך, ויאמר לו, הרי 'שלך' לפניך, כל זאת ממך הוא, ואתה הוא שהבאת עלי את כל היבול הטוב, או יתן לו השי"ת הכל במתנה גמורה אחר שאינו כפוי טובה². וזהו טעמא רבה למצוות ביכורים, לעלות בזכרוננו שכל

כי ממך הכל - חיזוק האמונה שכל אשר לו הוא מיד ה' בפרשתן (כו ב), 'ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך אשר ה' אלוקיך נתן לך', ביאור נפלא מצינו ב'עקידה' (שער שמונה ותשעים) שעיקר העבודה בהבאת הביכורים כדי שנכיר שהקב"ה הנחילנו את הארץ, ולא בכוחנו ועוצם ידינו יש לנו כל השפע הגדול, כי פעמים הרבה סבור האדם אשר תביא מארצך - שהיא ארצו, אבל באמת, ידע שהכל הוא מאשר ה' אלוקיך נתן לך, עליו לעקור מליבו מחשבות אלו, ורק יאמין כי מידך הכל³.

הרחיב בדבר ה'אלשיך' הק' (ברייתא פרשתן) וז"ל, כי הקב"ה 'חפץ להיטיב', ואינו מבקש מאתנו רק שנחזיק לו יתברך טובה, ונכיר כי הוא אדון הכל וזהו הטוב והמיטיב לנו תמיד, ונברך ונהלל לו יתברך.

א. בפרשתן (כו יב), 'אלה יעמדו לברך את העם', וברש"י, הפכו לויים פניהם כלפי הר גריזים ופתחו בברכה, 'ברוך האיש אשר לא יעשה פסל ומסכה מעשה ידי חרש ושם בסתר' (פסוק טו), ואלו ואלו עונים אמון. הקשה הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל ברכה זו על שום מה, והרי לא עשה שום מצוה או מעשה טוב, אלא רק שאינו מאמין בעץ ואבן, ואינו עושה ע"ז ומניחה בסתר ותנו לא מידי, וכי על זה יש לברכו בברכה יתירה. ומבאר ביאור נפלא, כי הנה יש אנשים הסבורים כי עמלם ועבודתם להשיג מחייתם הם המה המביאים להם את הפרנסה, ועל כן 'מרבם בעבודה' כל ימיהם ברצונם להשיג עוד ועוד, וכל שעות היום טרודים הם במרוצתם אחר הממון, ואין להם מנוחה אפילו רגע אחד, ומלאי רוגז וקנאה באחרים המצליחים יותר מהם. ומאחר שבטוחים הם ב'חכמתם' שרק על ידי זה הצליחו במלאכתם על כן אינם מסכימים לספר לאחרים ומסתירים את 'סודות המקצוע' לבל 'יגנבו מהם'... ושומרים עליהם מכל משמר... נמצא שהם מאמינים בפסל ומסכה מעשי ידי חרש... ושם בסתר - שמטמינים ומסתירים את תחבולותיהם כיצד להגדיל את הונם.

וכנגד זה אמרו 'ברוך האיש אשר לא יעשה פסל ומסכה מעשה ידי חרש', כי הקב"ה יצווה את ברכתו למי אשר אינו מאמין באותו 'פסל ומסכה' ובמעשה ידיו להתפאר... אלא מאמין הוא בחי העולמים אשר זן ומפרנס אותנו, ויודע הוא כי כל עבודתו אינה אלא כ'השתדלות' גרידא לצאת ידי חובת גזירת מלך 'בזיעת אפך תאכל לחם' ותו לא, ולכן אינו 'שם בסתר' את סודות פרנסתו.

באמת אמרו, כי מלבד הענין שמברכים את המאמין או ח"ו להיפך, הרי עצם מהות והווית חיי האדם מבורכים הם כשהוא מאמין ולהיפך כשאינו מאמין, כי אין לך 'ארור' וקללה יותר מהמשועבד אל עצמו, שהרי אין לו רגע אחד ביישוב הדעת, ואפילו כשעומד בתפילה, הרי במקום שיתפלל למי שהעושר שלו שיוזן ויכלכל אותו, אזי נדמה לו שמפסיד בכל רגע ורגע את ה'ביזנעס' הבווערים ומחכים, ותמיד הוא מקנא באחרים. לאידך, אין לך 'ברוך' יותר מהמאמין שפרנסתו קצובה לו כבר מראש השנה, ולא תועיל שום השתדלות מבוהלת ומטורפת יתר על המידה להביא לו אפילו פרוטה אחת יותר. גם א"א לשום בריה שבעולם 'לחטוף' לו ממה שנגזר עליו להרוויח, ממילא כל ימיו בשלווה השקט ובטח, ואינו מעלה על דעתו ח"ו לעשות השתדלות שלא על פי רצון ה' כגון למהר בתפילה או להימנע מקביעת עיתים לתורה וכיו"ב, והנה כי כן יבורך גבר ירא ה'.

ב. וממשיל שם ה'אלשיך' את הדבר, למלך רם או שר גדול אשר ברשותו כרם נחמד והוריד בו אריס לעבדו ולשמרו, ובראות האריס שהגפן ראשונה ביכרה או שהתאנה חנטה פגיה, הרי הוא מביאה אל פני אדונו ואומר

באר הפרשה - פרשת כי תבוא - סליחות

מה שמצוי בדינו מקנייני העולם הכל מאת ה' בא לנו, ע"כ.

חיל, אזי לא יירא לבו גם לעת 'חשכה', כי סמוך לכו בטוח בה' אשר יביא עליו תמיד את הטובה והברכה, וגם אם נראה לו כ'רעה' יודע הוא שאין זה אלא לטובתו השלימה. ועל ידי האמונה הזאת יזכה לראות במהרה בישועת ה' כי תבוא.

המאמין כי הקב"ה הוא מנהיג את העולם, והוא מחייה אותנו בכל עת ובכל שעה ונותן לו כח לעשות

לו, הנה נועם פרי זה שלך הוא, ולא ערב ללבי לאכול ממנו טרם הצגתיו לפניך, כי לא לי היה הזרע כי אם ממך הכל, וכראות המלך או השר כי מופלג האריס בהנהגת 'דרך ארץ', נותן לו שישאר לו בידו כל אותה הטובה ואף מוסיף לו כהנה וכהנה, כיו"ב לדידן החיטה והשעורה גפן ותאנה וכו' הכל משלו המה, כי אדון הכל הוא, אמנם כאשר נביאם אליו יתן לנו את הכל במתנה...

ג. כי לעולם יש לאדם לישא עיניו לשמים, ואף אם השפיע עליו הבורא רוב טובה לא ישכח ולא יסיח דעתו מאין בא לו עזרו, כי הכל מן השמים... משלו משל לרופא שבא והתלונן לפני הרב, רבי, יושב אני בבית רפואתי ו(כמעט) אין איש דורש ומבקש לעזרתי, וכי לזה נעשיתי 'רופא' - לשבת באפס מעש... יעץ לו הרב, איעצך ויהא ה' בעזרך, בשעה שפונה אליך 'חולה' אל תיתן לו 'תור' לאותו היום או למחרתו, אלא דחהו בג' ירחים... וכך יצא הקול ותעוף לה השמועה כי 'רופא מומחה' בשכונתנו - שהרי אין זמנו פנוי מהיום למחרת רק אחר המתנת זמן של ג' חדשים... ואף ממרחק ימהרו להזמין תור אצל המומחה הגדול... וכך הווה, עברו כמה חדשים והרב עצמו החל מרגיש שלא בטוב, מיד פנה אל מיודעו - הרופא הנ"ל, וקיבל תור לסוף ששה חדשים... אמר לו הרב, וכי גם לי אי אפשר לך לפנות מזמנך ה'יקר', זכור היטב ואל תשכח מי עשה אותך כל כך 'עסוק', הרי כל זה לא היה לך אלא בעצתי...

והנמשל פשוט, עומד לו איש מבני ישראל, מתפלל ומתחנן על פרנסתו, ואכן, שמע ה' לקול תפילתו ובירכו בשפע ברכת שמים... תוך זמן קצר נעשה היהודי 'עסוק' וטרוד למעלה ראש, וכמעט שאינו נראה בביהכ"ס בעת התפילה, לזה אמרינן 'זכור ואל תשכח' מי עשה אותך כל כך טרוד ומוקף בעסקים, הלא אנכי ה', מדוע שכחת ממני לגמרי.

ד. אדרבה ביתר שאת וחשיבות תיחשב אמונתו של אדם בשעה שאין השגחת השי"ת נגלית ומאירה, וכמו שכתב הרה"ק ה'שפת אמת' ז"ע (עיי' חיי שרה תרנ"ב, ועוד) בביאור דברי הגמרא (ברכות יב.) 'כל שלא אמר אמת ויצב שחרית אמת ואמונה ערבית לא יצא ידי חובתו, שנאמר (תהילים צב ג) להגיד בבוקר חסדך ואמונתך בלילות', ודייקא נקטו ענין האמונה ב'לילה', כי עיקר מצות האמונה היא ב'ערבית' - לעת אשר החושך יכסה את האדם ושרוי בבחי' לילה אז צריך להתחזק באמונתו כי הכל הוא בהשגחה עליונה, ואם לא אמר אמת ואמונה ב'ערבית' לא יצא ידי חובת מצות האמונה.

על כגון דא אמרו בדרך צחות - וליכא מידי דלא רמיזי באורייתא, [והרי התורה נכתבה בשבעים לשון (סוטה לב.)] לרמז בפסוק (ירמיה ז כח) 'אבדה האמונה נכרתה מפיהם', כי ידוע שבלשון ענגליש (אנגלית) נקראים השעות שממ 12 בצהריים ועד 12 בלילה בשם פ.א.מ. (PM), ואילו מחצות לילה עד 12 בצהריים נקרא בשם א.א.מ. (AM), נמצא שכל אותו הזמן שהשמש פונה מערבה כדי לשקוע עד שנהפך היום ללילה (עד חצות ליל) נקרא פ.א.מ. ואילו הזמן שבו קרבה השמש לזרוח, וכצאת השמש בגבורה נקרא הוא בשם א.א.מ. מעתה יש לרמז באופן נפלא, אבדה האמונה מאי טעמא כי נכרתה מ'פיהם' מלשון 'פ.א.מ.'... כלומר שבשעה שהתהפך עליו גלגל החמה, ועולם חשך בעדו לא התחזק לעמוד איתן באמונה ברורה. אלא זאת עשו וחיו להחדיר האמונה בפיו ובלבבו, ואף אם עדיין לא עומד בדרגא זו יאמר וישן וישלש עד שתתיישב אצלו האמונה. וזהו מה דאיתא בגמ' (ר"ה טז.) 'אמר הקב"ה, אמרו לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם', אמרו לפני, אף אם אין האמונה מאירה כשמש, מכל מקום אמרו וחזרו ואמרו עד שתמליכוני עליכם.

ה. כה אמר כ"ק האדמו"ר מסטריקוב זי"ע, כי בכל מקום שבתורה יש איזה קשר ושייכות בין ה'קרי' וה'כתיב', וכגון (בפר' כי תצא) שהכתיב הוא 'נער' (נערה בלא אות ה') והקרי עם ה', לא כן הם פני הדברים בתוכחה, שהקרי והכתיב הינם תיבות אחרות לגמרי (כגון עפולים - טחורים) ללמודך שלא כפי שנראה לך כן הוא האמת... ולדידן, בבוא על האדם זמן או מצב של 'תוכחה', עוברים עליו זמנים קשים, ידע שגם אם 'רואה' מציאות נגד עיניו הרי 'הקריאה' היא אחרת לגמרי... והנראה כ'צרה' אינו אלא 'חסד ורחמים'... ורמז לדבר, שהנה הבעל קורא אסור לו לקרוא התיבה בעל פה ועליו להביט בתוך 'ספר התורה' ולקרוא את ה'קרי' מתוך ה'כתיב' הגם שאינו רואה את אשר הוא אומר, כי בא לומר לנו, עיין היטב ואז תראה שאין זה כפי שנראה לך רק טובה וברכה.

באר הפרשה - פרשת כי תבוא - סליחות

ג

להבעים לפניו. ואיך טח מראות עיני החוטא, מהשכיל לבבו. והמשכיל אשר נפקחו עיניו יחקו הדברים האלה בלבבו ויבואו חדרי רוחו'.

מרגלא בפומיה דהרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע (עיי' בית אהרן קלוז): שאין לאדם 'לומר סליחות', אלא עליו 'לבקש סליחות'. והיינו שלא יאמר הסליחות באמירה בעלמא^ה, אלא יבקש מפנימיות לבו לאב הרחמן שימחול

לך ה' הצדקה - בקשת 'סליחות' בהכרה כי הבורא אדון הכל, כיצד חטאנו לפניו

לקראת 'שבת סליחות' שומה עלינו לעיין בדברי רבינו יונה בשערי תשובה (ש"א אות י"ב), וז"ל, 'ויותר מהמה (-ממי שיצא נקי מכל נכסיו) ראוי שיצטער ויאנח מי שהמרה את השי"ת והשחית והתעייב עלילה לפניו, ולא זכר יוצרו אשר בראו יש מאין, וחסד עשה עמו, וידו תנחהו בכל עת, ונוצר נפשו בכל רגע, ואיך מלאו לבו

ביאור נפלא הביא בעל ה'אלופי יהודה' בשם אחיו הגאון ר' יעקב ש. פריינד זצ"ל על דברי רש"י (בראשית יח טז) 'כל השקפה שבמקרא לרעה חוץ מהשקיפה ממעון קדשך מן השמים' (פרשתו כו טו), כי הנה המשקיף ומביט על הנעשה בעולם פעמים ייראה לו כי יש כאן הנהגת דין ורעה... אבל כשמשיקיף 'מן השמים' שם רואים כי הכל לטובה, ואין כאן כל רעה כלל וכלל.

ו. וכך איתא בחז"ל (דב"ר ד א, מס' סופרים פ"ב א ב) 'אין מפסיקין בתוכחה', היינו שאין מפסיקין באמצע קריאת התוכחה להעלות אחר לתורה. וביאר הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (ראה תרל"ה), פירוש, אין מפסיקין להעמיק ולחשוב מחשבות על ההרפתקאות דעזו עליו, והוא ענין 'מדת ההשתוות' - שיקבל את כל הבא עליו בשווה - בחסדים מגולים או בדין. כי אם אין האדם משתנה בפגעו בו מידת הדין, אין לה קיום להקללה וחולפת ועוברת ממנו (אך אם ח"ו האדם מתפעל יותר מדי, בזה נוסף קיום וחיוזוק להרע), וזהו אין מפסיקין - שלא יפסיק מדביקות ובטחון שיש לו בהקב"ה אף שיעבור עליו מה שיעבור, ע"כ.

נמצינו למדים שבמה שהאדם מקבל את הבא עליו באמונה ובטחון, בשלוות הנפש הוא מבטלם מכל וכל, אבל אם הוא מתפעל מהם יותר מדי וכל היום חופף עליהם במחשבתו, אזי אינו כי אם 'שומר' עליהם לבל יסתלקו מאתו. והיינו טעמא כי כל תכלית ה'הסתרה' שהקב"ה מסתיר עצמו בכדי שנדרוש אחריו, וברגע שהאדם 'גילה' את בוראו בתוככי ההסתרה, תיכף ומיד יסיר הקב"ה את הסתרנו מעמו.

ז. בתחילת הסליחות אומרים פסוקי שבח בגדלות השי"ת, ואף שכבר נאמרו בזה כמה טעמים להבין מה עניינם של 'פסוקי דזמרה' אלו קודם בקשת הסליחות, מ"מ נביא בזה ביאור נפלא, הגע בעצמך, הולך לו אדם מן השורה ברחובה של עיר, כשהוא נחפז וממהר מאד ל'עבודתו', מרוב מהירות לא נזהר כראוי ובדרך מרוצתו פגע באחד העוברים והשבים והפילו ארצה, והנה, מתחילה היה נדמה לו שפגע בילד קטן, ע"כ נענה לקראתו בשפה רפה 'מחל נא...' וכמעט שהמשיך במנוסתו. אלא שלפתע הבחין כי לא נער קטון הפיל בפחזותו אלא אדם מבוגר ובא בימים, מיד התחנן לפניו 'אוי, מה עשיתי, מחל נא...' ומרבה בסליחה ומחילה בכל פה ובאופן יותר מכובד, תוך שהוא מתרץ עצמו במאה ואחד תירוצים מדוע לא שם לבו לכל הנעשה, והנה משאך החל לפייס את הנופל, פרצה זעקה קורעת מגרונו כי ראה לתדהמתו הגדולה שאין ה'נופל' סתם אדם מכובד מן השורה, אלא אחד מגדולי זקני וצדיקי הדור... כעת כבר לא מצא מנוח לנפשו אשר נבהלה מאד, ובקושי רב הצליח לחלץ מפיו בלב נשבר ונדכה בקשת סליחה ומחילה בתחנונים ודמעות, על אשר בפזיזותו השפיל את כבוד גדול הדור עד עפר.

עתה, נחזי אנו, אם היה זה האיש ממשיך באותה בקשת סליחה למחצה לשליש ולרביע כתחילה - אף לאחר שנתברר בפניו שהנופל 'רשכבה"ג' הוא, הרי היה מוסיף בזה חטא על פשע, בהראותו כי אינו מתייחס בכל חומר הענין הראוי למעשהו הנלוז, נמצינו למידים שעצם הידיעה וההכרה במי שחטא כנגדו היא הנדרשת תחילה בטרם יגש לבקשת הסליחה והמחילה. לכן מקדימים תחילה פסוקים המדברים בגדולת ה' ונוראותיו, ובחסדיו העצומים עמנו, למען תהיה בקשת הסליחה כראוי וכנכון. והן הן דברי רבינו יונה שצריך לזכור יוצרו 'אשר בראו יש מאין, וחסד עשה עמו, וידו תנחהו בכל עת, ונוצר נפשו בכל רגע'.

ח. הדבר דומה לדרכי בני אדם, שהמפייס את חברו יבא אליו בהכנעה, ובשפה רפה יבקשנו 'סלח לי', אך פעמים שכל כוונתו היא רק לעורר את העומד על אם הדרך ומפריעו מלהלך על כן אומר לו 'אנטשולדיקט' - 'סלח לי' - אל תעמוד בדרכי ותן לי לעבור הלאה. כך לענין ימי הסליחות יש ב' כיתות, יש הבאים אל בוראם ומתחננים

באר הפרשה - פרשת כי תבוא - סליחות

ויסלח לו על כל העבר^ט. כהא דכתיב (איכה ב יט) 'שפכי כמים ליבך נוכח פני ה'", שישפוך נפשו לפני בוחן כליות ולב.

עליו היראה באלו הימים^א באיזה אופן שיהיה - כשיש דין למטה אין דין למעלה, וזהו פירוש המדרש 'כשישראל עושין המשפט... ועושה עמם צדקה'. ואופן היראה - אם הוא מאותן המכירים קצת וקרובים להשיות בוודאי יש להם יראה ופחד^ב באותן הימים - יראה עילאה, ואם לאו - מאימת הדין נפשי תבחיל^ג. צריך מאד לירא ולפחד וזהו העיקר^ד, ואז הקב"ה עושה עמם צדקה, עכ"ל.

והכינו - הכנה לקראת יום הדין

איתא מהרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע (נצבים עמו קל: ד"ה התהיל), וז"ל. והעיקר צריך כל אחד ואחד להמשיך

אליו בהכנעה שיסלח להם על עוונם כשכוונתם היא לטהר עצמם מכל טינוף ועוון, אך יש מי שאינו אלא אומר, אל תעמוד בדרכי, כאומר תן לי לעבור את אלו הימים וכבר יעברו ויחלפו להם כל הימים הנוראים...

וכך כתב בספה"ק 'אור פני משה' (ואתחנן ד"ה בדברי) לבאר בדרך צחות מה דאיתא במדרש (דבר ז י) שכשאמר משה אל הקב"ה 'אעברה נא ואראה את הארץ הטובה' (לעיל ג כה) אמר לו הקב"ה 'אם אעברה נא אתה מבקש לקיים בטל סלח נא ואם סלח נא אתה מבקש לקיים בטל אעברה נא', שהנה יש נ"א יום מר"ח אלול ועד שמחת תורה, והרשעים אומרים אעברה נא - שיעברו נ"א יום אלו, אין לנו כח לימים 'קשים' אלו... (כי ברצונם 'לראות' את הארץ הטובה ולהתענג מתענוגים ארציים ושפלים), אך אם כן אין 'סלח נא'... שלא יאבה הקב"ה סלוח להם, ומאבדים בידיים את כל קדושת הימים. ומי האיש החפץ חיים ורוצה לזכות ל'סלח נא' - שיזכה לסליחה ולטהרה שיש בנ"א הימים אזי מחויב הוא לאחוז בימים ולנצלם לבל יעברו נ"א.

ט. סיפר הרה"ח רבי יוסף שטערביצער זצ"ל שהיה 'בעל תפילה' אצל הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע, פעם אחת קודם אמירת הסליחות ביום ראשון של סליחות קראו הרה"ק מהר"א אליו ואמר לו, בא ואלמדך כוונת אמירת הסליחות, רץ רבי יוסף בהתרגשות רבה, מאחר שהיה בטוח שהנה ישמע עתה רזי מעלה, אך הרה"ק אמר לו בגשתך אל העמוד תכוון דבר אחד, להתפלל בקול רם, ובהתעוררות, ובלשון קדשו 'הויעך... הויעך... הויעך...' (בקול רם), כדי שכל העם ישמע ויתעורר, ואל תיתן דאגה לנפשך שמא יצדק קולך, כי אפילו אם כבר לא יהא לך קול רם יש מי שיחליף אותך, כי העיקר באמירת הסליחות הוא שימת הלב וההתעוררות לתשובה שלימה.

י. מעולם לא נראו חוצה רגשות לבו של הגה"צ רבי יעקב לנדא זצ"ל אב"ד בני ברק, זולתי בהגיע מוצאי מנוחה ליל א' דסליחות היה נכנס לבית הכנסת הגדול בבני ברק לאמירת הסליחות, החל באמירת 'אשרי' כדרכו, בהגיעו ל'תהילת ה' ידבר פי' כבר היה נחנק קולו מבכי עד שלא היה אפשר לשמוע את התיבות היוצאות מפיו מרוב הבכי, וכך בכה ללא הרף עד גמר הסליחות.

יא. נפלאים דברי ה'כלי יקר' בפרשתן על הכתוב (כח יב) 'יפתח ה' לך את אוצרו הטוב את השמים' - היינו אותו אוצר שהקב"ה עושה בשמים מיראת ה' אשר בך כי היא אוצרו כמ"ש (ישעיה לג ו) יראת ה' היא אוצרו, ר"ל (היראה מונחת באוצרו) של הקב"ה, כמו שפירש רבינו בחיי (שמות יט ה) ש'אוצר וסגולה' עושה כל אחד כפי מדרגתו - ממה שאינו מצוי כל כך בידו, העני יטמין בכספת (סעי"ף) \$ 1,000, ובעה"ב רק 10,000, העשיר הקטן יטמין 100,000 והגדול יותר 1,000,000... ואילו ה'מלך' יטמין דבר שאינו מצוי בידו בכל עת כמו אבני יקר, כן הוא כביכול כלפי שמים - שהרי כל העולם כולו שלו, חוץ מ'יראת שמים' שהיא נחשבת כמי שאינה מצויה בידי הקב"ה שהרי 'הכל בידי שמים חוץ מ'יראת שמים' (ברכות לג:), ולכן, עושה הקב"ה 'אוצר' מיראת ה' אשר באדם. ושמא תטעה לומר שיש אליו ית' איזו צורך באוצר זה ע"כ אמר יפתח ה' לך את אוצרו הטוב. אין לו ית' שום צורך באותו אוצר כי אם לך הוא שמור - ליתן לך משם כל צרכך ולפרנסך משם, ואין הקב"ה מוסר מפתח של אוצר זה אל השליח אלא הקב"ה בעצמו ובכבודו מחזיקו בידו כי האוצר הלזה חביב עליו מאד (עיי"ש עוד).

והנה, ב'ברוך שאמר' הננו אומרים 'ברוך המרחם על הבריות ברוך משלם שכר טוב ליראיו', ויתבאר על פי משל ל'בטלן' שלא דאג לפרנסת אנשי ביתו, ואפילו פרוטה אחת להחיות משפחתו לא הביא, עד שהודיעו לו ב"ב, 'צא נא השדה' להביא טרף ומזון, ואם לאו לא תראה יותר את פני הבית... בצר לו פנה לידידו אשר בבעלותו מפעל גדול בבקשת רחמים שיעביד אותו כ'פועל' ותמורתו יתן לו שכרו משלם, נכמרו רחמי הידיד ופתח לברר אצלו באיזו מלאכה הנו בקי... והנה, אם יתברר שאינו יודע לעשות כלום אזי בטוב ליבו ימצא לו בעה"ב עבודה מזדמנת

באר הפרשה - פרשת כי תבוא - סליחות

ה

ויתן לו דמים מועטים חלף 'עבודתו' וכגודל רחמנותו, אמנם אם יתברר כי אומן בקי הוא במלאכתו וביכולתו 'לקדם' את המפעל ולסייע בדברים הטעונים שיפור, בוודאי ישלם לו בעל המפעל שכר נאה ומכופל, שהרי הוא זקוק לו לטובת עסקיו. ובדרך זה יש לפרש בלשון הברכה, כי הקב"ה 'מרחם' על כל בריותיו ונותן לחם לכל בשר, אלא שאינו נותן אלא ב'רחמנות', אבל לאיש אשר הוא מ'יראיו' אזי משלם לו שכר טוב, כי כביכול הקב"ה 'צריך' לאותו אדם, שהרי הוא 'מקדם' את המפעל ומביא יראת שמים ה'חסרה' למעלה, שהלא הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, ועל כן הקב"ה משלם שכר טוב ליראיו.

יב. עובדא הווה אצלו (ה'בית אהרן', שמעתי עובדא זאת כמה פעמים מאדמו"ר זי"ע) שקרא פעם לשני אברכים וציווה עליהם לעסוק ב'ראשית חכמה' שער הגיהנום ובואו אלי לאחר ג' ירחים (כידוע שחיל ורעדה יאחזון במי שלומד 'שער' זה בו מתואר בפרוטרוט כל סדרי גיהנום)... אחר כג' חדשים חזרו השניים אל הרבי, נכנס הראשון שהיה אברך בעל כובד ראש וענה לרבי ששאלו מה ראית ב'ראשית חכמה' - נבהלתי כהוגן ופחד יאחזני, הרגיעו הרבי כי 'אב הרחמים' יושב במרומים... משיצא הראשון ופגש בשני שהיה 'קל בדעתו'... שאל את הראשון מה אמר לך הרבי, ומסר לו דברים כהויותם... כשנכנס השני ונשאל מהרבי מה למדת בראשית חכמה ענה בקור רוח מה שלמד (וראו על פניו כי נקט בידו את הפסוק 'הנה קל ישועתי ולא אפחד'...), אמר לו הרבי, לא, לא, כל מה שראית אינו אלא משל... הרבה יותר ממה שכתוב כאן מוכן בשמים למי שממרה את פיו של הקב"ה... משנכנס אברך שלישי שאל את הרבי 'למדנו רבינו' מה האמת, אמר לו הרה"ק, אלו ואלו דברי אלוקים חיים, כי המקבל את הדברים כפשוטם 'יש דין למטה' אזי אין דין למעלה, ואילו מי שמיקל ומזלזל בזה אזי ח"ו...

אף לענין ימים הללו ייאמר כן, המקבלם כפשוטם יינצל מהדין, וינהגו בו מן השמים בחסד וברחמים ויכתבוהו ויחתמוהו לחיים טובים ולשלום (וכך היה שגור בפי הרה"ק הרמ"ח סלאנים זי"ע לכל אלו שהיו מתייראים אימתא יתירא כי לא 'חברה גדולים' יושבים למעלה, אלא 'אב הרחמים' יושב בשמים ויש לנו לבטוח בו כי יציל את בניו מן הדין).

יג. מלפנים נהג ה'שמש' לנקוש על חלונות הבתים באשמורת הבוקר בימי הסליחות להעיר את הדרים בו. והנה מי שכבר התעורר מעצמו לא היה נצרך שיקיצו אותו בדפיקות ונקישות על ביתו, ואף מי שלא התעורר מעצמו אבל לכה"פ היה מתעורר כשדפקו בחלונות השכן הדר בסמיכות אליו לא הוצרכו לדפוק אצלו, ומי שלא... הוכרחו לדפוק אצלו. והנמשל מובן - המשכיל יתעורר מעצמו לשוב בתשובה קודם שיצטרכו מן השמים 'לדפוק' ולהכותו באיזה חלי ומכה ח"ו, ואף מי שלא נתעורר מעצמו יתעורר לכל הפחות מהצרות אשר אירעו את אחרים. ואז ימנע מעצמו כל המכות...

וכך ביאר המלבי"ם מה דאיתא בתהילים (לב ח-ט) 'אשכילך ואורך בדרך זו תלך... אל תהיו כסוס כפרד אין הבין', וז"ל, אשכילך, עפ"ז אמר, הלא א"כ טוב שלא ימתינו מלשוב בתשובה עד שיכם ה' בשבט מוסר, כסוס וחמור שאינו מבין ללכת בדרך עד שמכים אותו במקל, הלא טוב שבעת אשכילך ואורך בדרך זו תלך, לא אצטרך ליסרך ביסורים רק איעצה עליך עיני שיהיה די בקריצת עין שתבין ע"י ללכת בדרך הישר, עכ"ל.

וכבר נשאל הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א, על הרמז מקדמונים ארי"ה שאג מי לא יירא (עמוס ג ד) הרומז ב'ראשי תיבות' על אלול, ראש השנה, יוה"כ, הושענא רבא. מדוע נאמר בלשון עבר 'שאג' ולא אמר ארי שואג בלשון הווה, הרי בכל שנה ושנה באים הימים הללו מחדש. השיב הגר"ח, שהרי מאמינים בני מאמינים אנו שכל הקורות עמנו בשנה שחלפה הכל נגזר בר"ה, וכשמתבוננים בדברי הימים - כי פלוני שהיה עמנו לפני כשנה בימים הללו כבר איננו, רעהו שהיה אשתקד בימים הללו מ'עשירי העיירה' פשט את רגלו ועתה פושט גם ידו לקבץ נדבות, זה חלה ל"ע וזה הפסיד... הרי אריה שאג בלשון עבר, ר"ל האריה דאשתקד שואג ראו מה נגזר.. כמה וכמה אנשים שלא 'חלמו' ולא חשבו שככה יארע אליהם, וממילא מי לא יירא לקראת השנה החדשה.

מעשה שהיה לפני כארבעים שנה, בשני בחורים שיצאו לטייל בשדות ויערות בדרומה של ארץ ישראל, תוך כדי הטיול אבדו את דרכם, וכבר פנה יום ולא ידעו אנה יפנו בחשיכה המוחלטת שהשתררה עליהם, עודם תוהים אינה ה' לידם ומצאו שהם עומדים בסמיכות לפסי רכבת, והחליטו להלך רק בסמיכות אל הפסים וכך קיוו להגיע בעזהשי"ת למקום מבטחים בדרכה של הרכבת...

עודם מהלכים ותגבר עייפותם עד מאד, מה עשו, נחו שניהם על הארץ, זה נתיישב על שק עפר שמצא על הארץ וזה נתיישב על הפסים עצמם, לא ארכו הרגעים והשניים נרדמו ושקעו בשינה עמוקה... אך, אוי, שוד ושבר, כי באותו זמן נסעה על פסים הללו - במרחק רב, רכבת ארוכה טעונה משא של חומרי בניה כבדים, לאחר זמן

באר הפרשה - פרשת כי תבוא - סליחות

משהתקרבה קצת אל מקום ישיבת הבחורים הבחין מנהיגה מרחוק כי יושב לו בחור על הפסים וחולם חלומות נעימים באמצע שנתו, מיד החל מצפצף בכל כוחו, טו... טו... טו... בידעו, שגם אם ינסה לעצור לא יצליח ותמשיך הרכבת הגדולה והכבדה בנסיעתה... וההמשך ברור שהישן הלז ימצא את עצמו בגן עדן העליון... וכן הווה, כי הבחור לא שמע את קול הצפצוף - הגם שהצפצוף בקע ועלה בקול רעש גדול עד שהעיר את כל יושבי העיר הסמוכה משינתם, אך שנתו של זה גברה על הכל ולדאבון לב אירע הגרוע מכל...

עתה הבה ונתבונן, מה רצה המצפצף מאותו בחור, וכי הוצרך לזה שהבחור יקום ויברח משם כל עוד נשמתו באפו למרחקים מרחקים, לא ולא... וכי מרחק פרסה אחת רצו להרחיקו, לא ולא... לא הוצרכנו אלא להרחיקו ס"מ אחד ותו לא ידי, אבל משלא זז ס"מ זה אירע לו הגרוע מכל. כיו"ב אפשר להמשיל לקול השופר הבוקע ועולה, וכי הוא בא לומר לנו לעשות שינויים אדירים - למעלה מכוחנו, לא ולא... אבל זאת הוא הוא מכריז, עורו ישנים משנתכם, זוזו כל אחד ואחד ממקומו לכה"פ תזוזה אחת (איין רוק)...

זאת ועוד, יתכן שאותו הבחור התעורר מקול הצפצוף אבל שב לשנתו באמרו, אוי, אין בכוחי לקום עכשיו, עוד רגע ואקום משנתי, ראה נא מה אירע לו ב'רגע' זה, אף אנו, בל ימצא מי שמתעורר שישוב לשנתו, אלא אין ועתה אלא לשון תשובה, זוז ממקומך 1 ס"מ, אבל בזה הרגע...

על כל כגון דא אפשר להסמיק את דבריו של הגר"ש פינקוס זצ"ל בבארו הפסוק (משלי כו יד) 'הדלת תסוב על צירה ועצל על מיטתו', ומה שייכות יש בין הדלת המסתובבת על צירה לעצל השוכב על מיטתו נים ותייר. ואמר הגר"ש בדרך משל, דהנה בישיבה שלומדים בה אלף בחורים, הרי פותחים את דלת ביהמ"ד לפי החשבון יותר מעשרת אלפים פעמים ביום [שהרי יש שלשה סדרים ביום, ושלוש פעמים מתפללים וצריך ליטול ידיים תחילה, ולפעמים צריך לצאת מחמת שאר סיבות], ובאם נחשוב החשבון כמה מטר (מעטער) מהלכת דלת זו ביום אחד נגיע לסכום של מרחק אדיר, ולפי זה כבר הייתה הדלת צריכה להגיע למרחק מרחקים, ולמעשה, לא זזה הדלת ממקומה אפילו לא בס"מ (סענטימעטער) בודד, והטעם לזה - מפני שהדלת תיסוב על צירה - שהיא מחוברת בראשה ובתחתיתה בצירים, ולכן הרי היא שבה כל פעם למקומה, ואינה מתנתקת לעולמים. וכך הם פני הדברים אצל העצל, שהוא מחובר למיטתו מלעילא ומלתתא, בקשר בל ינתק, ולכן אינו יכול לקום בעתו. וכך הם גם פני הדברים בשאר ענייניו של אדם, שהוא קשור להבלי העולם ולהרגליו שאינם טובים ולכן ישאר על עמדו... לזה תבוא תקיעת השופר בימים אלו להורות לנו לזוז ממקומנו - כל חד וחד בדיליה, ואכן אם אך יתחיל וינתק עצמו ממקומו, ויתחיל לזוז קמעא קמעא מהמקום שאסרו יצרו (כבבית האסורים) יעלה ויבוא עם הזמן למעלה למעלה.

יד. הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע, היה מזמר בכל חודש אלול עם תנועת ימים נוראים המיוחדת כשאבריו הק' דא לדא נקשן, את לשון הפייט בתחילת יוצרות לזכרונות יום ב' דראש השנה, 'אפחד במעשי, אדאג בכל עת. אירא ביום דין בבואי לזיכרון', בהוסיפו באותה תנועה 'דער רמב"ם פאסקנט אז מ'דארף תשובה טוהן, און דער ראב"ד קריגט זיך נישט דערויף... וואס וועט זיין די סוף וואס וועט זיין די תכלית...'. [הרמב"ם פוסק שיש לשוב בתשובה באלו הימים, ואף הראב"ד אינו משיג עליו בפסקו זה... מה יהא הסוף ומה תהא התכלית]. ואם באותו קדוש וטהור מצינו כן אנו מה נעני אבתריה.

הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע נסע פעם דרך רחוקה בימי אלול, בעודו מהלך בין הרכבות נענה ואמר, 'אצל אבי ז"ל (הרה"ק השפת אמת זי"ע) היו כתלי הבית זוחלים ורועדים בימי אלול, ואילו אני, א באן ארויף א באן אראפ [יורד מרכבת ועולה על חברתה]'. ואילו בנו הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע היה מוסיף ואומר שבאמת אף אצלו הרגישו את הפחד ששרו בכותלי לבו וכותלי ביתו ולא היו אלו הדיבורים אלא מתוך ענווה (פני מנחם ראה תשנ"ד).

פעם שאלו את הגה"ק רבי ישראל סאלאנטער זצוק"ל, מדוע הנכם עושים מחודש אלול אזא גרויסער בער [דוב גדול כל כך]. השיב רבי ישראל, צדקו דבריכם, לא לדוב הוא דומה אלא הרבה יותר מזה... הבט וראה, דוד המלך לא התיירא מן הדוב אלא שיסעו במו ידיו כמו"ש (ש"א יז לו) 'גם את הארי גם הדוב היכה עבדך', מכל מקום אמר (תהלים קיט קכ) 'סמר מפחדך בשרי וממשפטיך יראתי'.

אלא, שהפרש והבדל יש בין הפחד והבריחה מדוב טורף לפחד והבריחה בימי חודש אלול. כי מדוב אורב ינוס ויתרחק עד כמה שיש לאל ידו להתרחק. ואילו מפחד ה' ומהדר גאונו אין אנו נסים ומתרחקים ממנו אלא נסים אליו... וכמו שכתב הרמב"ם (פיה"מ ר"ה פ"ד ד"ה העובר) על ימים אלו - 'שהם ימי עבודה והכנעה ופחד ומורא מהשם ויראה ממנו ומברח ומנוס אליו'. וכפי שיש בנוסח הסליחות 'אתכסה מחמתך בצילך'.

באר הפרשה - פרשת כי תבוא - סליחות

כתב ה'מהרי"ל' (מנהגי מהרי"ל, הלכות ימים נוראים) וז"ל, זבן כתב המאירי ב'חיבור התשובה' (מאמר ב פרק א) דרש מהרי"י סגל משנבנם אלול מרבין בתשובה... על כן צריך כל אדם להסיר השרשים הרעים ורוע מעלליו מן לבו קודם יום הדין של ר"ה^ט, וירגיל את עצמו כל ימי אלול להתרגל בהן בעשרת ימי תשובה.

על הפסוק (ישעי' נה ו) 'דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב, ובדרש אמרו ז"ל, על ענין היותו קרוב, שראוי לכל אדם להשתדל קודם ראש השנה בהפצר תפלות^ט, כדי שיבנם בראש השנה בטוהרת הלב.

אמנם 'מודעא רבא' כי הגם שצריך להרבות ביראת שמים, אך עצבות מאן דכר שמיא, לא תיזכר ולא תפקד ולא תעלה על לב, וכבר איתא ב'תנא דבי אליהו' (רבה פ"ג) יראתי מתוך שמחתי ושמחתי מתוך יראתי, כי היראה והשמחה באים כאחד ומשלימים זה את זה.

וכבר אמרה תורה בפרשתן (כח מז) 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה, ואיתא מהרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרמ"ג ד"ה בפסוק), וז"ל (בשינוי). יש ללמוד מזה, אם על מיעוט השמחה מרוב כל תבוא 'תוכחה' קשה כל כך, הרי 'מדה טובה מרובה' - כשבני ישראל עובדין את השי"ת בתוך גלותם מתוך הקושי והייסורים בחוסר כל, ואעפ"כ הם שרויים ומקיימין התורה בשמחה מזה תבוא הגאולה בעזה"י. לכן נכתב סיבת התוכחה בתורה - להודיענו כיצד לתקן זה, ע"י ההיפוך להתחזק בשמחת עבודת השי"ת גם מתוך היסורין.

ויש ללמוד ממקרא מפורש על חובת השמחה בימי אלול, שכן נאמר (תהילים צז יא-יג) 'ישמחו השמים ותגל הארץ ירעם הים ומלואו, יעלו שדי וכל אשר בו אז ירננו כל עצי יער, לפני ה' כי בא כי בא לשפוט הארץ, והרי שלפני זמן ה'משפט' שורים כל העולמות בשמחה, ומכאן נלמד על השמחה הגדולה שיש בחודש אלול שהוא לפני תשרי... ואכן, כל עבודת חודש אלול עיקרה מתוך שמחה, וכפי שהמליצו שאלול ר"ת לעבעדיג און ווייטער לעבעדיג (להיות בשמחה יותר ויותר), כי על האדם לשוב אל בוראו בשמחה ובטוב לבב, ואין תשובה אלא מתוך שמחה - כמו שרמזו הרה"ק ה'תפארת שלמה' זי"ע (ויגש ד"ה ועתה, וכן בדברי שמואל עמו' צה, ועוד) בפסוק (בראשית מה ה) ועתה אל תעצבו, שהרי 'אין ועתה אלא תשובה' (בר"ר כא ו), אבל 'אל תעצבו' - אל תקיימוה מתוך עצבות.

כשנשאל הגה"ח ר' יעקב קאזליק זצ"ל מה חובת האדם בעולמו בחודש אלול, ענה ר' יעקב, עלינו לשמוח שמחה רבה, כי הצלחנו ללכוד את הגנב (כשכוננתו על היצר הרע), ואף אנן נענה אבתריה שאף אם עדיין לא לכדנוהו, ואינו תחת ידינו, מכל מקום על ידי השמחה נוכל לו...

ואף שצריך לדאוג שלא לאבד רגע לבטלה, אך אין זה סתירה כלל לשמחה, והדבר דומה לאם רחמנית הדואגת בכל עת על בנה יקירה לבל יארע לו מאומה, שלא יפול ולא יפצע... ופשיטא שאינה בעצבות מחמת כן... אדרבה, מרוב אהבתה את בנה הרי היא דואגת לשלומו, ושומרת עליו מכל משמר, כיו"ב עבודת הימים הללו, שדייקא לגודל ערכם על כן צריך לשמור על כל רגע ורגע, אך אין לזה שום שייכות לעצבות.

טו. כה ביאר הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (נצבים ד"ה דתשרי) יהא רעוא - יה"ר מלפניך אבינו שבשמים, קמיה דתשרי - שעוד בטרם יבוא חודש תשרי על עמיה - יעוררו עצמם עם בני ישראל, ואז דיתענג לשמיה במתיקין ודובשין - ירגיש מתיקות בעבודתו יתב"ש, ויזכה להשפעות טובות בבני חיי ומזוני רוויחי.

טז. נוראות אמר הגה"ק מהרי"י אסאד זי"ע (דברי מהרי"א תהלים י) על הפסוק 'למה ה' תעמוד ברחוק תעלים לעתות בצרה', כי הנה הכתוב אומר (שמות כג ד-ה) 'כי תפגע שור אויבך או חמורו תועה השב תשיבנו לו, כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו... עזוב תעזוב עמו', ובגמרא (פסחים קיג:) הקשו איך שייך 'אויבך' ו'שונאך', והרי נצטוונו 'לא תשנא את אחיך בלבבך'. ותירצו בגמרא, שמדובר שראה בחברו דבר עבירה באופן שמותר לשנאותו ומצוה לשנאותו (עיי"ש). ואמר המהרי"א, הרי הקב"ה מקיים את כל התורה כולה (שמו"ר ל ט), ואם כן כביכול יש לו לקיים בנו בני ישראל מצוות 'פריקה' לסייענו ולהקל מעלינו עול משא הגלות. וא"ת שכך עלתה בידינו כי חטאנו, ומצווה לשנוא את החוטא, הרי אף על 'חמור שונאך' נצטוונו בפריקה. אלא ביאורו, כי דין נוסף נאמר ב'פריקה' והוא מה שאמרו בגמרא 'כי תראה - יכול מרחוק, תלמוד לומר כי תפגע', והיינו מקרוב, אמור מעתה, מתי יקיים הקב"ה פריקה בבני ישראל, כשיפסיקו 'לעמוד מרחוק' שהרי מיום שחרב ביהמ"ק הפריש הקב"ה שכינה מן הארץ (ר"ה לא), כיצד ייהפכו בני ישראל להיות קרוב - ע"י התפילה, כמו"ש (תהלים קמה יח) 'קרוב ה' לכל קוראיו' כי ע"י הקריאה זו התפילה יהיה קרוב אלינו אז יקיים בנו הקב"ה 'עזוב תעזוב' ויפרוק מעלינו כל עול קשה (עוד אמרו לבאר שהקב"ה יפרוק מעלינו את העול כשנקיים 'כי תפגע' מקרוב ומהי הפגיעה' זו התפילה כמו שאמרו אין פגיעה אלא תפילה, ברכות כו:).

באר הפרשה - פרשת כי תבוא - סליחות

איתא מצדיקים (שארית מנחם לר"ה ד"ה ויבון) על הנוסח 'ויבון בחסד כסאך ותשב עליו באמת', כי הנה כתב האריז"ל (עיי' פרע"ה, שער כו פ"א) על המידות 'רב חסד ואמת' שרב חסד קאי על חודש אלול¹ ואמת קאי על תשרי, אמור מעתה 'ויבון בחסד כסאך' - המבין עצמו בחודש אלול יוכה ל'ותשב עליו באמת' - בר"ה ישב הקב"ה על כסא החסד.

אם לא עכשיו אימתי - חודש אלול הכנה לשנה הבאה החכם עיניו בראשו² וידע את אשר לפניו עד כמה צריך לנצל ימים קדושים וגבוהים כאלו³, אשר ניתנו לנו במתנה טובה לתקן בהם את כל השנה שעברה⁴, ול'סדר' כל איש לעצמו שנה טובה ומתוקה ברחמים וחסדים נגלים⁵, כי כל רגע שווה יותר מכל הון וחללי דעלמא⁶, שהרי אנו מאמינים בני מאמינים,

וביותר הדברים אמורים בימים אלו, שהקב"ה אכן 'קרוב' אלינו, וכמו"ש ה'מאירי' (המובא לעיל) לדרוש על הימים האלו בפסוק 'קראוהו בהיות קרוב', ובוודאי אם עתה נזעק אליו, יעננו ה' ביום קראנו למלא כל משאלות לבנו לטוב לנו כל הימים.

יז. הרה"ק הדרכי תשובה' ממונקאטש זי"ע מביא (דרכ"ת קע"ט סקי"ח) שזקנו הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע היה עורך שמחת נישואין בחודש הרחמים והסליחות אפילו בסוף החודש, אף שבחדשים אחרים היה נמנע מזה, כי אמר שחודש אלול כולו התעוררות רחמים ורצון, ולא שליט ביה מידת הדין כלל.

יח. אף כי ימים אלו נראים כ'סוף' השנה, מ"מ ידע שהם כ'ראש' וראשית לשנה הבאה - וכמו שגופו של אדם תלוי בראשו, כך כל השנה הבאה תלויה בימים אלו, אם אך ישכיל לנצלם כראוי.

וכבר הובא ב'תורת אבות' (אלול) וז"ל, הרה"ק רבי יחיאל ממוש ז"ל היה אומר, הלכה פסוקה מה"ק מלעכאוויטש ז"ל, אלול איז דער אנהייב יאר' (אלול הוא תחילת השנה, ואל תביט עליו כ'סוף' שנה), ע"כ, וכלומר, שהגוף נגרר אחר הראש. שמעתי מהרה"ח ר' יודל בערגער שבימי בחרותו הרבה להתאבק בעפר רגלי 'גדולי ישראל' מכל העדות והקהילות, באחת השבתות נסע משיבתו (שבע"ת נתניה) לשבות בעי"ת בני ברק בכדי לזכות לקרבתו של הגאון גאב"ד פוניבז' זצ"ל, מה עשה, את תפילת ליל שב"ק התפלל בישיבת פוניבז', ואחר התפילה עקב מרחוק אחר הרב, משראה שהרב נפרד מהתלמידים סמוך לביתו ונכנס הביתה, וכבר עזבו אחרוני התלמידים את המקום, נקש ר' יודל על הדלת, והיא נפתחה ע"י הרבנית ע"ה, משראתה חסיד'שער בחור עומד בדלת שאלה אותו לרצונו, ענה ר' יודל, לא הוכן לי מקום לסעוד בו סעודת שבת, האם אוכל להתארח אצלכם, ענתה הרבנית, הן הן, בוא ברוך ה', וקראה לרב, ר' יוסף שלמה, יש לנו אורח היום... (ר' יודל מציין, שנס עשה עמו הבורא שלא שלחה אותו לסעוד ב'ישיבה' עם שאר הבחורים, כי אז כל תחבולתו הייתה יורדת לטמיון) ואכן, זכרונה של אותה סעודה לא מש מזכרונו של ר' יודל, וסיפר שבין הדיבורים סיפר לו הרב מעשה נורא שבדידיה הוה עובדא.

בתחילת דרכו כשהחליט גאב"ד פוניבז' על בניית הישיבה הוזקק לממון ודמים מרובים, בסך ריבי רבבות, לשם כך החיש פעמיו לגולה, בהגיעו לארה"ב עם תכנית (פלאן) לשהות שם כמחצית השנה, אחר כמה ימים החל הרב להרגיש כאבים עזים ברגלו, וככל שעברו השעות כך גדלו והתחזקו הייסורים נורא נוראות, בלית ברירה פנה לדרוש ברופאים, והללו בדקו אותו בבדיקה אחר בדיקה, עד שהגיעו למסקנא שה'סוכר' משתולל בגופו וכבר גרם לנמק ברגליו, ומוכרחים המה לכרות את רגלו כי בלאו הכי יתפשט הנמק בכל גופו, ויש בזה סכנת חיים וודאית, והנה, לא לבדו שהה שם הרב, אלא כל 'ראשי הישיבות' שבארה"ב עמו, ויהיה בשמוע הרב את מצבו הכריז קבל עם ועדה, שמצדו אין כל הסכמה ל'טיפול' רק אם יקבל הוראה מפורשת על כך מהגה"ק ה'חזון איש' זי"ע, לעומתו שאלוהו הרופאים מי הוא החזו"א, וכי 'רופא' או פרופסור הוא... הסבירו להם ראשי הישיבות שהוא רב גדול בישראל ודר בארץ ישראל והחולה סומך דעתו רק עליו, הרופאים שמימיהם לא נתקלו בכגון דא, יושב לו יהודי כשסכנה וודאית מרחפת על ראשו, ועדיין זמנו פנוי לשלוח שאלתו עד ארה"ק הרחוקה, הודיעו הרופאים כי לדעתם עד שתבוא התשובה כבר לא יהא את מי לנתח בכלל... לשמע דעתם הנחרצת, אמרו ראשי הישיבות לרב, אם כן, עפ"י דעת תורה אסור לכם להתנגד, פקוח נפש דוחה כל התורה כולה, אך הרב בשלו, הודיע ב'עקשנות דקדושה' (שבה ניחן מן השמים, ורק בזכות עקשנות קדושה זו הגיע להיכן שהגיע, ובנה את הישיבה ושאר מפעלותיו בקודש) ה'דעת תורה' שלי הוא החזו"א, ולא אזוז כמלא נימא מבלי תשובתו, משראו ראשי הישיבות כי המצב רציני ביותר (דער מצב איז זייער ערנסט) שלחו בדחיפות טעלעגרא"ם (מברק) לארה"ק, ואכן, כעבור כמה ימים חזרה תשובת החזו"א לא בא' רבתי - בשום

אופן לא לכרות את רגלו של הרב... הרופאים שכאמור מעולם לא ראו כזאת הודיעו שאינם נוטלים כל אחריות על הרב ועל מצבו, וחייבו את הרב להעלות על הכתב ולחתום על דבריו שכל האחריות מוטלת עליו עצמו, גם פסקו מלטפל בו, וכי סתם יעניקו טיפול למאבד עצמו לדעת...

כעבור כמה ימים קרה הנס, היסטורים החלו פוחתים והלכים, עד שהרב החל מהלך טיפין טיפין על רגליו... באותו היום רעשו וגעשו כותלי בית החולים, כי מעולם לא נראה בין כתליו 'נס רפואי' כזה אפילו במעין דמעין... שוב עברו כמה ימים והרופאים מצאו בבדיקות שהנמק פוחת והולך - מצטמק ויפה לו, עד שאחר כמה ימים נוספים שוחרר הרב לביתו כשהוא בריא ושלם, כעבור מחצית השנה סיים הרב את מגביתו בארה"ב מתוך הצלחה גדולה (בפרט אחר מעשה כזה) וחזר לארה"ק. בהגיעו ארצה פנה מיד לביתו של הגה"ק החזו"א (בטרם יפנה לביתו), החזו"א קבלו בפנים מאירות, שאלו הרב, ילמדנו רבינו, הרי רבינו אינו נמנה על החסידי'שע רבי'ס (אדמורי"ם חסידיים, שהורגלו בכגון דא) מאין וכיצד ענה תשובה כזאת - כשכל הרופאים עונים ואומרים פה אחד שאין להתעכב מכריתת הרגל אפילו שעה אחת, ענה החזו"א, אכן, כשהגיע אלי הטעלעגראם הייתי באמצע הלימוד, נשאתי עיני השמימה וחשבתי לעצמי, אוי, רבש"ע, הנני יושב בבני ברק והשאלה באה מניו יארק הרחוקה, כיצד אענה על שאלה כזו, כש'הן' שלי יהיה הן ו'לאו' יהיה לאו, כלומר, מוות וחיים תלויים עתה בתשובתי, לכן בקשתי מאת הבורא יתב"ש, אנא, האר עיני בתורתך, והראני תשובה נכונה בדברי תורתך, מיד הבטתי בגמרא 'מסכת שבת' שהייתה פתוחה לפני, ונפלו עיני על התיבות 'פסיק רישיה ולא ימות' (והוא לשון המתמה והולך, וכי יש לך אדם שקוטעים את ראשו והוא עצמו נשאר בין החיים...) חשבתי לעצמי, הרי רגלו של גאב"ד פוניבוז' אינה נחשבת כ'רגל' אלא כ'ראש', כי ברגלים הללו תלוי ועומד כל המפעל... אם לא יכתת רגליו בין דלתי הנדיבים לא תשיג ידו כדי בניית הישיבה וכו' והכל ירד לטמיון, ובוודאי לזה כווננו מן השמים להראות, שאין לכרות ולפסוק את רגלו של הרב הנחשבת כ'ראש' ורק כך ישאר לחיות, וכן הוזה...

לדידן ייאמר, **בל נחשוב כי ימים הללו סוף השנה כ'רגלו' של השנה המה, אלא אדרבה, רגלים אלו 'ראש' לשנה הבעל"ט, בימים אלו תלוי כל עתידנו, אם נמלא אותם בתשובה ומעש"ט בבקשת רחמים כראוי וכהוגן, בוודאי נשיג לעצמנו חיים טובים, לאורך ימים ושנות חיים.**

יט. כבר נודע לשונו של 'רבינו יונה' (שערי תשובה שער הראשון אות ב) המביא מדברי המדרש (קה"ר ז לב) 'משל לכת של ליסטים שחבשן המלך בבית האסורים, וחתרו מחתרת פרצו ויעבורו, ונשאר אחד מהם, בא שר בית הסוהר וראה מחתרת חתורה והאיש ההוא עודנו עצור, ויך אותו במטהו, אמר לו, קשה יום הלא המחותרת חתורה לפניך ואיך לא מהרת המלט על נפשך', וידוע הדקדוק בלשונו, מה ענין 'קשה יום' לאדם זה, והרי הסיבות שמנעוהו מלברוח הם **עצלות או פחד שמא יתפסוהו, לכאורה יותר נכון לקראו 'עצל' או 'פחדן'**. אלא רמז יש בדבר, שגם אם יש לו לאדם קשיים רבים המקיפים את כל יומו, אך אם 'מחתרת חתורה לפניך' אין מקום לשקוע בכל קשיים אלו, כי עליו להתעלות ולהתרומם מעליהם, להימלט על נפשו ולהציל את עצמו. וזהו שאמר שר בית הסוהר 'קשה יום', אמת כי הינך קשה יום אך הלא מחתרת חתורה לפניך, ולא כל יומא אתרחיש ניסא... ואיך לא מהרת לברוח. ולדידן יאמר, **ימי אלול עתה, ימים בוערים והמחתרת חתורה - זו ההזדמנות להימלט מהיצר, אל נתבוסס בקשיים שונים ובטרדות היום - יום, אלא נמהר להימלט על נפשנו...**

כ. הנה זה מכבר נהגו אנשי השלטון הממונים על הדרכים להתקין 'מצלמות' (Cameras) הרואות ומודדות את מהירות של הנוסעים בכביש (road), וכל הממהר יותר מן המותר מקבל לביתו דו"ח ובו חובת תשלום 'קנס'. הגדילו עשות בכמה מדינות בעולם שהתקינו מצלמה אחת בתחילת כביש ארוך וגדול ושניה לה בסוף הכביש, וזה מעשי המצלמה, כל רכב שעובר 'זוכה' לתמונה הן בתחילה והן בסוף, עתה, אם לפי המהירות המותרת שם אורך הדרך הוא כעשרה דקות וזה האיש ערך 'סיום' על נסיעתו בארבע דקות הרי זה מוכיח בעליל שנסע כ'חיה רעה' ודינו לשלם קנס גדול. מה עשה זה שנהג כחיה רעה ש'טס' בחפזון ובתוך שתי דקות התקרב לערוך 'סיום' על הכביש, מיד בראותו כי לפניו עומדת מצלמה בקירוב מקום, וברגע שיעבור דרכה 'אחת דתו...' ויישלח לביתו נאוה קודש 'דו"ח'... מיד החל להאט את דרכה כאותם זקני העיירה המהלכים ד' אמות בכדי הילוך מיל... עקב בצד אגודל... עד שעבר שיעור הזמן שאמורה נסיעתו לארוך על פי חוקי המדינה, ורק אז המשיך בדרכו.

ולדידן, אף מי של"ע התנהג כל השנה כחיה רעה, מבלי לשמור את עצמו כפי חוקי התורה והמצווה, הרי עתה נראית כבר לנגד עינינו כביכול ה'מצלמה' - שבעוד כמה ימים נעבור לפניו כבני מרון, כי זכר כל היצור לפניך בא,

באר הפרשה - פרשת כי תבוא - סליחות

שכל אשר לנו, וכל אשר יארע לנו במשך כל השנה הבעל"ט - מראש השנה תש"פ עד ר"ה תשפ"א, הכל נקבע ונקצב², נחקק ונחלט ביום ראש השנה הבעל"ט, ומאחר שכך הם פני הדברים מי פתי שומה שלא ידאג

לסדר עצמו שנה טובה, זש"ק ונחת לרוב, בריאות טובה ואיתנה, זיווגים הגונים, שלום ושלווה באהלינו ובמחנינו, מעות לרוב וכל מיני ברכה וישועה³. ועלינו לזכור בכל רגע ורגע בחודש זה לקיים בנפשותינו 'חטוף

אתה זוכר מעשי אדם ותחבולותיו ויצרי מעללי איש, וח"ו עלולים לקבל 'דו"ח', אין לו אלא עצה אחת, לעצור עתה מבעוד מועד, לשנות דרכיו לטוב, ובזה ינצל ויכתב לשנה טובה ומתוקה (מבעל 'נועם זיווך').

והרי ליכא מידי דלא רמיזי באורייתא, ומצינו רמז לכך, דכתיב (לעיל יא יב) 'עיני ה' אלוקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה', שכביכול יש 'עיני ה' בראשית השנה ובסופה... עומדים אנו לפני עיני ה' המביטים עלינו ביום הזכרון - אין חכמה ואין עצה, אלא לעצור את הריצה והמהירות - להעמיד עצמו ולחשב 'חשבון הנפש' בימים האחרונים שעוד נותרו לפליטה עד סוף השנה.

כי אכן, עתה הוא זמן התיקון על כל מעשיו במשך השנה, וכמו שכבר הזכרנו מה שכתב ב'פנים יפות' (אחרי ד"ה ביד עתי) וז"ל, שהחודש הזה מכפר על כל השנה, ורמזו זה במשנה (כתובות נז.) נותנים לבתולה שנים עשר חודש, פירוש שמזל אלול הוא בתולה ומכפר על שנים עשר חודש.

כא. וביותר עתה כאשר עומדים אנו שתי שבתות קודם ראש השנה, שהיה רגיל הגה"צ רבי יחזקאל לעוונישטיין זצ"ל לעורר מדי שנה בשנה (ובשנתו האחרונה כשכבר היה חלוש ולא היה בכוחו למסור שיחתו ברבים אזי שלח זאת בכתב ידו עם חתנו הגר"ז גינזבורג) בדברי חז"ל (שבת קיח:) אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות מיד היו נגאלין, ולא דווקא לענין גאולה הכללית בביאת המשיח, אלא גם לגאולה הפרטית של כל אחד ואחד, וכל הרוצה להיגאל בראש השנה לטוב לו כל הימים יקיים סגולה זו לשמור שתי שבתות אלו כהלכתן (אור יחזקאל ימים נוראים). וכע"ז איתא מהרה"ק החידושי הרי"ם זי"ע (ליקוטי הרי"ם ר"ה בתחילה).

כב. מסופר שאחותו של הרה"ק האור המאיר מזיטאמיר זי"ע השיאה את אחד מצאצאיה בחודש אלול, והפצירה מאד באחיה הקדוש שיבוא לפאר את שמחת הנישואין, אך הוא שלא רצה לאבד לבטלה רגע מחודש זה מיאן ליסע לשמחת הנישואין, אולם משהרבתה להפציר אמר לעצמו, אצא לדרך, ומן השמים יורוני האם אלך או לא, ויהי אך יצא לדרך, ראה גוי העומד ומכה מכות נמרצות בגוי אחר, שאלו ה'אור המאיר' מדוע הנך מפליא בו את מכותיך, ענהו הערל, זה האיש אבי הוא והמכות באות לו 'ביושר' כי סיכמתי עמו שבחודש זה 'עת הזריעה' הוא ישמור על בני הקטנים, וכך אוכל להתאמץ בעבודת השדה, אך למעשה הוא ישן, ובגינו לא יהיה לנו כדי צרכנו משך כל השנה הבאה, מששמע ה'אור המאיר' דברים אלו אמר, מן השמים שלחוני לראות זה המחזה, שאלמד שכל המניח לעצמו בזה החודש ואינו מנצלו עד תום, הרי יחסר לו במשך כל השנה הבאה, ובאומרו זאת חזר על עקביו ושב לביתו לעבודתו הקדושה.

כג. משל נאה משלו, לדייג שפרש בנהר באישון ליל רשת עם מזון לפתות את דגי הים שייכנסו למכמורי הרשת (בכך רצה להרוויח את הזמן העובר לאלו שבאים לצוד רק בבוקרו של יום), ויבוא בבוקר, משה את רשתו מן המים ומצא בה דגים למכביר. הדגים שברשת נענו ואמרו זה לזה, אוי כמה טפשים היינו, שנשארנו בתוך הרשת לאחר אכילתנו מהמזון שהיה בו, הרי היה עלינו לצאת מיד מהמצודה הפרושה ולברוח, ובזה היינו נשכרים במאכל שאכלנו ואף ניצולים מציפורניו של אותו צייד, ובבערותם כי רבה אינם מבינים שבשעת אכילתם כבר היו 'ניצודים'. כזאת יש לומר לדידן, אין דבר או מאורע קורים באמצע השנה - כי הכל כבר נעשה ביום ראש השנה... ואך לשחוק הוא לומר באמצע השנה מתוך חרטה - אוי, מדוע לא עשינו 'עתה' פעולה זאת וזאת, כי הכל כבר נגזר בתחילת השנה, אין לנו אלא להשכיל לבא לפני המלך ולהתחנן לו בימים אלו קודם שנגזרה הגזירה, שיוציאו מן המיצר אל המרחב, ויכתבו ויחתמו לשנה טובה ומתוקה, ובוודאי ננצל מן הכל.

כד. אמרו בעלי הרמז כי 'מזל אלול בתולה' - והנה 'בתולה' היא בכלל הנשים - שניתנו להם בינה יתירה (נדה מה:), ובהקדם הביאור הידוע מדוע אשה פסולה לעדות, ואין לומר שפסולה מחמת שאין בה דעת - שהרי בפירוש אמרו 'בינה יתירה ניתנה באשה יותר מבאיש'. אלא אכן, אדרבה, מאחר שיש בינה יתירה והיא מבינה דבר מתוך דבר, מטעם זה גופא פסולה לעדות, דחיישינן שמא כשתראה אחד רודף אחר השני להרגו כבר תראה בעיני שכלה את כל המעשה ותבוא להעיד, ובאמת על העד לראות את המעשה בעיניו ממש, על כן אמרו מזל אלול בתולה -

באר הפרשה - פרשת כי תבוא - סליחות

יא

ואכול חטוף ושתה^ג, ולהרבות בתפילה^י ובתחנונים^י במוצאי מנוחה - רוממות ימי הסליחות ובפרט יום א' דסליחות לפני מלך שומע תפילה^ג, כי מי שטרח בערב שבת עומדים אנו בפתח השער לימי 'סליחות' - שבת הוא יאכל בשבת^כ. לעת כזאת אף לב אבן מתעורר

שננהג כאותה אשה המבינה דבר מתוך דבר, וכבר עתה נראה בעיני השכל כי ממש בקרוב בוא יבוא ר"ה ועמו כל השנה הבעל"ט התלויה בו, ונבין כי הכל תלוי בהנהגתנו בחודש זה...

פעם ראה הרה"ק מסאטמאר זי"ע בבית מדרשו בחודש אלול אנשים הנחפזים לסיים במהרה את תפילתם ולעזוב את כתלי בית ה', פנה אליהם ואמר להם, הנה אשתקד היו כאן עמנו עוד כמה וכמה יהודים, וכבר עתה אינם בחיים אתנו, אילו היו הללו יודעים ב'אלול' דאשתקד שזו להם השנה האחרונה לימי חייהם, ודאי ללא כל ספק היו מאריכים יותר את שהותם כאן בבי כנישתא. ובדבר הזה יתעורר כל אחד לנצל את אלו הימים.

הרה"ק מסאטמאר זי"ע היה מספר בחודש אלול כשדמעתו על לחיו, משל נפלא מאוצרו של זקנו הרה"ק ה'ייטב לב' זי"ע, משל למלך שאחת בשנה ביום הולדתו היה יוצא אל רחבי ממלכתו לבקר את נתיניו, בעת ביקוריו היה כל אחד מנתיניו כותב את בקשתו על גבי הכתב וזורקו למרכבתו של המלך, והיה המלך ממלא את משאלותיו, וירא אחד מבני המדינה שבכל שנה הוא זורק 'פיתקא' אל המלך ואין בקשתו נענית, וכך נשנה הדבר שנה אחר שנה, עד שנתברר לו שכמה משונאיו הם ממקורבי המלך והם מדברים עליו סרה בעודם מלווים את המלך, ולכך אינו ממלא את מבוקשו. מכיון שכך אמר לעצמו, וכי שוטה אנכי להמתין עד שיבוא המלך הנה מוקף במלוויו השונאים אותי, אנכי אקדים להיכנס אל שער המלך קודם שיתכנסו שונאי מסביבו, ואדבר עמו פנים בפנים, אשטח את כל בקשותיי בפניו, וכך עשה, ואכן המלך מילא כל משאלותיו לטובה ולברכה, והיה מסיים ה'ייטב לב' את הנמשל בבכיות נוראות, יהודים אהובים, אל נא אחיי תרעו להמתין עד בא יום ראש השנה, יום הדין שאז מסובב כביכול במקטרגים המריעים לישראל, אלא הקדימו עצמכם לדבר עם המלך פנים בפנים בחודש אלול קודם שישב על כסא דין, בקשו ממנו רוב רחמים שיחוס וירחם עלינו, ותפעלו לטובה, ויגזור עלינו שנה טובה ומתוקה.

מעשה באיש שביקר בחו"ל לצורך כמה עניינים, ובדרך חזרתו עלה למטוס כשעייפותו גוברת עליו, והנה הוא רואה כי בתחילת המטוס (פירסט קלאס) ישנם כסאות רחבים אשר אפשר להטותם כמיטות, והרי 'דבר בעתו מה טוב - מיטה לאיש עייף וייגע', על כן התיישב שם באחד המקומות שמצאן ריקים ושקע בשינה מתוקה ועמוקה, לא ארכו הדקות, ומיד ניגשו אליו משרתי המטוס (דיילים) הקיצוהו מפרק הישן שעסק בו, ציווהו לעמוד ממקומו החדש כשהם משלחים אותו למקום הראוי לפי התשלום ששילם על ה'טיקעט' (כרטיס), מסכן זה שבקושי התעורר מעמקי חלומותיו היה מוכן לעשות הכל למען שנתו בזו השעה, ע"כ התחנן בפני הדייל שינחהו לנפשו, וממילא זה נהנה וזה לא חסר שהרי רוב הפירסט קלאס נשאר ריק, ולא הסכים הדייל בשום פו"א כי מקום זה שוויו פי כמה, אמר לו הנוסע, נו, אשלם לך כל ההפרש, אמר לו הדייל, לא ולא, כאן בשמי רום אין כבר אפשרות לשלם, רק בעודך על הקרקע בטרם הנסיעה אז תוכל לשלם ולקנות מקום כאוות נפשו, אבל עתה, איחרת את המועד (כך היה נוהל הדברים מלפנים)... ולדין ייאמר, ימים אלו הם הזמן המיועד מן השמים לבטל את כל הגזירות ולהכין לעצמינו שנה טובה ומתוקה, ועלינו להיזהר שלא נאחר את המועד.

כה. הגאון רבי ירוחם ממיר זצ"ל סיפר שפעם שהה בעיירת מרפא בימות הקיץ, והנה שמע שיחתם של שני אברכים בשעה שנכנסו ל'בית המלון', האחד אומר לחברו, פונה אנכי להניח את חפציי בחדר אשר הוקצה עבורנו ולאחמ"כ נלך אל המרחץ הפתוח בשעה זו (שכן המרחצאות היו פתוחות רק שעות ספורות בכל יום), ענה לו חברו, הן בזה הזמן שהינך מחזור ומחפש איה מקומו של אותו החדר, ולכשתמצאנו תסדר את כל חפצייך, הרי אתה מאבד בזה זמן יקר מאד שבו אפשר לך להברות את גופך במרחצאות, אבקשך, הנח הכל ובוא כעת עמדי אל המרחץ. מכאן למדתי סיים רבי ירוחם, אם ברפואת הגוף כן - יש לנצל כל רגע ורגע, עאכו"כ ברפואת הנפש - בחודש אלול כן, עלינו לעזוב כל דבר הטפל, ולעסוק אך ורק בעבודת הבורא ית"ש.

כו. עצה טובה לקבלת התפילות הוא כשמקדים לה 'הודאה', כי בעת ההיא שהאדם מודה ומשבח לבוראו, מתעורר עת רצון בשמים ממעל, ובידו לפעול באותה שעה ישועה ורחמים, והוכיחו כן מפרשתן, שאחר 'ידידי ביכורים' שהוא הודאה על כל הטוב והחסד נאמר 'השקיפה ממעון קדשך', כי עת רצון היא שתתקבל תפילתו מאחר שהודה

באר הפרשה - פרשת כי תבוא - סליחות

לשוב מדרכיו ומפרי מעלליו, וכדברות קדשו של הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (שש"ק תשובה פז), על הכתוב (ישעיה מב יח) 'החרשים שמעו, והעיוורים הביטו לראות', והלא יפלא, וכי איך ישמע 'החרש' באזניו, והאיך יבוא 'העיוור' לידי ראות, אלא 'ישנם זמנים בה נבוהים שאפילו החרש שומע והעיוור רואה'. ולדין הדברים אמורים, בהגיע

לבורא תחילה. ולא זו בלבד שבכוחו לבקש על עצמו, אלא גדול כוחו להתחנן בעד הכלל כולו, וכמו שאומר 'וברך את עמך ישראל'.

כז. כבר מילתנו אמורה בשבח ומעלת אמירת תהלים בכלל ובפרט בימים אלו, הא לך לשון 'שער המלך' (שער הראשון פ"ב) הנה ראיתי בכמה מקומות מאז ומקדם, גם אבותי סיפרו לי המנהג הזה הנכון היפה, מראש חודש אלול עד יום הכיפורים, תיכף אחר התפילה לומר ספר תהלים בקול בכי ונעימה, האחד היודע לזמר ולדבר יעמוד לפני התיבה, וכל העם עונים אחריו. אמרתי גם כן לעשות הטוב והישר הזה למנהג בעירנו, כי העיקר בחודש זה להכרית ולהבריח המסטינים הנאספים על חג האסיף לאסוף אותנו ח"ו, לכן אנו באים בחודש הזה, שהוא יוסף להוסיף, ומאן דיוסיף מוסיף, ולא יאסף, ואין לך דבר שעומד בפני המקטרגים כמו ספר תהלים הנקראים 'מזמורים', שבהם יכול לזמר ולהכרית כל הקוצים והחוחים הסובבים את השושנה העליונה, ומחמת שאנו צריכים דווקא בזה החודש לבער הקוצים, ידרוש על קוץ 'תהלים תהלים' בכוונה ובבכיה, לאמר התפילה שאחר כל הספר, ושלא יהיו פחות מעשרה שיאמרו השלש עשרה מידות בסוף יהי רצון. ובאם יש איזה מקום ועיר שלא יודעים המנהג הטוב הזה, ראוי להודיעם שלא ימושו מן ספר התהלים בכל יום מחודש הזה, ויהא חשוב כאילו עסקו בנגעים ואהלות, וזכות דוד המלך ע"ה יעמוד להם להוציא כאור משפטם לחיים ולשלום.

אגב אורחא, כתב הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (נצבים ד"ה אתם נצבים) כי בכח אמירת התהלים לבטל 'פרשת התוכחה', שהלא מבואר בגמ' (פסחים קיז.) יש קמ"ז פרקים בספר תהלים, והם מסלקים ומבטלים קמ"ז קללות הנאמרות בתורה הקדושה, מ"ט שבבחוקותי וצ"ח שבפרשתן, כי בשירות דוד מלך ישראל ממתיקים את כל הקללות שבעולם.

כח. כתב ה'חתם סופר' זי"ע (ספר הזכרון - דרשת החת"ס עיו"כ), וז"ל. יותר רצוי התפילה בימים אלו ימי רצון לה', וקראו לחדש אלול וימי תשובה 'ירח ימים' גמטרי' שיח - לשפוך שיח לפני ה', וירצה לפניו, והם מ' יום של קבלת התורה מר"ח עד י"ב, ואם תצרף מ' לשי"ח נעשה משיח - שמקרב הגאולה.

כט. כה אמרו צדיקים (עיי' משמיע שלום להרה"ק רבי שמעון מאמשינוב זי"ע - אלול, ועוד) לרמז בדברי חז"ל (ע"ז ג.) 'מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת', כי חודש אלול - חודש השישי למנין החדשים (המתחילים בניסן) הוא כנגד יום השישי - ערב שבת, ואכן מי שטרח והכין עצמו בערב שבת - חודש אלול לקראת חודש תשרי - חודש השביעי (שהוא כנגד יום השביעי - שב"ק) הוא יאכל בשבת - בחודש השביעי כשיגמר דינו לטובה ולברכה לשנת גאולה וישועה.

הוסיף ה'בית אברהם' (נצבים ד"ה הכל) וז"ל. 'הכל הולך אחר החתום' - אלול הוא בחי' ערב שבת ותשרי בחי' שבת, וכמו שאמרו רבוה"ק זי"ע שכל ההשפעה היורדת מש"ק לימי החול הוא ע"י 'תוספת שבת', מה שאיש יהודי מוסיף מחול אל הקודש - כי קדושת שבת עצמה גבוהה מאוד, כמו"כ ההשפעה והברכה לכל ימות השנה הוא ממה שמוסיף בתשובה ומעש"ט מאלול על תשרי, ואם עברו ימי אלול עד עכשיו, ועדיין לא הוסיף בהם כלום ישתדל לכה"פ שאלו הימים האחרונים לא יעברו לריק.

ל. משם הרה"ק מקאצק זי"ע ביאר שם שהנביא צועק אלינו אל תהיו חרשים ועיוורים, כי בידכם הדבר - שלא להיות חרשים ועיוורים.

כ"ק מרן האדמו"ר מדז'מיגראד זי"ע כותב בהקדמה לספרו 'אריה שאג' שבעת בריחתו (יחד עם עוד כמה יהודים) מצבאות הרשעים בימי מלחמת העולם השנייה נכנסו לתוככי היער, והנה למולם אריה גדול, וינסו מפניו כל עוד רוחם בנפשם, אך לפליאתם ראו שבצידי הדרכים יושבים כמה אנשים שאננים, אוכלים ושותים, ועושים כל צרכם, כאילו שאין הסכנה עוברת לצידם, ומה מאד תמהו על כך, לאחר שהארי עבר שאלנו אותם היאך לא נתייראתם מהאריה הגדול שעבר לצידכם ושאל בקולו, אך לא ענו לנו האנשים, ונתברר לנו שהם 'חרשים' ולכן גם לא שמעו את קול הארי ולא ידעו לנוס מפניו, ועלינו לראות שלא להיות כאותם ה'חרשים', כי בימים אלו אריה שאג מי לא ירא, ורק ה'חרש' לא ירא, כי לא שמע ולא השמיע לאזניו (ער האט נישט 'דערהערט') את שאגת הארי.

עוד יש לך אדם השומע שאגת ארי ואינו מתיירא, ואיזהו, זה המטייל ב'גן החיות' סמוך לכלוב שבו נמצא האריה מאחורי סורג ובריח, שהארי שואג ונוהם ומרעים בקול נורא והלה עומד ושוחק... כי יש דבר החוצץ בינו לבין

באר הפרשה - פרשת כי תבוא - סליחות

יג

יכולים ללמוד כמו בשאר ימות השנה, ולכן אינני מתיר לך, עכ"ל. והיינו שאלו הימים שונים הם במהותם משאר ימות השנה^{לב}, ולדין יאמר אף כי נשתנו הזמנים וכהיום אין מורים לרבים להתענות, מכל מקום יש לנו לדעת שנשתנו אלו הימים מכל ימות השנה, וכל חד וחד בדיליה ישנה דרכיו ויטיבם בתכלית הטוב^{לג}.

וביותר הדבר נוגע ליום א' דסליחות^{לה}, כמו שכתב ה'טור' (סימן תקפא) שרוב הציבור מתעניין ביום

שבת סליחות, כבר אין מנוס לומר שלום עלי נפשי, אלא כל אחד יחזיק היטב ב'קרבן ההצלה' - תשובה תפילה וצדקה, 'שובו אלי ואשובה אליכם'^{לא}.

וזה לשון ה'לקט יושר' (הל' תעניות אות יב, עמ' קיד), פ"א בקשתי ממנו (- רבו ה'תרומת הדשן) להתיר לי לאכול בסליחות כדי שאוכל ללמוד כמו בשאר ימים, ואמר, גם הקדמונים יודעים זה המעם (שהתענית מפריע מהלימודים), ומכל מקום תקנו להתענות בסליחות, אעפ"י שאינם

הארי, כך זה השומע את קול השופר ואינו נחרד, שומע את שאגת ימי האלול ואינו מזדעזע, סימן שמחיצה של ברזל מפסקת בין לבנו לקדושת הימים...

וכבר הכריז פעם חכם אחד 'כי אי אפשר לתרץ את השאגת אריה אלא על ידי המסילת ישרים'... ותמהו הכל, כי מה ענין 'מסילת ישרים' שהוא ספר מוסר והדרכה ליישב קושיא של ה'שאגת אריה' הנודע בחריפותו ובעמקותו בכל הש"ס והפוסקים... וביאר להם שכוונתו ל'שאגת האריה' של חודש אלול והימים הנוראים, שאי אפשר ליישב את הקושיא 'מי לא יירא' אלא על ידי לימוד ספר מסילת ישרים ושאר ספרי מוסר ויראה והליכה בדרכיהם. לא. משל אמרו בשם הגר"ח מבריסק זי"ע, לסוחר ממולח שהחליט להבריא סחורה יקרה מגבולות המדינה למדינה השכנה, וכך דרכה של הברחה, קובעים עם 'בעל עגלה' מהי העת המוכשרת להברחה, ומאז ועד היום המיועד הסוחר מכין את הסחורה האמורה, והנה מעת קביעת הזמן נודדת שנתו של הסוחר - אף שעדיין רחוקה ממנו הברחה, כי הסחורה שלו היא, ואוי לו ולנפשו אילו ייתפס 'על חם'... שהרי הסחורה ששוויה הון תועפות תוחרם בידי השלטונות, והוא עצמו 'ישב' בבור לאורך ימים ושנים, אכן בעל העגלה נם את שנתו בשלווה, בידעו כי לא לו החטא, הסחורה איננה שלו, מה גם שהוא רגיל לעשות את דרך הגבולות מפקידה לפקידה ומזמן לזמן, אמנם, ככל שמתקרבים לעת זמן אשר נקבע, מתחלת גם שנתו לנדוד בלילות, היחידי שאיננו מרגיש בכל הנעשה והוא ישן את שנתו בשלווה בטוב ובנעימים הרי הוא הסוס בכבודו ובעצמו הנושא את כל המשא הכבד הלז והוא ישן כ'שינת הסוס'... ומדוע, כי לגביו שווים המסע ברחובה של עיר והמסע בהרי הגבולות שבין המדינות - מה לי הכא מה לי התם... אחיי ורעי אהוביי וידידיי, דוד המלך מתחנן לפנינו (תהלים לב ט) אל תהיו כסוס כפרד, הנה ימים באים ימי הדין, עומדים לפשפש באמתחותינו לראות איזה 'סחורה' נמצאת ברשותנו, וכבר עומדים אנו ממש 'בתחנה האחרונה' סמוך ונראה למעבר הגבול... אל תהיו כסוס שאינו מבין את משמעות הדברים, ונם לו בשלווה על מיטתו, וכשהוא מהלך אינו 'תופס' אם הוא ברחובה של עיר או במעבר גבולות המסוכן...

וכבר אמרו צדיקים (עבודת ישראל ראה ד"ה עשר תעשר בשם הרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע, ובעוד הרבה ספרים) על המשנה (ר"ה ב.) 'באחד באלול ראש השנה למעשר בהמה, רבי אלעזר ורבי שמעון אומרים באחד בתשרי', שתנא קמא סבירא ליה שהמתמהמה מלשוב בתשובה עד אחד באלול הרי הוא כעושה מעשה 'בהמה', ואילו רבי אלעזר ורבי שמעון חולקים עליו ואומרים, שאכן זה השב באחד אלול עדיין בגדר 'אדם' הוא, ורק מי שאינו נזכר לשוב עד ראש השנה 'נמשל כבהמות נדמו'.

לב. וכע"ז הובא בשו"ת 'שלמת חיים' (או"ח שכ"ה) להגאון הגדול רבי יוסף חיים זאנענפעלד זי"ע רבה של ירושלים עיה"ק, שענה למלמד אחד ששאלו, היות ונפסק (י"ד רמ"ז ברמ"א) שאסור למלמד דרדקי להיות ניעור בלילה יותר מדי, על כן שאלתו בפיו כדת מה לעשות עם ה'השכמה לסליחות', ולא התיר לו להחסיר מהשכמה זו (עיי"ש, שנחשב כהתנו כן מעיקרא).

לג. אחד אמר אל הרה"ק רבי מרדכי מנאדבורנא זי"ע אשר הינו משמש בקודש בר"ה כ'בעל תפילה' ועליו איבער זעהן דעם מחזור (לעיין במחזור להכין עצמו), נענה לו הרה"ק הן ה'מחזור' נשאר בדיוק כמו שהיה בשנה שעברה ואין בו שום שינוי, מוטב שתעיין ותבדוק בעצמך מאשר תבדוק במחזור...

לד. הרה"ק מסטרעליסק זי"ע היה אומר הכתיבה וחתימה של ר"ה ויוה"כ מתחיל כבר מיום א' של סליחות (אמרי קדוש ימים נוראים).

באר הפרשה - פרשת כי תבוא - סליחות

הראשון של סליחות, וכתב ב'אמרי פנחס' (אות תמה), שהרה"ק רבי פנחס מקאריין זי"ע 'החמיר מאד בטבילת יום א' דסליחות באשמורת, ויום ערב ראש השנה באשמורת וראש השנה ב' הימים כנהוג, אף שהקיל... מכל מקום טבילות הנ"ל חמיר שפי' עכ"ל, והוא אשר דיברנו שאלו הימים שונים הם משאר ימות השנה בעניינם ובמהותם לה'.

שמח תשמח - להיטיב לאחרים ולשמחם

בפרשתן (כו יג), 'שמעתי בקול ה' אלוקי עשיתי ככל אשר ציוויתני', ופירש"י שמחתי ושימחתי בו,

אמנם, 'ראשית דבר' שיגש לכל זה מתוך שמחה של מצווה, וכן כתב ה'לקט יושר' זי"ע (אור"ח ח"א עמ' קי"ח) בטעם הדבר שמתחילים לומר סליחות

לה. צדיקי בית בעלזא לדורותיהם זי"ע הורו ואף נהגו, כחוק ולא יעבור לגמור ביום ראשון דסליחות את כל ספר התהילים בקהל עם. ומסופר על הרה"ק המהרי"ד מבעלזא זי"ע, בימי שיבתו כאשר לא היה בקו הבריאות, רצו המשמשים להניאו מלהכנס לאמירת תהילים בציבור בבית המדרש ביום א' דסליחות, אך הוא התגבר מעל כוחותיו ונכנס לבית המדרש, ולאחר מכן התבטא בקדשו, האיך חשבתם למנוע ממני את ההתעוררות הרבה של ה'יהי רצון' שלאחר אמירת תהילים.

עוד אמר הרה"ק מהרי"ד זי"ע שיגיעתו ב'עבודה' של יום זה גדולה מיגיעתו בראש השנה ויום הקדוש. פעם בא יהודי לפני הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע (בימים שהיה דר בעיר תל אביב) ואמר לו, אספרה נא לרבי מעשה שהיה לזקיני עם זקינך הקדוש, פעם הילך הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע מלובלין אחר שהותו אצל רבו הרה"ק ה'חווה' מלובלין זי"ע אל עבר העיר לעלוב, מרוב עניו ודלותו עשה את דרכו רגלי כי לא היה בידו אפילו כמה פרוטות לשלם ל'בעל עגלה', בעודו בדרכו עמד לכבודו יהודי שנסע על גבי עגלה ושאלו, לאן פניו מועדות, ענהו רבי דוד שפניו מועדות אל עבר העיר לעלוב, אמר לו האיש, יעלה נא מר על מרכבתי ונעשה את דרכינו בצוותא, כי דר אנכי בכפר הסמוך לעיר לעלוב, ובדרך נסיעתי אעבור שם, בהגיעם אל עבר העיר לעלוב הודה לו הרה"ק ונענה אליו, הנה יש לי בית מדרש כאן בעיר זה, ואבקשך שתבוא אלי ביום א' דסליחות. אותו יהודי חשב מיד לעצמו, אה, הנה רק עשיתי עמו חסד וכבר ברצונו לנצל אותי שאבוא להשלים לו מניין בבית מדרשו, והחליט על אתר שבהגיע היום לא ישים פניו אל עבר העיר לעלוב.

אתא ובא יום ראשון של סליחות, והרה"ק נכנס אל בית מדרשו כשהוא תר בראשו אנה ואנה, ומשלא מצא את מבוקשו חזר לחדרו וכך היה כמה פעמים בזה אחר זה, שיצא מחדרו וחיפש בין הקהל, ומכיוון שלא מצא חזר אל חדרו. אדהכי והכי נתעורר אותו יהודי וחשב לעצמו הן הרבי מלעלוב אדם קדוש הוא, ומה כבר ביקש ממני שאכנס אליו, מדוע לא אקיים בקשתו, ובתוך כך עלה על מרכבתו ונסע אל עבר העיר לעלוב הסמוכה ונכנס לביהמ"ד. משיצא עתה הרה"ק וראהו עומד שם ניגש מיד לאמירת סליחות, ולאחר מכן אמר לו הנה בשנה זו עשית עמדי טובה גדולה, וברצוני היה לברכך ולהשפיע עליך שפע רב וכל טוב, על כן קראתיך שתבוא אלי ביום א' דסליחות כי עתה עת רצון גדול בשמים ממעל, וכעת אברכך שתהיה לך ולזרעך אחרית עשירות מופלגת ואריכות ימים ושנים. ואמר היהודי, הריני נינו של אותו יהודי המתברך, ומעיד אני שהברכה התקיימה במלואה, כאשר בכל הדורות מני אז גדלה עשירותינו וכולם האריכו ימים, ומזה נלמד מעלת האי יומא רבה.

לו. דבר זה אף מרומז במאמרינו בתחילת הסליחות, 'איך נפתח לפניך פה דר מתוחים, באלו פנים נשפוך שיחים', כי הרי אמרו ז"ל (בראשית רבה יא ב) 'ויברך אלוקים את יום השביעי ויקדש אותו', בירכו במאור פניו וקידשו במאור פניו, 'אינו דומה מאור פניו של אדם בחול למאור פניו בשבת', וממילא אנו אומרים אחר שעבר עלינו יום השב"ק ונתברכנו במאור פנים - באלו פנים דיקא נשפוך שיחנו, כי ב'פני שבת' נוכל להיכנס לימי הסליחות (עיי' הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע נצבים).

טעם נוסף ביאר הרה"ק המהרי"ד זי"ע, שהרי 'כל האומר 'ויכולו' מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשי בראשית' (שבת קיט:), ומדרך העולם שאין נועלים הדלת בפני שותף, לכן תיכף לאחר השבת משהעדנו על

ואבן, ב'תורת חיים' מקשה דלכאורה מהו אומרו שאלו השנים הם 'בני העולם הבא' הרי 'כל ישראל יש חלק לעולם הבא', ומבאר, וז"ל. דכל ישראל יש להם חלק לאחר שמת ונידון בחיבוט הקבר ובעונשו של גהינם, שהמיתה והעונשין מכפרין עליו ונעשה; בן עולם הבא, אך זה, הוא בן עולם הבא כמות שהוא, כי זהו גודל שכרו של המשמח אחרים לו.

ואין מי שנמנע מאתו להיות 'משמח אחרים', כי בידו לשמח את רעהו אם על ידי שיתן לו די מחסורו אשר יחסר לו בממון, אם כאשר נצרך לרעהו איזה דבר חיזוק ועידוד, כי 'גדול המלבין שיניים לחבירו יותר ממשקהו חלב', (כתובות קיא:). על ידי זה קונה האדם לעצמו פרקליטים טובים ליום הדין הגדול והנורא לה.

ולכאורה צריך ביאור, מה ענין זה לזה. ועוד, איך יש ביד קרוין מחומר לבוא ולומר 'עשיתי ככל אשר ציוותני'.

אלא ביארו צדיקים דהדא מיתרצא בחברתה, כי מי שמקיים 'שמחתי ושמחתי אחרים' בידו להכריז ולומר 'עשיתי ככל אשר ציוותני'. כי רצון אבינו שבשמים שבניו ישראל עם קרובו יהיו תמיד בשמחה, והמשמח את בניו גורם נחת רוח בשמים ממעל.

וכן מצינו במס' תענית (כב.) שאליהו הנביא אמר על ב' אנשים שהם בני עולם הבא, וכשנשאלו על מעשיהם אמרו אינשי ברוחי אנן ומשמחינן עציבי, וכן כשיש מחלוקת בין שנים אנו טורחים עד שישכון השלום ביניהם, ובגליון הש"ס ציין עיין בתורת חיים (סנהדרין פח: ד"ה שלחו מתם).

ברית שמים וארץ באמירת ויכולו, ונעשינו כביכול שותפיו יתברך, בידינו לחלות פניו בסליחה, כי בודאי יעננו ביום קראנו, וישיבנו אליו אלוקינו המרבה לסלוח.

לז. פעם ניגש יהודי אל הגאון רבי אביגדור מילער זצ"ל לעת זקנותו בימים שלפני ראש השנה, ושאלו 'למדנו רבינו במה אכין את עצמי כראוי לקראת יום הדין הגדול והנורא, אמר לו ר"א 'סמייעל' (לחיך, להאיר פנים של שמחה לכל אחד), הלה חשב שלרוב זקנותו לא הבין ר"א את שאלתו - שהרי לא ביקש ממנו הדרכה לקראת 'פורים' אלא לקראת 'יום הדין', שב ושאלו, מהי ההכנה לקראת יום הדין, ושוב, ר"א בשלו - סמייעל... וביאר כוונתו, אתם חושבים כי לרוב זקנותי לא הבנתי אל נכון את שאלתו, אפרש שיחתי, בדרך משל למי שעומד בראש 'רשת חנויות' המפוזרות ברחבי העיר, עולם כמנהגו נוהג וכל חנות אשר ברשותו מתנהלת על ידי עובדיו ומשרתיו, עדי הגיע 'אחרית שנה', אז יקח בעה"ב זמן - יערוך 'מאזן' (באלניס, הכנסות כנגד הוצאות) ויברר היטב את כל הנעשה בכל חנויותיו, ויגלה כי במקום פלוני יש מידי הרבה 'עובדים' ויש לשלח חלק מהם, במקום פלוני צריך 'לפרסם' יותר על קיום החנות למען ידעו דור אחרון שזכו לחנות כזאת בקרבם, במקום שלישי צריך להרבות ב'מיני' הסחורה... מכיוון שנדבר עם יועציו, אמרו לו אף אם נראה שעליך 'לשחרר' חלק מ'פועליך', חוס נא חמול נא, את פלוני אל תסלק, כי עצם שהייתו מביאה לך 'קונים' רבים מחוץ - ע"י החיוך והארת פנים שהוא מאיר לכל הבאים בשעריו... כך נמי האי יומא יום ראש השנה הוא יום שהקב"ה עורך בו כביכול 'מאזן' - בוחן ובודק את כל הנעשה בעולמו 'וכל באי עולם יעברו לפניך כבני מרון', פעמים שהוא מחליט על כמה מ'עובדיו' שאפשר לשלחם מ'עסק' זה העולם... אמנם את אלו המאירים פנים לבאי עולם אותם ישאיר בכל אופן. מעתה תבין כי עצה טובה והגונה נתתי לכם לקראת יום הדין. כע"ז ידוע כי הגה"ק רבי ישראל סאלאנטער זצוק"ל היה אומר במשל ל'בית מלון' היקר בעולם אשר השהות בו עולה כששת אלפי דאלער לשעה, ואף עשירים גדולים אינם יושבים בו יותר מכמה ימים ספורים, והנה רואה אחד האורחים את ידידו שמכבר הימים השהה אף הוא במלון, ויתמה העשיר עד מאד מה לידידי העני בבית יקר כזה, וישאל את ידידו הגידה נא לי כמה זמן שהותך כאן, ויענהו העני, זה לי כשנתיים ימים אשר אנכי יושב כאן, ותגדל תמיהת העשיר... עד שהסביר לו העני אני ממשרתי בית המלון, ולצורך עבודתי ניתן לי חדר ובית מדור בזה המלון היקר... כך כביכול העולם הזה 'עולם יקר' הוא עד מאד, אבל מי שעובד כאן, כלומר שיש בו תועלת לצורך העולם מחזיקים אותו כאן כחלק מ'בית המלון' ולא לצורכו אלא לצורך גבוה, ונוגע לכל מי שמאיר פנים לבאי עולם (וכיו"ב מצרכי רבים) שמשאירים אותו לצורך העולם...

לח. נודע מה שרמזו הקדמונים בתיבת אלול שהיא נוטריקון איש לרעהו ומתנות לאביונים, להורות על ריבוי הצדקה בימים אלו, ובכלל זה החיזוק בכל עניני 'בין אדם לחברו' להיות 'גומל חסד' למנוע מהם צער ולשמחם כפי יכלתו, ביתר שאת ועז.

באר הפרשה - פרשת כי תבוא - סליחות

יה"ר מלפני אבינו שבשמים שנוכה לברכות האמורות הקדושים הבעל"ט, והקב"ה יחוס וירחם על עמול"ט, בפרשתן, ולערוך הכנה הראויה לקראת הימים ונוכה לשנה טובה ומתוקה שנת גאולה וישועה ברו"ג.

וכבר היה מעשה, בישיבתו של הגה"ק ה'חפץ חיים' למד בחור שהיה כוחו בפיו לעורר את הציבור בדרשותיו הנלהבות, ובאו לבקשו מאחת העיירות הסמוכות לראדין שיבוא לשהות בעיירתם בימי ראש השנה, לעורר את הציבור בדרשותיו קודם התקיעות ובשאר הזמנים המיוחדים לכך, אך הבחור מיאן בכך באמרו שברצונו לשהות בימים הנוראים בצלו של רבו הגדול, קראו הח"ח ויצוהו ליסע לשם, באמרו, האדם לא בא להאי עלמא בשביל עצמו, כי אם עבור אחרים (וכמובא בהקדמה לספר נפש החיים בשם הגה"ק רבי חיים מוואלאז'ין זצוק"ל), וכיוון שרבים צריכים לך בעיירה ההיא, א"כ מחובתך ליסע לשם, כי לכך נוצרת.

מעשה באיש מיקירי ירושלים בימיו של הרה"ק רבי דוד צבי שלמה בידערמאן זי"ע, שהיו תחת רשותו 'כתבי ידות' של הרה"ק החידושי הרי"ם זי"ע, הלה החשיבם כ'אוצר פז', ושמר עליהם כבבת עינו הן מצד מחירם היקר, הן מצד ה'שמירה' שהרגיש שביתו שמור כשהכתבים שרויים בביתו... ויהי היום, ונוות ביתו שלחה בטעות את ה'כתבים' לבית הגניזה יחד עם שאר 'שמות', משנודע הדבר למיודעינו נתמלא כעס ועברה על נוות ביתו, ותתלקח אש המחלוקת עד... ביום השישי לפנות ערב וכבר עמדו בבית המדרש אחר מנחה, ניגש ר' דוד'ל לפני 'קבלת שבת' אל האיש ופקד עליו - מצווה אני אותך שתפנה מהרה לביתך ותפייס כהוגן את נוות ביתך, ורק לאחמ"כ תפנה לקבל שבת, כי רק ב'פנים' כאלו ראוי לקבל שבת...

בין והתבונן, במעשה זה, כי הגם שהוא היה צודק, שהרי נוות ביתו ידעה על קיום הכתבים הללו בביתם, מדוע לא שמה על לב ועשתה מעשה בפזיזות כזו, עכ"ז, אסור לאיש מישראל לפגוע ברעהו, יהיה מה שיהיה, ובכל מצב ואופן, בכל זמן ועידן, בכל דוד ודור, חייב הפוגע לפייס את הנפגע.

לט. בפתחת ה'סליחות' אנו אומרים 'הנשמה לך והגוף פעלך חוסה על עמלך', וביאר המגיד מדובנא זי"ע בדרך משל, לאיש אשר אחיו שבק חיים לכל חי, והשאר אחריו לאנחות ילד קטן, ריחם הלה על בן אחיו שנשאר יתום בודד ואימץ אותו לו כבן, גידלו וחינכו כשהוא משקיע בו כוחות עצומים לרוב אהבתו אליו. ויהי היום ויגדל הילד עד שהגיע לפרק האיש מקדש, ובו בעת אף בת דודו הגיעה לפרק האשה נקנית, מיד הציעו השדכנים את הבחור לדודו מאמצו, ואכן נתרצה בדבר באומרו 'טוב תתי אותה לך מתתי אותה לאיש אחר'. לא עברו ימים רבים משמחת הנישואין והתברר כי אין הזיווג עולה יפה, ואין הבעל נוהג כראוי לגבי בני ביתו, וכשבאו מים עד נפש נטלה את מטלטליה וחזרה לבית אביה. הלך הבעל לבית דודו ודפק על הדלת, אך אין קול ואין עונה... דודו 'חותנו' אינו מעוניין לראות את פניו לרוב כעסו על שכה נהג בביתו, אך זה המשיך להקיש על הדלת, עד שקרא מאחורי הדלת הנעולה - דודי אהובי ואוהבי, אכן כעסך בצדק הוא, שהרי בתך היא, אך אנא, זכור אל תשכח, כי מלבד זאת הינך גם דודי... כיוצא בדבר באים אנו בבקשת רחמים ותחנונים, אכן 'הגוף' החטיא את הנשמה שהיא חלק אלוך ממעל, אך מבקשים אנו מהקב"ה, אמת כי הנשמה לך, אך סוף סוף הגוף פעלך, וממילא חוסה על עמלך (הובא במשלי יעקב וילך אות תלב).

מ. הצדיקים לבית אמשינוב זי"ע היו מברכים א גוטען אחרית שנה, שגם ה'אחרית שנה' תהיה בטוב...

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת כי תבא תשע"ט

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

וענית ואמרת לפני ה' אלקיך ארמי אבד אבי (כו, ה)

פירוש רש"י: בקול רם. יש לפרש על פי מה דאיתא במסכת ברכות שאסור להגביה קולו בתפלתו, לפי שנראה מקטני אמנה שסובר שאין הקב"ה עונה לחש ובוהן לבבות ומחשבות חס ושלום. והנה לפי זה אם אדם אומר בתפלתו דבר שנודע מזה לכל העולם שהקב"ה בוהן לבבות ויודע מחשבות, אזי רשאי להתפלל בקול רם.

והנה כאן הוא אומר "ארמי אבד אבי" שלבן ביקש במחשבתו לעקור את הכל, וה' הצילנו מידו, שהיה יודע את מחשבתו, ובוהן את לבבו. ואם כן בכהאי גוונא רשאי לומר בקול רם. וזה הוא שפירש רש"י וענית ואמרת בקול רם וקשה הלא אסור להגביה קולו בתפלתו לזה אמר ארמי אבד אבי משום הכי מותר להגביה את קולו. (חנוכת התורה)

לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי (כו, יג)

איתא במדרש (פר' עקב) שפעם בא רבי פנחס בן יאיר לעיר אחת ושאלוהו אנשי העיר עצה על העכברים שאוכלים להם את התבואה בכמויות מופרזות, וענה להם שכנראה אינם זהירים בהפרשת תרומות ומעשרות, ואכן תיקנו את דרכם ונפסק המכה.

עוד יש בגמ' (הוריות יג, א) שהאוכל ממה ששיירו העכברים משכח את תלמודו. לפי"ז הפשט בפסוק, "לא עברתי ממצותיך" – דהיינו שהקפדתי לעשר כמו שנדרש. ולכן "ולא שכחתי" כי הרי לא הגיעו אלי העכברים...

(מפרשים)

השקיפה ממעון קדשיך (כו, טו)

כתב רש"י "השקיפה ממעון קדשך - עשינו מה שגזרת עלינו, עשה אתה מה שעליך לעשות שאמרת אם בחקותי תלכו ונתתי גשמיכם בעתם", מדוע הביא רש"י דוקא את הברכה של ונתתי גשמיכם?

ואפשר לומר על פי מה שאמרו חז"ל במסכת תענית "בעוון צדקה, שפוסקים ואינם נותנים, גשמים נעצרים", לכן, כאשר אמר "עשיתי ככל אשר צויתני" שקיימתי מצות מתנת עניים, אם כן סרה הסיבה של עצירת גשמים, לכן מבקשים שיעשה הקב"ה מה שהבטיח ונתתי גשמיכם בעתם.

(ילקוט הגרשוני)

והיית רק למעלה ולא תהיה למטה כי תשמע אל מצות ה' אלקיך אשר אנכי מצוך היום לשמו ולעשות (כח, יג)

צריך להבין למה כפל הכתוב לומר שלא תהיה למטה, הרי כבר אמר והיית "רק" למעלה? עוד יש לדקדק שהמילים "כי תשמע וכו'" מיותרים לכאורה שהרי כל הפרשה עוסקת בעושיין רצונו של מקום?

ואפשר לבאר לפי דברי הגמרא (ברכות ה, א) "לא כל אדם זוכה לשת"י שלחנות" (להיות תלמיד חכם ועשיר), והטעם, כי רצה ה' לזכות את ישראל שלא יאכל עולמו בחייו בעוה"ז, ולכן מי שהוא למעלה בענייני עוה"ב מוכרח על פי הרוב שלא יהיה לו במעלה בענייני עוה"ז, כדי שלא יקופח קצת משכרו, וכדברי חז"ל (קידושין לט, ב) "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא",

אמנם, מצאנו בפסוק "ובאו עליך כל הברכות", שמשמע שיש כן שכר בעוה"ז, אלא שמה שמשלם ה' שכר לאדם הוא בעד מה שהוא עתיד לעשות מצוה, על ציפיותו לעשיית המצוה, ועדיין לא עשאה, שכר זה ניתן גם בעוה"ז. אי"כ יש די בשכר זה שיהיה גם בענייני עוה"ז למעלה, ושכר המצוה עצמה לא יקופח, וזה שהבטיח והיית רק למעלה בכל ענייניך, ולא תהיה למטה כלל אפילו בענייני עוה"ז, ולכן ממשיך הכתוב ואומר שאם תשאל איך יתכן שיקבל שכר בעוה"ז, זה יהיה "כי תשמע" לשון עתיד, שעדיין לא עשית את המצוה.

ומדוקדק בזה מה שסיים "אשר אנכי מצווך היום לשמור" מלשון "ואביו שמר" שימתין האדם תמיד מתי תבוא מצוה זו לידי ואקיימנה, ובזה

נתרבה שכרו יותר על העתיד ויספיק המעט השכר שהוא לכל טוב עוה"ז ויזכה לב' שלחנות.

(עפ"י ערבי נחל)

ברוך אתה בעיר וברוך אתה בשדה (כח, ג)

ברוך אתה בעיר - שיהא בית הכסא סמוך לשולחן (בבא מציעא קז ע"א) רבי שלום שבדרון זצ"ל מספר, שפעם ישב חסיד סלונים בתוך חבורת משכילים. הם דברו על הצורך החיוני ללמוד לימודי חול באוניברסיטה, והביאו ראיה לדבריהם, שהרי אפילו הרמב"ם היה בקי גם בחכמות חיצוניות.

החסיד שמע את הדברים, חייך ואמר: אמשול לכם משל למה הדבר דומה: היה פעם יהודי עני ואביון, בכל אשר פנה - ההצלחה לא האירה לו פנים. עז היה רצונו להתפרנס בכבוד, אך מה יעשה ומשמים גזרו אחרת. באין בידו תעסוקה אחרת להעסיק את עצמו, הלך לבית הכנסת והצטרך לשיעור דף היומי הנמסר על ידי רב המקום.

אחרי כמה ימים, הגיעו לדברי הגמרא במסכת שבת (כה ע"ב): "תנו רבנן: איזה עשיר? נו, איך נעשים עשירים? התעורר מיודעינו, ואז הוא שומע את הרב מקריא מתוך הגמרא: "... רבי יוסי אומר: כל שיש לו בית הכסא סמוך לשולחנו".

בשמעו דברים אלו שמח בלבו - הנה, יש תקוה! הלא גם לו יש את היכולת להתקין בית הכסא סמוך לשולחנו...

רץ הביתה ואמר לאשתו: "קחי את הילדים לגן ותחזרו מחר..." הביא פועלים, אשר חפרו חור בתוך הבית באמצע הסלון, כיסה אותו במכסה דק - והנה שירותים בתוך הבית!

אשתו חוזרת לבית, רואה את השירותים החדשים ושואלת אותו: "מה זה?"

אמר לה בעלה: "את יכולה ללכת ללוות כספים, תוך שבוע אנחנו עולים על דרך המלך, עשרינו מובטח!"

תוך יומיים אשתו והילדים ברחו מהבית... אחרי שלושה ארבעה ימים כל השכנים עזבו. אבל הוא החזיק מעמד כי הבין שבשביל כסף צריך להקריב הרבה, אבל כשהמצב החמיר עוד יותר ונעשה בלתי נסבל - גם הוא עזב.

ואז הוא פנה לרב בתלונה: "הלא שמעתי ממך בשיעור שמי שיש לו בית הכסא בבית הוא עשיר!"

אמר לו הרב: "שוטה שבעולם, לא כתוב שכך נהיים עשירים. כתוב שמי שיש לו בית הכסא סמוך לשולחנו זה סימן שהוא עשיר, ויש ברשותו בית רחב ידים, מרווח, עם ארבעה וחמישה חדרים, שאת אחד מהם יכול הוא בקלות להפוך לבית הכסא, אבל אם הוא דלפון, אין באפשרותו לעשות בית הכסא בביתו, כי יצטרך לעשות זאת באמצע הסלון, כמוך, וזה דבר בלתי נסבל".

וכך, אמר החסיד לאותם משכילים: "אתם מדברים על הרמב"ם? אצלו ידיעת החכמות החיצוניות היא סימן לעשירות של תורה, אבל אתם, כיון שהנכם עניים בתורה - אין בלבכם מקום לחכמות חיצוניות, ואם בכל אופן תתעקשו לעסוק בהן - סופכם שחכמתכם כולה תהא מסרחת ונאבדת".

(ומתוק האור)

ארור מכה רעהו בסתר (כז, כד).

ביאר רש"י: "על לשון הרע הוא אומר". ידוע הסיפור על הגאון מוילנא זצ"ל, מהתקופה בה ערך גלות, שפעם נסע עם בעל עגלה גוי, והחמור, בהנהגת בעליו, נכנס לשדה פרטי שבצד הדרך ואכל מהתבואה שבה. הגוי, שראה לפתע את בעל השדה מתקרב נמלט והתחבא בסביבת מקום, בעל השדה ניגש אל הגאון שישב בעגלה והפליא בו את מכותיו, הגאון לא גילה שהגוי הוא זה שגנב משום שלא רצה לדבר לשון הרע על בעל העגלה הגוי, שהיה אשם בנזק שגרם החמור.

יש מימרא בטעות שעל הר גריזים רואים שהוא מבורך באילנות, ולא הר עיבל, וכ"כ בחומש רש"י, וזה לא נכון, כי עיני ראו ולא זר שהר עיבל יותר מבורך מהר גריזים, וכדברי החת"ס. וכן נאמר בנביא ספר שופטים שהיה צדיק גדעון, ושם נאמר שעלה על גריזים ודיבר דברי תוכחה, וכ' הכלי יקר בני"ך שכשעומדים על הר גריזים מסתכלים על עיבל ומברכים אותו, וכן להיפך. (הגרמ"י רייזמן)

מאוצרות המגידים

מצוות ביכורים

רבותי, תפתחו משנה בביכורים, תפתחו רמב"ם בהלכות ביכורים, מה היה סדר הביכורים?

אדם היה רואה תאנה שבכרה, היה קושר עליה גמי, היה רואה רימון שבכר, היה קושר עליו גמי. אבל האדם הזה, אם הוא היה גר בצפת, או גר באחד המושבים בצפון, אם הוא היה צריך לעלות לירושלים, הוא היה משבית את עצמו ממלאכה שבועיים ימים, או לפעמים חודש ימים, כי אסור ללכת לירושלים, יותר משתי ידות ביום. הולכים בכנופיה, כל אנשי מעמד, מתכנסים לעירו של מעמד, יש שור שהולך לפניהם, חליל מנגן, וכל הדרך שרים {תהילים קכ"ב, א} שמחתי באומרים לי בית ה' נלך אדם שיש לו בחצר, כמה עצים, עצים של רימונים, עצים של תאנים, הוא אפילו לא חקלאי, משבית עצמו ממלאכה.

הוא עובד בתור חייט, בתור סנדלר, הוא סוגר את העסק שלו לחודש ימים, עולה לירושלים עם כמה רימונים או תאנים, וכשאלתו של האלשיך הקדוש – מה כל החרדה הגדולה הזאת, על מה שאדם מביא פחות משווה פרוטה, ומשבית עצמו ממלאכה חודש ימים, למה?

כי עיקר המצוה של הבאת ביכורים, באה לבטא את ענין הכרת הטובה. אדם בא להכיר טובה, על תאנה ורימון. אדם כזה ידע להגיד תודה רבה, על השפע הגדול שהקב"ה נתן לו.

אומר הגאון ר' עקיבא איגר, בביאורו לפסוק שאנחנו אומרים אותו {תהילים נ, כג} **זובח תודה יכבדני ושם דרך אראנו בישע אלקים.**

זובח תודה – אדם שיודע להגיד תודה, על מה שהוא מקבל מהקב"ה, הוא שם לעצמו דרך, שיראה בישועת ה'. הקב"ה יושיע אותו.

לכן, כשאדם מביא ביכורים, הוא יכל לבוא ולעמוד בעזרה ולהגיד – ריבוננו של עולם, אני לא זז מפה, עד שתעשה את צרכי היום. למה??

זובח תודה – אדם שיודע להגיד תודה, אדם כזה יכל לבוא ולדרוש מהקב"ה, כי הקב"ה אומר **שם דרך אראנו בישע אלקים**, אדם כזה, מובטחת לו הישועה מהקב"ה.

כותב רבינו יונה {שערי תשובה, שער רביעי} – וכן בענין ההודאה על הטובה נאמר {תהלים נב} אורך לעולם כי עשית ואקוה שמך כי טוב נגד חסדיך. פירושו – אורך על הטובה שעשית עמדי. ובעבור זה אקוה להתמדת טובתך. ונאמר {שם קטז} כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא {שם} צרה ויגון אמצא ובשם ה' אקרא.

אם אלה פני הדברים, נוכל להבין יסוד נפלא, בסדר העבודה שלנו, שנחיל לומר אותם, בע"ה החל מראש השנה, ועד למוצאי יום הכיפורים.

סדר התפילה שתיקנו לנו אנשי כנסת הגדולה, להוסיף בתפילה, בימים הנוראים ובעשרת ימי תשובה, כמה וכמה תוספות. יש תוספות שמעכבות, שזה "המלך הקדוש", אם לא אמר, חוזר, ומשם ואילך, לא חוזר. "המלך המשפט" לא חוזר, וארבעת התוספות הנוספות, לא חוזר.

מי ששם לב, הסדר של הבקשות מתחיל בהתחלה במינימום – זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים, כתבנו בספר חיים למענך אלקים חיים, מבקשים את המינימום – חיים.

אמנם זה לא מינימום, אלא מקסימום, אבל מבקשים את המינימום שבחיים. משם ואילך, באה הבקשה – מי כמוך אב הרחמים זוכר יצוריו לחיים ברחמים.

מקודם ביקשתי רק חיים, איזה חיים?

יש כל מיני סוגים של חיים – יש בני-אדם שנוקראים חיים, אבל רח"ל הם צמחים, אבל זה חיים מינימליים.

אז אנחנו מבקשים – ריבוננו של עולם, אני מבקש ממך מינימום של חיים, אבל חיים ברחמים.

רחמים, פירוש הדבר, שאני יוכל ללכת על הרגלים, שאני יוכל לאכל לבד, לשנות לבד, ואני יוכל ללמוד לבד – זה חיים ברחמים.

ובסוף התפילה, פתאום הוא אזור אומץ – **וכתוב לחיים טובים כל בני ברייתך.** הוא כבר דורש! לא רק חיים ברחמים, אלא חיים טובים!

ריבוננו של עולם, אולי אני יסביר למה אני מתכוון 'טובים' – "ובספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה וישועה ונחמה וגזרות טובות..."

מאיפה פתאום אתה מקבל כאלה שרירים? לפני עשרים דקות, ביקשת רק קצת לנשום בלי בלון, פתאום יש לך רשימה, ואם זה לא מספיק, יש אחרי זה, עוד 44 'אבינו מלכנו', מאיפה בא לך האומץ הזה???

התשובה פשוטה מאוד – בהתחלה, אתה רק מבקש, אחרי שאתה אומר מודים אנחנו לך על חיינו המסורים בידך...

הרי הדברים מבהילים! כל תורתו העצומה של הגאון מוילנא לא היתה מצילה אותו מדינה של גיהנום אם רק היה אומר שלוש מילים: "זה לא אני!!" ובסך הכל לגאון היתה סיבה טובה לומר זאת בכדי להינצל ממכותיו של בעל השדה, ומה גם שמדובר על גוי.

מה נענה אנן, יושבים סתם כך בארוחת ערב ומדברים דברי גנאי על הזולת! הרי אנחנו לא נמצאים בחשש שיכו אותנו, ובכל זאת מדברים! ועל יהודי! נורא נוראות!

(יחי ראובן)

תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל (כח, מז)
יש מדרש על פסוק זה "זהו עונג שבת", וצריך ביאור. מובא בשם הרה"ק מאוסטרופולי, על הפסוק "עין תחת עין" שדרשו בזה חז"ל שצריך לתת ממון, וביאר שזה מרומז בפסוק שתחת האותיות "עין" אחרי הע' – פ'. אחרי הי' – כ'. ואחרי הני' – ס'. אותיות כסף. כעין זה כתב כאן בספה"ק "אגרא דכלה", שנרמז בזה שלא קיימו עונג שבת כמו שצריך, ונרמז בפסוק תחת אשר – האותיות שאחרי "אשר" אחרי הא' – ב'. אחרי הש' – ת'. ואחרי ר' – ש'. אותיות שבת.

בשם הרה"ק מקאצק ז"ע מובא, שפירש "לא עבדת את ד' אלוקיך – בשמחה". שעשית את העבירות בשמחה עם 'גישמאק', וזה העוון החמור. **השיבך ה' מצרים באניות (כח, מח)**

נשאל הגר"ח קנייבסקי שליט"א, מהי ההדגשה "באניות"? והשיב, שיש במדרש איכה (פר' ד' סי' כ') "פעם אחת באו שונאין על ישראל, ושלחו ישראל שלוחים אצל פרעה נכה, כשהוא מפרש בים הגדול (פרעה נסע אז באניה בים הגדול). רמז הקב"ה לשלוחיהן של המתים הטבועים בים (שיצופו על פני המים), והיו שטין על פני המים, (כשראו זאת המצרים) אמרו המצרים שבספינות אלו לאלו: מה טיבן של שלדות הללו? אמרו להם: אבותיהם של בני ישראל אלו, תחת אבותיכם המצרים עמדו, ועמדו (בני ישראל) והטביעו אותם במים. אמרו שרי הצבא המצריים: וכך עשו בני ישראל לאבותינו ואנחנו הולכים ומסייעין להם! מיד חזרו" (המצרים בספינותיהם למצרים) ע"ש. וזוהי הקללה, שהרי אפשר ליקחן למצרים גם שלא דרך הים, ו"באניות" היינו דרך הים, כדי שיהיה הנ"ל.

(דרך שיחה)

גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה הזאת (כח, טא)

איתא במדרש, "גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתובה בספר התורה הזה – זה מיתת צדיקים", (הובא ביערות דבש ח"א דרוש ד') והיכן זה נרמז? תירץ על זה הגאון רבי בצלאל ראנשבורג מוילנא שהכוונה כי בכל ספר מחמשה חומשי תורה תמצא מיתת צדיקים, בספר בראשית – מיתת האבות הק', ועוד. בספר שמות – ימית יוסף וכל אחיו. בספר ויקרא – מיתת נדב ואביהו. בספר במדבר – מיתת אהרן ומרים. אבל בספר דברים לא נזכרה מיתת שום צדיק.

והגם שנאמר בסוף התורה "וימת שם משה" ב' תשובות בדבר: א' שבעת שאמר משה הפסוק "גם כל חלי" עוד היה חי. ב' הלא מרע"ה אשר הי' עניו מאד, בטח לא החזיק עצמו לצדיק... וזה שאמר גם כל חלי אשר לא כתוב בספר התורה "הזאת" כלומר בספר דברים, זה מיתת צדיקים.

(מגד ירחים)

עוד יש מפרשים בזה, שהנה כתיב (ישעי' סג, ט) "בכל צרתם לו צר", ויש בזה "קרי" ו"כתיב", שה"קרי" הוא לו צר, וה"כתיב" זה לא צר. ובדרך כלל הרי הולכים לפי ה"קרי" שהקב"ה משתתף בצרותיהם של ישראל.

אבל במיתת צדיקים, הרי "יושב בערבות שש ושמח בבא אליו נפש נקי וצדיק", וזה צער רק לנו ולא לשכינה. א"כ לגבי מיתת צדיקים זה הולך לפי ה"כתיב" שלא צר. וזה הפשט "מכה אשר לא כתיב" שהולכים לפי ה"כתיב" "אשר לא צר" – זה מיתת צדיקים.

(מפרשים)

אלה יעמדו לנרץ את העם על הר גריזים (כז, יב)

כתב השלה"ק דבפ' כי תבא למדנו שהברכות ניתנו על הר גריזים והקללות על הר עיבל, והמזבח בנו על עיבל, ושם הקריבו שלמים ושם נאמר 'ושמחת לפני השם אלקיך', ומצות שלמי שמחה ביום טוב נלמד בגמ' חגיגה מה הפסוק 'וזבחת שלמים ואכלת', והקשה החזקוני איך עושים יום טוב על הר הקללות ולא על הר הברכות? ותירץ שהוא לחזק את ששת השבטים שננתנו להם לעלות בהר של הקללות, לראות נחמה וליישב דעתם. ולכן 'ובנית שם מזבח', ללמד ששכינה נמצאת גם ביניהם.

והחת"ס תירץ באופן אחר, כי הקללות שהיה על הר עיבל, היינו שמדברים לדור של צדיקים שרוב הציבור הם כראוי, ורק כמה יחידים עוברים עבירות בסתר, כנ"ל שכל אלו הי"א הם עבירות בסתר, מתי עוברים עבירות בסתר, כשכל הציבור הם יראים ושלמים, אך הר גריזים נותנים ברכה ליחידים שהם עובדי ה', ברוך אשר לא יכה את רעהו בסתר, כי רוב הציבור עוסק עם לשון הרע, רק יחידים הם בסדר גמור, כי הר גריזים שם הטמין יעקב אבינו את העבודה זרה, תחת האלה, כמ"ש תוס' בחולין שהכותים מצאו שם יונה תחת הר גריזים, נמצא שהר גריזים טמון בו ע"ז, משא"כ בר עיבל, רוב הציבור הם יראים וכשרים, לכן בנו שם את המזבח ואכלו שלמים בשמחה.

ענין הכרת הטוב נלמדת מפרשתנו כמו שכתב רש"י מהספרי "ואמרת אליו - שאינך כפוי טובה".

בספר ציוני תורה מביא, ישנה שאלה מפורסמת, לפי דברי ה'חנינוך' שכתב במצוה שלא לנקום וזה לשונו: "שלא לנקום, כלומר שנמנענו מלקחת נקמה מישראל. והענין הוא כגון ישראל שהרע או ציער לחבירו באחד מכל הדברים. משרשי המצוה, שידע האדם ויתן אל לבו כי כל אשר יקרהו מטוב עד רע, הוא סיבה שתבוא עליו מאת השם ברוך הוא, ומיד האדם מיד איש אחיו לא יהיה דבר בלתי רצון השם ברוך הוא, על כן כשיצטרפו או יכאיבוהו אדם ידע בנפשו כי עוונותיו גרמו והשם יתברך גזר עליו בכך, ולא ישית מחשבותיו לנקום ממנו כי הוא אינו סיבת רעתו, כי העוון הוא המסבב, וכמו שאמר דוד עליו השלום (שמואל ב' ט"ז, י"א) הניחו לו ויקלל כי אמר לו השם יתברך, תלה הענין בחטאו ולא בשמעני בן גרא. ועוד נמצא במצוה תועלת רב להשביט ריב ולהעביר המשטמות מלב בני אדם, ובהיות שלום בין אנשים יעשה השם שלום להם".

לפי דברי החינוך, צריך להבין למה חלה עלינו חובת הכרת הטוב כלפי האדם המטיב לנו? הרי הוא רק שליח להביא את הטובה? אלא, שיש לדעת שמידת "הכרת הטוב" היא מהדברים שאפשר להגיע איתם גבוה עד לרקיע. שהמסגל את נפשו להכיר טובה לחבירו על כל טובה וטובה שמקבל ממנו, הוא נוכח יותר ויותר בכל פרט קטן שהשני עושה בשבילו, ומודה לו.

מסופר (מובא באוצרות התורה) על מרן הסטייפלר זצ"ל שהיה נוהג פעמים רבות לנסוע לפתח תקוה ולבקר אצל אחד זקן, כשנשאל מדוע עושה זאת ולא חס על זמנו? השיב: בצעירותי שלמדתי בישיבה, אותו אדם היה מעיר אותי בחצות אם הייתי נרדם וחייב אני לו הכרת הטוב...

וכן היה לו קביעות לנסוע אל אדם אחד שהיה לו יד בעלייתו לארץ ישראל בכל ערב ראש השנה, ולאחל לו שנה טובה, וכפי שידוע זמנו היה יקר לו יותר מכל הון שבעולם, ואע"פ כן עשה זאת משום שחייב הכרת הטוב אין ערכה פחות מזה...

ישנו סיפור פלאי בירושלמי (מסכת תרומות מד, ב) שיהודי אחד הזמין את הרב לאכול אצלו סעודה. בהגיע הרב לסעודה הופתע מאוד לראות שאת מי בחר היהודי להושיב על יד הרב? לא פחות ולא יותר מאשר את... כלבו! הרב, שכמובן הרגיש מאוד מבזוה פנה אל היודי ושאל אותו: וכי הזמנת אותי כדי לביישני? ענה לו היהודי: שהרב יבין אותי, כלב זה, אינו "סתם כלב"... מה הכוונה? מספר היהודי לרב: "אשתי נשארה בבית לבדה ובאו נכרים לתופסה, והכלב התנפל עליהם פצע אותם והבריח אותם, ובכך ניצלה. וכעת אני משלם "הכרת הטוב" לכלב, ומכבדו לשבת ע"י הרב. ע"כ.

ומאידך, המקשה את ליבו שלא להכיר בטובה שמקבל מחבירו יכול להתדרדר עד עמקי שאול של רשעות וכפיות טובה.

כמו **שמספרים** על אחד הצדיקים שעשה טובה לאיזה יהודי, ולאחר מכן שיגר לו אבן קטנה, שאל היהודי למה שלח לו אבן? ענהו, שכשתרצה לזרוק עלי אבן בעבור הטובה שיהיה לפחות אבן קטנה...

כמו"כ היה פעם איזה צדיק שהגיע לעיר אחת, וזרקו עליו אבן גדולה, אמר "איני מבין מי זרק ולמה זרק, שהרי איני זוכר שעשיתי לאחד מהעיר טובה גדולה כזאת..."

ישנו סיפור ידוע על עיירה מסויימת שהתגורר בה עני מרוד בשם "שמערל", שמערל זה, היה מקבץ נדבות ואוכל לחם חסד, עד שהתרגל רק לקבל מאחרים. ביום מן הימים פנה אליו יהודי אחד מתושבי המקום עם הצעה, וכך אמר לו: "אני מוכר כרטיסי הגרלה, ההגרלה נערכת פעם בחודש בעיר הגדולה, ואני משמש כנציג של "מפעל הפיס", קונים אצלי כרטיסים ואני מביא את הכרטיסים להגרלה הגדולה, אולי תנסה את מזלך ותקנה כרטיס במחיר 5 זלוטי, ואולי תזכה".

שמערל שהתרגל רק לקחת, כמובן לא הסכים לבזבז 5 זלוטי על זה. המוכר ריחם עליו ואמר לו "תראה שמערל, אני מוכן להלוות לך את ה 5 זלוטי, ונעשה הסכם כזה: אם לא תזכה, הכסף יהיה על חשבוני ולא תצטרך להחזיר לי, ואם כן תזכה תחזיר לי את ה 5 זלוטי", לזה כבר הסכים שמערל. אחרי חודש, נסע המוכר לעיר הגדולה, שם נערכה ההגרלה, וכמובן מי זכה? שמערל העני!

המוכר לקח את כל הכסף, ונסע בחזרה לעיירה, כשבליבו הוא חושב איזה "רעידת אדמה" הולכת להיות בעיירה כשיודע דבר זכיותו של שמערל "העני". עד שהגיע המוכר אל העיר, כבר ירדה החשיכה, וכבר נהיה מאוחר בלילה. אולם, המוכר החליט שאינו יכול לחכות עם הבשורה עד מחר, וילך עתה בלילה לבשר לשמערל על הזכיה.

הימים היו ימי חורף, בחוץ היה שלג וגשם וקור עז, המוכר השתרך לקצה העיירה לבקתתו של שמערל. הסתובב וחיפש עד שמצא את הבקתה העלובה, נקש בדלת, ולא קיבל מענה, נקש שוב ושוב, יותר ויותר חזק, עד שלבסוף ענהו שמערל ושאל מה הוא רוצה, צעק לו המוכר "יש לי הודעה משמחת מאוד עבורך, אבל קודם כל תעשה טובה ותפתח את הדלת כי אני עומד לקפוא", שמערל לא זע ממקומו. המוכר מתחנן איליו שוב, והוא בשלו "אני יושן עכשיו!", צועק לו המוכר: "שמערל תדע לך שזכית בהגרלה הגדולה!", כאן, כבר שמע את פסיעותיו של שמערל מתקרבות את הדלת.

אדם שידוע להגיד 'תודה רבה', ולהשתחוות לקב"ה, אם אדם בא בצורה הזאת, זה כמו שהוא הביא ביכורים.

מביא ביכורים ואומר "איני זז מכאן, עד שתעשה בקשתי היום". למה? כי אתה יודע להגיד 'תודה רבה'.

אדם שידוע להודות לקב"ה, אדם כזה יכל לבקש!

לכן, רבותינו בישיבה, תמיד היו אומרים, שכל אחד ואחד, כשמגיעים העשרה ימים האחרונים לפני ראש השנה, כל אחד צריך לשבת עם עצמו, לא לחכות לסדר התפילה, שעה ביום לפחות, ולעשות חשבון נפש עם עצמו. הקב"ה נתן לך שנה שלמה ב"ה, אתה חי ב"ה, פרנסה, בריאות... על כל דבר ודבר אפשר להודות.

ואילו פינו מלא שירה כים ולשונונו רנה כהמון גליו ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע אין אנו מספיקין להודות לך ה' אלקינו... כמה בן-אדם צריך להודות! ב"ה יש לו פרנסה, יש לו אישה, ילדים, נחת...

הרי על כל רגע, אנחנו צריכים להודות ולהלל, ולכן, העשרה ימים האלה שנותרו לנו עד ראש השנה, ודאי שכל אחד צריך לתפוס את עצמו, כמה דקות ביום, 10-20-30 דקות, לשבת ולהודות לקב"ה, לא רק בסדר התפילה! (ברוך שאמר)

וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך (כח, י) מה פירושה של ברכה זו?

אומרת על כך הגמרא (ברכות ו, א): "תניא, רבי אליעזר אומר אלו תפילין שבראש".

מסופר שבאחד הימים, כאשר רבינו הגר"א ז"ל היה שרוי בעיצומה של הגלות שערך, הנתנפלו שודדים על בעל הבית שבו התארח. הוא שמע צעקות נוראות ומיהר לצאת מחדרו, לברר את פשרו. כשראו השודדים את התפילין, תיכף ומיד הניחו לבעל הבית וברחו בבהלה מרוב פחד.

לאחר שנרגע, שאל בעל הבית את הגאון: "מה הוא הדבר שעשית? איך גרמת להם שיברחו מרוב פחד?". האכסנאי הוא עדיין לא ידע עם מי יש לו עסק, הוא לא הבין שמדובר ברבן של כל בני הגולה, וחשב שהוא סתם אורח, ולכן הקשה: "איך זה יכול להיות?".

אמר לו הגאון: "הרי זה מפורש בכתוב 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך'..."

עכשיו בעל הבית בכלל לא הבין, והוא חזר והקשה: "אם כן למה מהתפילין שלי הם לא נבהלו? מה יש בתפילין שלך שהבריח אותם?".

השיב לו הגאון: "רבי אליעזר הגדול לא אמר: 'אלו תפילין שעל הראש', אלא: 'אלו תפילין שבראש', הם לא התיירו מהתפילין שעל ראשי, אלו אינן שונות משלך, הם נבהלו ונרעשו מהתפילין שבתוך הראש שלי..."

תפילין שבראש צריכים להיות כמו שאומרים ב"לשם יחוד" שלפני הנחת תפילין: "ועל הראש נגד המח, שהנשמה שבמחתי עם שאר חושי וכוחותי, כולם יהיו משועבדים לעבודתו יתברך". כשבתוך הראש מונחים התפילין, כשהמח כולו משועבד לעבודתו יתברך - עמי הארץ רואים זאת ומתייראים.

מסופר על הרב מפוניבז' זצ"ל, שנסע פעם עם ה"חזון איש" זצ"ל במונית באחת הערים בארץ. בימים ההם עוד לא היה חשש כל כך גדול מנסיעה בשכונות ערביות, ואכן, בדרכם חלפו שני גדולי הדור באחת מן השכונות הללו. אלא שבדיקו אז טמנו כמה פרחים מארב למונית, והחלו לידות לעברו אבנים. הנהג חשש מאוד מפניהם, אבל ה"חזון איש" ביקש ממנו לעצור. הוא פתח את הדלת, ונהג המונית נזעק בבהלה: "הרב, הזהר נא, הרי הם עלולים לפגוע בכם". אולם החזון איש לא שמע לאזהרותיו, הוא יצא ונעמד מול הנערים הפוחזים, ומיד כשראו אותו - ברחו משם כולם כל עוד נפשם בם.

שמעתי מרבי אליקים שלזינגר מלונדון, שהיה מקרה עם בת ממשפחה חילונית שחפצה לחיות חיי תורה. היא הוטרדה בפנימיה של מוסד לבנות, והשלטונות ראו בכך ענין חמור מאוד, ממש כמו חטיפה, ממש כמו בפרשת יוס'לה שוכמכר הידוע.

במהלך החקירה, היו אמורים חוקרים להגיע לביתו של מרן החזון איש, כדי לחקור אותו בענין. הם חשדו בו שיש לו יד בכל הפרשה, וחשבו אפילו להאשים אותו בחטיפה.

סיפר רבי אליקים, שכאשר השוטרים היו בחוץ, הוא פנה אל החזון איש והודיעו על כך שהם שם.

אמר לו החזון איש: "צא ואמור להם שילכו מכאן". אולם רבי אליקים חשש מהם ואמר לחזון איש שהוא מפחד מפניהם. אמר לו החזון איש: "אתה מפחד, אבל אני לא מפחד". והוא בעצמו קם ויצא מביתו אל החצר.

ברגע שהם ראו אותו, לקחו השוטרים את רגליהם והסתלקו משם... פשוט ברחו מרוב פחד.

זהו זה. כך מתגשמת הברכה: "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך". וכדברי רבי אליעזר הגדול "אלו תפילין שבראש" שכשהתפילין בתוך הראש - הרואים מפחדים ומתייראים.

(יחי ראובן)

ואמרת אליו הגדתי היום לה' אלקיך כי באתי אל הארץ אשר נשבע (כו, ג)

שמערל פותח את הדלת, ופונה אל המוכר בכעס: "אינך מתבייש? את הגביר של העיירה אתה מעזי להעיר באמצע הלילה?!... הוא אשר דיברנו, שמי שאינו מכיר טובה לחבירו, מסוגל להגיע לכדי רשעות.

המלך שלח לקרא לצורף, וכשהלה הגיע אמר לו: "כעת אני מאמין לכל מה שאמר לי הסריף שלי אודותיכם... אתה סוחר מפולפל וערמומי, נתת לי עגיל אחד במתנה, כדי שאהיה חייב לקנות ממך בכסף מלא את העגיל השני".

ה'חינוך', עצמו במצוות כיבוד אב ואם מאריך שאם אין אדם מכיר טובה להוריו שגידלוהו לסוף גם אינו מכיר טובה להקב"ה, וכמו שאמרו חז"ל (משנת ר"א פ"ז) "כל הכופר בטובתו של חבירו לסוף כופר בטובתו של הקב"ה".

הנה אחד היסודות בעבודת השם, הוא עניין הכרת הטוב שעל ידה מרגיש האדם חובה כלפי הקב"ה על כל טובותיו שבכל נשימה ונשימה וכל מה שמקבל ממנו ית' במתנת חנם, ואם יתברר אצל האדם עניין הכרת הטוב, ממילא ירגיש חובה בנפשו לעשות מצוות השי"ת וק"ו שלא לעבור עבירות ולהיות ח"ו כפי טובה.

אשר על כן, באו חז"ל ואמרו, הן אמנם שכל מה שמגיע אליך הוא מאת השי"ת ולכן אין לראות בשליח גורם מסויים ולכן אסור ג"כ לנקום כנ"ל. אבל לעניין הטובה, אמת שהמייטיב הוא רק שליח, אבל מוטלת עליך החובה להכיר לו טובה אך ורק כדי להכשיר את נפשך אתה, ובשביל לחדד אצלך את מידת הכרת הטוב, בכדי שיועיל לך בענייני עבודת השי"ת.

המלך שמח על העצה, ובו במקום הורה לו לכתוב את המכתב, קרא לסריף ופקד עליו למסור את המכתב במכה ליהודי המיועד.

ובזה מובן מאוד מה שמצאנו חובת הכרת הטוב כלפי דוממים, כמו שמצאנו אצל משה רבינו שלא הכה את הים, ונשאלת השאלה וכי הים מרגיש שגמלת לו רעה תחת טובה? אבל ביסוד הנ"ל מובן שכל הסיבה הוא בשבילך ולא בשביל המייטיב לך.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

נקודה נוספת שמתבארת בזה, הוא, שאין לתבוע מהשני שיכיר לך טובה על מה שהטבת עמו. ישנם אנשים שמטיבים לזולתם ויושבים ומצפים לגמול שכר, ובאם הלה אינו מטיבם כפי מחשבתם, באים בטענה שלא יהיה השני "כפי טובה". ותביעה כזאת אינה מוצדקת בעליל. שכן מה שהגיע טובה לזולתם הוא בגלל שכך רצה הקב"ה, ויש לך להודות לד' שזכית שיהיה לך חלק בזה ומגלגלין זכות ע"י זכאי, אבל מה שההוא מחוייב להכיר לך טובה זה חשבונו הפרטי בלבד, וכאמור למעלה, שהרי לפי האמת יש לו להכיר טובה אך ורק להקב"ה ולא לשליח, אבל לצורך עבודת השם שלו יש לו להכיר טובה למטיבים לו. וא"כ, כמו שאינך מתעניין בעבודת התפילה שלו ובלימוד התורה שלו, כיוון שאתה מבין שזה חשבון שלו שלא קשור אליך, באותה מידה אינך אמור להתעניין ב"הכרת הטוב" שלו.

הוא התחקה אחר עקבותיו של הצורף, ומיד כשנכנס הלה לביתו, מיהר לנקוש על דלת הבית, נפל לרגליו ושאל: "מה עוללת לי?".

הסריף יב וביקש את רחמיו. "המלך יהרגני, וההמון יסקלני", מלמל בין בכי לבכי.

"עמוד על רגליך" – השיב לו היהודי – "עשיתי לך בדיוק כפי שמגיע לך על מה שעוללת ליהודי המדינה, הלעטת את המלך בכובים, ואני אוכיח לו ולעולם כולו כי רק שקר דיברת!".

הסריף יב וביקש את רחמיו. "המלך יהרגני, וההמון יסקלני", מלמל בין בכי לבכי.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

הסריף הבין כי הוא נפל בפח שטמן לו הצורף היהודי, אך כבר לא היה יכול לסגת... בלית ברירה נטל את המכתב, טמן אותו בין קפלי גלימתו, והבטיח למלך למלאות את השליחות.

והלאה, ולא נותר בי אפ"י שביב של תקוה, ובכל רגע שהתקרבותי קמעה בתורי, חלפה בי המחשבה שוודאי, עד שאגיע אל השק, הוא יתרוקן סופית מהלחמניות הגואלות.

והנה קרה הנס! קיבלתי גם אני לחמניה טריה וריחנית. החלטתי שאשמור אותה לשעות הערב, כדי שסוף סוף אלך לישון עם קיבה מליאה, ולא מתוך רעב מציק. בשביל התענוג הזה כדאי לסבול עוד קצת. המציאות החדשה נטעה בי מעט בטחון, ואחרי שקלול קצר, אמרתי בליבי: מה יקרה אם אעמוד בתור פעם נוספת ואתגנב ליטול עוד לחמניה? והרי אחד מן השניים! או שאתפס כגנב ואחטוף כדור בראשי, וממילא אין לי מה להפסיד. כי טוב מותי מחייו!

ואם אצליח, הרווחתי עוד לחמניה. ובלא מחשבה נוספת עשיתי מעשה וזכיתי בלחמניה נוספת. הפעם חשתי שזו משהו במוחי, ושכלל זאת יש במי להאמין. אולי בכל זאת הקב"ה אוהב אותי. נטלתי את זוג הלחמניות והסתרתי בתוך חולצת הפיג'מה שהייתי לבוש בה. הפעם באופטימיות זיהרה, נפניתי אל אחת הפינות כדי לאכול לחמניה אחת. בטרם התיישבתי על רצפת המחנה חשתי חבטה קשה על כתפי. ראיתי אותך! גנב! שתי לחמניות, הא? מיד תביא אותם בטרם אפרק את גורך.

כמוכן שמסרתי אותן מיד לאכזרי זה. בתחילה חשבתי שזהו חייל נאצי, אך התברר לי שהנ"ל היה חייל רוסי שנפל בשבי הגרמני, ופשוט שדד אותי. מאותו רגע שקעתי ביאוש וכדאון עמוק, ואמרת בליבי: כי אנני מאמין יותר ואפסה כל תקותי. וכל מאווי היה למות! פשוט למות. שבתי אל הדרגש הקשיח, כדי לנום את שנת הלילה, אך הפעם עצוב יותר ומיואש יותר.

השחר הפציע, ומעט אור חדר אל הבלוק בו ישנתי. אם אפשר לקרוא לזה שינה, והעירני משנתי. אך הפעם הזו היה שונה מתמיד. שקט תעשייתי אפף את הבלוק כולו. לא שאגות של חיות הטרף הנאציות, ולא אוושת השותפים שלי לבלוק.

קמתי לראות מקרוב יותר, והנה כולם עדיין לא מגלים סימני קימה, למרות השעה המאוחרת. ניסיתי להעיר את שכני אך לשווא. אין קול ואין עונה. ניסיתי לנענע מעט בידיו, אך חשתי שהן קרות ואינן מגיבות. בדקתי אצל שאר השכנים, אך לפתע נגלה לפני מחזה נוראי. כל אנשי הבלוק

שבקו חיים לכל חי.

מיד רצתי כאחוז אמוק אל עבר הבלוק השני, והנה גם שם כולם מתים. נפש חיה לא מתהלכת במחנה. לא אסיר ולא קצין נאצי.

מה קרה? שאלתי. האמריקאים כבר התקרבו למחנה וכל הנאצים ברחו. אבל למה מתו כולם? התברר לי לאחר מכן ע"י הצבא האמריקאי, כי כל הלחמניות היו מורעלות בידי השטן הגרמני הימלר ימ"ש.

למרות שקיבל תבין ותקלין, הוא לא היה מסוגל להשאיר יהודי חי. אז בעצם, רק אנוכי נותרתי לבדי חי. ובאורח ספונטני נפלטו ממני המילים בצעקה אדירה שפילחה את דממת המוות.

"אני מאמין באמונה שלימה בהקב"ה". ומני אז, בכל שנה עורך אני סעודת הודי על הנס הגדול שעשה לי ה'.

(ציוני תורה)

התוכחה ותוצאתה

נהגו שלא לעלות לתורה לקריאת התוכחה ("מגן אברהם" קכח, ח בשם מהרי"ל) אלא בעל הקורא הוא המברך תחילה וסוף ("משנה ברורה" שם, יז וב"באור הלכה" ד"ה בפסוקים), לפי ש"ברית כרותה לשפתים" (מועד קטן יח ע"א).

ויצוינו בענין זה דברי הגמרא (שבועות לו ע"א), שרב כהנא הקריא לפני רב יהודה דברי המשנה, שהאומר: "יככה ה'" (דברים כח, כב) זו היא אלא האמורה בתורה. אמר לו רב יהודה: "כנה". כלומר, אמור: יכה ה', שלא יתפרש שאתה אומר עלי, חלילה.

ובענין זה, נספר –

אברך פנה אל הגבאי בבית הכנסת "לדרמן" בבני ברק, וביקש עליה בשבת פרשת כי תבוא. יש לו יאהרצייט, יום זכרון לאביו.

השיבו הגבאי שנזכר מאוחר, יש כמה בר מצוות וכמה חיובים, ואין עליה פנויה.

אמר שמצדו מוכן הוא לעלות לקריאת התוכחה, אינו חושש. מקיים הוא בעליתו מצות כבד אב, שבפרוש שנינו: מכבדו בחייו ומכבדו במוותו (קדושין לא ע"ב), ו"שומר מצוה לא ידע דבר רע" (קהלת ח, ה). [ויודעים דברי ה"נודע ביהודה" (קמא, אבן העזר י) שמותר ליבם אשה שמתו כל בעליה, "קטלנית", כי "שומר מצוה לא ידע דבר רע"].

אמר הגבאי: "נשאל את הרב".

שאל את הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א, שאמר: "בשום פנים ואופן", ולא העלוהו.

לאחר התפילה, נשאל: מדוע היה כה נחרץ? הרי זו באמת מצות כבוד אב. ואם הלה אינו חושש, מדוע נחושש עבורו!

ענה: משום מעשה שהיה. וסיפר –

אברך בן תורה נזכר בשעתו שיש לו יאהרצייט אחר אביו, וכבר נקבעו כל העליות, והסכים לעלות לתוכחה. אמר שאינו מקפיד, ולא יקפידו עמו. שאלו את אביו, [הסטייפּלר] זצ"ל. והסכים.

כעבור זמן, הודיעוהו שדודו נפטר בארצות הברית, ובהיותו עירי הוריש לו את כל הונו.

טס לארצות הברית, והתברר שמדובר בנכסים רבים והשקעות מסועפות. זכה ליועצים מהימנים שהדריכוהו ועזרוהו להתמצא בסבך ולהשתלט על המבוכים העסקיים. נשאב לעולם העסקים ועשה בו חיל. העביר את משפחתו לבורו פארק והיה לנגיד תומך תורה ביד רחבה, השיא צאצאיו בהרחבה והמשיכו לשקוד על שערי תורה בלא טרדה.

לימים ביקר בארץ הקודש, ונכנס אל אביו. מסר לו סכום גדול לתמיכה בלומדי תורה, והעיר שברוך השם, לא ארע לו דבר מעליתו לתוכחה. אדרבה, מצות כבוד אב עמדה לו, והתעשר עושר רב.

שמע אביו, וכל גופו הזדעזע: "ואז רעדט איהר, מה אתם מדברים! התוכחה לא השפיעה!?"

הרי לפניך הייתם בן תורה, ועכשיו אתם בעל הבית, סוחר פשוט!"

לכן, סיכם רבי חיים, לא הסכמתי... (והגדת)

החלב והפרה

עלי לדאוג לשבעה כוללי אברכים, ובהם מאות בני תורה הממיתים עצמם באהלה. שוחחתי עם גביר בארצות הברית, והתחמק באמרו שעליו לתמוך ביישיבות שבארצות הברית, בגדר "עניי עירך קודמין" (יורה דעה רנא, ג).

כלומר, שהאל דברים קל וחומר: אם להם אינו נותן, לי על אחת כמה וכמה! אמרתי, שהפוסקים דנים, שיתכן ועניי ארץ ישראל קודמים לעניי עירו (יעוץ חתם סופר חושן משפט יב, ולקוטי חת"ס כט), כי "לציון יאמר איש ואיש יולד בה" (תהלים פז, ה), כל ישראל נחשבים בני הארץ הקדושה. אבל לתורת ארץ ישראל ודאי יש קדימה, שהיר אין תורה כתורתה ולא חכמה כחכמתה (בראשית רבה טז, ד) ואיירה מחכים (בבא בתרא קנח ע"ב), ולכן בני ארץ ישראל עדיפים (תוספות פסחים נא ע"א). ואמרו (במדרש שם) שזהו שנאמר שהיא "ארץ זבת חלב ודבש" (ויקרא כ, כד), שנובעת היא חדושי תורה מתוקים מחלב ומדבש, כמו שנאמר: "דבש וחלב תחת לשונך" (שיר השירים ד, יא).

והיודעים אתם מה ענה לי!?

חוצפה שכזו!

אמר: "אמת שתורת ארץ ישראל משולה לחלב –

אבל הפרות הן כאן, באמריקה!"

עניתי: "אשרי מי שיודע מה תפקידו לכן אני כאן, כדי לחלוב אותן!

וכבר אמרו (פסחים קיב ע"א), שיותר משהעגל רוצה לינוק הפרה רוצה להניק"

–

התברר, שלא הפרה הזו...

"מה אומר לכם", השמיע את הפתגם השגור, "העסקים אינם מלבלבים בזמן האחרון!"

מצא את הכתובת. באמת, איני צוחק. אני מומחה בשיקום עסקים צולעים. בידי אמצעים בדוקים ומנוסים. והעצות, חנים. לקיים מצות: "כי ימוך אחיך ומטה ידו עמך, והחזקת בו" (ויקרא כה, לה).

אמרתי לו: "תביא גמרא, מסכת עבודה זרה".

לבני ארץ ישראל יש מה ללמוד מיהודי ארצות הברית. בארץ ישראל ארון הספרים נמצא בטרקלין, פרוץ לרוחה. לא כך שומרים אוצר. שם, באמריקה, אין בטרקלין אלא מזנון ותצוגת כלי כסף. הספרים שמורים בחדר פנימי, שלא תשלוט בהם עין הרע. יש לי חשד שגם עין סתם לא שולטת בהם.

הגמרא הובאה, ופתחתי בדף יט עמוד ב', הצבעתי, וקראתי: "אמר רבי יהושע בן לוי, דבר זה כתוב בתורה ושנוי בנביאים משולש בכתובים, כל העוסק בתורה נכסיו מצליחים.

כתוב בתורה, שנאמר: "ושמרתם את דברי הברית הזאת ועשיתם אתם, למען תשכילו את כל אשר תעשו" (דברים כט, ח).

שנוי בנביאים, שנאמר: "לא ימוש ספר התורה הזה מפיק והגית בו יומם ולילה למען תשמר לעשות ככל הכתוב בו, כי אז תצליח את דרכך ואז תשכיל" (יהושע א, ח).

משולש בכתובים, ככתוב: "כי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה, וכל אשר יעשה יצליח" (תהלים א, ג-ב)!

ראיתי שהתאכזב. הוא מחפש עצות מעשיות.

אמרתי: "אז תביא מסכת ברכות".

אסף את המסכת האחת והביא את השניה. אח, תענוג לפתוח מסכת חדשה. פתחתי בדף לה עמוד ב'. הצבעתי ואמרתי: בוא נלמד שתי מימרות סמוכות, ונענין בשייכותן אהדי.

המימרה הראשונה: "בוא וראה שלא כדורות הראשונים דורות האחרונים. דורות הראשונים עשו תורתם קבע ומלאכתם עראי, זו וזו נתקיימה בידם. דורות האחרונים עשו מלאכתם קבע ותורתם עראי, זו וזו לא נתקיימה בידם".

ומיד לאחר מכן, המימרה השנייה: "בוא וראה שלא כדורות הראשונים דורות האחרונים. דורות הראשונים היו מכניסים פרותיהם דרך שער הבית כדי לחיבם במעשר, דורות אחרונים מכניסים תבואתם דרך גגות כדי לפטרם מן המעשר" [באכילת עראי] מה הקשר בין שתי המימרות! אומר לך -

הדורות הראשונים עשו תורתם קבע, לכן התקיימה בידם, ואף מלאכתם התברכה. שכך פרש הרע"ב במשנת "כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול דרך ארץ" (אבות פ"ג מ"ה). אבל דורות האחרונים שעשו מלאכתם קבע, לא שרתה בה הברכה.

אבל מדוע לא תשרה הברכה במלאכתם, אולי עושים הם מלאכתם קבע כי הם תומכי תורה, ונאמר: "שמח זבולן בצאתך" (דברים לג, יח), הצלח בצאתך לסחורה (רש"י) אם כונתך להחזקת יששכר באהלו!

אבל, הן עינינו הרואות שמכניסים הם תבואתם דרך גגות, כדי שלא יצטרכו לעשרה ולהתחלק בה עם הכהנים והעניים. ואיך ירצו שבגינם תשרה הברכה ביבולם!

"פרוש נאה", החמיא, והחזיר את הגמרא לכלאה...

ונתן? איפה!

אם לא זיכיתי בתמיכה בתורה, זיכיתי בדברי תורה. והלואי ובגינם יצליחו נכסיו!

תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה (כח, מז)

בסוף הפרשה, מסבירה התורה על מה מגיעות אותם מאה קללות חסר שתיים, שמוניות בפרשה: תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל.

נשאלת השאלה - איפה כתוב בתורה, שצריכים לקיים מצוות בשמחה ??? אומרת הגמרא {מסכת מגילה לא, ב} - תניא ר' שמעון בן אלעזר אומר עזרא תיקן להן לישראל שיהיו קורין קללות שבתורת כהנים קודם עצרת, ושבמשנה תורה קודם ר"ה מאי טעמא אמר אביי ואיתימא ריש לקיש כדי שתכלה השנה וקללותיה.

תיפתחו ספר נחמיה {פרק ח}, שם מסופר שעזרא הסופר - בעצמו - הוציא את כל עם ישראל לרחוב, הוציא ספר תורה וקרא לפנייהם קללות בראש השנה !

אנשים מפחדים מכל זיו של מנהג בראש השנה - תפוח בדבש ... וגזר גמדי ... ורוביא ... וסילקא ... וכרתי - לסימנה טבא !!! אם לא מצליחים להשיג ראש של כבש - "זהו, הלכה השנה!!!"

שמעתי היום אחד אומר לחבר שלו: "תשמע, לא היה ריאות באטליו היום - אולי אתה יודע מאיפה משיגים ?" - חשבת שהוא צריך לעבור השתלה "בשביל מה אתה צריך ריאות ?", שאל אותו השני.

"ראש השנה בלי ריאות, השתגעת ??? - מכאן למדתי מנהג חדש בס"ד.

לפני שנתיים, הביא לי אחד התלמידים קופסת סרדינים - "כבוד הרב, קח שיהיה לך לראש השנה!"

"למה זה ?!", שאלתי אותו.

"לפני שתאכל תגיד: יהי רצון שיסור הדין = סר-דין" - כל אחד והמנהגים שלו ...

תשמעו סיפור אחרון - מהו כוחו של מנהג:

לפני כמה שנים, ערב ראש השנה, נכנסתי לחנות ירקות כדי לקנות משהו - פתאום אני רואה אברך שנכנס בריצה לחנות, כולו מתנשף - "מה קרה, ערב ראש השנה יש לך זמן לעשות ג'ויגנג ?!", שאלתי אותו.

"לא ג'ויגנג, אני חייב אננס!"

"בשביל מה אננס ?!", שאלתי.

"אצלנו במשפחה זה מנהג לאכל אננס בראש השנה, ושכחתי לקנות!"

הוא ניגש למוכר - "תגיד, יש לך אננס ???"

"כן"

"כמה עולה ?"

"50 ₪!" [50 ₪ לפני עשר שנים, היה המון כסף !]

שאלתי אותו: "מה המנהג באננס ?"

אמר לי: "אומרת הגמרא {מסכת ברכות נו, א} - הרואה הונא בחלום [דהיינו נ' אחת] נס נעשה לו חנינא חנניא יוחנן [דהיינו שתי נ'נים] נסי נסים נעשו לו, לכן אהנו אוכלים אננס - יהיה רצון שנסי נסים יעשו לנו!"

כמעט שכנע אותי לקנות אננס ... בזמן שהוא שקל את הדברים, חשבת עמי עצמי ... ואז אמרתי לו: "תשמע חביבי, יש לי בשבילך פתרון - צלצל עכשיו לקופת העיר, ותתרום ₪47!"

"למה ?!"

"מצאתי לך פתרון שעולה 2 ₪ ולא 50 ₪!"

"מה עולה 2 ₪ ???"

"ך - 2 ₪ אתה קונה בננה - גם בזה יש לך שתי נ'נים!"

נחזור לעזרא הסופר:

לאחר שעזרא קורא להם את הקללות בראש השנה, אומר הנביא {נחמיה ח, ט} ויאמר נחמיה הוא התרשטא ועזרא הנהן הספר והלויים המבינים את העם לכל העם היום קדש הוא לה' אלהיכם אל תתאבלו ואל תבכו כי בוכים כל העם כשמעם את דברי התורה: {י} ויאמר להם לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו כי קדוש היום לאדנינו ואל תעצבו כי חדות ה' היא מעזכם.

נשאלת השאלה - מה רצה עזרא הסופר להשיג, בקריאת הקללות בראש השנה ?

אם הוא רצה להשיג יראת ה' - הוא השיג, שהרי כולם בכו. אבל פתאום בא נחמיה ואומר: "חבר'ה לא לבכות, היום זה יום של שמחה!"

אם זה יום של שמחה, בשביל מה הוא הפחיד אותם ?!

אומרת המשנה {מסכת אבות פ"ה, כ"ג} - בן הא אומר, לפום צערא אגרא.

נשאלת השאלה - מה פירוש הדבר "לפום צערא אגרא" ? כמובן שאדם שעמל קשה על עשיית מצוה, מקבל שכר:

יש אדם שעושה סוכה בחמש דק' - יש לו פרגולה ומעליה יש לו סוכך - הוא בסכ"ה לוחץ לחיצה בשלט, והסוכך מתקפל. הוא שם רק מחצלות - ויש לו סוכה !

מצד שני, יש לו שכן 'תפרן' - לוקח לו חמש שעות להכין את הסוכה - יש לו קרשים על הגג ... מסמרים ... חבלים ... על הקרשים יש לו מספרים - אחד נכנס עם שתיים ושלוש נכנס בארבע - דופק עד שתיים וחצי בלילה - השכן שלו כבר קם לשחרית והוא עוד דופק

אם ככה, אחד עבד על הסוכה חמש דק', ואחד עבד על הסוכה חמש שעות. באים חז"ל ואומרים: "לפום צערא אגרא" - לפי גודל הצער שהיה לו בעשיית המצוה, הוא יקבל שכר.

נשאלת השאלה - מדוע מתן השכר, נקבע לפי הצער שבמצוה ?

הזמנת ארון אצל נגר. קבעתם מחיר של 4,000 ₪ - חתמתם חוזה. לאחר שבוע הוא מביא את הארון: "סליחה, אבל 4,000 ₪ לא בא בחשבון - תן לי 4,500 ₪!"

"למה 4,500 ₪ ?!"

"כשדפקתי את המסמרים, נדפקו לי גם האצבעות!"

"עסק שלי ?! מצידי תיקח ערבי שידפוק את האצבעות - מזה מענין אותי ?!"

אדם הזמין חליפה - "1,000 ₪", מגיע לקחת אותה, אומר לו החייט: "1,050 ₪!"

"למה 1,050 ₪, סגרנו על 1,000 ₪ ?!"

"כשתפרתי לך את החליפה, נדקרתי מהמחט!"

נשאלת השאלה - איזה מין דבר זה - ממתי התערפך נקבע, לפי המכות והדקירות שבן אדם מקבל ?! איפה מצאנו מושג כזה, שהשכר משולם לפי "לפום צערא אגרא" !?

אומר לנו ר' יצחק הוטנר - לקב"ה יש פרמטר של בדיקה, עד כמה האדם מחבב את המצוות. "לפום צערא אגרא" זה לא רק השכר על קיומה של מצוה, אלא זהו גם הפרמטר של הקב"ה לבדוק, עד כמה האדם אוהב את המצוות !

אומר הקב"ה: "איך אני אדע עד כמה אתה אוהב את המצוות? ככל שתתאמץ יותר בעשייתן, ככה אני אדע שאתה אוהב יותר את המצוות!"

אדם חוזר מהעבודה - נכנס להתקלח. הוא יורד לבית הכנסת, להתפלל תפילת מנחה - אין מנין ! הבית כנסת הקרוב ביותר שיש בו מנחה עכשיו, נמצא במרחק של חצי שעה הליכה - "איך אני אלך עכשיו חצי שעה בחום הזמ - עכשיו התקלחתי?! אני יודע מה לעשות - יש לי בבית תמונה של הכותל המערבי - יש שם בדיקת תשעה אנשים - אני אשלים להם מנין!" - ברוך ה', יש לו פתרון

אומר הקב"ה: "זאת נק' המבחן!"

אדם אחר, באותה סיטואציה, הולך חצי שעה ברגל - מגיע במצב נזולי - מתפלל מנחה וערביית וחוזר הביתה !

לקב"ה יש עכשיו פרמטר חדש, למדוד באיזה מצב נמצא האדם בעשיית המצוות:

אם אתה מתאמץ בקיום המצוות - הלכת חצי שעה ברגל והגעת במצב נזולי - לא רק שתקבל על זה שכר - אלא גם אם תתפלל מעכשיו ליד הבית, תקבל שכר 'חדש' כאילו הלכת חצי שעה בחום - כי הוכחת שאתה מוכן להצטער בעשיית המצוות!

אומר הקב"ה: "זאת נק' המבחן!"

אדם אחר, באותה סיטואציה, הולך חצי שעה ברגל - מגיע במצב נזולי - מתפלל מנחה וערביית וחוזר הביתה !

לקב"ה יש עכשיו פרמטר חדש, למדוד באיזה מצב נמצא האדם בעשיית המצוות:

אם אתה מתאמץ בקיום המצוות - הלכת חצי שעה ברגל והגעת במצב נזולי - לא רק שתקבל על זה שכר - אלא גם אם תתפלל מעכשיו ליד הבית, תקבל שכר 'חדש' כאילו הלכת חצי שעה בחום - כי הוכחת שאתה מוכן להצטער בעשיית המצוות!

אומר הקב"ה: "זאת נק' המבחן!"

אדם אחר, באותה סיטואציה, הולך חצי שעה ברגל - מגיע במצב נזולי - מתפלל מנחה וערביית וחוזר הביתה !

לקב"ה יש עכשיו פרמטר חדש, למדוד באיזה מצב נמצא האדם בעשיית המצוות:

אם אתה מתאמץ בקיום המצוות - הלכת חצי שעה ברגל והגעת במצב נזולי - לא רק שתקבל על זה שכר - אלא גם אם תתפלל מעכשיו ליד הבית, תקבל שכר 'חדש' כאילו הלכת חצי שעה בחום - כי הוכחת שאתה מוכן להצטער בעשיית המצוות!

אומר הקב"ה: "זאת נק' המבחן!"

אדם אחר, באותה סיטואציה, הולך חצי שעה ברגל - מגיע במצב נזולי - מתפלל מנחה וערביית וחוזר הביתה !

לקב"ה יש עכשיו פרמטר חדש, למדוד באיזה מצב נמצא האדם בעשיית המצוות:

אם אתה מתאמץ בקיום המצוות - הלכת חצי שעה ברגל והגעת במצב נזולי - לא רק שתקבל על זה שכר - אלא גם אם תתפלל מעכשיו ליד הבית, תקבל שכר 'חדש' כאילו הלכת חצי שעה בחום - כי הוכחת שאתה מוכן להצטער בעשיית המצוות!

אומר הקב"ה: "זאת נק' המבחן!"

אדם אחר, באותה סיטואציה, הולך חצי שעה ברגל - מגיע במצב נזולי - מתפלל מנחה וערביית וחוזר הביתה !

לקב"ה יש עכשיו פרמטר חדש, למדוד באיזה מצב נמצא האדם בעשיית המצוות:

אם אתה מתאמץ בקיום המצוות - הלכת חצי שעה ברגל והגעת במצב נזולי - לא רק שתקבל על זה שכר - אלא גם אם תתפלל מעכשיו ליד הבית, תקבל שכר 'חדש' כאילו הלכת חצי שעה בחום - כי הוכחת שאתה מוכן להצטער בעשיית המצוות!

אומר הקב"ה: "זאת נק' המבחן!"

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל האמונים

פרשת כי תבא

תשע"ט

297

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

'אלקי אבותינו' ו'אלקי אברהם'

"פי באתי אל הארץ אשר נשבע ה' לאבותינו לתת לנו" (כו ג)
במשנה (בפירוט א ד) מבאר, שגר שמיביא בכורים אינו קורא את 'פרשת הבכורים', שכן אינו יכול לומר: "אשר נשבע ה' לאבותינו". ואולם מאידך פסקו בעלי התוספות שבתפלת 'שמונה עשרה' יכול הגר לומר: "אלקינו ואלקי אבותינו" [כדעת הגר"תא שהובאה בירושלמי שם]. ויש להבין את פשר החלוק.

פרש רבי יצחק פ"ץ חתן המהר"ל מפראג:

בתפלה יכול הגר לכון בתבות: 'ואלקי אבותינו', על אדם ונח - אבותיהם של כל אמות העולם, ובתבות הבאות: 'אלקי אברהם, אלקי יצחק ואלקי יעקב' יכון על אבותיהם של כלל ישראל. ואולם בפרשת הבכורים, התבות: "אשר נשבע ה' לאבותינו", אינו יכולות להתפרש אלא על האבות הקדושים, שכן רק להם נשבע ה' לתת את הארץ. לכך אין הגר יכול לאומרו, לפי שאינו מצאצאיהם.

בעלי התוספות על התורה; הנהגות ר"י פ"ץ על פועני רז"א

'ולא שכחת' - מתוך גאון

"ואמרת לפני ה' אלקיך בערתי הקדש מן הבית... ככל מה צויתך אשר צויתני לא עברתי ממצותיך ולא שכחת" (כו יג)
אמירה זו מכנה במשנה (סוטה לב ב): "ודוי מעשרות". ולכאורה יש להבין היכן מצינו בפרשה זו ודוי על חטא, אדרבה, האומרה מצהיר שנהג במעשרותיו כדיו?

פרש רבי דוד [בן רבי מאיר] אריה:

בראש השנה מסתיימת ברכת הזכרונות בשבח: "כי זוכר כל הנשכחות אמת... ואין שכחה לפני פסא כבודך". והנהגה לכאורה נראים הדברים ככפל לשון? ופרש רבי ישראל מרז"ו, שהדבר בא ללמדנו שה' זוכר לאדם רק את המצוות והעונות שהשיכח מלבו; את המצוות ש'שכח' ולא התגאה בהן, ומאידך את העונות ש'שכח' ולא שב עליהן בתשובה. אך העונות שהאדם זוכר ומתקרט עליהם, וכן המצוות שהוא זוכר ומתגאה בהן, אינם נזכרים לפני ה'.

לדבריו אפשר לפרש, שה'ודוי' טמון בתבות: "לא עברתי ממצותיך ולא שכחת" - שלא קימתי את המצוות מתוך ענוה, אלא הייתי מתפאר ומתגאה בהן.

של תורה הקדש

ברכה בלתי נשכחת

"לא עברתי ממצותיך ולא שכחת" (כו יג)
וברש"י: "ולא שכחת" - מלכרך על הפרשת מעשרות". באר הבית ישראל מגור:

בדאי אין פגנת המברך להתפאר בכך שלא שכח לברך, וכי מדוע שישכח? אלא פגנתו להשתבח שמעולם לא 'שכח' והסתפק אם ברך או לאו, שכן דמזק לברך בכבוד ראש ויכונה יתרה.

מבאר אמונים

מקורות על מעלת עניית אמן

זוכה לענות אמן בעולם הבא

"וענו כל העם ואמרו אמן" (כו טו)

במדרש (דברי א): "אמר רבי יודן כל מי שעונה אמן בעולם הזה, זוכה לענות אמן לעתיד לבא".

רבי אליהו האייתמרי בעל 'שבט מוסר', פרש מדרש זה בשלושה אפנים:

"יש לפרש דרך דרש, עם מה שכתב הרב המקובל האלקי כמהר"ר יצחק לוריא אשכנזי זצ"ל (ע"י דעת טוב כי תצא) שאדם בא לעולם לקיים איזה מצוה שחסר, ובא להשלים אותה המצוה. ואותו אדם שמתעסק תדיר במצוה אחת בידוע ששל אותה מצוה בא. ונראה שזהו רמזו בדברי המדרש... כל מי שעונה אמן בעולם הזה, כלומר: שכל התעסקותו הוא לענות אמן, זוכה לענות אמן לעתיד לבא, שידוע שזה מורה שבא לעולם זה, על זה דמצוה לקימה, ובזה הולך שלם לעולם הבא..."

עוד יש לפרש במאמרם ז"ל (ילקוט ש' שיעה תכט) דלעתיד לבא הרשעים עונים אמן מגיהנם על קדיש שאומר זרבל בן שאלתיאל בן עדן, והקדוש ברוך הוא שומע קולו ועל ידי זה מסלקין להם מגיהנם... נראה בזה, שמה שחידש רבי יודן הוא זה שיכל העונה אמן בעולם הזה, כלומר: כל האומר - אפלו רשע גמור במשמע, זוכה לענות לעתיד לבא, משום שאף שיהיה בגיהנם - משם יזכה לענות.

עוד יש לפרש בתשובה שהביא הרב בעל 'שי למורא' (סי טו), שמי שישמע קדיש וקדשה - איזה מהם קודם? והשיב שהאמן קודם, עין שם בראיותיו. ונראה דזה גם כן פסק כן רבי יודן ואמר: 'כל העונה אמן בעולם הזה זוכה לענות לעתיד לבא, כלומר: כל העונה' - אפלו שפסק עניו אחר מלענות, שהוא הקדשה, אל יחשב שהקדשה גדולה מעניית אמן..."

חובי של חסד' עקב

וכך היה מעשה בחתם סופר: רגיל היה הוא מדי בקר ללמד את לבו בפרוסת עונה לצד כוס קפה שהגישו לו על ידי משמשו. משמשו זה עני מרוד היה. פעם, כשגבר עליו הרעב, לא התאפק ואכל את העונה במקום להגישה לרבו, כשהוא אומר בלבו כי בודאי לא ירגיש הרב בחסרונו, לרב שקיעותו בתורה.

מה רבה היתה תדמנתו כאשר בצהרי היום שאל אותו החתם סופר מפני מה לא הגיש לו את העונה כמנהגו? כאשר נסה השמש להתפחש ולטען כי בודאי שכח הרב כי אכל את העונה, דחה החתם סופר את דבריו מיד ואמר: "אם אכלתי או לא אכלתי - אינני זוכר, אך אם ברכתני או לא ברכתני, זוכר אני היטב..."

לקוטי' יהודה; 'מחוקק האור' הגש"פ עמ' 813

'שהחיינו' על מצוה חדשה

"היום הזה ה' אלקיך מצוה לעשות את החקים האלה ואת המשפטים ושמרת ונשיית אותם בכל לבבך ובכל נפשך" (כו טו)

"בכל יום יהיו בעיניך חדשים, כאלו בו ביום נצטוו עליהם" (רש"י, ע"פ תנחומא א).

על פי דברי רש"י ישוב הייטב לב' את שיטת הפוסקים שאין לברך 'שהחיינו' על מצוה שאדם מקיים הראשונה בתינו (ראה ש"ך י"ד כח ה). ולכאורה יש לתמוה: אם מברכים 'שהחיינו' על פרי או על בגד חדש, מדוע לא לברך כן על מצוה חדשה, וכי גדולה שמחת הבלי העולם משמחת קיום המצוות?

לדברי המדרש מבאר, שאם נברך 'שהחיינו' רק בפעם הראשונה שנקיים את המצוה, תהיה בכך סתירה לצויו: "בכל יום יהיו בעיניך כחדשים" - שבכל פעם שאנו מקיימים מצוה, עלינו לחוש כאלו היתה זו הפעם הראשונה.

"ישב פנים עקב

'ציר' במחשבה לפני התפלה

"הסכת ושמע ישראל" (כו ט)

"הסכת - ציר במחשבתך" (ספרינו).

כתב האדמו"ר רבי שמואל מסוכצ'וב:

עלינו ללמד מצויו זה, שבכל עת שאנו באים לעבד את ה' בתפלה ובלמוד התורה, שומה עלינו לציר תחלה במחשבתנו את מהות הדבר הגדול שאנו עומדים לעשות ואת הולעת שתצמח לנו מכו, כפי שאמרו חכמים (ברכות ל א): "חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת ומתפללין, כדי שיכנונו לבם לאביהם שבשמים".

שם משואל

שנת תשס"א. בליל שבועות, חג מתן תורתנו, נפטר בבני ברק אברהם חשוב, שקדן ומתמיד עצום, רבי משה הורוביץ זצ"ל. לאחר פטירתו התגלה בחלום לחברותא שלו מכולל 'חזון איש', שאלו החברותא: "התוכל לגלות לי מה רוצים מן השמים שנתקן...?", אמר לו רבי משה: "להקפיד על עניית אמן פהלכתה! בשמים מקפידים מאד על מי שאינו נזהר בכך".

עשרה ראשונים (ב)

ומשחרי ימצאנו...

לצרו, "לשקד" - שפדי לכות
להיות מעשרה ראשונים צריך
שקדה יתרה: "לשמר מזוזת
עשרה הראשונים, ואמרו שאפלו
מאה באים אחריהם, הם נוטלים
שכר כנגד כלם. בסבת הדבר שכה
הפליגו במעלת המשפיעים לבית
הכנסת מצינו כמה הסברים:

בדברי הזהר הקדוש (שמות קלא א)
מבאר שהמקדמים לבוא לבית
הכנסת לפני שאר המתפללים,
מראים כי אינם עושים את
המצוות רק לצאת ידי חובה,
אלא מתוך אהבתם לה' ויברך.
ומשל על כך משל למלך שצא
למסע ממשך מחוץ למדינתו,
וכאשר שמעו בני המדינה כי הוא
עומד לשוב, מיד עזבו מקצת מהם
את כל עסקיהם ומהרו לצאת
אל ההרים שמוחוץ למדינה כדי
להמתין לו טרם בואו. לעמתם,
רבים אחרים התאחרו מלבוא עד
שסימו את ענייניהם, וכך הגיעו
למקום המפגש לאחר שכבר
הגיע המלך למקום. והנה, אף
שאלו גם אלו באו לקדם את פני
המלך, את הראשונים שהקדימו
לבוא כנה המלך כ'אוהביו', ומתוך
כך הרעיף עליהם רב טובה וגדלה,
ואלו לאמרונים היטיב כ'אזרחים'
מן השורה.

לענייננו, המקדמים לבוא לבית
הכנסת, מראים ככה את אהבתם
היתרה למלך, ועליהם הכתוב
אומר (משלי ח ט-י): "אני אהבי אהב
ומשחרי ימצאנו; עשר וכו' וכו'
אתי הון עתק וצדקה", לעמת
המאחרים שאינם זוכים למעלה
זו.
בדבריו שם כתב הזהר, כי ככל
שמקדים האדם להשפיע לבית
הכנסת, כך הוא זוכה להתחבר
ולהדבק יותר בשכינה, ומתוך כך
להתעלות לדרגת 'צדיק' הנמצא
במחצת השכינה. וכתב על כך
מהר"ם די לינאנו (שתי דות - דרך
חיים עמ' צד), כי אלו היו העולם
מבינים מה משמעותה של דרגת
'צדיק' שאודותיה מדבר הזהר,
"היו מתפללים ותמיהים על גדלת
המקדים לבית הכנסת, והיו בכל
יום העברים נציים כדי להכנס כל
אחד קדם חברו".

כי מצאי מצא חיים'

בגמרא (ברכות נא) הוסיפו והסמיכו
לכך את הפסוק במשלי (ה לז-
לה): "אשרי אדם שמעל לשקד
על דלתתי יום יום לשמר מזוזת
פתחי; כי מצאי מצא חיים ויפק
רצון מה". באר מהר"ם די לינאנו
(שם): "אשרי אדם שמעל לי" - ולא
באר ב'ברכת הנצי"ב' (שם), שפיון
שהקדוש ברוך הוא אוהב את בית
הכנסת, ככביכול רגלי מוליקות
אותו לשם, ומי שמשפיעים לבא
לשם, מדה כנגד מדה אף הקדוש
ברוך הוא משנה ברכתו בביתו.
וכתב 'בעל הטורים' (שמות שם,
וכע"ז בארחת חיים' מלגיל תפלה עה)
כי תבת "אבא" היא בגימטריה
עשרה, ומכאן שהברכה נתונה
לכל עשרה הראשונים, שאם הם
נמצאים בבית הכנסת, אזי: "אבוא
אליך וברכתיה".

חלומות שנפגשו לאחר עשור

הספור המיוחד שלפניכם ספר לנו מפי בעל
המעשה, הרה"ג ר' יהושע וקספרס שליט"א
מחשובי חסידי בעלזא בבני ברק, ויש בו כדי
לחזק ולעורר את הלבבות על חשיבותה של
תפלה הנאמרת כדבעי, במתינות ובישוב
הדעת, אשר כחה רב במרומים.
וכך מספר הרב וקספרס:

בחזש אדר תש"ס נפטר עלי אבי מורי
הרה"ח ר' חיים וקספרס זצ"ל. זמן מה לאחר
פטירתו, מיד לאחר חג הפסח, שבת לארץ
הקדש לאחר כחמש עשרה שנים שבהן דרתי
בארצות הברית, כדי שאוכל לסעד את אמי
שנותרה לבדה באלמונותה.
היתה ברשותי דירה בבני ברק, אולם כיון
שבאותה עת היתה היא משפחה, שכרתי
לבייתים דירה בשכונה אחרת, וכך הצרכתי
להתפלל מדי בקר לפני העמוד בבית הכנסת
המרכזי באותה שכונה - מקום שבו מתקיימים
מנגינים רבים מדי יום.

שמחתי לגלות כי באחד מהמנגינים המקומים
אין שליח צבור קבוע, והחלטתי לקבוע את
תפילתי במנגן זה מדי יום. כיון שמשבעי אני
רגיל להתפלל במתינות, כך נהגתי גם במנגן זה.
ככל שחלפו הימים שמחתי לגלות שלא מעט
אברכים יקרים בחרו לקבוע בו את תפילתם
דוקא משום כך, תוך שהם מביעים בפני את
הנאתם הרבה מהקצב שבו התנהלה התפלה.

חזק נוסף בהנהגתי קבלתי זמן מה לאחר מכן,
כאשר התקשרה אלי אמו של ילד כבן שנים
עשרה שהתפלל באותו בקר במנגן שלי.
האם ספרה בצער שבנה הנמצא עתה בעצומה
של הישנה לפטירת בעלה ז"ל, התקשה עד
עתה למצא מנגן שבו יצליח לומר את הקדושים
כדבעי; כמעט בכל יום היה הוא מתלונן
בפניה שבישל מהירותם של החגים, הוא
מתקשה לומר את הקדושים כראוי. ורק עתה,
לאחר תקופה ממשכת שבה 'התגלגל' ממנגן
למנגן, מצא את המנגן שבו שמשתי כשליח
צבור, וסוף סוף עלה בידו להתפלל ולומר את
הקדושים כדבעי.

האשה התקשרה כדי לשאל האם אסכים
שבנה ימשיך להתפלל ולומר עמי את הקדושים
מדי יום באופן קבוע, וכמובן נעניתי לבקשתה
בשמחה רבה ובחפץ לב. הודעתי לה כי מיום
זה ואילך אסח את בנה תחת חסותי ואדאג
שבכל יום הוא יאמר את הקדושים בקצב
המתאים לו, והיא הודתה לי בהתרגשות רבה.
כך, מיום זה ואילך, מדי בקר התייצב הילד
בבית הכנסת דקות ספורות לפני התפלה
כשהוא אומר עמי את הקדושים שלפני התפלה,
ואף קדושים שלאחר התפלה עמד לצדי
כאשר אני מקפיד לומר את הקדושים בקצב
מתון לשמחתו הרבה.

כיון שהתפללנו בצוותא מדי יום נקשרנו זה
לזה, ואף לאחר שנפרדו דרכנו - הן משום
ששנינו סימנו את הישנה, והן משום שבו בזמן
התפנתה דירתו ועברתי לגור בה - המשכנו
למשך תקופת מה לשמר על קשרי; שנה לאחר
מכן השתתפתי בשמחת בר המצוה שלו, וכמה
שנים לאחר מכן זכיתי להיות שותף בחתונתו,
אולם מאז ואילך לא שמעתי על אודותיו.

באותה עת לא יחסתי חשיבות מיוחדת לחלום
זה. שמחתי אמנם לראות את אבי שאלי
הייתי קשור בעבודות אהבה, כשפמראהו כה
הדור ורענן. הבנתי כי זכיתי לגרם לו נחת
רוח בתפילתי, אולם רק עתה, לאחר שכמעט
ושכחתי מדבר החלום, התפלאתי לגלות כי
משם באותה עת הופיע אף אביו של הילד
בחלום, כדי לדאג שאף בנו יתפלל אחריו
בנעימות ובמתינות כראוי.

ברור לי מעל לכל ספק כי תפלה שפזו עשתה
להם נחת רוח במרומים, ובדאי היתה בעבורם
לעלי נשמה. אשרי שזכיתי לכך.

פרשת כי תבוא

בס"ד בר"ה

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 | ת.ד. 50226 |
טל: 02-5812210 | פקס: 02-5812252
לפניות בנושא העלון: al5308000@gmail.com

סיבה להצטער - אבל זו טיפשות גדולה מאוד.

דע את האויב

כמו שבמשל הזה, אם צביקה שלנו היה מסיח דעתו מהמטבע, הוא היה מרוויח פי מיליארד, ובמקום להזיז את כל היהלומים ולקחת את המטבע, היה יכול פשוט להעביר את כל היהלומים לשק עם המטבע שתחתם. כך כל אחד שמסיח דעתו לגמרי מכל הכישלונות שלו ומתחיל ומתחיל לעבוד את ה' בשמחה כאילו לא קרה כלום - הוא מרוויח רווח כפול ומכופל. הוא גם ממלא את ה"שק" שלו באוצרות שלא יסולאו בפז, וגם את מה שכבר הפסיד - הוא מחזיר לעצמו ברוח ובריבית דרבית, כלומר, הוא מתקן את כל העבר בקלות ובשמחה.

כי צריכים להכניס טוב טוב לראש: אי אפשר לעשות כלום בלי שמחה. אי אפשר לחזור בתשובה בלי שמחה. אי אפשר להצליח בחיים בלי שמחה.

היצר הרע העיקרי והגדול ביותר בעולם הוא העצבות! זה האויב מספר אחת של כולנו!

ובאמת צריכים להסביר את הדברים באריכות, והרחבתי בזה בספרי החדש שיוצא לאור השבוע בעזרת ה', שנקרא "נפלאות התודה". אבל **ההבנה** במוח היא רק חלק אחד. בשביל להשתנות באמת, לא מספיק להבין מדוע העצבות היא האויב, אלא חייבים להשיב את הדברים אל הלב, כלומר לחיות את זה באמת, שיהיה ברור לנו כשמש שכאשר אנחנו בעצבות, אפילו בעצבות מהעבירות, אנחנו רצים אחרי שקל ומפסידים מיליארדים של מיליארדים.

לא מספיק לקרוא את זה, אלא צריכים לחזור על זה ולשנן את זה ולהתפלל שנוכח לחיות את זה. זה נקרא: דע את האויב.

הנשק העיקרי

אבל צריכים דבר נוסף. צריכים גם **עצות מעשיות**.

המשך בעמוד 3

מאמר

ראש הישיבה

הכול בגלל מטבע אחד

אנחת רוחה וחייך עלה על שפתותי, ובאותו רגע הוא שומע את השומר מכריז: "זמן תם!" - - -

הסיפור של כולנו

מה תגידו על הבן אדם הזה - מסכן או טיפש? מה תגידו על הסיפור הזה - עצוב או מצחיק?

אם הסיפור הזה לא היה סיפור החיים שלנו - זה היה מצחיק, אבל עכשיו שזה הסיפור שלנו ממש - זה כבר צריך לזעזע.

מה הנמשל של הסיפור הזה?

עבודת ה' **בשמחה** היא חדר האוצרות האמתי של מלך מלכי המלכים. מה שהבן אדם מרוויח בכל רגע בחיים - זה אינסוף כפול אינסוף, ואין שום דרך להעריך את מה שאדם מרוויח בכל רגע ממש. אבל לכולנו יש מטבע אחד קטן שמשגע אותנו, מטבע חסר משמעות ביחס לכל האוקיינוס של השפע האלוהי, והמטבע הזה פשוט מטביע את הבן אדם וגוזל ממנו את כל החיים.

המטבע הזה הוא האויב אמתי שלנו!

ומהו המטבע בנמשל? שימו לב, בני ישראל היקרים, **המטבע הזה הוא העצבות**, ובפרט העצבות על כך שלא הולך לך בעבודת ה', העצבות על הכישלונות שלך, ועל הבלבולים שלך. העצבות הזאת מטביעה אותך, ומעסיקה אותך, ומטרידה אותך, ואוטמת לך את המוח ואת הלב ואת העיניים מלראות ומלהרגיש כמה אתה יכול להרוויח בכל שנייה. כל רגע שבו אתה מצטער על מה שהיה זו טיפשות אימה והרסנית. אפילו אם אתה מצטער על עבירות וכישלונות רוחניים חלילה, שזו באמת

זמן תם!

"אתה מוכן?", שאל אותו שומר האוצרות. "מוכן", ענה צביקה. הוא עמד דרוך ומלא התרגשות ושק ענק בידו. עוד מעט מגיעות הדקות הגדולות. הוא נבחר מכל תושבי הממלכה לקבל את פרס המלך, הפרס הנדיר שמוענק רק פעם בשנה לתושב אחד בלבד. והשנה היה הוא זה שנבחר.

הפרס הוא להיכנס לאוצר המלך למשך חמש דקות ולקחת אוצרות ככל אשר יוכל לשאת. כולם קינאו בו.

הדלת נפתחה, ושעון העצר התחיל לרוץ. צביקה התבלבל לרגע כשראה את מטילי הזהב ואת ערמות השטרות. אבל הוא מיד התעשת ופתח את השק והסתער על מטילי הזהב שכאילו קראו לו לבוא ולקחתם.

רגע לפני שהניח את ידו על האוצר היקר, קרה דבר לא צפוי: מטבע אחד השתרבב מכיסו והתגלגל על הרצפה. צביקה שמט את השק ורכן לכיוון המטבע המתגלגל, אך זה המשיך להתגלגל באולם האוצרות רחב הידיים. צביקה לא היסס ורדף אחרי המטבע, אבל המטבע לא עצר.

לבסוף נכנס המטבע לתוך סדק צר שבין ערמות גבוהות של יהלומים יקרי ערך ונעצר שם. צביקה נשכב על הרצפה וניסה להגיע אל המטבע, אך הוא היה עמוק מידי. שוב צביקה לא התבלבל לרגע, והתחיל לפנות את ערמות היהלומים עד שלאחר מאמץ ממושך הצליח בשעה טובה להגיע אל המטבע.

כאשר סוף סוף היה המטבע בידו, הוא נאנח

גיליון 639
כ"א אלול תשע"ט

ר"ת	כניסה	יציאה	ירושלים
19:54	19:13	18:03	ירושלים
19:51	19:15	18:20	תל אביב
19:53	19:15	18:12	חיפה
19:53	19:15	18:21	באר שבע

הכנסים של הרב שלום ארוש שליט"א לשבוע הקרוב

להזמנת שיעורים:
052-7611100

באר שבע

יום א',
כ"ב אלול (22/09/19)
בית כנסת "אהל שלמה"
רח' שרה אהרונסון 8
בשעה 20:30

בשורה משמחת

נפתח המקווה הגדול באומן-
ליד ציון רבי נחמן מברסלב
בבית הכנסת המפואר של הרב ארוש
"חוט של חסד"

• מרווח • מחומם • מהודר • נקי

לרכישת כרטיסים: 058-4180994
באומן בעמדת "חוט של חסד" | בכניסה למקווה

מבצע ה-

1000000

עד כה הופצו

כ- 130,000 ספרי

ליקוטי מוהר"ן

עזור לנו להגיע למליון!

מסוגל לשמירה, הצלה, עשירות, רפואה,
לידה קלה, ילדים, וכל הישועות.

052-2240696 | מחיר מיוחד להפצה

שנה מתוקה זה בידיים שלך!

פדיון נפש בערב ראש השנה באומן

ע"י הרב שלום ארוש שליט"א

היה מהזוכים: 02-5308000

"בראש השנה דנין
את האדם כמה
יפסיד, ואם זכה
נותן זה המזמון
לעניים"
(ספר המידות- צדקה)

ילדון הידודון

בין הפותרים יוגרלו מתנת

חידה: אצל האומות מחשבה כמעשה, אצל ישראל מחשבה כמעשה מה ההבדל ביניהם?

תשובה פשוטת שופטים: עין עינים היה גבוה מבית המקדש. (דברים י"ז, ח) וקמת ועלית - רש"י: מלמד שבית המקדש גבוה מכל המקומות. שפתי חכמים: כיוון שכל המקומות שבשאר ארצות לאסקי בא"י היה "עין עינים" גבוה ממנו.

הזוכה: יוסף רוטמן, ירושלים.

פתרונות לשלוח למייל | פקס:

al5308000@gmail.com | 02-5812252

חיזוקית-

אלול | אני לדודי

השם רוצה בתשובה,

לא בעצבות

(א.ב. של החיים)

לקבלת מסרים מחדקים: 052-6672221

יש לך סיפור תודה?

המערכת תשמח לפרסם אותך

al5308000@gmail.com

סיפורי תודה

אמרת תודה ונושעת?

התודה פותחת שערים - סיפור אישי

מכתב שהגיע למערכת העלון - בעילום שם:

לפעמים ניסיונות החיים מביאים לנו תובנות, שבסופו של דבר לא נבין איך החיים שלנו היו בלעדיו, אני אמנם חפצה בעילום שמי אך הסיפור שלי שווה מידי כדי לשמור אותו אצלי בבטן.

התודה פותחת שערים - אם לא התנסיתי על זה בעצמי, לא הייתי מאמינה לפלאים שהיא יכולה לחולל, המפתח לכל דבר בחיים שלנו תלוי בתודה ואפילו הדברים הקטנים-גדולים בחיינו.

גרתי בדירה שכורה במשך 19 שנים, זמן מספיק טוב כדי להתמקם ואפילו לחתום קבע, הבית שלי היה בקומת קרקע, בית משופץ ונאה, ומהרגע שגרתי שם אני עושה בביתי שיעור תהילים מדי שבת, כל ילדי השכונה מכירים את הבית שלי.

ביום (לא) בהיר מודיע לנו בעל הדירה שאנחנו צריכים לעזוב את הדירה לצורך מכירת הנכס.

הרגשנו שחבר עלינו העולם - איך נעשה את זה ולא? אבל הכי חשוב - מה עם ילדי התהילים אם לא נמצא דירה באזור קרוב, איך נתנתק ממצווה שעשינו אותה קבוע מזה 19 שנים? אך המציאות לא נתנה לנו לבחור ומצאנו את עצמנו בחיפושים כושלים, מתרוצצים מדירה לדירה וכמעט נואשים. תוך כדי החלטנו אני ובעלי לומר שעה תודה על

בשלב מסויים חשבנו לשאול את בעל הדירה אם יוכל לשפץ, כאילו שעשינו את זה כדי לשמוע "לא" אך למרבה תדהמתו הוא דווקא אמר "כן", הוא שיפץ כל דבר שרק ביקשנו לשנות ואפילו אמר שמגיע לנו יותר... ולשמחתנו לא היה גבול.

מיותר לציין שהשיעור תהילים נשאר כרגיל - כי מה הבעיה להיכנס לכניסה שלידי? ואנחנו - אפילו לא הרגשנו שעברנו דירה - אותה שכונה, אותו רחוב, אותה קומה ואפילו אותו צד, בנוסף זכינו לשיפוץ וחיידוש הבית. הדבר היחיד שהשתנה זה מספר הבניין... ההסתכלות שלנו!

כשכולם שואלים אותנו - איך זה יכול להיות? אנחנו עונים ללא ספק - זה התודה!

אמרת תודה ונושעת? 052-2240696

052-2240696

אם גם לכם "בגן השלום" ו-"הכמות נשים"

שינה את החיים

שתכפו אותנו: al5308000@gmail.com

הסדרה לשלום הבית

052-2240696

שלום הבית שלי

הרב שלום ארוש שליט"א

חומה בצורה

ובסבלנות ולומר לו: בעלי היקר, הנה אנחנו כאן ביחד, באהבה ובשלום, ואני רוצה לשוחח אתך. לא באיתי לריב אתך ולא להתווכח אתך ולא להרע לך. אני רוצה רק לברר מה האמת: מה דעתך לגבי הדבר הזה שאתה עושה? האם אתה חושב שזה דבר טוב? אתה רוצה את זה, או בעל כורחך נקלעת לזה?

אם היא רואה שבעלה מבין שזה דבר לא טוב, זה כבר חצי מהדרך. ועכשיו היא צריכה לברר עד כמה יש לו רצון לצאת מהדבר הזה. ותשאל אותו: אתה מבין שזה דבר הרסני? אתה רוצה לצאת מזה? אם הוא רוצה, הדרך מכאן היא יחסית פשוטה. היא צריכה מכאן לקחת את הפיקוד ולומר לו, שהיא תעזור לו לצאת מזה, ושישמע בקולה והכל יסתדר.

שלב שני - בניית חומת ההגנה: אחרי שהבעל מוכן לקבל את עזרת אשתו לצאת מאותו דבר שהוא מסובך בו, עליה לנקוט בדרכי פעולה. בדרך כלל, האשה צריכה לבודד את בעלה מכל אותם דברים שמזיקים לו, כגון שתגיד לו שישב בבית והיא תהיה זו שיוצאת לכל הסדורים.

העיקר הוא, שהיא צריכה להיות חזקה בדעתה, שהיא תעשה הכל בשביל לשנות את המצב

אחרי שהבאנו במאמר האחרון את הדוגמא של אשתו של און בן פלת, ולמדנו ממנה את הכח של האישה ואת החכמה שלה, להוציא את בעלה מכל מיני מצודות רעות שנקלע לתוכן ולבנות את ביתה, נמשך במאמר זה לברר איך אפשר להציל את הבית, בעיקר איך האשה בתבונתה יכולה להציל את בעלה ממצודות שונות, כמובן שצריך לדעת איך לגשת ל'משימות הצלה' שכזו בחכמה ובישוב הדעת.

שלב ראשון - אמת ורצון: אשה שרואה שבעלה שקוע באיזה דבר לא טוב, כגון: חברים רעים, מחלוקת, שתיה חריפה, אייפון וכד', הדבר הראשון שהיא צריכה לעשות הוא לברר את המצב: האם בעלה מבין שהוא בצרה? האם הוא רוצה לצאת מזה? כלומר, עליה לברר אם הוא מודה על האמת שזה דבר רע, והאם יש לו רצון לעזור לעצמו להיחלץ מהצרה.

לשם כך עליה להקדים תפילה ולבקש מבורא עולם שיעזור לה לעזור לבעלה, ואחר כך תראה למצוא זמן, שהיא ובעלה נמצאים במצב של אהבה ושקט, בלי שום אדם שנוכח, גם לא הילדים, ובלי הפרעות אחרות, ואז לפנות אל בעלה באהבה

שלב שלישי - תכנית חרום: השלב השלישי הוא שלב שבא, רק כאשר השלבים הראשונים לא הצליחו. כגון, שהבעל לא מוכן להודות שהוא בצרה, והוא מתעקש שזה כן טוב, או שהוא אמנם מודה על האמת, אבל הוא לא מוכן לעשות מה שאשתו מייצעת לו, אם מחמת גאווה או עצלות או פחד וכד'. בשלב הזה האשה צריכה להתאזר בתקיפות, ולהעמיד לבעלה 'אולטימטום' - או אני או הדבר זה! או שאתה משתף אתי פעולה להפסיק עם הדבר הרע הזה, או שאני לא מוכנה להמשיך ככה! אני אפנה למשפחה שלך, אני אפנה לרב שלך, אני פשוט לא אמשך!

אם האולטימטום הצליח לעורר את הבעל, מה טוב, אז ננקוט בדרכים של השלב השני, אך אם הוא ממשיך להתעקש, היא צריכה באמת לפנות לרב מומחה או ליועץ נישואין, והם יפסקו לה אם להמשיך להחזיק עם בעלה או להפריד את החבילה. כי זה יסוד חשוב, שאשה לא תפסוק לעצמה בשום ענין, גם לא בעניין גירושין, אלא תעשה הכל על פי הוראת רב מומחה שמכיר את המקרה לגופו, ומה שהוא יפסוק תעשה.

העיקר הוא, שהיא צריכה להיות חזקה בדעתה, שהיא תעשה הכל בשביל לשנות את המצב, ולא תוותר עד שתשיג את המטרה, ותהיה חזקה שלא להתפשר בשום אופן, עד שיעזוב את דרכו הרעה! ובשבוע הבא נביא במאמר דוגמאות מעשיות, איך לפעול במקרים שונים.

בדיחות הדעת

לילה אחד נשמעו רעמים חזקים ודני הקטן רץ למיטת הוריו בבהלה. אביו ניסה להרגיעו ואמר: "אל תדאג חמוד, הרעש הזה הוא רק קולות משמים, שכועסים כאשר יש אנשים שמשקרים בעולם". "אבל אבא", שואל דני, "עכשיו אחרי חצות וכולם ישנים". "נכון", משיב האב, אבל זו השעה שבה מודפסים עיתוני הבוקר..."

בית הכנסת באומן

ע"י הרב שלום ארוש שליט"א

בזכותך

יהיה להם מקום להתפלל

לשותפות בביה"כ
02-5812210

לייעוץ טלפוני ללא תשלום
בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
054-8434435 ני"ד

חינוך באהבה הרב יצחק אבוהצירא

שנוכל לחנך את הפיקודן שקיבלנו מה' יתברך.

אסור לנו בשום פנים ואופן לרדת לרמה של הילד ועלינו להכיר את מעמדנו ולכבד את עצמנו כהורים מחנכים המכירים את מקומם ויודעים להגיב בישוב הדעת על כל מקרה ומקרה עם הילד, לגופו של עניין ולהימנע ככל האפשר לערב את רגשותינו וכו'.

חינוך, עבודה קשה!

בקיצור אם אנחנו בזמן אמת, "בשטח" ונמצאים ב"זירת הפיגוע של הפינוק", דבר ראשון- אסור לנו להתפעל מהילד כאשר הוא מתנהג בצורה חריגה, דהיינו כאשר הוא דורש פינוק שלילי ע"י הפרעה, הצקה וכדו' עלינו להשתדל להתעלם ממנו ולא לעשות עניין באותו רגע, מהתנהגותו החריגה.

מו"ר הרב שלום ארוש שליט"א אומר תמיד שצריך להחזיר ללב, שהילד-לד.

היום כאשר אנחנו מבוגרים, קשה לנו להבין את התנהגותו הילדותית, אולם הוא מתנהג בדיוק כפי שאנחנו מוצפים ממנו להתנהג- הילד מתנהג כפי שה' נטע בטבעו- "רע נמוערו" ועליו ה' יתברך הטיל את עבודת החינוך.

עלינו להכיר במעמדנו: הורים אחראיים ובוגרים ולא ילדים קטנים. הורים הרוצים להשפיע חינוך נכון ואמיתי על ילדינו. הורים המוכנים לפעמים לסבול היום קצת, על מנת לא לסבול אח"כ הרבה (זוכרים את המשוואה, ילד קטן=בעיות קטנות. ילד גדול=בעיות גדולות). עלינו להבין שאנחנו ההורים של הילדים ולכן אנחנו מחליטים בבית ועל הילדים לשמוע בקולנו. מתפקדינו גם להראות לילד שאנחנו רוצים ואוהבים לחנכו, על מנת שידגל ויהיה יהודי כשר ואין לנו מטרה ה"ו למלוך עליו או לרדות בו. מצד אחד כאשר הילד מתנהג בצורה שלילית עלינו להבין את הילד (ולא להשתגע- שהרי בסה"כ מה כבר הוא עשה). מצד שני, לא לקבל את התנהגותו, לא להתרגש ממנה ולהתחיל לחנך את הילד ע"מ שיכנס לעול החינוך ע"י הבנת המסגרת בבית כפי שקבענו לו.

(במאמר מוסגר בבתים שעובדים על "מסגרת וחוקים" כמעט ואין בעיות חריגות של פינוק שלילי)

התודה זה לא פטנט
זו דרך חיים

ספרו החדש של הרב ארוש
052-2240696

חום ואהבה או חום גבוה פרק י'

הורים יקרים, הילד קיבל "התקפת פינוק" הוא צורח ומשתולל על הרצפה, כועס ומסרב להירגע, מה עושים?! השבוע בע"ה נמשיך בהכוננה.

התנהגות, בשעת התקפת פינוק

מאיתנו ההורים נדרש: לא לרדת בשום אופן לקטנוניות של הילד. להיות סבלניים, להירגע, לנסות להבין, והכי חשוב, להיות "הורה-מחנך" וללמד את הילד כיצד צריך להתנהג: מה מותר ומה אסור לעשות, מה אנחנו מקבלים כהתנהגות נורמאלית ומה לא נוכל לקבל.

בדרך כלל, מה שקורה בזמן שהילד מקבל "התקפת פינוק" הוא: שאנחנו כועסים, מתרגזים, צועקים ומחטיפים לו "מכה חינוכית" בכדי שייירגע.

אני בהחלט ה"ו לא בא לשפוט אף אחד. כולנו בני אדם ולא רובטים שאפשר לתכנן אותו שייגיב בצורה קבועה. ובפרט שהתנהגותו מושפעת מאוד מההרפתקאות והבעיות הסובבות אותו- בשלום בית, כרנסה, בריאות, התנהגות שאר הילדים וכו'.

פעמים רבות בשעת ניסיון כאשר הילד מנדנד, מציק או מפריע לנו אין לנו את הכוח להשתלט על עצמנו ולא תמיד יש לנו סבלנות לבנות מערכת חינוך בתוך הבית ולנסות להבין את הילד ולכוון את התנהגותו לאפיקים חיוביים, ולכן כאשר הוא "עולה לנו על העצבים" (כלשון המשורר) אנחנו משתמשים בשיטות לא חינוכיות ולא הכי ניעמות, וכאן עיקר הטעות שלנו.

אין חולק וכולנו יודעים כי: לכעוס, להתרגז, לגעור, להשפיל, לצעוק או להכות- אינם תורמים לאווירת חינוך בבית ובוודאי שאינם מוחנכים.

להיפך בצורת התגובה הזו, אנחנו מעצימים את הרע של הילד ומלמדים אותו דרכי התנהגות שליליות נוספות. (ועל דרכי פעולה אלו, אומר הרב שלום ארוש שליט"א "אם אתה לא יודע לחנך שב ואל תעשה עדיף")

בשעת ניסיון נדרש מאיתנו ההורים, הרבה קור ואורך-רוח, שליטה עצמית וסבלנות ברזל, על מנת

דרושות טלפניות
לטלמרקטינג הכי ערכי בשוק!
משמרת ערב- 054-3344153
משמרת בוקר- 02-5308000

העבודה בירושלים,
במשרדים של הרב שלום ארוש שליט"א

סיפורה של תקיעה מרה

והעצה המעשית החזקה ביותר היא ההתחדשות. **להתחיל מחדש**. לשכוח את כל העבר את כל מה שהיה וכל מה שעשית ולהתחיל מהרגע הזה לעבוד את ה' אל תנסה להתמודד עם טענות היצר ואל תנסה להסתכל לאחור. תגיד לעצמך: "הרגע נולדתי. אני לא יודע כלום" - ותתחיל למלא את השק באוצרות. תעשה מה שאתה יכול בשמחה, ציצית, מזמור תהלים, עזרה לחבר - זה אינסוף! זה נצח!

ואם שוב התבלבלת - אל תתבלבל מהבלבל, אלא תתחיל שוב מחדש, אפילו אלף פעמים ביום.

ככה היה רבי נחמן. ככה הוא מועיד על עצמו שהיו לו כמה וכמה התחלות חדשות ביום אחד. אם צדיק כזה גדול שמעולם לא הטא היה צריך להתחדש בכל רגע - מה נגיד אנחנו? כל שכן וכל שכן שאין לנו ברירה אלא להתחדש שוב ושוב.

זכור היטב את מה שאומר רבי נחמן, שהיצר הרע לא רוצה את העבירה אלא את העצבות שאחרי העבירה, וממילא תדע בדיוק מהי המלחמה האמתית שלך. אחרי שקרה מה שקרה, המלחמה שלך היא לא לבדוק את העבר ולהצטער מהעבר, אלא **לשכוח כל מה שהיה** ולמחוק את העצבות ופשוט להתחיל מחדש. אם תתחיל מחדש בשמחה ותעבוד את ה' מהרגע הזה ותזכור שאתה צובר מיליארדים בכל רגע - אתה גם תרוויח הרבה יותר ממה שהפסדת בגלל העבירה, וגם את מה שהפסדת תחזיר ברווח גדול, כי אתה תיגש למצוות התשובה בשמחה ועל ידי זה אתה תתקן באמת ובקלות.

העצבות שלך היא הרווח הנקי היחיד של היצר הרע. כי לכל יהודי יש הזדמנויות רבות למחילת עוונות: 'אמן יהא שמיה רבא' בכוונה, ברית מילה, שמירת שבת, הרהור תשובה. ליצר הרע אין שום רווח מהעבירות. הרווח היחיד שלו הוא הזמן שאתה מפסיד כשאתה שקוע בעצבות ולא מקיים מצוות בשמחה.

תכלה שנה - לא רק בסוף השנה

ודע לך, שכל הסבל של האדם בחיים הוא רק בגלל העצבות שלו, ולכן כל הקללות שבפרשת השבוע שלנו הן רק בגלל "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב".

ומה הפתרון? הפתרון הוא התחדשות, ולכן אנחנו קוראים את פרשת הקללות בערב השנה החדשה, כדי שיתכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה. כאשר אתה במגמת התחדשות - אז באמת כל הקללות בטלות ומבוטלות, כי אתה יכול לעבוד את ה' בשמחה באמת ואז "תחל שנה וברכותיה".

וזה נכון לא רק לערב ראש השנה, אלא לכל רגע בחיים. בכל רגע שבו אתה מרגיש עצוב או שבור מזה שנכשלת או שלא הולך לך - זכור היטב שיש לך שתי דרכים: דרך הברכה והדרך ההפוכה מהברכה. אם אתה מסתכל אחורה ושוקע בעצבות, אתה גוזר על עצמך את הדין, אבל אם אתה אומר לעצמך: מה שהיה היה, זה נגמרה תכלה שנה וקללותיה - אז אתה משתחרר מהעצבות ומתמלא בשמחה, ואתה מביא על עצמך שפע וברכה - תחל שנה וברכותיה!

ברכת שבת שלום ומבורך

להוציא אתכם ידי חובה, בשעה שמלא אני עבירות כריסון. אם אני אהיה בעל התוקע, כנראה שלא יעלה זכרוכם לטובה לפניו..."

הלכו היהודים לחפש להם אפשרויות אחרות לשמוע קול שופר, אולם משלא מצאו שום דרך אחרת, החליטו לחזור לאותו נגן חצוצרה ולהפציר בו עד שיואיל בטובו לתקוע לפניהם בשופר.

כשראה היהודי שכלו כל הקיצין בפניו, וכי לא יעזבוהו לנפשו עד שייאות להשמיע להם תקיעות כמצוות היום הקדוש, נטל את הקרן בידו ורצה לתקוע בה כפי שזכר מבית אבא.

אולם באותו רגע צפו ועלו בזכרונו מעשיו הרעים, סן ה ת ק ו פ ה ה ק ר ו ב ה ו מ ת ק ו פ ו ת רחוקות יותר בלא ו ב ע ר ב ו ב' ה שְׁצַפּוּ לתוך הרהורי מעשים מכוערים שעשה בימי חייו. הוא הניח את הקרן מיידו. לא מסוגל היה לתקוע.

אולם היהודים מסביב לא חשבו לוותר. שכנעו אותו שוב ושוב, והוא אזר אומץ לנסות

פעם נוספת.

הגיש את הקרן אל פיו וביקש לתקוע, אך במקום תקיעה מפיו, פרצו דמעות מעיניו...

לבו נשבר לרסיסים והוא החל לבכות מעמקי נשמתו. יללות מרות פרצו מגרונו וכולו נשטף הרהורי תשובה עזים על שהכעיס את קונו במעשיו הרעים. לבסוף, הצליח במאמצי-על להפיק רק תקיעה אחת. תקיעה ארוכה ומרה עד מאוד.

אותה תקיעה - סיפור ה'שר שלום' לחסידיו - בקעה רקיעים והפילה חומות ברזל, חתרה חתירה עד לכיסא הכבוד והעלתה יחד איתה תקיעות רבות ותפילות שלא הצליחו לעבור לשמי מרום.

אף אני, סיים הרבי והפטיה, ראיתי את אשר נעשה ומצאתי דרך זו להעלות דרכה את התקיעות שלנו לרצון לפני אדון כל.

החסידים הסתובבו בחשש גדול מפני הבאות.

זה זמן רב מחכים כולם שיצא רבם הקדוש, מן הרה"ק רבי שלום ורקח זי"ע מבעלזא (כ"ז באלול יום פטירתו) - הנודע בכינויו כפי שתיאר אותו הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב, ה'בני יששכר', לדורות עולם: 'השר שלום' - לתקיעת שופר בימיו הראשון של ראש השנה. אך הרבי מסתגר בחדרו, נאנח ובוכה מרה.

לפתע, בבת אחת, נהפך הרבי לאיש אחר. קם ממקומו בשמחה רבה וניגש לבית המדרש לתקוע בשופר בהתעוררות עצומה כדרכו בקודש.

בליל ב' דראש השנה, זכו החסידים לשמוע מפיו ה'שר שלום' את השתלשלות הדברים:

ראיתי בשמים קטרוג גדול ונורא על כלל ישראל. ניסיתי לעשות כל אשר אל ידי להמתיק את הקטרוג ולהעביר את רוע הגזירה, ולא עלתה ביד. לא מצאתי שום דרך ושביל להעביר דרכם את התקיעות שיבקעו רקיעים.

באותה שעה נאספו מספר

חיילים יהודים באחד ממוחנות הצבא. היו אלו מסכנים שנחטפו בעל כורחם לצבא המלך, בהיותם שם היו אנוסים לא אחת לעבור על מצוות התורה. בין יהודים אלו היו כאלה שנאחזו בציפורניהם במעט היהדות שידעו ושמרו עליה מכל משמר.

היום - סיפר ה'שר שלום' לחסידיו את שראו עיניו הצופיות - חיפשו יהודים אלו לשמוע תקיעת שופר כמצוות היום. אולם מהיכן ימצא שופר במחנה?

ניגשו היהודים אל יהודי אחר, קל דעת, ששירת אף הוא באותו מחנה ותפקידו היה לנגן בחצוצרה בלהקה הצבאית. ברשותו הייתה קרן גדולה שכשרה הייתה בדוחק לתקיעת שופר. הפצירו בו אחיו היהודים שיעתר להם ויציא אותם ידי חובה בתקיעת שופר.

"איככה אוכל להעז פנים לפני מלך מלכי המלכים", דחה אותם אותו יהודי, "ולתקוע בשופר

המתנה למצטרפים
כוס קידוש
מבית ארט

בלעדי למפיצי עלון
"חוט של חסד"
ולמנויים חדשים

הצטרף עכשיו
02-5308000

גן הדעת חידושים לפרשת שבוע

הברכה מגיעה אלינו כשאנו קשובים "והיה אם שמוע תשמע בקול ה' אלוקיך... ובאו עליך כל הברכות והשיגורך". ולהקשיב לקול ה' זה להקשיב בראש ובראשונה לציווי התורה, הן תורה שבכתב והן תורה שבעל פה. וכן להקשיב לדברי החכמים, הן החכמים הקדמונים והן החכמים בהווה, שגם להם צריכים להיות קשובים בענווה, כי מהם תוצאות חיים וברכה, וההולך את חכמים יחכם, וכמו שמביא בעל הטורים, "שמוע תשמע" בגמטריא "לדברי תורה ולדברי חכמים". לכן פוסק לנו הרמב"ם שכל אדם בישראל, בין עני ובין עשיר, בין בחור ובין זקן, לא משנה אם הוא בעל ייסורים, עני המתפרנס מן הצדקה, נהג אוטובוס או מוכ"ל חברה, כל אחד מחויב לקבוע לו זמן ללימוד תורה גם ביום וגם בלילה שנאמר: "והגית בו יומם ולילה" (יהושע א). וכך אמר רבי נחמן מברסלב "על ידי לימוד התורה נשברות כל הכפירות", אדם לומד תורה, אחד המרבה ואחד הממעיט הלב שלו מתיישה, המחשבות מסתדרות לו, בפרט כשהוא לומד את הנושאים המתאימים לו, הקשורים ללב, שזה חשוב מאד לכל אדם, ללמוד דברים שהוא חפץ בהם, כמאמר הכתוב "כי אם בתורה ה' חפצו" שצריך ללמוד דווקא את הדברים שאתה חפץ ללמוד, כי אז זה מעורר אותך לעוד למודים, וכך מתיישב ומתיישר הלב. וזה דבר ידוע ששורש כל הנפילות והגלויות של הכלל ועל הפרט מתחיל ברפיון מלימוד התורה, כמו שמלמד אותנו רש"י בפרשת בחוקותי, שכל ההידרדרות מתחילה מזה שאדם מפסיק לקבוע עתים לתורה, כי באמת,

מפסיק שאדם יקבע לעצמו אפילו כמה דקות ביום ללמוד משהו, זה לכל הפחות ימנע את ההידרדרות, כי לתורה כח גדול לעצור את כל הנפילות.

למעשה, הלימוד זה המנוע של כל עבודת ה', הוא שמעורר את האדם להתחבר ולהתקשר עם האמת, וכנראה בחוש, אדם אוהז בלימודי אמת יש לו עוגן יציב וחזק בכל מה שעובר עליו. לא בכדי בחר רבנו מכלל כל המאמרים שלו לשים כתורה ראשונה בספרו את התורה העוסקת בלימוד התורה, שם הוא מלמד אותנו - אתה רוצה ללכת בדרך ה' זה מתחיל בלימוד התורה! כי התורה מישרת את ההשקפות ומסייעת בתיקון המידות, שבשביל זה אדם חי בעולם הזה, לשכלל ולשפר את ההשקפות והדעות שלו.

ועל ידי הלימוד מתקבלים כל התפילות, ועל ידי הלימוד מכניעים את היצר הרע, ומקבלים רוח חיים, ומוצאים את ה' בכל מקום, וזוכים לזיכרון, ועל ידו מרפאים את הנפש, לכן טוב מאד שיהיה לכל יהודי סדר קבוע בלימוד התורה.

לא בכדי אמרו חז"ל שהשאלה הראשונה ששואלים את האדם כשהוא מגיע לעולם האמת זה האם הוא קבע עתים לתורה, להורות שזה יסוד הכל, הכל עומד על זה, אם קבעת עתים לתורה רוב הסיכויים שהמשך הדין שלך יהיה לטובה, ואם לא קבעת יראו לך בחוש שהכל היה תלוי בלימוד התורה, אם היית לומד היית ניצל מהכל, לכן תחילת הדין הוא על הלימוד, כי הוא יסוד הבניין כולו.

פנינים חסידות ברסלב

"על ידי שאנו זוכין לבוא לצדיקים על ראש השנה, ע"י זה הם ממשיכים בנו קדושת הארת הדעת שלהם לידע כי ה' הוא האלוקים. ומחמת שבכלל כלונו הם בחינת דרי מטה ע"כ עיקר הארת הדעת שמאיר בנו הצדיק הוא לחזק אותנו לבלי ליאש עצמנו לעולם מצעקה ותחנונים שזה עיקר דרך התשובה שעוסקים הצדיקים לעשות בימים אלו" (אוצר היראה כפד ע"פ הל' נדרים ד)

"כל אלו שזוכין לאמונת חכמים ונוסעים לצדיקים אמיתיים על ראש השנה, כולם נקראים בשם צדיקים על שם הצדיק האמת שמקורבין אליו, כי כל המחובר לטהור-טהור והצדיק האמת כוללם מיד בראש השנה בשכל הכולל, בחינת קדשי קדשים כי הצדיק האמת יש לו כח יותר מן הכהן גדול שזכנו לפני ולפנים" (אוצר היראה ע"פ הל' מתנה ה)

באחת השנים חסרו בראש השנה שניים מאנשי רביה"ק זע"א: אחד מחשובי החסידים, רבי אהרן-רבה של העיר ברסלב, ואחד מפשוטי החסידים, "בר'לה". בראש השנה שאל רביה"ק היכן שניהם, ואמרו לו שאינם נמצאים. ענה רבי נחמן: "אהר'לה איננו ובר'לה איננו..." וכונתו היתה שלענין ראש השנה, אין שום הבדל בין צדיקים לפשוטי עם, כי כולם חייבים להיות בראש השנה אצלו בלי שום הבדל ברמתם הרוחנית.

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט בישיבת "חוט של ח סד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה"

קו ההלכה הספרדי: *3030 ☎

בני האדם. והוסיף שם שהטעם למה הקב"ה דן בכל יום הוא כדי שיבואו הנשמות וישמעו את הגזירות ויתפללו על החיים.

מדוע בראש השנה אומרים את הפרק "הרינו לאלוקים עוזנו"?

משום שהלויים היו אומרים אותו במוסף של ראש השנה, ויש בפרק זה ארבעה דברים הרומזים ליום זה: "תקעו בחודש שופר" מרמז על תקיעת שופר, וכן כתוב "כי חוק הוא משפט לאלוקי יעקב" שמרמז על המשפט ביום זה, ונאמר "עדות ביהוסף שמו" רמז ליוסף הצדיק שיצא מן הבור ביום ראש השנה.

ועוד נאמר בו "הסירותי מסבל שכמו" שביום זה פסקה העבודה מאבותינו במצרים. גמרא ראש השנה בכמה מקומות (דף ח' ודף י"א ודף ל').

קו האמונה
לשמוע אמונה כל יום כל היום
02-6444250
להתחזק יחד עם
הרב שלום ארוש שליט"א

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה-חוט של חסד

הלכות חודש אלול וערב ראש השנה

התחילו אחר עלות השחר לא יאמרו תחנון. כך משמע מכך החיים (סימן תקפ"א סעיף קטן ע"ג בשם המגן אברהם).

מה המיוחד בתפילת מנחה האחרונה של השנה?

לכתחילה ראוי לבוא לבית הכנסת בעוד היום גדול, להתפלל מנחה בכוונה, כי היא התפילה האחרונה של השנה, ויש בכוחה לתקן כל תפילות השנה, אם היו פגומות, לכן יזהר מאוד לאומרה בכוונה ובזמנה. מטה אפרים (סימן תקפ"א אות נ"ז) (שופר בציון פרק א' אות כ"ב).

במשנה מסכת ראש השנה (דף ט"ז עמוד א') מובאר שבראש השנה נידונים כל באי עולם, ומאיך בגמרא מסכת עבודה זרה (דף ג' עמוד ב') מובא שהקדוש ברוך הוא דן בכל יום, כיצד ייתכן דבר זה?

בתשובה המיוחסת לר"ף (קובץ המועדים עמוד ג) מבור שבראש השנה הקב"ה דן על כללות השנה אם בשנה זו יריחה פלוני או חס ושלום ימות פלוני, אך אינו דן באיזה יום יריח או ימות, את ההחלטה אימתי יארע המאורע דן הקב"ה בכל יום לפי מעשי

מה המקור לדבר שצריך לערוך חשבון נפש בחודש אלול, וכיצד עושים זאת?

זה לשון קודשו של מרן הרב חיד"א בספר מורה באצבע (אות רמ"ג) "חודש אלול זמן תשובה לכל הוא, ויזהר לפשפש במעשיו, וטוב וישר שבכל לילה קודם שישי, טרם אמירת וידוי, יפשפש ויחפש דרכיו ובמעשיו באותו יום ויתוודה וישוב, וכן יעשה מראש חודש אלול עד יום הכיפורים, והיה צריך לעשות כן כל ימיו בכל לילה כמעשה הצדיקים קראו בשמותם "מארי דחושבנא", ולפחות כה יעשה בארבעים יום הנוראים הללו". הביאו כך החיים (סימן תקפ"א סעיף קטן כ"ד).

בערב ראש השנה כבר מהבוקר לא אומרים תחנון, אם כן אם מתפללים סליחות בבוקר אחר עלות השחר האם יאמרו תחנון או לא?

יש אומרים שיכולים לומר תחנון בסליחות גם אם מתפללים סליחות אחר עלות השחר, ונוסח הסליחות אינו משתנה, רק בשחרית לא אומרים. ש"ת שבט הלי (חלק ד' סימן נ"ד אות ה'). ובני עדות המזרח מקפידים להתחיל את הסליחות קודם עלות השחר, ואם התחילו קודם עלות השחר אפילו שנמשכו לאחר עלות השחר יכולים לומר תחנון, אבל אם

ליקוטים וסיפורים נפלאים - כי תבוא

"והיה כי תבוא אל הארץ... (כו, א)

"כי תבוא" ביחיד, ולא "כי תבואו", ללמדנו, שמצות העלייה לארץ ישראל חובת גברא היא על כל יחיד ויחיד בישראל, ואל יאמר יהודי היושב בגולה, אמתין עד שאחרים "יעשו עליה", אלא יזדרז לעלות בעצמו.

הספרי מפרש "והיה כי תבוא אל הארץ..." - עשה מצוה זו שבשכרה תיכנס לארץ. אומר על כך המלבי"ם, שעצם הדבר, שבני ישראל קיבלו על עצמם מראש, התחייבות עצמית לקיים את המצוה הזו לכשייכנסו לארץ, שימש בידם כזכות לסייע בידם, שיוכלו להיכנס לארץ.

"וירד מצרימה ויגר שם במתי מעט" (כו, ה)

בעצם היה הכתוב צריך לומר להיפך: "וירד מצרימה במתי מעט ויגר שם"?

מסופר בירושלמי שהראה אחד החכמים לחברו בית - כנסת מפואר ומהודר, נענה וקרא את הכתוב: "וישכח ישראל עושהו ויבן היכלות" (הושע ה, יד) - לפי שבחוץ לארץ אין להקים בנייני - פאר גדולים, כי אם לנהל חיים צנועים. זהו איפוא פשוטו של הפסוק: "ויגר שם במתי מעט" - יעקב התגורר במצרים באורח - חיים צנוע תוך צמצום. (בשם אדמו"ר רא"מ מגור זצ"ל)

"ועתה הנה הבאתי

את ראשית פרי

האדמה" (כו, י)

פעם עלתה על דעתו של הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זיע"א לקיים מצות הבאת בכורים, על דרך שאמרו חז"ל "כל המביא דורון לתלמיד חכם כאילו מקריב בכורים", מה עשה, קנה כבשה ושחט אותה, את הבשר חילק לעניים לשבת קודש, ומהצמר נתן לאיש חסיד אחד שהיה תמים ומופשט מענייני העולם הזה,

שיטווה ממנו כרך אחד של ציצית, ושכר שליח מיוחד ושם את כרך הציצית במקום המשתמר בבגד העליון של השליח, וחיברו שם לבגד,

ושלחו להביא את כרך הציצית אל הרה"ק רבי חיים מצאנא זיע"א.

השליח עשה שליחותו ומסר לצדיק מצאנא דברי הקדוש רבי מרדכי שהוא רוצה לקיים מצות בכורים, וכי הביא לו לשם כך כרך ציצית, נהרו פניו של הרבי מצאנא ונטל בעצמו את הדורון ממקום חיבורו אל הבגד בחשיבות גדולה, והשליח סיפר שגם הנייר שעוטף את הציצית כרך הרבי מנדבורנא בעצמו, לקח הרבי מצאנא את הנייר והטמינו בחשיבות רבה במקום מיוחד.

"ועתה הנה הבאתי" (כו, י)

ועתה - לשון מיד, הנה - לשון שמחה, הבאתי - משלי (מדרש). שלושה תנאים הם בעשיית מצוה: שלא לדחותה לזמן יותר מאוחר, אלא לעשותה לאלתר בזריזות - "מיד"; לעשותה בשמחה, כמו שכתוב: "ששים ושמחים לעשות רצון קונם" - "בשמחה"; ולעשותה אפילו בממון הדרוש לו לאדם בשביל עצמו ולא להמתין עד שיהיה לו ממון מיותר - "משלי".

(דברי שערי חיים)

"ושמחת בכל

הטוב אשר נתן לך

ה' אלוקיך"

(כו, יא)

מסביר בעל "תפארת שלמה": תהיה לך השמחה מפאת הנותן.

משל למה הדבר דומה. לאדם שמקבל מתנה מאת המלך. כמה שהוא

שמח על עצם ערכה של המתנה, שמחתו כפולה ומכופלת על כך שהמלך הוא שנתן לו את המתנה הזו.

חשיבותו של הנותן הוא העיקר בשמחתו. "ושמחת בכל הטוב" - לא רק משום שהוא טוב, אלא בעיקר משום "אשר ה' אלוקיך נתן לך", כיוון שה' הוא הנותן.

באותו דרך מפרש ר' משה ליב מסאסוב: מתי אתה יכול לשמוח "בכל הטוב"? בשעה שה' הוא הנותן לך מפרי עבודתך, ואינך נזקק למתנת בשר ודם.

כמו כן, יש לפעמים שה"טוב" הוא לרעת בעליו, בבחינת "עושר שמור לבעליו לרעתו".

אלא, כאשר יודע האדם כי עושרו הוא מתת ה', אזי

לפעמים קוראים סיפורים על גדלותם של צדיקים וקדושי עליון ועל טהרת מידותיהם כבר מגיל צעיר, והאדם שואל את עצמו, **איפה הם ואיפה אני?** הם כבר בגיל שמונה היו נקיים וטהורים מכל חטא ומידה רעה, ואני...? אני בגיל המבוגר שלי עוד צריך להתמודד עם ניסיונות שכאלו... **אולי משהו לא תקין אצלי?**

צריך לדעת שלא כל מה שכותבים הוא נכון ומדויק! צריך לדעת שכל האנשים בעולם עברו ניסיונות קשים, וגם **הצדיקים הנשגבים ביותר עברו מיליוני מעברים, ניסיונות וקשיים, גדלותם שלהם היתה שלא נשברו במקומות האלו**, אלא המשיכו להלחם עוד ועוד, לא התייאשו עד שהצליחו למצוא את ה' שהסתתר בתוך כל הקשיים.

(קודות של אור - ספינקא)

לעי"נ
הרה"צ **פנחס בן ר' בנימין ביוש**
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - כי תבוא

"ארור מקלה אביו ואמו", שמזלזל בהם, מלשון קלון (רש"י וראב"ע) היש ספק כיצד לנהוג?!"....
(והגדת)

"אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם" (כו, כו)

מי שאומר כי מצוות התורה אין צורך לקיימן דווקא למעשה, אלא די אם יורד אדם לעומק מובנן ולבו מרגיש את קדושתן, בהסתמכו על דברי חכמינו: "רחמנא ליבא בעי" - אפיקורסים שכמותו הם בכלל "ארור".
(כתב סופר)

הרמב"ן מביא על הפסוק הזה מאמר חז"ל: "אמר רב אסי בשם רבי תנחום בר' חייא: אפילו למד ולימד ושומר ועשה, והיה סיפק בידו להחזיק (לומדי - תורה) ולא החזיק, הרי זה בכלל ארור".
(ירושלמי סוטה)

"ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגך כי תשמע בקול ה' אלוקיך" (כח, ב)

צריך ביאור מדוע הקללות נאמרו בשפע רב צ"ח קללות, ואילו הברכות מעט מאד?
יש לומר דעונש על חטאים אין נותן הקב"ה לאדם קודם שחטא, רק לאחר החטא, אולם שכר טוב על המצוות מקדים ה' ונותן עוד קודם פעולת המצוה. וזה הסיבה שבקללות נאמר "ובאו עליך כל הקללות האלה... כי לא שמעת", לשון עבר, ואילו בברכות נאמר "ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך כי תשמע", לשון עתיד. דקללות באות רק לאחר עשיית החטא, ואילו הברכות באות עוד קודם פעולת המצוה, וגם לאחר המעשה. אמנם השכר שונה, דקודם עשיית המצוה השכר קטן מהשכר שלאחר עשיית המצוה, השכר שדיבר כאן הכתוב הוא על קודם עשיית המצוה, ולכן לא נאמר ברכות מרובות. אולם השכר לאחר עשיית המצוה, אין לו סוף ותכלית "עין לא ראתה אלוקים זולתך", ולפי זה מבואר את הכתוב "ולך ה' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו" (תהילים סב) וכבר דשו רבים מהו החסד שה' משלם לאדם עבור מצוותיו? אלא החסד הגדול שהקב"ה משלם לאדם על מעשיו הטובים עוד קודם שעשה אותם "כמעשהו" כאילו כבר עשה בפועל, ועוד גדלה מידת טובו להפליא לשלם לו לאחר מעשהו.
(בינה לעתים)

"ברוך פרי בטןך ופרי אדמתך ופרי בהמתך" (כח, ד)

בפסוקים הבאים חוזר הקב"ה שנית על אותה ברכה, ואומר (שם, יא): "והותירך ה' לטובה בפרי בטןך ובפרי בהמתך ובפרי אדמתך...". ואכן, בעם ישראל תמיד נחשב ריבוי הילדים כברכה

משתמש בעושרו למטרות צדקה וחסד - ואז שרויה ברכה ושמוחה בכל הטוב. אך אם אין האדם מכיר בערך זה שהכל מתת ה', הופך הטוב והעושר לרועץ.

"לא עברתי ממצוותיך ולא שכחתי" (כו, יג)

לשם מה הכפילות? אלא יכול אדם לקיים כל המצוות ולשכוח את ה' - "מצוות אנשים מלומדה". על כן מעיד על עצמו - לא שכחתי את ה'.

"ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה" (כו, טו)

יש לדייק מדוע כל הארורים נאמרו בלשון הווה כמו 'ארור מקלה אביו ואמו' 'ארור משגה עור בדרך' וכו', ורק לגבי פסל ומסכה כתוב לשון עתיד אשר יעשה, ולא כתיב 'ארור עושה פסל ומסכה'.

יש ליישב עפ"י מה שאמרו חז"ל (חולין קמב) שבמחשבת עבודה זרה החמיר הקב"ה והחשיב מחשבה כמעשה, ומעניש גם על המחשבה, וא"כ מובן שהתורה כתבה כאן 'ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה' אפילו שחושב לעשות ולא עשה נכנס בגדר ארור אשר יעשה.
(ר' שמשון מאוסטרופולי)

"ארור מקלה אביו ואמו" (כו, טז)

בחור בא לפני ה"חזון איש", הוא מבית פושר, ה' זיכהו להתחזק, הוא לומד בישיבה, אבל כשהוא חוזר הביתה, יש לו בעיה, אמו לא מכסה ראשה, ואסור לומר דברים שבקדושה כנגד שערותיה המגולות של אישה נשואה. מה יעשה, איך ישיר זמירות, ויברך ברכת המזון?

ענהו ה"חזון איש": במשנה ברורה (עה, ה) מבואר, שדי בעצימת עינים. תסתכל בסידור, ודי. אבל לבו של הבחור נקפו: "אולי מוטב צידוד כל הגוף, שלא תהיה מולי?"! החזון איש הזדעזע: "אם ההלכה מתירה, רצונך להחמיר על חשבון כבודה של אמן?! להתריס, להפנות אליה גב?! ואם היא תקום ותטרח להגיש לשלחן, ותסתובב סביב, אתה תשיר "אשת חיל" ותסתובב כנגדה כסביבון?! זו "חומרה" שתצית אש בבית, ואש גדולה ממנה בגיהנום!

ידוע כמה מקפידים בבעלזא על המנהגים ובפרט בפסח, ובפרט על מנהג רווח כהימנעות מאכילת "שרויה".

ה"שר שלום" מבעלזא צ"ל הסב לשולחן ליל הסדר, ואימו הישישה לצידו. בהגיעם ל"שולחן עורך" הוגש המרק, נטלה האם מצה, ופוררה אותה במרק, לעיניהם המתפלצות של החסידים. אבל הרבי שותק, שתקו גם הם. אכלה, ונהנתה. נטלה מצה ופוררה אותה לצלחתו של הרבי. "זה טוב", אמרה. הנהן הרבי כנגדה, גחן ואכל! הבחין בהזדעזעותם של החסידים, ואמר: "אכילת 'שרויה' אינה איסור מדאורייתא, ואף לא מדרבנן, מנהג הוא, מנהג קדוש מקדמת דנא, אבל מנהג. לעומת כיבוד אב, שהיא מצוות עשה מדאורייתא. והמזלזל בה, חלילה, עובר על

ליקוטים וסיפורים נפלאים - כי תבוא

השפתיים. ממש מרגיש בעל הבית... הבחור מנופף לאיום באצבעו ואומר: "תשמע חביבי, אני מזהיר אותך, אל תתעסק איתי. זה לא ייגמר בטוב!"... והליצן ממול מחקה אותו בנושלתויות, כאילו הוא יודע מה תהיה התנועה הבאה. אתם כמובן צוחקים על הטיפש שמימיו לא ראה מראה. אבל מיועדנו החלטי שלפני שהוא נלחם חזיתית, הוא יברר עם אחותו מי זה הטרדן שבא להציק לו.

הוא הולך ומספר לה את הסיפור, והיא הבינה שמוחו של האח ה'מוצלח' שלה לא יקלוט בצורה רגילה. אז היא אמרה לו "עזוב! למה לריב? לך תתפייס אתו ואני מבטיחה לך שיהיה בסדר"... שמע האח בקולה וחזר לחדר. "ערב טוב"... הוא פונה לבחור בחיוך רחב. והבחור פתאום נהיה בנאדם, ענה לו בחיוך. הכפרי התלהב ושאל אותו בתנועות ידיים ושפתיים: "מה קורה איתך? הכל בסדר? חסר לך משהו?" והשני גם הוא התעניין אם הוא צריך משהו... פלאי הבריאה... משראו שניהם שהכל בסדר והם לא צריכים כלום, פנו יחד לישון...

אם נלמד זכות האחד על רעהו, "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם", גם הוא יחייך אליך מהמראה וישמח איתך... והחשוב מכל: אבא האוהב שבשמים - ה' צילך על יד ימינך - ילמד עליך זכות ויכתוב אותך לשנה טובה ומתוקה, שהרי כל מה שאתה עושה, עושה גם הצל שלך...

כך נוכל לפרש את הכתוב בו פתחנו: "ברוך אתה בבואך", אם בבואך לדון את הזולת על מעשה שעשה, אתה דן אותו לכף זכות ומשתדל להסתכל עליו בצורה חיובית

ו"ברוכה", אזי כאשר תעזוב את העולם ידונו אותו לכף זכות, "וברוך אתה בצאתך". (במחשבה תחילה)

"וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך" (כת, י)

אלו תפילין שבראש (מנחות לה) דוק! "תפילין שבראש" ולא תפילין שעל הראש. כשיחוד ה', אהבתו ויראתו מונחים בתוך הראש, ולא רק מבחוץ, זה מה שגורם שייראו ממך.

"וראו כל עמי הארץ" (כת, י)

על אף גסות לבם של הגויים, גם הם מצליחים לחוש בברור, שישנו הבדל תהומי בינם לבין עם ישראל, וכשהם נתקלים בקדושה זו, הם נאלמים דום, וגם מלאך רע עונה בעל כרחו אמן. מעשה שהיה, שהגיע רבי שמואל בירנבוים זצ"ל לקליוולנד, להשתתף בחתונה, והתארח אצל תלמיד לשעבר, ששמש כאחד

וכמקור לשמחה, בשונה מן התפיסה המקובלת אצל שאר העמים, הרואים בכך טרחה ויגיעה, וכלל אינם רוצים בכך. בהגדה של פסח "מעשה רב" כותב הרב ולך בהקשר לכך, כי באחד הימים נסע רבי שאול בראך מקאשוי לארץ ישראל לבקר את אמו הזקנה. כשעמד בנמל והמתין לאנייה, נגשה אליו נסיכה מבית המלכות האנגלי ואמרה לו: "אני מכבדת מאד את התנ"ך ואף עם התנ"ך יקר בעיני - אך דבר אחד מוזר בעיני ואינני מצליחה לקלוט אותו: מדוע יש לכם, היהודים, כל כך הרבה ילדים?" אם את מכבדת את התנ"ך - השיב לה הרב תשובה ניצחת - בוודאי הנך יודעת אודות מה שנאמר בפרשת נח; האלוקים צווה את נח להכניס לתיבה מכל החיות שנים שנים, אך מן הבהמה הטהורה אמר להכניס שבעה שבעה... לפיכך אנו, הטהורים שבאומות, איננו מסתפקים בהולדת שנים שנים, אלא מבקשים לכל הפחות שבעה שבעה...

"ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך" (כת, ו)

בין הברכות הנמנות בפרשתנו נאמר: "ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך". מביא על כך רש"י במקום בשם חז"ל: "שתהא יציאתך מן העולם בלא חטא כביאתך לעולם".

וצריכים אנו להבין כיצד מברכים אדם לזכות בדבר שכזה, הלא הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, ואם ישמור עצמו מן החטא לא יזדקק לברכה, ואם לא - מה תועיל לו הברכה? חז"ל אומרים במדרש "ה' צלך על יד ימינך". דהיינו,

שכל מה שהאדם עושה הקב"ה עושה אחריו, בדיוק כמו שהצל של האדם מחקה את תנועותיו. ממילא יהודי שרוצה שהקב"ה יחון עליו וילמד עליו זכות וכתוצאה מזה יכתבהו לשנה טובה, צריך גם הוא ללמד זכות על אחרים.

משל לכפרי אחד בור וגס - המשיל הגה"ק רבי יוסף חיים, ה"בן איש חי" - שהגיע לאחותו שגרה בעיר הגדולה לביקור. ככפרי, הוא לא טרח שהחולצה תהיה במכנסיים והשיער יהיה מסורק, ומראהו היה מרושל ומוזנח. לאחר שאכל ושתה, הגיעה העת לישון. "אתה רואה את החדר האחרון משמאל?" מראה לו אחותו, "זה החדר שלך. לך לישון ואם אתה צריך משהו, תרגיש חופשי".

הבחור נכנס לחדר, והפלא ופלא... מיד כשהוא פותח את הדלת, בקיר מולו נפתחת דלת נוספת. הוא נכנס לחדר ומולו נכנס בחור נוסף. אבל הבחור הזה נראה נורא, שיער מבולגן, לבוש מרושל, ומראה מוזנח... הכפרי שלנו כועס ושואל בקול חד, כשכף ידו מסתובבת בצורת שאלה: "מי אתה? מה אתה עושה בחדר שלי?" להפתעתו הרבה, החוצפן אולי לא אומר בקול את מחשבתו, אבל עושה לו את אותה התנועה ביד, וגם עם

"אדם לעמל יולד" (איוב ה, ז)
הרה"צ רבי אשר פריינד התרחק והורה להתרחק מפינוקים. כאשר נכדו רצה להבריה ממנו יתושים, אמר לו: "יונגער מאן (אברך), צריך לסבול קצת בחיים..."
(נקודות של אור - ספינקא)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - כי תבוא

”והיית ממשש בצהרים כאשר ימשש העיוור באפלה ולא תצליח את דרכיך” (כה, כט)

אמר רבי יוסי: כל ימי הייתי מצטער על מקרא זה 'והיית ממשש בצהרים כאשר ימשש העיוור באפלה', וכי מה איכפת ליה, לעיוור בין אפלה לאורה? עד שבא מעשה לידי. פעם אחת הייתי מהלך באישון לילה ואפילה, וראיתי סומא שהיה מהלך בדרך ואבוקה בידו. אמרתי לו: "בני, אבוקה זו למה לך?" אמר לי: כל זמן שאבוקה בידו - בני אדם רואין אותי, ומצילין אותי מן הפחתין ומן הקוצין ומן הברקנין" (מגילה כד:).

כשעיוור בא לקנות דבר בחנות - אומר ה"עיני יצחק" - כיצד ידע אם הפריט תקין או לקוי? הוא שואל מישהו. אך אם חשוך וגם אחרים אינם יכולים לראות את החפץ הנקנה, לא נותרה לו ברירה אלא למשש את הפריט. זו, אם כן, הקללה הכתובה כאן, שתמשש בצהרים כמו שעיוור ימשש באפילה, ואף על פי כן לא תצליח דרכיך! מדוע? אומר הפנים יפות: הכוונה לאלו שהופכים את המצוות לעבירות, ואת העבירות למצוות. שואלים אותנו: מדוע אתה מדבר לשון הרע? והוא עונה: "על אדם זה? מצוה לדבר לשון הרע!"... "ומדוע אתה מציק לפלוני?" "אותו מצוה לקבור"... אדם כזה לא ניתן להוכיח, כי כל כולו פועל לשם שמים... על כך אמר דוד המלך: "אלוקים זדים קמו עלי ועדת עריצים בקשו נפשי ולא שמוך לנגדם" (תהלים פו, יד) מה הכוונה "ולא שמוך לנגדם"? - הם אומרים שהקב"ה אינו נגדם במהלך זה, הם רואים את מעשיהם כמצוה לכל דבר... עתה מובן היטב: "כאשר ימשש העיוור באפילה", מעבר לעובדה שהוא עיוור, הוא נמצא באפילה, ואחרים אינם יכולים לסייע לו, כי הוא סבור שהינו עוסק בקיום מצוה.... (עיני יצחק)

”והשיבך ה' מצרים באניות” (כה, מב)

יש לדקדק מהו שאמר הכתוב באניות דווקא. ונראה, דאיתא במדרש איכה (פ"ד ס"ח כ) פעם אחת באו שונאין (של ישראל) ושלחו אצל פרעה נכה כשהוא מפרש בים הגדול, רמז הקב"ה לשלדותיהן (של המצרים שטבעו בים) והיו שטיין על פני המים, אמרו (המצרים שבספינות) אלו לאלו, מה טיבן של שלדות הללו, אמר להם אבותיהם של בני ישראל אלו, תחת אבותיכם עמדו והטביעו אותם במים, אמרו וכך עשו לאבותינו ואנחנו הולכים ומסייעין להם (לישראל), מיד חזרו (המצרים בספינות למצרים). הה"ד 'הנה חיל פרעה היוצא להם לעזרה שב לארצו אל מצרים' (ירמיה לז).

מעתה י"ל דזהו הקללה שנאמרה כאן שהרי אפשר ליקחן למצרים גם שלא דרך הים, ומ"מ יקחם ה' באניות בכדי שיתקיים בהם דבר זה שיפנו המצרים הבאים לסייע להם וישובו עם אוניותיהם למצרים. (דרך שיחה)

הר"מים בישיבת טעלוז. מיד ביציאתם של רבי שמואל ובנו רבי אריה לייב זצ"ל מבית הנתיבות, הם נכנסו אל הרכב, פתחו ש"ס והתחילו ללמד. אחריהם צעד תלמיד, שהוביל את מזוודתם לתא המטען, לפתע הבחין בשני נוכרים המתבוננים בשני היהודים הלומדים, ואחד מהם אמר לחברו ברצינות: "האם אתה רואה את שני אלו? הם אינם מן העולם שלנו, הם שייכים לעולם אחר...". אותו תלמיד אף נוכח באירוע אחר, בו היה רבי שמואל, וכמה גויים צילמו אותו, כשהם ממלמלים: "הוא איש קדוש...".

”ובאו עליך כל הקללות האלה” (כה, טו)

יהודי אחד נכנס לבית הכנסת 'לדרמון' בשיכון חזו"א בב"ב, וביקש לברר היכן מתגורר הגר"ח קנייבסקי. המתפללים, שהבחינו שהוא בא ממרחקים, ויש לו משאלה חשובה מאוד, ניסו לדובב אותו כדי לשמוע מה מציק לו. 'אני רוצה לבקש מהרב קנייבסקי 'קללה'... השיב האיש. סתם ולא פירש. כיון שעל פניו נראה היה שמדובר ביהודי טוב, ושומר מצוות, הביאווה המתפללים לביתו של הגר"ח, ומשהגיע תורו, חזר על המשאלה המוזרה. 'באתי לבקש מהרב 'קללה'... לפני מספר חודשים, סיפר האיש, עליתי ארצה עם אחי, לאחר שההורים שלנו נפטרו, הרכוש המשפחתי היה גדול מאוד, והגיע ל 5 - מיליון דולרים. הכסף היה אצל אחי, וכיון שסמכתי עליו במלוא המובן, ובדמיונותיי השחורים ביותר לא חלמתי שהוא ינסה לעשוק אותי, לא חתמתי אתו על שטר, לראיה שהכסף אצלו. והנה, משהגענו ארצה, ובקשתי מאחי שייתן לי מחצית מהסכום הנ"ל, התעלם האח לגמרי מכל העניין, ואמר שמעולם לא היה אצלו כסף, בוודאי לא סכום גדול שכזה... האח לא רק התעלם ממני, אלא הלך כבר ועשה מעשה, והשקיע את כל הכסף בשיפוץ בית מלון באילת. אני רוצה שהרב יקלל את האח שלי, סיים היהודי את דבריו.

הגר"ח השיב, שמעולם לא הוציא מפיו קללה על שום יהודי, וגם עכשיו לא יעשה זאת, 'אבל אני מוכן לברך אותך שהכסף המגיע לך, יחזור אליך'.

סופו של המעשה היה, שבאחת השריפות הגדולות שהתחוללו באילת, עלה באש כל בית המלון המשופץ, ולא נותר ממנו כי אם עיי חרבות. האח ששיפץ את המקום, לא עשה עדיין ביטוח, כך שהוא איבד בן - לילה את כל הכסף שהשקיע.

הסוף הטוב של הסיפור היה שמשרד התיירות החליט להחזיר למשפץ מחצית מסכום ההשקעה שלו, בסך שנים וחצי מיליון דולרים, כאות הוקרה על 'הדאגה שגילה לעיר אילת'. האח, שראה בכך את יד ה', והבין שההפסד קרה בגלל עושקו את אחיו החליט להחזיר את הסכום שקיבל, לאחיו, ואף התעורר מכל העניין לתשובה שלימה.

(עלינו לשבח)

{ אז נדברו }

פרשת כי תבא תשע"ט | גליון מספר: 435 | לסדר: "להיות לו לעם סגולה"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והערות:

a8447168@gmail.com

ניתן להשיג עלונים יחידים מגדי שבוע בבני ברק ברחוב חזון איש 34 (פינת דסלר מש' דרייפוס) 0527117271

וברח' הרב גנחובסקי 26 קומה א' קרית הרצוג.

גיליונות יחידים **במושלבים** בר אילן 39 קומה א'

ובביתר עילית רחוב החוזה מלובלין 19/3

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

אלו דברים שאין להם שיעור... והביכורים...

כתוב בספרים הקדושים: שכיום שאין מקדש... ואין תרומה... ואנחנו לא יכולים להביא ביכורים... אז כיום אפשר לקיים את הבאת הביכורים בצורה אחרת... לא פחות ולא יותר **בביכורי הבוקר!!!!** שעות הבוקר הם ביכורים!!! מה הקשר???

פשוט מאוד: העניין של ביכורים זה **ראשית פרי האדמה!!!** ואילו הבוקר הוא **ראשית היום!!!** ממילא מי שאין לנו ביכורי פרי האדמה... יכול לבא לקב"ה ולהגיד לו: רבש"ע: ראשית פרי האדמה אין לי... אבל ראשית היום יש לי... אני מקריב לך את ראשית היום שלי... רבנו של עולם: אני לא יודע מה יהיה איתי במשך היום... אבל מה שכן... את **ראשית היום** אני נותן לך... את הבוקר אני נותן לך... אני בעזה"ש מקבל על עצמי לשנה הקרובה להתחיל לקום מוקדם בבוקר... להתפלל כמו יהודי... מה הלאה... לא יודע... מה שבטוח... התחלתי את ראשית היום על רגל ימין... עם ביכורים!

ואם תשאל השאלה: כמה??? כמה מהבוקר אני צריך לתת לקב"ה בתור ביכורים??? אז בשביל זה... יש משנה שאנחנו אומרים אותה מידי בוקר...: **אלו זכרים שאין להם שיעור הפאה ו... והביכורים... לביכורים אין שיעור!!!** אתה יכול מצד אחד לתת כל שהוא ביכורים!! ומצד שני אתה יכול לעשות את כל השדה שלך ביכורים!!! תלוי מי אתה... כמה אפשרויות יש לך... כמה קשר יש לך עם הרבש"ע...

אותו דבר בראשית היום: רבש"ע: אני נותן לך את ראשית היום!! את הבוקר!!! נו... כמה???

תלוי... ישנם כאלו שהתחדשות של הבוקר מסתיימת אצלם באשרי ובא לציון... יש כאלו שזה נגמר אצלם בברכת המזון של ארוחת בוקר... יש כאלו שזה מסתיים אצלם שעה אחרי תחילת הסדר... ואז הם מתחילים לנקר על הסטנדר... וישנם כאלו שמחזיקים מעמד עוד קצת... אבל זה כבר לא משנה... אם זה מגיע מכוונה טובה... אם זה מגיע עם נכונות ורצון להקריב ביכורים לה'... אז כאן כבר לא עליך המלאכה לגמור... בדיוק בשביל זה לביכורים אין שיעור... כבר לא משנה מתי זה יגמר... העיקר תתחיל!!! העיקר תתחיל את היום מתוך נכונות של ביכורים!!!! רבש"ע: את ראשית היום אני נותן לך!! אני לא נשאר במיטה... לא גורר את עצמי... אני דבר ראשון נותן לך!!! את המנה היפה והמשובחת של היום אני מקדיש לך... אחר כך... אחרי שאני אתחיל להתעייף ולפלק... אחרי שיתחיל להיות חם ומעיק... אז אני אחשוב לצאת ולהתעסק עם כל מיני סידורים אחרים שצריך לעשות בחיים...

כשהייתי בחור... באמצע זמן חורף... הרגשתי עייפות נפשית... רציתי לנסוע לטיול באמצע הזמן... ניגשנו לראש ישיבה ואמרנו לו: אנחנו מרגישים תשישות ואנחנו רוצים לצאת לטיול... אבל אנחנו לא יודעים אם זה נובע באמת כי אנחנו צריכים לצאת... או שזה סתם עצת היצר?? איך נדע מה עומד מאחורי הרצון הזה??

ענה לנו הראש ישיבה תשובה מעניינת: אין בעיה!!! תצאו לטיול... אבל היות ולא מספיק ברור לכם האם זה עצת היצר או שאתם באמת צריכים... אז יש לי עצה!!! תצאו לטיול--- אבל רק בשעה **שבע בבוקר!!!!** לא שתים בצהריים... ולא עשר בערב... אלא מתי?? **שבע בבוקר!!!!** יצאנו מאושרים... אין בעיה... יוצאים לטיול מחר... על הבוקר בשעה שבע בבוקר... **תנחש מה קרה בסוף???** למחרת הגיע שבע בבוקר... אני משפשף את העיניים... מה... עכשיו לצאת לטיול?? מה הקשר?? טוב... דחינו את זה... למחרת שוב... קמים בבוקר... שותים כוס קפה... מה... עכשיו טיול?? מה עשיתי?? יש לציין: שעד היום... עד היום עדיין לא מימשתי את הזכות לאותו טיול... עד היום אני עדיין מתכנן את אותו טיול... ועדיין לא זכיתי לבצע אותו. **אתה יודע למה?**

כי "בוקר יודע ה' את אשר לו"!!! בבוקר אנחנו רציניים!! בבוקר אנחנו אמיתיים!!! בבוקר אין לנו סבלנות לשטויות... אם הייתי באמת צריך לצאת לטיול... אז אין ברירה... כמו שיש הרבה אנשים שנתלשים מהמיטה בשעה שבע ויוצאים לעבודה וגם לפני כן... ככה גם אני אפהק פיהוק גדול... ואקום... ואצא לטיול בשעה שבע בבוקר... ההכרח לא יגונה... מה אפשר לעשות... צריך לטייל ויהי מה... אבל דא עקא... שלטיול המדובר אני לא ככזה הייתי צריך לצאת... ולכן עד היום לא זכיתי עדיין לצאת לטיול בכזו שעה מוקדמת...

בוקר זה ראשית היום!!!! בבוקר אנחנו נפגשים עם נקודת האמת שלנו!!!!

בא נחליט שאת הבוקר אנחנו מקדישים לה' יתברך... את הביכורים של היום ניתן לה'... נעטר את הביכורים של היום בתפילה בכוונה ובריכוז... ברהמ"ז בכוונה... ובשעה ראשונה של סדר א' עם כל החשק... ונאמן הוא בעל מלאכתך... שיזכה אותנו לקיים את המשנה: אלו דברים שאין להם שיעור הפאה והביכורים... ואותו ביכורי היום... שחשבנו שלא יחזיק מעמד יותר מהשעתיים הראשונות של היום... כן יתן ה' וכן יוסיף שזה יתרחב וימשך וישפיע לכל היום... ללא שיעור... וללא הפסקה... קח זאת לתשומת לבך... זה יכול להיות קבלה טובה ליום הדין.

ניתן לקנות את הקונטרס

אחות קטנה

ובו מאמרים בענייני ימים הנוראים והמסתעף.

בפלא': 0548446691

כמו כן ניתן להשיג חוברת זו אצל

הנציגים הממונים שבישיבות

כמ"כ: נשארה כמות מצומצמת

מהחוברת "בשובי לירושלים ימים

הנוראים", משנה שעברה, ניתן להשיג

במוקדי המכירה בבני ברק בלבד.

ניתן להשיג במוקדי המכירה כדלהלן:

ירושלים:

מרכז העיר: רחוב נחמיה 10.

בית ונן רח' הרב פרנק 29 קומה ב'

נווה יעקב - 0527171721

רמות רובין 47 קומה ב'

רוממה: המ"ג 31. 0527682281

גבעת שאול: רחוב יונתן בן עוזיאל - 0548491554

ביתר עילית גבעה ב' אזור רמי לוי 0548450998

בני ברק: קבוץ גלויות 9

משפחת בוים רחוב השלושה 11.

חזון איש 34 (מית דסלר - דריימוס) - 0527117271

(ניתן לקבל גיליונות יחידים מידי שבוע בכתובת זו)

בית שמש: נהר הירדן 9 רמה ב', מוש' צוויבל.

אשדוד - 0504120311

אלעד - 0548418684

קרית ספר: מרומי שדה 3 052-7174781

ברכפלד - 0533109169 (כולל עטרת

שלמה)

גריץ פארק - 0527644795

אופקים: שפירא 0534112035

נתיבות - 0548473542

צפון: חיפה: הדר, שכפולית רחוב ביתר.

נווה שאנן: חניטה 81 משפחת זלושינסקי

רכסים: הורדים 4 א' משפ' קריצלר לתאם

0548415410

כרמיאל - 0527136165 משפחת שטיימן.

צפת - 0548449816 משפחת יעקובוביץ.

מה בחוברת???

א. מה היחס המיוחד של אותה אחות שאיתה פותחים את ר"ה?? ואם כבר אחות... אז למה אחות קטנה???

ב. למה כ"כ קשה לנו להרכיב ממשלה עם הקב"ה בר"ה??

ג. צריך להרבות בתפילה. השאלה איך?? האם לחזור על אותה בקשה מלא מלא פעמים...?? מה העניין??

ד. מאמר מיוחד לעוייבדים... הלחוצים בימים הנוראים מהרגע והשניה שבה הכל נגזר... האם זה באמת ככה??

ה. האם אפשר לחזור בתשובה גם באמצע השנה??

הסקרים האחרונים והתנודות ערב יום הדין... כל קול קובע...

הבחירות מתקרבות... והסקרים משתנים מיום ליום... דווקא בהתחלה... באמצע בין הזמנים אב... היה יתרון גורף לגוש החובות... כל הסקרים כמעט נתנו לו רוב מוחלט... אבל מא' באלול ואילך משהו התחיל להתייצב ולזוז ימינה... וכל יום זה עוד קצת זז... ועד ז' אלול כבר התהפך המצב והסקרים התחילו ממש להחמיא לגוש הזכויות...

אבל!!! אי אפשר לדעת... המצב תמיד יכול להשתנות... ואז... לקראת ט' באלול פתאום הורגשה נסיגה... יענקלה התחיל להתעסק עם הבחירות... הוא כבר פחות לולמד... יותר מדבר דברים בטלים... והסקרים התחילו להתנדנד... אז כאן כבר תלוי... יש סקרים שמתמקדים יותר בעבודת המידות... בהם יענקלה לוקח בטוח!!! אבל בביטול תורה ובכוונה בתפילה... שם הסקרים עעל הפנים... יש כאלו שמורידים אותו לספרה אחת...

גם יש דבר נוסף שמטריד את מנוחתנו... שבאופן כללי יש חשש שהולך להיות אחוז הצבעה גבוה במיוחד... כי יענקלה מאוד אוהב לדבר... ודיבור זה כח שיש לו תאוצה!!! תוך יום אחד אפשר לצבור המון זכויות וגם באותה מידה המון המון חובות... כך שכמה שתנסה לקרא את המפה... אתה לא יכול לדעת עד הרגע האחרון... אפשר בסדר א' אחד להביא כ"כ הרבה קולות לגוש הימין... ומאידך אפשר לבלי שיש אחד של נייעס להכניס כ"כ הרבה קולות לגוש השמאל... כך ששום דבר לא ידוע ואסור להיות אופטימי... כי גם אם תראה כמות מצביעים גדולה בימין... אתה לא יודע מה קורה בצד השני...

עכ"פ אנחנו פה תמיד נשוב ונעדכן אתכם עם ההתפתחויות...

שלום רב... ביומיים האחרונים מפלגה חדשה מתחילה להמריא בסקרים!!! יענקי התחיל לעשות שטייגן עצום בסדר ג' וזה כמובן מצטרף לחיזוק כללי שהיה לו בשנה האחרונה בסדר הזה... וככל הנראה הסדר הזה הולך להיות **הפתעת הבחירות!!!** הוא הולך להיות הלשון מאזניים שיכריע את הגוש... ולכן גם כולם לוטשים עיניים על הסדר הזה... היצר הרע מפעיל כעת את כל כובד המשקל לפסול את הסדר הזה מלרוץ לבחירות... ולכן הוא מביא על יענקי כל מיני מפריעים שונים ומגוונים... כי הוא יודע ששם נמצא המשקל האמיתי!!! אבל גוש הימין לא תומך ידו בצלחת ויענקי מבין שהסדר ג' הזה הוא באמת הזכות הגדולה שלו להינצל מיום הדין ולכן הוא משתדל להחזיק אותו בשיניים למרות הקשיים...

אנחנו איתך יענקי... מעודדים אותך בכל עת... נותנים לך את הגיבוי... אנחנו אפילו נעשה איתך הסכם עודפים... אם ערב אחד לא תצליח ללמוד את הקביעות שלך... אנחנו ננדב לך איזה שעה על חשבון בין הסדרים... העיקר שלא נפסיד את הקולות היקרים האלו...

עכ"פ אנחנו פה איתכם לאורך כל הדרך... אנחנו כל הזמן נעדכן על ההתפתחויות...

ובכן: בשעה האחרונה הגיע עוד נתון מעודד... שמורגשת האטה באחוזי ההצבעה בגוש החובות... והפעם זה כתוצאה מ"המעבר על מדותיו מעבירים על כל פשעיו" שיענקי החליט למחול ולא להקפיד... זה גרם להאטה ומיתון בהרבה מאד חובות שהיו לו עד כה וכעת הם נהיו לא רלוונטיות... כי "מעביר ראשון ראשון..." וכתוצאה מזה יש כעת איזושהי צבירת פער מסוים חיובי לטובת גוש הזכויות... **אבל עדיין!!! אסור להקל ראש!!!** הקערה תמיד יכולה להתהפך על פיה... אנחנו נשוב ונעדכן...

לאחר כמה שעות... ובכן: נתונים מדאיגים מגיעים כעת מהמטה של גוש הימין... כמה פליטות פה לא במקום והתבטאויות מקוממות בגוש הימין גרם לזליגת קולות לגוש השמאל שחוגג על זה... ועושה על זה קופה... כן... יענקי ביומיים האחרונים מפטפט כל סדר א' על התוצאות של הבחירות ואז גם בצהרים הוא לא ישן... ובסדר ב' הוא נרדם... הביטול תורה הגדול הזה לא הטיב לתדמית שלו בסקרים... והיצר הרע לאט לאט התחיל להמריא בסקרים... והוא שותה את הקולות של גוש הימין... יוצאת מכאן קריאת חירום לגוש הימין לצאת בתעמולה רצינית כדי להחזיר את הבוחרים הטבעיים בחזרה לגוש... זה ייעשה באמצעות לימוד מוסר והתחזקות **קיצונית** לצד השני כדי להתאזן חזרה כנגד הריפיון...

כן בחור יקר... תענית דיבור בדורנו זה לא מומלץ!!! אבל יום אחרי הבחירות אולי זה כן מומלץ... ואם זה לא עוזר... יתכן שצריך לעשות משהו דרמטי יותר... ולהיכנס לתוך איזה בית מדרש וללמוד שם שש שעות רצוף בשביל להחזיר את האיזון לשליטה... אין ברירה!!! חוץ מזה חייבים לצאת עם איזה הכרזה בומבסטית ומרשימה שתחזיר את הזרקורים לגוש הימין... יענקי חשב על רעיון שיכול להביא לו קולות מהשמאל... ואז נפל לו רעיון מבריק... הוא פשוט ירד לעם... תפס כמה בחורים משיעור א' והתעניין בשלומם... דאג להם... דבר כזה עושה רעש גדול בשמים... הכנסת אורחים לפעמים חשובה יותר מהשכמת בית המדרש והזרקורים חזרו לגוש הימין בגדול... וברוך ה' שוב הסקרים מחמיאים...

אבל עדיין!!! יש כמה מפלגות קטנות שאין להם שום סיכוי לעבור את אחוז החסימה... ומשום מה הם מתעקשות להמשיך לרוץ... כמה שהסבירו להם שאין להם סיכוי... אין עם מי לדבר!!! כן... כמה שיום הדין מתקרב וכולנו מבינים שצריך לחזור בתשובה... אבל יש לי כמה "בייבי" שאני מתקשה להיפרד מהם... אמנם הרגלים קטנים... אבל שליליים!!! שאני לא מצליח להתנתק מהם גם בימים אלו... אבל ככל שיום הדין הולך ומתקרב... והמתח גבר... ככה הנתונים מתחדדים!!! וב"ה ברגע האחרון גם המפלגות האלו גילו אחריות והסירו את עצמם מהרשימה... קבלתי על עצמי לפרוש מכמה חברים רעים... או להכניס לרשימת הדחיה כמה מספרים לא סימפטיים... בשביל שלא לאבד קולות יקרים...

והנה יום הדין לפקוד על כל צבא מרום בדין!!! פחד!!! פחד פחדים!!! מלאכים יחפזו... סופרים קולות... מודדים אחוזים... מעמידים זכויות מול חובות... מה יהיה?? דאגה... מתח... ואחרי שעות מורטות עצבים... ברוך ה' עברנו... ממש על חודו של קול... היה לנו רק שלוש עשרה שורות גמ' יותר בשביל לעבור!!! האמת היא שיש הרבה כאלו שלא עברו בראש השנה... אבל זה עדיין לא מאוחר!!! כי במטה הבחירות הכללי ניתנת אפשרות להגיש ערעורים ולפסול קלפיות שלמות שנמצאו מזויפות... כך שגם אם אחרי ר"ה לא עברת... אתה תמיד יכול לחזור בתשובה... ופשוט לפסול קלפיות של חובות...

עד כאן פטפטת סביב יום הבחירות... אבל להוי ידוע לך בחור יקר!!! זה הרבה הרבה יותר מלחיץ מיום הבחירות!!! זה הרבה יותר נוגע אלינו מיום הבחירות!!! כל קול קובע!! ואפשר!!! יש לנו המון המון כח בידיים... המון כח בפה... ואנחנו יכולים!!! אנחנו יכולים לשנות את המצב ולהכריע את גזר הדין לטובה... רוצ'... רוצ' לחדרי תורה... כל קול תורה קובע...

לא משנה התוצאות...

בין כך ובין כך--

שורות אלו נכתבות לפני יום הבחירות... כך שאין לי שום צפי... אני לא יכול לכתוב שברוך ה' הצלחנו והכל כמובן בזכות וכו'... ואני גם לא יכול לכתוב שהפסדנו והכל בגלל חטא זה וזה... אין לי מאמר מוכן בצד... לא בנוסח הזה ולא בנוסח הזה... הכל פתוח!!! **אבל מה כן יש ליי?** יש מאמר למצב של בין כך ובין כך... מה שיהיה... בין תוצאות טובות ובין לא... הדברים הנכתבים כאן הם תמיד יהיו נכונים...

עכשיו אפשר לדבר!!! אחרי שכל אחד כבר עשה את חובת ההשתדלות שלו... וכעת כבר אין חשש להרפות את ידי כל מי שיכול להשתדל בעניין זה... כעת זה הזמן לדבר על ה"כצעקתה..." בינינו... התחושה בשבוע האחרון הייתה ממש היסטוריה... גיוואלד... אוי ואבוי... מה יהיה אם חס ושלוש אנחנו נפסיד בבחירות ואז שונאי התורה ירימו ראש...

זה נכון!! אנחנו עדיין זוכרים את ממשלת לפיד שנלחמה בנו ועשתה צרות צרורות לעולם התורה... וכל משפחה חרדית הרגישה את זה עד הכיס... זה היה כואב... ובדאי צריך לעשות הכל שזה לא יקרה שוב... אבל עכשיו!!!! אחרי כל הטאראראם של הבחירות... אחרי שעשינו מה שיכולנו... **כעת אני רוצה לשאול אותך שאלה תיאורטית נוקבת:**

לפניך שני שודדי ים!!! שני אויבים שמאיימים עליך באופן אישי!!!

אחד מאיים לקחת לך 2000 שקל בחודש!!!

והשני מאיים לקחת לך 2000 דקות בחודש!!!

ואני כעת עומד ושואל בכנות: מי אויב יותר גדול?? מי אויב יותר מר?? זה שעושק ממך 2000 שקל בחודש או זה שלוקח לך 2000 דקות בחודש??

אם ניקח את תוצאות הבחירות הכי קודרות שיכולות להיות... תאר לעצמך ששונאי תורה חלילה מרימים ראש... והם מתחילים לקצץ לנו בכל התקציבים... ותאר לעצמך חס ושלוש שכל בית אב חרדי נכנס לגרעון חודשי של 2000 שקל בחודש... (אגב: אל דאגה... גם בממשלות הכי גרועות זה מעולם לא הגיע לגרעון בסדר גודל הזה... אבל נניח...) 2000 שקל זה המון!!! ללא ספק!! זה כואב... זה קשה... זה איום ונורא... מי שיועד מה זה מעגל הכנסות של משפחה של בני תורה זה קריטי... **אבל עדיין!!! כמה שאלפיים שקל גרעון זה קריטי...** תעמיד מול זה אלפיים דקות של הפסד כל חודש!!! **ואני שואל אותך: מה יותר גרוע???** 2000 שקל הפסד? או 2000 דקות הפסד???. נו... מה אתה אומר?? לא יודע... לא ברור...

ועכשיו אני שואל אותך: אנחנו כעת מסכמים שנה שלימה של בחירות!!! כמעט ולא היה חודש ימים בשנה הזו שהוא לא היה בתוך אורת בחירות... כמה

בחולצה... הוא התחנן... אבא... תביא לי מים... (אפילו לא מיץ...) אבל מה אני יכול לעשות... אני צריך לדעת מה עם כחול לבן ומה עם הליכוד... עכשיו תסתכל לי בעיניים: האם רחמנות על הילד שלי או לא???

ממש ממש לא!!! המצב שלו זהה!!! כי בני היקר... נכון... עשר דקות לא עניתי לך כי... כי הייתי עסוק בדברים מאוד חשובים... אבל עדיין... בני היקר... אבא שלך כבר לא מכניס שום עיתון הביתה... לא יתד, לא המודיע, (המבשר כן... בתיבת דואר של השכן... לפעמים זה אורך כמה דקות...) אני לא קורא שששום שבועון חרדי... לא מחובר לשום וואצפ ולשום קו מידע אפילו מה שלא חסום... רק מה?? בסה"כ פחות משבוע לפני הבחירות... רציתי לדעת את ה"דעת תיירה..." מה הסקרים ומה הולך לקרות... ובדיק הייתי אצל מישהו שהיה לו עיתון והבן יחיד שלי עומד עשר דקות ומתחנן לבקבוק מים ו... ומה נעשה... ליברמן ולפיד וכל ההיפופוטמים האלו חשובים יותר ממנו... **אתה מרחם על הבן יחיד שלי???** כן... אני מרחם עליו... **אז מה תגיד!!! מה תגיד על שבעה ילדים... פיצקאלאך...** שאבא שלהם יושב על בבבוחטה של עיתונים מידי שבת!!! (תספור רק את מספר הדפים...) מה תגיד על אשה שבעלה צובר מאות מאות דקות מידי שבוע על קווי נייעס... והיא צריכה לחזור לרשימה של הודעות שלא נקראו במכשיר... ואני הרי לא מגזים... היום הכל מתועד... (אפשר לספור בשיחות אחרונות כמה דקות דברת וכמה פעמים התקשרת...) מה תגיד על יהודי שבמקום להיות עסוק וטרוד באלף ואחד דברים שבאמת צריכים להטריד אותו בשליחות הפרטית שלו בעולם... הוא כעת עסוק בכל מיני נושאים ושטויות שלא נוגעים אליו בכלל וזה לא נפ"מ לו לכולם... עכשיו!!!! שלא תבין לא נכון!!! אני כעת לא מדבר בגנותם של אותם יהודים שלא עומדים בפיתוי ומצאו את עצמם נגרר וצובר שעות ע"ג שעות בקווי הנייעס... אני לא מאשים ולא לועג...

אני בסה"כ מדבר כעת על הגזירות הקשות!!! על מלחמת הדת!!! שהאויבים האמיתיים שלנו באמת נלחמים בנו לעשוק את הזמן שלנו... נלחמים להסיח את דעתנו... נלחמים לקחת מאיתנו את האושר ואת הקן המשפחתי והם מצליחים ובגדול!!! מי כמוך יודע כמה הסיפור עם הילד שלי שלא התייחסתי אליו במשך עשר דקות... מי כמוך יודע עד כמה הסיפור הזה הוא צחוק ילדים לעומת הנתונים האמיתיים איך שזה נראה... והאויבים האלו מסיטים את תשומת לבנו ומסיחים אותנו מהעולם האמיתי שלנו והם מצליחים... הם מנצחים אותנו לא בקלפי... לא בצורה ממלכתית... אלא ככה!!!! כמו כלום... **על זה אני זועק!!! למה על זה אנחנו לא יוצאים בחבר וחנית???** למה על זה אנחנו לא יוצאים בתעמולה של "ברגע האמת"?? למה על זה לא מביאים תמונה של מרן זיע"א שאומר "זה כואב לי"? למה רק כשנלחמים על היהדות והחילונים רוצים לקחת מאיתנו 2000 שקל בחודש... למה רק אז אנו נזעקים בגנוחי וילולי... ואילו כשמגיעים כאלו שרוצים לקחת לנו 2000 דקות בחודש ובינינו הרבה יותר מזה... זה קול קורא במדבר???

שעות של פטפטת... כמה שעות של קווי נייעס... כמה שעות של קריאת עיתונים והתעסקות סביב הבחירות היה לנו בשנה האחרונה?? תנסה לעשות חשבון חודשי אישי!!!! מפיח לחשבו!!!! אני אומר לך ש- 33 שעות בזבזו זמן לחודש בנושא הזה זה... זה מתחת לממוצע!! (תבדוק...) ועל מה?? על מה בזבזנו את הזמן הזה?? על אוי אוי... מה יהיה... איזה ממשלה תקום... מי מתחזק בסקרים?? ומי לא עובר את אחוז החסימה?? והאם הנציג שלנו יכנס או לא יכנס וכו' וכו'... **ואני שואל אותך: הההההה הכי גרוע!!!** מה יקרה?? תקום ממשלת לפיד ש... שמה יהיה?? מה היא כבר יכולה לעשות?? תקצץ לך בתקציבים ו... ו... ויהיה לך גרעון של... של כמה?? של אלפיים שקל בחודש? **האלפיים שקל הפסד הזה... זה אולי!!!!!!!**

אבל לבנתיים אתה הפסדת אלפיים דקות (ויותר) כל חודש!!!!

חבל עליך... בזמן הזה היית כבר הולך להיות נאמן כשרות באיזה חנות פלאפל... ואז היית מכניס לכיס שלך אותו כסף ממה שהממשלה הכי גרועה הייתה לוקחת ועושקת ממך... גם היית יוצא עם כסף... גם עם פחות בלבולי שכל... והכי הכי... היית נשאר ממוקד ועסוק סביב הבעיות האמיתיות שלך... ולא מוטרד בשטויות מבחוץ...

מה אני בא לומר???

כולנו יודעים לסמן את האויב הרשמי הזה שנלחם בחרדים... ורוצה לקחת לנו תקציבים ולהכריח אותנו לעבור על רצון ה'...

כולנו יודעים לצאת עליו לרחובה של עיר ולדעת שעת צרה היא ליעקב...

אבל מהדלת האחורית מגיע היצר הרע ונכנס למטבח ומטגן שניצלים על **הראש שלך...** על הדעת המוסחת שלך... האויב האמיתי שלנו זה בכלל לא הם!!! הם אפילו לא קצה הקרחון... הם הסיפור הפיצפון פה... מה כל הרשעים האלו יכולים לעשות לנו? הם יכולים להכאיב לנו בתקציבים... יכולים לנסות להזכיר לנו שאנחנו במדינה לא יהודית... (כאילו שאנחנו לא יודעים את זה) אבל האויב של ההסחת דעת שלנו... האויב שמסיט לנו את התשומת לב מהבעיות האמיתיות שלנו ועושק לנו את הזמן ואת החיים זה!!! זה האויב הגדול באמת... דא עקא שאף אחד לא יוצא למלחמה נגדו... אף אחד לא רואה בו אויב...

אני מתאר לעצמי שיש כאלו שלא מבינים על מה אני מדבר... אז למה ללכת רחוק... למה לספר לך סיפורים כאלו מוזרים שצריך להאמין להם?? בא לא נלך רחוק... בא נדבר על אדון אז נדברו שליט"א... כן... אני בעצמי... כבוד קדושי ישב ביום ששי האחרון וקראתי במשך חצי שעה עיתון יתד נאמן... תבין... מאוד מאוד סיקרן אותי מה... מה הולך להיות... מה הסקרים האחרונים... מי נגד מי וכו' וכו'... לאחר שקמתי "מן הספר..." אשתי העידה בפני **שבמשך עשר דקות על השעון הבן יחיד שלי!!!!!!!** **משך לי בחולצה ו ה ת ח נ נ ל לפני שאני אתן לו "בקבוקי" עם מים...** אבל אני הייתי באמצע... לא יכולתי לקום מהמקום... הוא בכה... הוא משך לי

לחטוף... לחטוף מצוות בעשרת ימי תשובה... מכל הכיוונים...

המשפחה שלנו לשם שינוי עולים לרגל כבר לראש השנה... אנחנו כמו אלקנה וחנה... אנחנו כבר מגיעים לבית המקדש לראש השנה... בדרך כלל העוילים מגיעים רק לסוכות... ויש הרבה שמגיעים כבר ליום כיפור... אבל לראש השנה?? רובם נשארים בבית... אדרבה... מתכוונים... לקראת העליה לרגל... אגב!!! כל זה בשנים רגילות... אבל בשנה שחל ראש השנה להיות בשבת... אז יש עוילים גדול מאוד שמגיע לבית המקדש... כי כיון שחל ר"ה להיות בשבת אז חז"ל תקנו שלא תוקעים בשופר... ורק בירושלים... בבית דין הגדול!! רק שם התיירו לתקוע!!! ממילא... מי לא רוצה לזכות לקיים מצוות תקיעת שופר... לכן בשנה כזו כנכולם עולים לירושלים כבר לראש השנה... **וכאן אולי ההזדמנות!!! לנצל את הבמה הזו ולפנות לכל קוראי גיליון זה...** אנא מכנס... תתפללו דחוף דחוף!! שהשנה!!! השנה משיח יגיע ויבנה בית המקדש... זה חייב לקרות השנה... אתם יודעים למה?? כי קניתי לוח שנה... ואתה יודע מה גיליתי שם?? ששנה הבאה ראש השנה אכן חל בשבת!!! זאת אומרת: אם חלילה משיח לא מגיע... אז שנה הבאה אנחנו לא תוקעים בשופר... אי לכך: בא ניצב לעצמנו יעד!! עד ראש השנה הבא זה חייב לקרות!!! אנחנו חייבים לדאוג עד ראש השנה של שנה הבאה... שבת המקדש יבנה... ואז יהיה לנו תקיעת שופר אפילו בשבת... לכה"פ במקדש...

(אגב: קצת מיותר מה שאני אומר... אני בוכה על השופר שאולי לא יהיה לנו בעוד שנה... שהיה בראי... מה עם לוב שבוע ימים במקדש עוד החדש... מה עם ראייה חגיגה ושמחה עוד בסוכות הקרב... מה עם עבודת כהן גדול בשבועות הקרובים?? בקיצור: יש עוד המון המון מצוות חביבות וערכי קודש שאנחנו מפסידים על כל יום נוסף שביהמ"ק לא נבנה... לא צריך להגיע ללוח שנה של תשפ"א)

נחזור לעניינינו... עכ"פ המשפחה שלנו עולים כבר לפני ראש השנה... ולמה?? כי אבא שלנו קנה שדה מקנה באזור יריחו... ונטע שם דקלים בשביל שיהיו לולבים בחג הסוכות!!! חוץ מזה עיקר עונת הגידוד של התמרים היא באזור ראש השנה... ולכן אין טעם לגדל דקלים בשדה אחוזה הטבעית שלנו בדרום... כי... כי ידענו מראש שהקטיפה תמיד יתנגש לנו עם החגים... לכן אבא הלך בדרכה של דבורה אשת לפידות וקנה שדה מקנה בקעת יריחו במיוחד בשביל לגדל תמרים (עיין רש"י שופטים ד' תמרים היו לה ביריחו וכרמים ברמה זיתים בבקעת בית אל) ובאמת כל שנה אנחנו עולים לירושלים... אנחנו מגיעים לראש השנה לבית המקדש... ואז ביום ב' וג' בתשרי... זה יום העבודה שלנו!!! כן... צריך לחזור אחר מצוות... אנחנו הולכים כל המשפחה ללקט את הדקלים... וזה מעניין!!! מלאכת הלקיטה שלנו מתחלקת לשתי תחומים ושתי מצוות שונות לגמרי!!! יש את הקטיפה של התמרים... ויש את הקטיפה של הלולבים...

את הלולבים אנחנו מלקטים בשביל ארבעת הימים!!! זה... זה הסיפור הקטן... אבל חכה... יש תמרים... ואתה יודע מה זה תמרים?? תמרים זה אומר ביכורים!! זה אומר לקט שכחה ופאה!! ולא סתם... אלא פאה של דקל... אתה יודע מה זה מצוות פאה של דקל?? זה לא כמו מצוות פאה של השדה... בשדה אתה משאיר חלק מהשדה לא קצור... והעניים מגיעים ולוקטים... אבל כשמדובר בדקל... אל תשכח שדקל הוא גבוה... כמעט עשרים מטר... וברגע שאתה משאיר פאה הראש הדקל... וכל העניים כבר מחכים לרגע... וכולם רצים במהירות ומטפסים על הדקל... ו... ואז מתחילים דחיפות בגובה של עשר... עשרים מטר... זה סכנת נפשות!!! אז ברוך ה'... בשביל זה חכמים תקנו שבפאה של דקל לא משאירים את זה על העץ... אלא סורידים ומחלקים לעניים... (ואז מתחיל הפוליטיקה... האם לחלק בשווה או בצורה של ביה... והיות זה כבר קצור... אז אפילו מאה אומרים לבזז אחד אומר לחלק, לזה שומעים שאמר כהלכה...) אה... איזה זכות... להתחיל את עשרת ימי תשובה עם מתנות עניים... אבא משתדל מאוד לכבד את העניים... הוא נותן ביד רחבה... הרבה יותר מאחד מששים... סיימנו עם מתנות עניים... עכשיו חכה!!! מפרשים דבר ראשון ביכורים!!!! (אמנם פרי אחד שנים אבא כבר הפריש לפני כמה חודשים שהוא עבר פה וראה תמר שביכר... אבל זה רק בשביל המינימום... בשביל הגרעין של ראשית) אבא תמיד מפרש כמות נכבדה ביותר לביכורים... אה... איזה זכות... הוי... כמה שזה שונה מהביכורים שאנחנו מביאים מהבית הרחוק שלנו... כאן זה מרחק של דקות נסיעה מירושלים... אתה לא צריך לעשות חשבונות של שיוע... לכן אבא מפרש בכמות... הלאה... אחרי שאבא הפריש ביכורים... עושים כעת כרי וגמר מלאכה... מתחייבים בתרומה גדולה ובמעשר ראשון... אנחנו נזכה היום לתת לכהן גדול אחד מארבעים תרומת תמרים... וגם הלוי יקבל מאיתנו עשר אחוז של תמרים שזה המון!!! זה ממרח תמרים לכל השנה!! וכמובן... מעשר שני... איזה תענוג... אנחנו כ"כ קרובים לירושלים... שאנחנו אפילו לא צריכים לפדות את המעשר שני... אין פה "כי ירחק ממך המקום"... אנחנו לוקחים את התמרים כמות שהם ומעלים אותם לירושלים... אין חשש לטומאה... כי אין לאף אחד אינטרס להרטיב אותם במים... טוב... את כל זה רשימת המטלות האלו אנחנו עושים ביום ב' בתשרי... ואז ככה בשעות אחה"כ... אנחנו מתארגנים... הכהן כבר קיבל את התרומה שלו, הלוי גם קיבל, העניים גם נמצאים פה לכבוד המעמד עם כל המתנות עניים שהם ליקטו, וכעת אנחנו אוספים את כל היבול, ומחלקים את התהלוכה לשלוש קבוצות!!! על השור המקושט אנחנו מעמיסים את התמרים של הביכורים... ועל השור השני, הקצת פחות מקושט אנחנו מעמיסים את המעשר שני של התמרים, ומאחורה יש לנו כמה וכמה חמורים שעליהם אנחנו מעמיסים את כל שאר התמרים חולין... אנחנו מעלים אותם לירושלים... שיהיה לחם... שיהיה בשפע... לכל עם ישראל בתאבון... ומתחילים לעלות!!! אנחנו אמנם עולים לירושלים בשירה ובזמרה... אבל גם במהירות... כי אין זמן... חייבים להזדרז... תנחש למה?? כי היום לקראת ערב יש מעמד מאוד מאוד מיוחד בירושלים!!! היום בשעת דמדומי חמה הכה"ג פורש מבייתו ללשכת פרהרדין... וכל כלל ישראל מליים אותו בכבוד גדול... ומאותו רגע שכה"ג נכנס למקדש... כל האוירה בירושלים נכנסת למצב של ערב יום כיפור... יש אוירה מחשמלת...

בקיצור: חייבים להזדרז... בעוד שלוש שעות זה קורה... עוד שניה אנחנו כבר מגיעים לוואדי סילואן (תמרים) ומשם נכנסים לירושלים... אבא נכנס והגיש לכהן את הטבא... ארמי אובד אבי... אין כאן המקום להאריך בתיאור איזה שמחה עצומה... איזה דבקות... לזכות לקיים מצוה כ"כ יקרה ועוד בעשרת ימי תשובה... אשרי עין אתה כל אלה... קל התפנינו להתכונן למעמד הנשגב של ליווי הכה"ג למקדש...

כן... כאמור... זה לא רק ללוות את הכה"ג... זה להתחיל את עבודת ההכנה... במעמד הזה גם כולם... כולם פורשים מטומאת מת... כעת מתחילה ספירת תורה הראשונה לקראת יום הכיפורים... כל מי שרוצה לזכות לעמוד בעזרה ביום הכיפורים... כעת זה הזמן להתחיל לפרוש!! כלומר: להתחיל להקפיד ולשים לב שלא להיטמא ולא להסיח דעת מזה... המעמד היה נשגב... הרבה דמעות נשפכו בו... חרטת וידי ועזיבת החטא... לאחר שדמותו של הכה"ג נעלמה בתוך קיתונו שבלשכת פרהרדין... כעת שוב... חוזרים ליריחו... שוב לדקלים... מה יש עכשיו?? ההלו... שכחת... עוד שבועיים סוכות... צריך לולבים!!! ולכן מחיל אל חיל... סיימנו עם כל המצוות התלויות בתמרים... כעת ניגשים לפסולת!!! פסולת גורן ויקב!!! כעת אנחנו מתחילים לברור לולבים כשרים... גם ענפי דקל אנחנו לוקחים איתנו לסיכוך... אשרי העם שככה לו... אשרי העם שה' אלוקין... מי יתן ונזכה ביירח האיתנים הזה להיות מוקפים ואיתנים בכל המצוות שציוונו אבינו שבשמים.

"למען לא נבוש..." - מושגים בסיסיים בהלכה.
כת הנפים!!! אסור להיות 'הנף'!

זה לנו כבר השבוע השלישי שאנחנו מתמקדים בנקודות מהותיות בעבודת ה' שצריך לשוב עליהם בתשובה... נקודות מתוך ספר שערי תשובה חלק ג... כידוע רבינו יונה מאריך שם לבאר את הארבע תמות שאינם מקבלים פני שכונה! ולדעת רבינו יונה זה ממש כפשוטו שאין להם חלק לעוה"ב... כת שקרים, כת הנפים, כת ליצינים, וכת מספרי לשון הרע, או ככה: לשון הרע מאוד צבר תאוזה... היום כולם יודעים שלשון הזה זה דבר חמור!!! וזה כמובן בזכות מרן החפ"ץ חיים שמסר את נפשו להחזיר את העוון החמור הזה... אבל צריך לדעת שחוץ מלשון הרע יש עוד שלוש תמות של אנשים והתנהגויות שמאוד מאוד מצויות אצלנו... לא פחות מלשון הרע... **וצריך לתת עליהם את הדעת!!!** הפעם מושג מה נפתח **בכת הנפים**... (ואם תשאל למה לא בכת ליצינים או שקרים?? אענה לך בכנות... מרוב שהם מסוכן... אין לך מושג כמה שהם מסוכן, מה הגדר של שקר אסור ומה זה ליצינות ואכז"ל...) על כל פנים!!! עיקר החנופה האסורה בתכלית!!! זה לעמוד מול אדם שעושה מעשים שלא יעשו... ובגלל שאתה מופחד ממנו או לא נעים לך ממנו... אז אתה כביכול מסכים איתו ומגובה אותו... **וזה איסור חמור מאוד!! שעליו נחתם גזר דין בית שני!!!** וזה פחד פחדים כ"י... **מי מאיתנו לא נכשל בה???**

זה הרי מעשים שבכל יום... בא... בא נעשה כעת סריקה קצרה... חשבון נפש כללי... תבדוק לנגד עיניך כמה דמויות שאתה צריך "לרצות" אותם... אם זה הבוס בעבודה... זה יכול להיות אפילו אישיות תורנית מסוימת שיש לך סיבה לשמור איתה קשרים טובים איתו (או שאתה מקבל ממנו צ'ק בסוף חודש...) ויש דברים ש... שלא תמיד בסדר... ואם החבר שלך מהשטיבלאך היה עושה ככה היית עושה לו פיצוץ... ובגלל שהוא אדם חזק!!! ואתה צריך אותו!! אז אתה פשוט מרצה אותו... ואם הוא יגיד איזה משפט לא במקום או ידבר בגנותם של גדולי ישראל או יזלזל באיזה מצוה אתה תחייך אליו כזה חיוך מסכים... ותוסיף איזה משפט ליוזי...

וזה חנופה!!!! כן... הדוגמא הקלאסית שהגמ' מביאה זה מאגרפים המלך... רק שתבינו: אגרפים זה חכם מלך צדיק!!! באמת צדיק!!! היה מגיע לו תמיכה... והכמי ישראל איתו עליו כמקום של הערכה שהגיע לו ביושר... ובכל זאת ברגע שהוא קרא בתורה "לא תוכל לתת עליך איש נכרי..." וזלזל עיניו דמעות כי הוא הבין שעל פי תורה הוא לא ראוי להיות מלך... ברגע שחכמים טפחו לו על השכם ואמרו לו אחינו אתה... **זה היה עוון חמור מאוד!!!** ולמה?? כי מה נעשה... זו האמת!!! אי אפשר למהוק פסוק בתורה בשביל לרצות בן אדם...

ואין לך מושג כמה שזה תובעני!!! הרי אנחנו חיים אחד עם השני... ויש בינינו כל מיני חילוקי דעות... אני סבור שמי שחזיק אייפון לא מוסגן בכלל **זה לא בסדר!! נקודת!!** והרי יש לנו הרבה התחכמויות עם כל מיני אנשים ש... ש... שיש להם את זה... וכאן מתחיל ההבדל הקיצוני: יש את אלו שהולכים עד הסוף!! הם לא מוכנים לדבר עם מי שיש לו אייפון... לא רוצים לצרף אותו למנין וכי וכי... ואני אומר לך עם די על הלבו... זה לא נכון!!! זה לא גישה נכונה!! בתורה שלנו יש כללים ברורים אין מתמודדים עם אנשים לא לגמרי כשרים... ויש מקום למשא ומתן איתם... זה לא בום בום בום!!! רק מה?? כאן מגיע הצד השני... אה... יש לי עסקים עם בן אדם שיש לו אינטרנט ואני כן מתנהל מולו באנושות ואדיבות? אז אנחנו חברים... ואז מגיעים כל מיני רגעים של חיכוך שהוא עושה משהו שלפי העקרונות שלי אסור לעשות... וזה לא נעים... ואז בשלב מסוים אני טופח לו על השכם ואומר לו: אחינו אתה... זה בסדר... לך זה מותר...

אבל לא!!! **המשפט הזה אסור לי להגיד!!! כי זה אסור!!!** להגיד לך שמוותר לבנות אותו באמצע הבית מדרש ולא לצרף אותו למנין??? **לא!!!** אבל להגיד לו... אתה בסדר בזה?? **זה גם לא!!!** וזה מאוד קשה!!! מאוד קשה מצד אחד לחיות עם בן אדם בייחסי שכנות טובים... להיות נחמד... והכל טוב... אבל כשמגיע נקודת חיכוך לא נעימה... בסיטואציה שהנשיא לפתע צף... אין לך רשות לחייך במבוכה ולהגיד לו... לך מותר... אתה משלנו... זה קל?? ממש לא!!! אבל יש כאלו שזה לחם חוקם... זו התמודדות יומיומית שלהם... אם זה במשפחות המורחבות שנפגשים ושומרים קשרי משפחה טובים... ולכל אחד יש את המצב הרחני המסוים שלו... ולמרות הרבה פעמים לא צריך... אבל גם לא להתמקד!!! **עכ"פ זו סוגיה!!! מהסוגיות הקשות ביותר בדורנו...** מי שמתחזק עם ההתמודדות הזו הרבה מומלץ לו בחום ללמוד בעיון את ביאור כת הנפים של רבינו יונה ולהסיק מסקנות הרבא א"ך מתנהלים... זה לא חזק!! זה מהעברות החמורות ביותר... כמובן שיש לך מיני פרטים בעניין זה... יש מקומות שבהם מותר להחניף... ויש מקומות שזה בכלל לא בגדר חנופה אבל אכמ"ל...

גיליון מס' 346 פרשת כי תבא
תשע"ט שנה שביעית

ברכת מזל טוב לידידינו החשוב
הר"ר יעקב ישראל קניבסקי שליט"א
נכדו נאמן ביתו של מרן שליט"א
לרגל הולדת בתו שתחיי בשעטו"מ

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

מעניני הסליחות

אשה שלא הספיקה לומר סליחות ביום לפנה"צ אם בעש"ק יכולה לומר אחרי צהרים, אף שאין אומרים אז תחנון? יכולה לומר. אשה שאומרת סליחות בבית, ואינה אומרת "ג מדות כי זה ביחיד, האם יכולה לומר סליחות לפני חצות הלילה? אי אפשר לומר קודם חצות, יש זמן לסליחות, וזה לא הזמן.

אומרת בסליחות בבוקר של יום א' האם תאמר במוצאי יום מנוחה. יכולה לומר, כי זה קאי אציבור [שהם מקדמים במוצאי מנוחה]. וגם שכל יום א' יכול להיחשב מוצאי יום מנוחה. [ולטעם א' כל הנך דברים כגון שמזכירין תענית והוא לא מתענה גם כן יכול לומר קאי אציבור].

אמר לי רבנו: אין זו צורה לומר סליחות שלא באשמורת הבוקר ער שלאפצאך אויס ובא לומר סליחות... בישיבה בפתח תקוה הלכתי לסליחות בנין בבהכ"נ הגדול ואמרו סליחות, ואח"כ התפללתי בנין. ועל ידי זה ראיתי שם ספרים מעניינים, מצאתי שם כמה ספרים שחתום שמו של רבי זונדל מסלאנט שכמה מתלמידיו היו בין המייסדים של הת"ת, והיו שם הגהות בכתב יד קדשו, והעתקתים. ובשיח השדה ח"ג בסוף יש ליקוטים והערה אחת שהיא ארוכה שהעתקתי והדפסתי שם. רבנו היה חזן בסליחות בבית המדרש שלו לדרמן, וכאשר שב לביתו התעניין האם שמעו את קולו (החלש בשנים הללו) והשבתי בחיוב וגם על נוסח והניגון. אמר רבנו: זה שיריים של חזנות שלי... הייתי חזן כל שנה בסליחות וגם בערב ראש השנה אצל החזר"א, כמו כל הילדים שרוצים להיות חזן.

(כל משאלותיך)

עלי שי"ח

זיווגים הגונים

בשני מקרים מעניינים ביותר, בימים האחרונים, פסק רבינו בהכרעה דומה. השאלות עסקו בנושאי שידוכים.

השאלה הראשונה עסקה לגבי בחורה שרוצה לינשא ומחפשת את זיווגה, אלא, שאביה מבקש ממנה שתמתין עוד תקופה לא קצרה, הסיבה: הוא עבר אירוע רפואי וזקוק בחודשים הקרובים לעזרה, והיא יכולה לסייע לו להחלמתו המהירה, והנערה שלחה לשאול שעכשיו יש לפני הצעה מעולה של בחור ירא שמים ובן תורה, והיא מתחבטת כיצד ראוי לנהוג, האם כדאי לקיים מצות כיבוד אב ולא לסגור שום שידוך, או שמצוה עליה להינשא ואינה צריכה להמתין כלל.

תשובת רבינו היתה: יכולה לסגור שידוך, ובודאי אביה כבר ימצא דרך לסייע ברפואתו.

השאלה השנייה, די דומה. עסקה בבחור מבוגר שמסביבות שונות הוריו פוסלים כל הצעה שמגיע עבורו. יתכן שצודקים ויתכן שלא, אבל המציאות היא ששום הצעה אינה מתקדמת, והבחור לא נשאר צעיר ורוצה כבר לבוא בברית הנישואין.

הבחור אמר, שיש לו אפשרות לסגור לבד שידוך שנראה מתאים, שלא על דעת הוריו, הוא מבקש לדעת מה דעת תורה. לעשות את זה או לא לעשות? רבינו הכריע: מן היושר להתייעץ ולא לעשות דבר בלי ההורים, אבל אם במקרה הזה נראה שהם יפריעו - אינך חייב לשאול.

בברכת עבת סוס
י' חק 8167816

ירח האיתנים

לשותפינו היקרים שיחי

ימים אלו הם ימים של חשבון נפש, כל אחד ואחד לעצמו על כל מה שעבר בשנה האחרונה, גם אנחנו אם נסתכל לאחור א"א לתאר ולשער את הצמא הגדול ההולך וגובר מדי שבוע איך שרבים מבקשים עוד ועוד ללמוד מתורתו של רבינו שליט"א, וב"ה זוכים אנו לסיים את השנה עם סיפוק גדול של סייעתא דשמיא בהוצאת הגליון מדי שבוע בשבוע והפצתו בבתי הכנסת ובהיכלי התורה כאן בארץ ישראל ובמדינות רבות ברחבי העולם.

זו גם ההזדמנות להודות לכל אותם שותפים בהפצת דברי התורה ע"י הדפסת הגליון והפצתו במקום מגוריהם ובפרט לגרים מעבר לים אשר מדפיסים מדי שבוע את הגליון ומזכים את הרבים, וכן אלו שנדבה ליבם להיות שותפים בהוצאות לזיכוי הרבים במשך השנה.

לקראת הימים הנוראים וימי החגים הבעל"ט יצאו לאור א"ה קבצים מורחבים במיוחד, מתורתו של רבינו וגדולי ישראל.

כל אחד ואחד שירים את תרומתו בסך 20 ₪ יועבר שמו למרן שליט"א לברכת השנים ולברכת שנה טובה, בימים הנוראים הבעל"ט.

השבוע יציינו בכלל ישראל את הסתלקותו של מרן בעל המשנה ברורה והחפץ חיים ונשאל רבינו: מה יש לומר לתורמים על ענין החזקת התורה?

ואמר רבינו: שהחפץ חיים (שמירת הלשון ש"ג פ"ו) כתב שהללו המחזיקים תורה לעתיד לבוא הם יידעו ללמוד, שהרי כתוב שיישבו במחיצת תלמידי החכמים - "בצל החכמה בצל הכסף" ואם לא יידעו ללמוד איזה שכר יש להם בכך, זה עונש, על כורחך שיידעו ללמוד. רבנו אמר זאת בשמחה גדולה רבה כמי ששמח בשבילם - כמה טוב יהיה להם שיידעו ללמוד!

ואשרי הזוכה להיות שותף בהפצת דברי תורתו של רבינו שליט"א
ניתן לפנות למס': 053-3145900
וכן ניתן להעביר גם באשראי דרך קהילות / נדרים בבתי הכנסת

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"ג, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

עלי הדף

בענין תורין קודמין לבני יונה

שלהי כריתות (כ"ה א) תנן תורין קודמין לבני יונה בכ"מ יכול שהן מובחרין מהן ת"ל וכן יונה או תור מלמד ששניהן שקולין, וצריך טעם למה באמת בכ"מ הקדימה תורה תורין רק ביולדת עשירה הקדימה בן יונה (ועי' בבה"ט פ' תזריע שכ' ג"כ טעם). ו"ל דבאמת אע"ג ששניהן שקולין היינו למי שא"א לו להביא יש לו מצוה כמו המרבה כדתנן א' המרבה כו' אבל מי שיכול בודאי מצוה שיתנדב הגדול יותר כמ"ש הרמב"ם סוף ה' איסורי מזבח וא"כ תורין שהם גדולים ובני יונה קטנים כדתנן פ"ק דחולין בודאי מצוה יותר להתנדב תורין אם אפשר לו ולכן בכ"מ שמביאין חטאת ועולה של עוף הקדימה תורה התורין, אבל ביולדת עשירה שמביאה כבש בהמה לעולה ורק החטאת מביאה מעוף הקדימה בן יונה משום דביבמות ל"ב ב' גבי זר ששימש בשבת ובע"מ ששימש בטומאה זר שאכל מליקה אר"ח שבת לכהנים הותרה ולא לזרים וכן מליקה וב"ק ס"ל שם דלכל הותרה ע"ש וכ' בעל"ג דפליגי אי טומאה הותרה בציבור או דחוי' וכן בשבת אי הותרה או דחוי' (וסוגי' בימא מ"ו כבר קפרא וצ"ע) וכן במליקה, וא"כ למאי דפסק הרמב"ם כר"ח דחייב שתיים מבואר דמליקה לכהנים דחוי' ולא הותרה וא"כ יותר טוב להביא בן יונה שהוא יותר קטן מתור כדי למעט באכילת נבלה כיון שהיא רק דחוי' וכמו דק"ל גבי טומאה דחוי' בצבור ולכן הקדימה תורה כאן בן יונה (וא"ג דלא מצינו בשום מקום שיש להדר על עוף קטן משום מליקה ל"ל דבמין א' אין קפיא אבל כאן שהן ב' מינין יש הידור במין הקטן]. (טעמא דקרא פר' לך לך ד"ה ואת ע"ש עוד)

עניני תשובה

כתב הרמב"ם פ"א מתשובה ה"א החובל בחבירו אינו מתכפר לו עד שיתודה, ונשאל רבינו אם גם החובל בעכו"ם חייב להתוודות, והשיב **דמסתמא אינו חייב** (פ"א סק"ב).

כתב הרמב"ם פ"א מתשובה ה"ג שבזה"ז שאין ביהמ"ק קיים ואין לנו מזבח כפרה אין שם אלא תשובה, ונשאל רבינו במי שחטא בזה"ז ושב בתשובה ונבנה ביהמ"ק בימיו האם יתחייב להביא חטאתו קרבן ממש מלבד התשובה, והשיב **שיצטרך להביא קרבנו כשיבנה ביהמ"ק**, והביא רא' מר' ישמעאל שקרא והטה ואמר לכשיבנה ביהמ"ק אביא חטאת שמנה כדאי' בשבת י"ב ב' (פ"א סק"ה).

כתב הרמב"ם פ"א מתשובה ה"ג דעיצומו של יוה"כ מכפר לשבים, ונשאל רבינו האם צריך כונה להתכפר ע"י עיצומו של יום או דסגי בזה ששב, והשיב **שיתכן שצריך כונה** (פ"א סק"ק).

כתב הרמב"ם פ"ב מתשובה ה"ד שמדרכי התשובה להיות השב עושה צדקה כפי כחו, ונשאל רבינו האם כפי כחו היינו חמשיית נכסיו כשיעור חכמים בעין יפה כמש"כ הרמב"ם פ"ז ממתנ"ע ה"ה, או דילמא כפי כחו שכ' רבינו היינו עד שישאר לו רק להכרח זהו אפי' יותר מחומש, והשיב רבינו **שלא יתן יותר מחומש** (פ"ב סק"ו).

כתב הרמב"ם פ"ב מתשובה ה"ד שמדרכי התשובה לשנות שמו, ונשאל רבינו שליט"א מדוע בזמנינו לא ראינו שנהגו שבעל תשובה משנה שמו, והשיב **משום שילעיגו עליו** (פ"ב סק"ח). (לדופקי בתשובה)

מעניני הסליחות וער"ה

בא' דסליחות תשל"ה, שאל רבינו שליט"א את אביו ז"ע אם יש חתן אם פטורים מלומר תחנון של סליחות, וענה לו שאינו יודע, ולמעשה אמר רבינו לחזן שלא יאמר ואח"כ שאלו מה עשה למעשה ואמר לו שלא אמר תחנון וכמדומה שגם אביו לא אמר תחנון.

אמר רבינו ששמע בשם מרן החזו"א זצוק"ל שאין להקפיד מלומר הפזמון 'מלאכי רחמים' כאילו שאנו מבקשים מהמלאכים ח"ו, משום שאין זה אלא כמו דרד ענוה שמראה שאין ראוי לו לבקש בעצמו. (אורחות רבינו)

ארציית למרן בעל החפץ חיים והמשנה ברורה

בחור מפנמה שואל, באיזה מידה מהמידות כדאי יותר לשים דגש - ענוה, קדושה וכו'? **לשים דגש על יראת שמים**. וכיצד ישים על כך את הדגש? **שילמד מוסר**. ולשאלתנו, **הציע לו רבנו ללמוד - בספרי חפץ חיים**.

שמעתי מרה"ג ר' ישי מנדל שליט"א ששמע מבנו של ר' מ. סולבצ'יק זצ"ל שהספיד את אביו ואמר ששאלו, וכי העסקנות לא מפריעה לו ללמוד ענהו ודאי אם הייתי יותר בלימוד ה' לא היה מזמין לי מצוות אלו אבל עתה שהזדמנו לפני אי אפשר להתחמק מהן.

שמעתי שהחזו"א הורה לאחד שלא יתעסק בעסקנות, ושאלו אותו אחד הרי חפץ חיים כן עסק, ענהו אחרי 80 שנה של תורה לשמה, אפשר. האם ללמוד משנה ברורה או ספר קיצור שולחן ערוך? משנה ברורה הוא פוסק אחרון.

בעה"ב באים ללמוד שעה בשבוע מה ללמוד עמם גמ', משנה, משנה ברורה, מוסר? **משנה ברורה, שידעו מה לקיים**.

(כל משאלותיך)

יפה מראה

תחת אָשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה (כ"ח מ"ז)

במהלך הקבלת קהל היומית אצל מרן שליט"א, בולטת במיוחד העובדה כי חלק ניכר מהפונים, מדוכדכים ממצבם, שבורים מהצרה שניחתה עליהם, ומיואשים מעול החיים והר המטלות שלפניהם, לא פעם מגיעים ולוחשים למרן כי טוב מותם מחייהם, ה' ישמרנו. כך הם החיים - טומנים בחובם הפתעות ובלתי נודע.

תחת אחד השיחים הסביר מרן שליט"א כי מצבם של אלו נובע משני בעיות עיקריות: הראשון - חסרון באמונה ובהשגחה פרטית, כי מי שמאמין בבורא עולם לא נבהל משום מצב כי הוא יודע שהוא בידים טובות. השני - חסרון בשמחה בקיום המצוה, אי שמחה מביאה למועקה ובעיות רבות.

ובספרו אורחות יושר הוא בוחר להרחיב על זה, וגם מביא שם עיצה מעשית להגיע לשמחה. אף שאין זה מטרת הספר כלל, וזה לשונו שם בסימן כ"ז: ...בעשיית המצוה אל יחשוב שהיא עליו כמשה וממהר להסירם מעליו, אבל יחשוב בשכלו כאילו בעשותו אותה המצוה ירויח אלף אלפים דינרי זהב ויהיה שמח בעשותו אותה המצוה בשמחה שאין לה קץ מלב ונפש ובחשק גדול כאילו ממש בפועל נותנים לו אלף אלפים דינרי זהב אם יעשה אותה מצוה...

יזכנו ה' לעשות כל המצוות ולעסוק בתורה בשמחה תמיד.

כל הזכויות שמורות ©

בתמונה:

בתמונה הנדירה: (חשוון תשנ"ה), מרן קורן מאושר, טרם בא לקיים את מצות פדיון פטר חמור, הוא מברר אצל בעל החמור מספר פרטים נחוצים, שאינו כהן או לוי וכדומה. בכל קיום מצוה הוא מאושר, ובפרט אם מקיים מצוה נדירה, נפשו לא יודעת גבול לשמחה כל אותו היום.

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה-4310